

УГОДА ПРО ФІНАНСУВАННЯ

Прикордонне співробітництво

Особливі умови

Європейська Комісія, надалі «**Комісія**», що діє від імені Європейського Союзу, надалі «ЄС»

та

Уряд України, надалі «**Країна-партнер ППС**»,

надалі «Сторони»,

домовились про наступне:

Стаття 1- Мета

1.1 ЄС погоджується надати фінансування наступної спільної операційної програми, описаної в Додатку II:

Спільна операційна програма Україна – Польща – Білорусь 2014-2020 для Програми прикордонного співробітництва ЄІС 2014-2020 («Програма»).

ENI-CBC/2015/039-006

1.2 Фінансування Програми здійснюється в рамках Європейського Інструменту Сусідства¹ та Європейського Фонду Регіонального Розвитку².

Стаття 2- Загальна очікувана вартість та співфінансування ЄС

2.1 Загальна сума програми оцінюється в 201 386 002.40 євро.

2.2 Максимальна сума внеску ЄС у Програму становить 183 078 184 євро. Розподіл співфінансування ЄС подається в бюджеті програми (Додаток II).

2.3 Співфінансування повинно становити не менш, ніж 10% внеску ЄС у програму і вказується у Програмі (Додаток II).

¹ Регламент (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2014 р., яким встановлюється Європейський Інструмент Сусідства, ОJ L 77, 15.3.2014, ст. 27.

² Регламент (ЄС) № 1301/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17 грудня 2013 р. щодо Європейського Фонду Регіонального Розвитку та конкретних положень, які стосуються цілі «Інвестиції для зростання та створення робочих місць» та скасовують дію Регламенту (ЄК) № 1080/2006, ОJ L 347, 20.12.2013, ст. 289.

Стаття 3- Внесок країни-партнера ППС

3.1 Якщо країна-партнер ППС робить фінансовий внесок або внесок у формі роботи працівників, це повинно бути зазначено в Програмі (Додаток II).

Стаття 4- Реалізація

Програма буде впроваджуватися шляхом спільного управління у відповідності до Регламенту з реалізації (ЄС) № 897/2014³ та умов, викладених у даній Фінансовій угоді, яка складається з даних Особливих умов та Додатків.

Стаття 5- Термін виконання

Термін виконання даної Угоди про фінансування, відповідно до ст. 3 Додатку I (Загальні умови) розпочинається від дати набуття чинності Угоди про фінансування і закінчується не пізніше ніж 31 грудня 2024.

Стаття 6- Адреси

Вся переписка щодо реалізації даної Угоди про фінансування повинна вестися у письмовій формі, містити чітке посилання на програму у відповідності до статті 1 Особливих умов і надсилатися на наступні адреси:

а) Європейська Комісія

Генеральний директорат у справах сусідства та переговорів з питань розширення ЄС - DG NEAR

п. Метью Бускет, Начальнику відділу з питань Грузії, Молдови та сусідства в рамках прикордонного співробітництва (C1)

Офіс L-15 04/058

вул. Бурге, 1

В-1049 Брюссель

Бельгія

б) Країна-партнер ППС

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України

³ Регламент з Реалізації ЄК (ЄС) № 897/2014 від 18 серпня 2014р., яким встановлюються конкретні положення для реалізації програм прикордонного співробітництва, що фінансуються згідно Регламенту (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту та Ради, яким встановлюється Європейський Інструмент Сусідства (OJ L 244, 19.8.2014, ст. 12).

п. Степану Кубіву, Першому віце-прем'єр-міністру України - Міністру економічного розвитку і торгівлі

вул. Грушевського 12/2

Київ 01008

Україна

Стаття 7- Співпраця з Європейським бюро з протидії шахрайству

Контактний пункт країни-партнера ППС, який матиме відповідні повноваження для ведення безпосередньої співпраці з Європейським бюро з протидії шахрайству з метою сприяння його оперативній діяльності: Міністерство внутрішніх справ України (ел. пошта: pgmia@mvs.gov.ua).

Стаття 8- Структура Фінансової угоди

8.1 Угода про фінансування складається з наступних частин:

- (a) Особливі умови
- (b) Додаток I: Загальні умови
- (c) Додаток II: Програма.

8.2. У випадку конфлікту між положеннями Додатків I і II з однієї сторони та положеннями Особливих умов з іншої сторони, останні мають переважну юридичну силу. У випадку конфлікту між положеннями Додатку I та Додатку II, положення Додатку I мають переважну силу.

Стаття 9- Положення, що змінюють або доповнюють Додаток I (Загальні умови)

Це положення доповнює статтю 4.1 Додатку 1 (Загальні умови):

«Ці процедури повинні бути зрозумілі, як мінімальні принципи, що застосовуються до укладання договорів закупівлі та фінансової підтримки третім особам. Для уникнення непорозумінь більш низькі вимоги, ніж ті, які викладені в розділі 4 глави VII Регламенту з Реалізації (ЄС) № 897/2014, можуть бути застосовані бенефіціарами або країною-партнером ППС».

Стаття 10- Набуття чинності

Ця Угода про фінансування набуває чинності в день підписання її останньою зі сторін.

Складено в двох оригінальних примірниках англійською мовою, з яких один примірник передається в Комісію, а інший – країні-партнеру ППС.

ВІД КОМІСІЇ	ВІД КРАЇНИ-ПАРТНЕРА ППС
п. Лоуренс Мередіт Директор з питань сусідства Схід	п. Степан Кубів, Перший віце-прем'єр-міністр України - Міністр економічного розвитку і торгівлі
<Підпис> Підпис	<Підпис> Підпис
Дата: <дата>	Дата: <дата>

FINANCING AGREEMENT

Cross Border Cooperation

Special Conditions

The Government of Ukraine, hereinafter referred to as "**the CBC Partner Country**"

and

the European Commission, hereinafter referred to as "**the Commission**", acting on behalf of the European Union, hereinafter referred to as "**the EU**"

hereinafter collectively referred to as "**the Parties**"

have agreed as follows:

Article 1- Purpose

1.1 The EU agrees to contribute to the financing of the following joint operational programme described in Annex II:

The Joint Operational Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020 for the ENI Cross-Border Cooperation programme for the years 2014-2020 ("the Programme").

ENI-CBC/2015/039-006

1.2 This programme is financed under the European Neighbourhood Instrument¹ and European Regional Development Fund².

Article 2- Total Estimated Cost and Union's Financial Contribution

2.1 The total cost of the programme is estimated at EUR 201,386,002.40.

2.2 The maximum EU contribution to this programme is set at EUR 183,078,184. The breakdown of the EU's financial contribution is shown in the budget included in the programme (Annex II).

2.3 Co-financing shall amount to at least 10% of the Union contribution to the programme and shall be presented in the Programme (Annex II).

Article 3- The CBC Partner Country's Contribution

¹ Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 establishing a European Neighbourhood Instrument, OJ L 77, 15.3.2014, p. 27.

² Regulation (EU) No 1301/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Regional Development Fund and on specific provisions concerning the Investment for growth and jobs goal and repealing Regulation (EC) No 1080/2006, OJ L 347, 20.12.2013, p. 289.

3.1 Where there is a financial contribution or staff contribution by the CBC Partner Country, such contribution shall be indicated in the programme (Annex II).

Article 4- Implementation

This programme shall be implemented under shared management in accordance with Commission Implementing Regulation (EU) No 897/2014³ and the terms and the conditions set out in this Financing Agreement, which consists of these Special Conditions and the Annexes thereto.

Article 5- Execution Period

The period of execution of this Financing Agreement as defined in Article 3 of Annex I (General Conditions) shall commence on the entry into force of this Financing Agreement and end at 31 December 2024 at the latest.

Article 6- Addresses

All communications concerning the implementation of this Financing Agreement shall be in writing, shall refer expressly to this action as identified in Article 1 of these Special Conditions and shall be sent to the following addresses:

a) for the CBC Partner Country

Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine

Mr. Stepan Kubiv, First Vice Prime Minister of Ukraine – Minister of Economic Development and Trade

12/2, Hrushevskyi str.

Kyiv 01008

Ukraine

b) for the Commission

Directorate-General Neighbourhood and Enlargement Negotiations – DG NEAR

Mr. Mathieu BOUSQUET, Head of Unit Georgia, Moldova & Neighbourhood Cross-Border Cooperation (C1)

Office L-15 04/058

³ Commission Implementing Regulation (EU) No 897/2014 of 18 August 2014 laying down specific provisions for the implementation of cross-border cooperation programmes financed under Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and the Council establishing a European Neighbourhood Instrument (OJ L 244, 19.8.2014, p. 12).

Avenue du Bourget, 1

B-1049 Brussels

Belgium

Article 7- Cooperation with OLAF

The contact point of the CBC Partner Country having the appropriate powers to cooperate directly with the European Anti-Fraud Office (OLAF) in order to facilitate OLAF's operational activities shall be: the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (e-mail address: pgmia@mvs.gov.ua).

Article 8-Composition of Financing Agreement

8.1 This Financing Agreement is composed of:

- (a) these Special Conditions,
- (b) Annex I: General Conditions
- (c) Annex II: The Programme

8.2. In the event of a conflict between, on the one hand, the provisions of the Annexes I and II and, on the other hand, the provisions of these Special Conditions, the latter shall take precedence. In the event of a conflict between the provisions of Annex I and those of Annex II, the provisions of Annex I shall take precedence.

Article 9- Provisions derogating from or supplementing Annex I (General Conditions)

The following shall supplement Article 4.1 of Annex I (General Conditions):

“These procedures shall be understood as the minimum principles applicable to the award of procurement contracts and financial support to the third parties. For the avoidance of doubt, lower thresholds than those set out in title VI Chapter 4 of Implementing Regulation (EU) no 897/2014 may be applied by beneficiaries or the CBC partner country”.

Article 10- Entry into force

This Financing Agreement shall enter into force on the date on which it is signed by the last party.

Done at Brussels on 19 December 2016, in two original copies in English language, one copy being handed to the CBC Partner Country and one copy to the Commission.

FOR THE CBC PARTNER COUNTRY

FOR THE EUROPEAN COMMISSION

Stepan KUBIV

First Vice Prime Minister of Ukraine –
Minister of Economic Development and
Trade

Christian DANIELSSON

Director-General for European Neighbourhood
Policy and Enlargement Negotiations

THE ENI CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
POLAND-BELARUS-UKRAINE 2014-2020

AS ADOPTED ON 17 DECEMBER 2015
& AS MODIFIED ON 8 NOVEMBER 2016

TABLE OF CONTENTS

1.	INTRODUCTION	5
2.	DESCRIPTION OF THE PROGRAMME AREA	6
3.	PROGRAMME STRATEGY	10
3.1.	DESCRIPTION OF THE PROGRAMME STRATEGY	10
3.1.1.	PROMOTION OF LOCAL CULTURE AND PRESERVATION OF HISTORICAL HERITAGE (TO HERITAGE)	11
3.1.2.	IMPROVEMENT OF ACCESSIBILITY TO THE REGIONS, DEVELOPMENT OF SUSTAINABLE AND CLIMATE- PROOF TRANSPORT AND COMMUNICATION NETWORKS AND SYSTEMS (TO ACCESSIBILITY).....	12
3.1.3.	COMMON CHALLENGES IN THE FIELD OF SAFETY AND SECURITY (TO SECURITY)	14
3.1.4.	PROMOTION OF BORDER MANAGEMENT AND BORDER SECURITY, MOBILITY AND MIGRATION MANAGEMENT (TO BORDERS)	14
3.1.5.	LARGE INFRASTRUCTURE PROJECTS (LIPS)	15
3.1.6.	PROGRAMME INDICATORS.....	16
3.2.	JUSTIFICATION FOR THE PROGRAMME STRATEGY	17
3.2.1.	SOCIOECONOMIC AND ENVIRONMENT ANALYSIS.....	17
3.2.2.	SWOT ANALYSIS	23
3.2.3.	LESSONS LEARNT.....	25
3.2.4.	COHERENCE WITH OTHER PROGRAMMES, STRATEGIES AND POLICIES.....	26
3.3.	RISKS	31
3.4.	MAINSTREAMING OF CROSS-CUTTING ISSUES.....	32
4.	STRUCTURES OF THE PROGRAMME BODIES	33
4.1.	JOINT MONITORING COMMITTEE (JMC)	34
4.1.1.	COMPOSITION OF JMC	34
4.1.2.	JMC TASKS.....	35
4.1.3.	JMC FUNCTIONING.....	36
4.2.	MANAGING AUTHORITY (MA)	36
4.2.1.	DESIGNATION.....	36
4.2.2.	MA STRUCTURE AND TASKS	38
4.3.	NATIONAL AUTHORITIES (NAs)	40
4.4.	JOINT TECHNICAL SECRETARIAT - INTERMEDIATE BODY (JTS-IB).....	42
4.5.	BRANCH OFFICES (BOs) AND THEIR FUNCTIONS	43
4.6.	AUDIT AUTHORITY (AA)	44
4.7.	GROUP OF AUDITORS (GoA)	45
4.8.	CONTROL CONTACT POINTS (CCPs).....	45
4.9.	INDEPENDENT AUDITORS	47

5.	PROGRAMME IMPLEMENTATION.....	47
5.1.	SUMMARY DESCRIPTION OF THE PROGRAMME MANAGEMENT AND CONTROL SYSTEM (PMCS)	47
5.1.1.	Programme bodies and their main functions	47
5.1.2.	Programme implementing procedures.....	51
5.2.	TIMEFRAME OF THE PROGRAMME IMPLEMENTATION	60
5.3.	PROJECT SELECTION PROCEDURES	61
5.3.1.	Open Calls for Proposals (CfPs)	61
5.3.2.	Small projects (PSB).....	63
5.3.3.	Large Infrastructure Projects (LIPs).....	65
5.4.	NATURE OF SUPPORT PER PRIORITY	65
5.4.1.	Beneficiaries	65
5.4.2.	Grant contractual procedures	67
5.4.3.	Grant contract modification procedures	67
5.4.4.	Procurement rules by beneficiaries	67
5.5.	TECHNICAL ASSISTANCE AND CONTRACT AWARD PROCEDURES	68
5.6.	MONITORING AND EVALUATION SYSTEM	71
5.7.	COMMUNICATION STRATEGY AND INFORMATION AND COMMUNICATION PLAN.....	74
5.8.	PROGRAMME STRATEGIC ENVIRONMENTAL ASSESSMENT.....	78
5.8.1.	NON-TECHNICAL SUMMARY OF THE ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT	78
5.8.2.	MONITORING MEASURES.....	83
5.8.3.	PUBLIC CONSULTATIONS.....	83
5.9.	INDICATIVE FINANCIAL PLAN	84
5.10.	ELIGIBILITY RULES	86
5.11.	APPORTIONMENT OF LIABILITIES AMONG THE PARTICIPATING COUNTRIES AND RECOVERY RULES	88
5.12.	RULES OF TRANSFER, USE AND MONITORING OF CO-FINANCING	90
5.13.	INFORMATION SYSTEM FOR THE PROGRAMME	91
5.14.	PROGRAMME LANGUAGE	91

LIST OF ACRONYMS

AA	Audit Authority
AaE check	Administrative and eligibility check
AF	Application Form
BO	Branch Office
CBC	Cross-border Cooperation
CCP	Control Contact Point
CfP	Call for Proposal
EC	European Commission
ERDF	European Regional Development Fund
ENI	European Neighbourhood Instrument
ENPI	European Neighbourhood and Partnership Instrument
EU	European Union
FAQ	Frequently Asked Questions
GoA	Group of Auditors
JTS-IB	Joint Technical Secretariat appointed as Intermediate Body
IR	Commission Implementing Regulation (EU) No 897/2014 of 18 August 2014 laying down specific provisions for the implementation of cross-border cooperation programmes financed under Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and the Council establishing a European Neighbourhood Instrument
JMC	Joint Monitoring Committee
JOP	Joint Operational Programme
JPC	Joint Programming Committee
LIP	Large Infrastructure Project
MA	Managing Authority
MS	Member State
NA	National Authority
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
OLAF	European Anti-Fraud Office
PMCS	Programme Management and Control System
PSB	Project with small budget
PSC	Project Selection Committee
RoP	Rules of procedures
SEA	Strategic Environmental Assessment
SME	Small and Medium-sized Enterprise
TA	Technical assistance
TO	Thematic objective
ToR	Terms of reference
TWG	Thematic Working Group

1. INTRODUCTION

The ENI Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020 (Programme) operates under the framework of the European Neighbourhood Instrument (ENI). It continues and expands the cooperation in the border areas of the three involved countries, which so far has been developed within the framework of the Neighbourhood Programme Poland-Belarus-Ukraine INTERREG IIIA / Tacis CBC 2004–2006 (Neighbourhood Programme) and ENPI Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013.

The Programme has been elaborated by the Joint Programming Committee (JPC), which consisted of representatives of central and regional authorities of the three countries. The programming process started in March 2013 when the first meeting of the JPC took place. In total seven meetings of the JPC were organized:

1. Warsaw, 6 march 2013;
2. Lviv, 28-29 October 2013;
3. Warsaw, 25 April 2014;
4. Warsaw, 25 September 2014;
5. Warsaw, 5 November 2014;
6. Warsaw, 19-20 February 2015;
7. Warsaw, 22 April 2015.

In addition to the work of the JPC, three special Thematic Working Groups (TWG) were set up by the JPC:

1. TWG on Large Infrastructure Projects (LIPs), which met in Warsaw, 9 October 2014;
2. TWG on Strategic Objectives and Thematic Objectives (TOs), which met in Warsaw, 24 April 2014;
3. TWG on Technical Assistance (TA), which met in Warsaw, 26 March 2015.

On the 1st meeting of JPC its Rules of Procedures (RoP) were adopted as well as the indicative plan and framework of its work. The 1st version of the socio-economic analysis for the new Programme was presented during the 2nd JPC meeting. The selection of the four TOs that Programme shall focus on were discussed during the 2nd TWG and approved during the 3rd JPC. On the same meeting the Programme area was also decided together with the nomination of the Managing Authority (MA) and Audit Authority (AA). During the 4th meeting of the JPC, representatives discussed the division of each TO into priorities. Then, the division of the Programme budget into four TOs as well as the construction of the LIP list to be included in the JOP were the crucial topics of the 5th JPC. Most of the fundamental decisions on the Programme institutional framework were taken during the 6th JPC meeting, during which also a list of Programme indicators and details for implementation of the so called "projects with small budgets" were approved by the representatives of the three countries. The draft JOP for public consultation, as well as the organisation of these consultations in all participating countries, together with the TA budget framework for the new Programme, were approved during the 7th JPC.

The Programme has been drawn in a legal framework composed of the following documents:

- Commission Implementing Regulation (EU) No 897/2014 of 18 August 2014 laying down specific provisions for the implementation of cross-border cooperation programmes financed under Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and the Council establishing a European Neighbourhood Instrument (IR);
- Regulation (EC) No 232/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 establishing a European Neighbourhood Instrument (ENI Regulation);
- Programming document for EU support to ENI Cross-Border Cooperation (2014-2020);

- Regulation (EU) No 236/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 laying down common rules and procedures for the implementation of the Union's instruments for financing external action;
- Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the Union.

Public consultations on the draft Joint Operational Programme (JOP) were organized on the whole Programme area. The draft Programme was posted on the website of the MA, NAs, regional authorities and on the ENPI CBC Poland-Belarus-Ukraine Programme website. Public consultation conferences were organized in each of the participating countries:

1. Belarus: Minsk (21 May 2015);
2. Ukraine: Lviv (2 June 2015);
3. Poland: Lublin (3 June 2015).

The Programme was presented to local governments, social and economic partners, nongovernmental organisations, educational institutions and other potential beneficiaries as well as the national institutions responsible for sectoral policies. Feedback from public hearings and consultations, as well as comments received via internet have been taken into account and reflected in the final JOP.

The Strategic Environmental Assessment (SEA) was developed in dialogue between external environmental experts, the MA, the JPC and the wider audience via public hearings and consultation events, arranged in all participating countries. In addition to the public hearings and consultations, the SEA was published on the ENPI CBC Poland-Belarus-Ukraine Programme website, which facilitated access to the document by all interested parties.

In addition to the legal framework described above, separate financing agreements shall be signed between Belarus and Ukraine and the European Commission after the JOP is adopted. These agreements shall be setting the basic joint principles for the implementation of the Programme.

The overall aim of the Programme is to support cross-border development processes in the borderland of Poland, Belarus and Ukraine, in line with the objectives of ENI laid down in ENI Regulation.

As both its predecessors, the Programme is directed at Polish, Ukrainian and Belarusian border regions and all non-profit oriented institutions coming from these regions.

2. DESCRIPTION OF THE PROGRAMME AREA

The Programme is directed at Polish, Belarusian and Ukrainian border regions. It will be implemented on the area covering NUTS3 units on the Polish side (2008) and territorial units at the level of oblasts in Belarus and Ukraine.

The area of the Programme is divided into core and adjoining regions:

- **in Poland:**
 - o core area subregions: Krośnieński and Przemyski (in Podkarpackie voivodeship), Białostocki, Łomżyński and Suwalski (in Podlaskie voivodeship), Białski and Chełmsko-zamojski sub-regions (in Lubelskie voivodeship), Ostrołęcko-siedlecki sub-region (in Mazowieckie voivodeship);
 - o adjoining regions: Rzeszowski and Tarnobrzeski subregions (in Podkarpackie voivodeship); Puławski and Lubelski subregions (in Lubelskie voivodeship);
- **in Belarus:**

- o core area: Grodno and Brest oblasts;
- o adjoining regions: Minsk Oblast (including the city of Minsk) and Gomel Oblast;
- **in Ukraine:**
 - o core area: Lvivska, Volynska, Zakarpatska oblasts;
 - o adjoining regions: Rivnenska, Ternopilska and Ivano-Frankivska oblasts.

In order to ensure the continuation of existing cooperation schemes applied in the frame of the ENPI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013, and with a view to contribute to the Programme's objectives, bring substantial added value and achieve stronger CBC impact in the core eligible area, some territorial units adjoining to the Programme core regions were allowed to participate in ENI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020.

Despite the division of the area into core and adjoining regions, the institutions from both of these areas applying for Programme funding will be treated equally. Core and adjoining regions will have equal opportunity to apply for Programme financing.

The financing of the projects activities partially implemented outside of the Programme area will be also possible, provided that:

- the projects are necessary for achieving the Programme's objectives and they benefit the Programme area;
- the total amount allocated under the Programme to activities outside its area does not exceed 20 % of the Union contribution at Programme level.

The total Programme area made of these territorial units amounts to 316.3 thousand km², comprising:

- 75.2 thousand km² (including 17.9 thousand km² in adjoining regions) in Poland;
- 138.5 thousand km² (including 80.6 thousand km² in adjoining regions) in Belarus;
- 102.5 thousand km² (including 47.8 thousand km² in adjoining regions) in Ukraine.

The length of the border between Poland and Belarus is 418 km, between Poland and Ukraine 535 km and between Belarus and Ukraine, the part of the border in the Programme area equals 1084 km. The selected regions are coherent with the definition of the eligible regions in line with the *Programming document for EU support to ENI Cross-Border Cooperation (2014-2020)* (and NUTS3 division 2008). The map below presents the Programme area.

Map 1. Area of the Cross-border Cooperation Programme Poland - Belarus - Ukraine 2014-2020
(dark green – core area; light green – adjoining area)

The Programme area is inhabited by 20.9 million people (2013/2014), of which 6.2 million in the Polish part, 7.2 million in the Belarusian part and 7.5 million in the Ukrainian part.

The detailed information on the Programme regions in relation to their area, population and density is presented in the table below.

POLISH REGIONS	AREA (km ²)	NUMBER OF INHABITANTS	DENSITY (persons/km ²)
Main subregions			
białostocki	5 132	510 785	99,53
łomżyński	8 818	407 497	46,21
suwalski	6 237	276 683	44,36
ostrołęcko-siedlecki	12 090	754 786	62,43
białski	5 977	307 475	51,44
chełmsko-zamojski	9 291	643 525	69,26
krośnieński	5 538	485 911	87,74

przemyski	4 292	396 312	92,34
subtotal	57 375	3 782 974	65,93
Adjoining subregions			
rzeszowski	3 552	627 206	176,58
tarnobrzeski	4 464	619 865	138,86
puławski	5 633	491 459	87,25
lubelski	4 221	713 691	169,08
subtotal	17 870	2 452 221	137,23
Total	75 245	6 235 195	82,87
Length of the border with Belarus and Ukraine - 953 km			
	with Belarus - 418	With Ukraine -535	

Source: Demographic Yearbook of Poland 2014, GUS.

BELARUSIAN REGIONS	AREA (km ²)	NUMBER OF INHABITANTS	DENSITY (persons/km ²)
Main regions			
Grodno	25 118	1 053 600	41,95
Brest	32 791	1 390 500	42,40
subtotal	57 909	2 444 100	42,21
Adjoining regions			
Minsk	39 900	1 407 200	35,27
Minsk city	349	1 929 300	5530,62
Gomel	40 400	1 424 200	35,25
subtotal	80 649	4 760 700	137,23
Total	138 558	7 204 800	82..87

Source: Национальный статистический комитет Республики Беларусь: Demographic situation in January-September 2014, <http://belstat.gov.by> (Accessed 1.10.2014).

UKRAINIAN REGIONS	AREA (km ²)	NUMBER OF INHABITANTS	DENSITY (persons/km ²)
Main regions			
Volynska	20 100	1 041 300	51,81
Lvivska	21 833	2 538 100	116,25
Zakarpatska	12 777	1 259 260	98,56
subtotal	54 710	4 838 660	88,44

Adjoining regions			
Ivano-Frankivska	13 928	1 382 658	99,27
Rivnenska	20 047	1 161 143	57,92
Ternopil'ska	13 823	1 070 792	77,46
subtotal	47 798	3 614 593	75,62
Total	102 508	8 453 253	82,46

Source: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 1.10.2014).

Table 1. The area, population and density of the eligible regions in the Programme

3. PROGRAMME STRATEGY

3.1. DESCRIPTION OF THE PROGRAMME STRATEGY

The Programme Strategy which is described below was adopted following the socio-economic analysis carried out at the request of the MA (point 3.2.1 below), in which the common national and regional priorities of the participating countries and their regions were identified. It is also based on the experience from the current programming period (point 3.2.3 below). The Programme Strategy takes also into account the opinions of the various stakeholders on the common needs and challenges the Programme area is facing. It finally reflects the decisions taken by the JPC in order to focus on the thematic areas in which the participating countries can address common problems and deal with the joint assets.

The overall aim of the Programme is to support cross-border development processes in the borderland of Poland, Belarus and Ukraine. The Programme Strategy responds to the national and regional strategies for socio-economic development which shall be implemented by the strategic objectives of the Programme. The Programming document for EU support to ENI Cross-Border Cooperation (2014-2020) sets out three ENI CBC strategic objectives for CBC activities:

- A. Promote economic and social development in regions on both sides of common borders
- B. Address common challenges in environment, public health, safety and security
- C. Promotion of better conditions and modalities for ensuring the mobility of persons, goods and capital.

The Programming document for EU support to ENI Cross-Border Cooperation (2014-2020) also lists 10 Thematic Objectives (TO) out of which participating countries can select four for CBC activities.

The Programme contributes to all of the above mentioned strategic objectives and to the identified regional needs by financing the implementation of non-commercial projects referring to the following four TOs and related priorities:

1. Promotion of local culture and preservation of historical heritage (TO HERITAGE)
 - Priority 1.1 Promotion of local culture and history;
 - Priority 1.2 Promotion and preservation of natural heritage.
2. Improvement of accessibility to the regions, development of sustainable and climate-proof transport and communication networks and systems (TO ACCESSIBILITY)
 - Priority 2.1 Improvement and development of transport services and infrastructure;
 - Priority 2.2 Development of ICT infrastructure.

3. Common challenges in the field of safety and security (TO SECURITY)
 - Priority 3.1 Support to the development of health protection and social services;
 - Priority 3.2 Addressing common security challenges.
4. Promotion of border management and border security, mobility and migration management (TO BORDERS)
 - Priority 4.1 Support to border efficiency and security;
 - Priority 4.2 Improvement of border management operations, customs and visas procedures.

3.1.1. PROMOTION OF LOCAL CULTURE AND PRESERVATION OF HISTORICAL HERITAGE (TO HERITAGE)

TO Heritage aims at preserving and promoting the cultural and historical heritage of the cross border region, strengthening of cultural links and cooperation, improving the region's image and attractiveness, and increasing the vitality of local communities. Presence of well-maintained cultural and natural heritage objects is closely linked to the development of cross border tourism. Therefore, tourism has been defined as a sector with the highest potential to become one of the main income generating sectors and a growing source of employment and investment, especially in rural areas. To better use the regional heritage and increase the number of incoming and local tourists various cultural and natural sites need improvement and the tourism infrastructure shall be further developed. Support under the two Priorities of this TO will therefore focus on development of cross border cultural, historical and natural potentials, as well as at development of cross border tourism. Priorities will concentrate on improving the physical state of culture and heritage "objects" as well as on "soft" activities. The development of physical infrastructure shall be supported by strengthening contacts and networks among the stakeholders in culture and tourism sectors. In addition, tourism attractiveness and sectoral growth are strongly influenced by the diversity and quality of tourism services, the region's image and a proper seasonal spread of tourism activities. Therefore activities aiming at promotion and diversification of tourism products will also be covered by this TO.

Support under this TO shall also include financing projects with small budget (PSBs). The minimum single grant value for such project shall not be smaller than 20 000 EUR and it cannot be higher than 60 000 EUR. More details on the PSBs implementation is provided in point 5.3.2 of the JOP.

Implementation of projects within TO Heritage will contribute to Strategic Objective A "Promote economic and social development in regions on both sides of common borders" of ENI CBC.

Priority 1. Promotion of local culture and history

Proposed indicative actions within the priority:

- Joint initiatives and events regarding promotion, development and preservation of local culture and history;
- Joint projects to support, promote and preserve the traditional crafts and skills;
- Joint projects promoting tourism values;
- Joint projects concerning preparation and realisation of investments in tourist infrastructure and services increasing the use of cultural heritage in the tourism (e.g. cycle routes; educational paths, etc.), including complementary tourist infrastructure to facilitate the use of cultural heritage (e.g. bike racks, signage, infrastructure for people with special needs etc.);
- Joint creation of tourist products respecting the need to protect the cultural heritage;

- Stimulating cooperation between institutions in the field of historical and cultural heritage (exchange of best practices, joint trainings and other related capacities);
- Conservation, preservation and adaptation or development of cultural heritage for tourism purposes and social, cultural, educational and other community purposes;
- Joint initiatives directed at improvement of the objects functioning in a culture sphere;
- Joint training of staff and exchange of staff aiming at increase of capacities in the field of cultural and historical heritage management, development of joint tourism products and services, marketing of the heritage resources of Programme area and other related capacities.

Priority 2. Promotion and preservation of natural heritage

Proposed indicative actions within the priority:

- Joint initiatives and events regarding promotion and preservation of natural heritage;
- Joint creation of tourist products referring to promotion and protection of the natural heritage;
- Joint development of skills and cooperation between local and regional authorities in the field of natural resource management;
- Common development of cross-border strategies for preservation and use of natural sites, areas, and landscapes;
- Stimulating cooperation between institutions in the field of natural heritage protection (exchange of best practices, joint trainings);
- Joint investments in the environmental infrastructure particularly in waste and water management in order to preserve natural heritage;
- Conservation, preservation and adaptation or development of natural heritage for tourism purposes and social, cultural, educational and other community purposes;
- Joint training of staff and exchange of staff aiming to increase the capacities in the field of natural heritage management, development of joint tourism products and services, marketing of the heritage resources of Programme area and other related capacities;
- Construction, reconstruction or modernization of infrastructure increasing the use of natural heritage in the tourism (e.g. bike paths, nature trails, etc.), including complementary tourist infrastructure to facilitate the use natural heritage (e.g. bike racks, signage, infrastructure for people with special needs etc.).

The implementation of Large Infrastructure Project (LIP) related to the modernization of historic architectural objects is also possible under TO Heritage (the list of all LIPs to be financed in the Programme is presented in Annex no. 1).

3.1.2. IMPROVEMENT OF ACCESSIBILITY TO THE REGIONS, DEVELOPMENT OF SUSTAINABLE AND CLIMATE-PROOF TRANSPORT AND COMMUNICATION NETWORKS AND SYSTEMS (TO ACCESSIBILITY)

The Programme area is characterized by a weak connectivity and insufficient communication networks and systems which hamper the cross-border contacts and impede transit traffic, and in consequence cripple the region's attractiveness for investors. Some support was provided to alleviate these deficiencies by the previous CBC programme – the ENPI Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013- nevertheless the needs in this respect remain noticeable. Therefore, the TO shall finance actions related to improvement of transport accessibility, development of environmental-friendly transport, construction and modernization of communication networks and systems and improvement of the informational and communication infrastructure on the Programme area.

Implementation of the TO Accessibility will be complementary to the activities foreseen under TO Heritage through the improvement of the communication and informational accessibility within the tourism sector and access to the cultural and natural heritage sites. The activities planned under TO Accessibility will also be complementary to those implemented under TO Security, as far as access to security/safety services as well as health services is concerned (e.g. shortening of the reaction time of safety/security/health services).

The focus should be on development of local roads offering important cross-border effects and influence. Equally important is to integrate various transport modes and transport operators to make the passenger and cargo transit through the Programme area faster and more customer-oriented. All initiatives and efforts improving transport accessibility shall be based on environmentally friendly solutions.

Comparatively distanced and peripheral locations of many parts of the Programme area hinder the full usage of their potential. The activities carried out within the TO shall improve the connectivity and information flow between regions, concurrently contributing to the economic growth and enhancing socio-economic cohesion of the Programme area. Support under TO Accessibility will contribute to Strategic Objective C “Promotion of better conditions and modalities for ensuring the mobility of persons, goods and capital” of ENI CBC.

Priority 1. Improvement and development of transport services and infrastructure

Proposed indicative actions within the priority:

- Joint investments in the quality and accessibility of social and economic infrastructure, with a focus on transport, logistic systems and transport safety;
- Common development of multi-modal transport systems;
- Joint developing and improving the quality of existing communication links;
- Joint preparation of feasibility studies of transport systems;
- Joint initiatives on promotion of sustainable passenger and freight transport;
- Common projects on improvement of the mobility of persons and goods;
- Joint actions aimed at supporting the sustainable development of cities and regions;
- Developing and improving environmentally friendly low-carbon transport systems (including reducing noise level).

Priority 2. Development of ICT infrastructure

Proposed indicative actions within the priority:

- Joint initiatives on development and improvement of the quality of existing ICT infrastructure;
- Joint projects on preparation of feasibility studies related to creation of broadband networks;
- Common creation of broadband networks;
- Joint initiatives on development of digital resources and data sharing;
- Joint initiatives on ensuring the interoperability of ICT infrastructure.

The implementation of LIPs related to the building/modernization of the transport infrastructure of cross-border importance is also foreseen under TO Accessibility (the list of all LIPs to be financed in the Programme is presented in Annex no. 1).

3.1.3. COMMON CHALLENGES IN THE FIELD OF SAFETY AND SECURITY (TO SECURITY)

Peripheral border areas are characterised by a low quality of life of their residents, in a number of aspects ranging from difficult material conditions and worse access to the labour market, through the insufficient provision of social infrastructure to the poor access to the health care system.

The implementation of the TO Security shall serve the improvement of the quality of life of the Programme area inhabitants through the facilitation of access to health care system, the counteraction of the spread of diseases across the borders as well as the development of social services and labour market, along with the unemployment minimization. Support under this TO will contribute to Strategic Objective B “Address common challenges in environment, public health, safety and security” of ENI CBC.

Priority 1: Support to the development of health protection and social services

Proposed indicative actions within the priority:

- Joint initiatives on enhancing the access to health;
- Joint actions aimed at preventing the spread of human, animal and plant diseases across the borders;
- Joint initiatives to support the development of public health;
- Joint initiatives to support the development of social services;
- Joint projects on stimulating cooperation between institutions in the field of fighting with unemployment.

Priority 2: Addressing common security challenges

Proposed indicative actions within the priority:

- Joint initiatives to improve the safety of users of the transport network;
- Joint initiatives regarding preparatory actions in case of natural and environmental disasters and emergency situations;
- Joint initiatives on prevention of natural and man-made disasters;
- Joint projects in the field of prevention and fight against serious and organized crime;
- Joint actions regarding law enforcement, police and customs cooperation (exchange of intelligence information);
- Improving qualifications of the staff in charge of rescue actions and developing the ability to participate effectively in a joint response to incurred risks;
- Development of joint prevention, monitoring, response and disaster recovery systems.

The implementation of LIPs is also foreseen under TO Security (the list of all LIPs to be financed in the Programme is presented in Annex no. 1).

3.1.4. PROMOTION OF BORDER MANAGEMENT AND BORDER SECURITY, MOBILITY AND MIGRATION MANAGEMENT (TO BORDERS)

Implementation of this objective shall serve the enhancement of the effectiveness of the border infrastructure and procedures as well as the improvement of border security. The increased throughput capacity of the border crossings and their safety improvement condition the achievement of other Programme’s objectives.

The removal of the administrative, institutional and infrastructural obstacles in the movement of goods, services and people through the borders are the conditions of the full usage and

enlargement of the socio-economic potential of the Programme area. Under TO Border, activities supporting transparency and effectiveness of customs and border clearance procedures will be supported. The aim of these activities is the acceleration of the procedures and their expected effect – the faster and safer border crossing.

The activities related to the prevention and combating of illegal migration and smuggling, fight against organized crime as well as counteraction and elimination of illegal trade of rare and endangered species will be financed under TO Borders. Moreover, the actions devoted to local border traffic as well as the border services will be supported under this objective. Support under this TO will contribute to Strategic Objective C “Promotion of better conditions and modalities for ensuring the mobility of persons, goods and capital” of ENI CBC.

Priority 1: Support to border efficiency and security

Proposed indicative actions within the priority:

- Joint initiatives on adaptation and extension of the existing border crossings for pedestrian and bicycle traffic;
- Joint initiatives on improving border-crossing infrastructure;
- Joint creation of a coherent system of signs and visual identification of border crossings;
- Joint projects regarding equipment of existing border crossings allowing streamlining of their operation;
- Joint development and modernisation of border crossings’ supporting infrastructure.

Priority 2: Improvement of border management operations, customs and visas procedures

Proposed indicative actions within the priority:

- Common initiatives to create the possibility of an accelerated clearance of travellers who rarely cross the border;
- Joint initiatives for facilitating border crossing procedures and training of border and customs services’ personnel;
- Joint initiatives to increase transparency and efficiency of customs and clearance procedures;
- Joint initiatives to support border management in the field of prevention and combating of illegal migration and trafficking and fight against organized crime.

The implementation of LIPs related to the modernization of the border crossing infrastructure is foreseen under TO Borders (the list of all LIPs to be financed in the Programme is presented in Annex no. 1).

3.1.5. LARGE INFRASTRUCTURE PROJECTS (LIPs)

According to Art. 2 (p) of the IR a Large Infrastructure Project (LIP) means “*project comprising a set of works, activities or services intended to fulfil an indivisible function of a precise nature pursuing clearly identified objectives of common interest for the purposes of implementing investments delivering a cross-border impact and benefits and where a budget share of at least EUR 2.5 million is allocated to acquisition of infrastructure*”.

Within the Programme, LIPs are selected only through a direct award procedure and this procedure applies only to the LIPs. It means that support within this procedure is awarded:

- to bodies with a *de jure* or *de facto* monopoly;
- for actions with specific characteristics that require a particular type of body based on its technical competence, high degree of specialisation or administrative power.

For these purposes, *de jure* or *de facto* monopoly means that the beneficiary (which also may be a consortium):

- has exclusive competence in the field of activity and/or geographical area to which the grant relates pursuant to any applicable law; or
- is the only organisation operating or capable of operating in the field of activity and/or geographical area to which the grant relates by virtue of all considerations of fact and law.

The LIPs to be financed within the Programme were selected and agreed by the JPC. The list of proposed LIPs is enclosed in Annex no. 1. No other projects may be selected through direct award procedure.

More details on the LIPs implementation is provided in the chapter dedicated to the implementation of the Programme.

3.1.6. PROGRAMME INDICATORS

Achievement of the Programme will be measured by way of objectively verifiable indicators. Taking into account the relevant provisions of the IR, the Programme includes in particular:

- ✓ The expected results for each priority, and the corresponding **result indicators**, with a baseline value and a target value;
- ✓ The **output indicators** for each priority, including the quantified target values, which are expected to contribute to the results.

Some of output indicators come from the ENI CBC ‘**Common Output Indicators**’ developed by the European External Action Service (EEAS) with the support of the Interact ENPI project in order to increase accountability and facilitate reporting on progress at instrument level.

THEMATIC OBJECTIVE	PRIORITY	OUTPUT INDICATOR	TARGET VALUE	RESULT INDICATOR	BASELINE VALUE / TARGET VALUE
TO Heritage – Promotion of local culture and preservation of historical heritage	Promotion of local culture and history	Number of improved cultural and historical sites as direct consequence of programme support (ENI/CBC 7)	30	Increased number of visitors of the historical heritage and cultural sites	0 / 16,6 [%]
		Number of cross-border cultural events organized using ENI support (ENI/CBC 8)	97		
	Promotion and preservation of natural heritage	Number of cross-border events organized using programme support	63	Increased number of visitors of the natural heritage sites	0 / 13,1 [%]
		Number of promoted and/or preserved natural sites as direct consequence of programme support	15		
		Number of persons participating in actions and awareness raising activities promoting preservation of natural heritage	5 993		
TO Accessibility – Improvement of accessibility to the regions,	Improvement and development of transport	Total length of newly built roads (ENI/CBC 26)	5,6 [km]	Decrease of travel/transportation time in the regions	0 / 7,5 [%]
		Total length of reconstructed or	102,9 [km]		

development of sustainable and climate-proof transport and communication networks and systems	services and infrastructure	upgraded roads (ENI/CBC 27)			
		Number of districts benefitting from modernized/created transport services and infrastructure	28		
		Number of partnerships established in order to modernize/create the environmentally friendly transport systems or services	14		
	Development of ICT infrastructure	Number of partnerships established in order to develop the ICT	7	Increase in usage of ICT	0 / 18 [number of districts]
TO Security – Common challenges in the field of safety and security	Support to the development of health protection and social services	Population covered by improved health services as direct consequence of the support (ENI/CBC 30)	7 890 573 [persons]	Enhanced access to health care and social services	0 / 36,2 [%]
		Population benefiting from the newly created or improved social services	27 960 [persons]		
	Addressing common security challenges	Population benefiting from fire protection measures services as direct consequence of the support	3 689 232 [persons]	Reduction of waiting time for safety and security services response	13,2 / 18,4 [%]
		Number of security institutions cooperating across the borders.	22		
TO Borders – Promotion of border management and border security, mobility and migration management	Support to border efficiency and security	Number of border crossing points with increased throughput capacity (ENI/CBC 35)	7	Acceleration of passengers and cars border clearance	39,5 / 40,0 [%]
	Improvement of border management operations, customs and visas procedures	Increased throughput capacity of persons on land border crossing points (ENI/CBC 38)	10 200 [persons/ 24 hours]	Increased efficiency of border clearance	32,5 / 41,0 [%]

Table 2. Programme indicators

3.2. JUSTIFICATION FOR THE PROGRAMME STRATEGY

The aim of the analysis is to provide a diagnosis of the current economic, social and natural conditions of the border regions concerned. The data used for this analysis primarily come from the national offices for statistics.

3.2.1. SOCIOECONOMIC AND ENVIRONMENT ANALYSIS¹

Population and settlement structure

Save for its Belarusian part, the core eligible area of the Poland-Belarus-Ukraine Programme is relatively densely populated and has a population of 12.4 million. In 2013, the population on the Polish side of the border totalled 3.783 million (34.2%), on the Belarusian – 2.444 million (22.1%),

¹ Sources of information for the analysis: <http://ukrstat.org/>, <http://www.belstat.gov.by>, <http://stat.gov.pl/>. Amounts set in national currency were converted into EUR by using exchange rates of the competent national bank at the beginning of the next year – 1st January.

and on the Ukrainian – 4.839 million (43.7%), which corresponds to the population density at a level of 65.9 residents/km² in Poland, 42.2 residents/km² in Belarus and 88.4 residents/km² in Ukraine.

The major cities on the Polish core area side are: Białystok (295 000), Suwałki (69 000), Łomża (63 000), Ostrołęka (54 000), Siedlce (77 000), Biała Podlaska (58 000), Chełm (65 000), Zamość (65 000), Przemyśl (63 000) and Krosno (47 000). Altogether, these main urban centres represent 22,6% of the border region's population. The cities which play a key role in the Ukrainian settlement network are Lviv (757 000), and, though to a lesser extent, Lutsk (213 000) and Uzhhorod (116 000). The most notable smaller cities include: Mukachevo (82 000), Drohobych (80 000), Chervonohrad (70 000) and Stryi (62 000). The main cities on the Belarusian include Brest (311 000) and Grodno (314 000), whilst the remaining cities play a rather insignificant role, with the exception of Baranovichy (168 000), Pinsk (130 000) and Lida (98 000). It should be noted that a sizeable part of the population still live in rural areas, and the rate of urbanisation remains much lower than in Western European countries.

Economic capital

The eligible area of the Programme strongly varied in terms of affluence expressed as regional income per capita, which in 2012 was ca. EUR 9265 on the Polish side, ca. EUR 3294 on the Belarusian side and ca. EUR 1921 on the Ukrainian side of the border. These differences first and foremost expressed wide disparities observable between these three countries. In parallel, the border areas in all these countries were among the least developed regions, and in 2012 reached 68.67% of the national average on the Polish side (save for Mazowieckie Voivodship, which is the most developed in Poland and whose regional income per capita constitutes 165% of the national average), 67.06% on the Belarusian side and 63.25% on the Ukrainian side. It should also be noted that in the period 2010-2012 the situation of the border regions was rather stable; their rate of growth did not differ significantly from the overall national figures. In addition real statistic data for Ukrainian regions at the moment of Programme development (2014-2015) may be much worse due to the economic and political crisis in Ukraine, which started in 2014 and whose impact is acutely visible in the Ukrainian part of the eligible area.

The low development level can first and foremost be attributed to unfavourable economic structure, with a persisting high share of traditional labour-intensive sectors in gross value added (GVA), which ranged from 8.2% on the Polish side to 14.9% on the Belarusian side, as compared to the UE average of approximately 2.0%. The main difference between the individual components of the eligible area was the considerable industrialisation on the Belarusian side, with its 45% share of industry and construction in the regional income, as compared to approx. 28% and 21% in Poland and Ukraine, respectively, i.e. 5pp and 8pp less than the (respective) national averages. The structural changes in this regard were progressing rather slowly in the recent years. In the Polish part of the eligible area, they were manifested by the diminishing significance of agriculture and a growing share of industry, whilst in the Ukrainian part the significance of agriculture and industry was diminishing relatively fast, a process which was accompanied by an increasing role of the service sector.

The use of workforce was not very efficient in the eligible area, and was manifested by excessive employment in the unproductive agriculture sector. This was particularly true for the Polish part of the eligible area, where the share of employment in the primary sector surpassed 40%, as compared to over 21% in Ukraine and approx. 15% in Belarus. Relatively high unemployment was another problem, especially in the Polish part of the eligible area, which in 2012 ranged from 11.7% in the Lublin subregion to 17.4% in the Krosno subregion. Furthermore, since 2008 unemployment on the Polish side showed an upward trend. On the Ukrainian side of the border, the unemployment rate was considerably lower, oscillating between 7.7% and 9.6% and showing a great deal of stability in the recent years (with the exception of the Zakarpatska oblast, where it grew considerably).

In contrast, according to the national statistics, unemployment did not pose a problem in the Belarusian part of the eligible area as it remained under 1% of the population able to work.

The eligible area did not attract any considerable volumes of foreign capital. It should also be noted that the countries participating in the Programme were not equally attractive for inward capital: in the period 2008-2012, Poland recorded an influx of USD 52 billion, as compared to Ukraine's USD 35 billion and Belarus' USD 10 billion. Nevertheless, the differences in the per capita values of invested capital were not significant, and amounted, respectively, to USD 1400, USD 800 and USD 1100. The share of the Polish part of the eligible area in the number of registered companies with foreign shareholdings was only 3.7%, but it increased noticeably in the recent years, from 3.4% in 2009. Nonetheless, there are only 5.3 entities with foreign shareholdings per 10 000 population, as compared to the national average of 19.5. Similarly, the Belarusian part of the eligible area attracted a mere 2.8% of all FDIs in 2012. In case of Ukraine, in total 4.41% of all FDI of Ukraine in 2012 were attracted by Ukrainian eligible regions.

To date, tourism has not been a sector of significance in the eligible area, with the exception of a few local systems. Domestic tourists made up the bulk of overall tourist traffic, with a rather insignificant role of foreign tourists, who accounted for 16% of tourists using accommodation facilities. Moreover, in 2012 the number of tourists with overnight stays per 100 residents was 33 on the Polish side (with a total of 60 000 beds), as compared to the national average of 55. In Ukraine, the number of tourists using accommodation facilities was comparable, and, depending on the oblast, ranged between 10 and 20 tourists per 100 residents. In Belarus, foreign tourism mainly had the form of organised tours, but the scale of this activity was rather limited.

The potential for endogenous development of the eligible area varied from country to country, which was due, amongst others, to different penetration rates of SMEs, including businesses run by individuals, in the respective border regions. In the Polish part of the eligible area, the number of business entities registered in the REGON system was approximately 395 000, which corresponds to 77 businesses per 1000 residents, as compared to 109 000 businesses in Ukraine, i.e. 23 businesses per 1000 residents, and to only 19 000 in Belarus, i.e. 8 businesses per 1000 residents. The degree of innovativeness of the regional economy in the Polish part of the eligible area was similar to that of the national economy, which was manifested inter alia by a similar percentage of those employed in the R&D sector. This can be explained by the improved situation in the Podkarpackie voivodship. Even so, while in the Polish part of the eligible area this percentage was 0.5%, it reached 0.2% in Ukraine and a meagre 0.1% in Belarus. This means that the border regions in the two eastern countries clearly lagged behind the country's core areas, notably the capital city regions.

The transport infrastructure is also of special significance for the development of the border areas because of the need to service the transit traffic across the border. A number of major European transport corridors run through the eligible area. These include: No. 2 Berlin-Moscow (E30 road and E20 railway route); No. 3 Dresden-Kiev (E40 road and E30 railway route), as well as Road No. 17 Warsaw-Lviv; Road No. 12 Lublin-Kiev, Road No. 19 Białystok-Grodno, the Warsaw-Kiev and Warsaw-Lviv railway routes, and the LHS railway line No. 65 (wide-gauge track). It should be noted that, in the recent years, a number of investments were made in connection with these corridors, aimed to improve their quality and increase capacity. It should also be noted that the eligible area has a relatively high density of the road network, albeit with strong differences across the countries concerned. The road density in the Polish part of the eligible area is nearly two times as high as in the Belarusian and Ukrainian parts. Importantly, some of the existing road infrastructure still remains rundown and neglected, particularly in the Ukrainian part of the region concerned. The same can be said for the rail network, which in addition is losing in competition with the road transport, owing to long travel times and a low quality of the supporting infrastructure.

There are fourteen border crossings at the Polish-Ukrainian border handling regular passenger traffic, including six rail border crossings, and twelve such border crossings at the Polish-Belarusian border, including five rail border ones. The main streams of passenger traffic, however, are concentrated around several border crossings only. At the Polish-Ukrainian border, these were: Dorohusk/Yagodyn, Hrebenne/Rava Ruska, Korczowa/Krakivets and Medyka/Shehyni (representing 77% of crossings), and at the Polish-Belarusian border: Terespol/Brest, Kuźnica Białostocka/Bruzgi and Bobrowniki/Berestovitsa (representing 72% of crossings). The significance of rail border crossings except Terespol (ca. 650 000 crossings) for passenger traffic was only marginal, with the number of crossings ranging from 250 000 in Kuźnica Białostocka/Bruzgi to 100 000 citizens per year in Dorohusk/Yagodyn and Przemyśl/Mostyska. The most dynamic border traffic, at a level of 20 million crossings at the Ukrainian border, was recorded in the years 2006 and 2007. It fell to 11.6 million in 2009, to increase again up to 16.5 million in 2013. In the case of Polish-Belarusian border, the greatest volume of traffic, 13 million crossings, was recorded in 2000, and the subsequent years saw its gradual fall, down to a level of 7.2 million crossings in 2013. Nonetheless, the capacity of border crossings for all types of traffic is still insufficient, which leads to periodic bottlenecks, resulting in longer waiting times to cross the border.

Human and social capital

In the Polish part of the cross-border region, the number of the population in the recent years was constant, as opposed to that in the Belarusian and Ukrainian parts. In the period 2004-2012, the number of the population on the Belarusian side of the border decreased by over 5%, and on the Ukrainian side it fell by 1.4%. In the latter case, the fall in the number of the population resulted both from natural decrease (in the Ukrainian part, the decrease in 2004-2012 was -0.5%, and as much as -2.4% in the Belarusian part) and from emigration (in the period at hand, 22 000 residents emigrated from the Belarusian part of the cross-border region, and over 28 000 – from the Ukrainian part). Migration was also a serious problem in the Polish part, but it was compensated by natural increase. In terms of the demographic structure, the relatively most favourable situation could be observed in the Polish part of the cross-border region, and the least favourable - in the Belarusian part. At the beginning of 2013, the share of the working-age population was, respectively, 63.9% in the Polish part, 46.44% in the Ukrainian part, and 79.05% in the Belarusian part. The year before, the highest share of the pre-working age population in the total number of the population was recorded on the Polish side of the border (19.3%), lower on the Ukrainian side (18.3%), and the lowest – on the Belarusian side (17.2%). In consequence, in the Belarusian and Ukrainian parts of the eligible area, there is a high share of the post-working age population, 21.2% in the Ukrainian part and 23.2% in the Belarusian part of the eligible area. By comparison, the situation in the Polish part of the cross-border region can be viewed as rather favourable, with 17.2% of the population in post-working age. Nonetheless, in a broader perspective, it should be concluded that even on the Polish side of the border the problem of population ageing is very acute and likely to worsen in the coming years.²

In the Polish and Ukrainian parts of the cross-border region, access to higher education is at a relatively good level (mainly thanks to the existence of academic institutions in Lviv, Lublin, Rzeszow and Przemyśl). In 2013/2014, there were nearly 52 students per 1000 population on the Polish side of the border, and nearly 36 on the Ukrainian side. Visibly lower values were noted in the Belarusian part of the cross-border region, with 25 students per 1000 population. However, the national statistics for Belarus are significantly better, and comparable with the results from Poland and Ukraine, which probably means that the residents of the Belarusian part of the cross-border region relatively frequently choose universities located outside of this area (most often in Minsk).

² Miszczuk Andrzej, Smętkowski Maciej, Płoszaj Adam, Celińska-Janowicz Dorota *Aktualne problemy demograficzne regionu Polski wschodniej. Raporty i Analizy EUOREG 5/2010*, s. 65.

The level of human capital, measured by the share of the population with higher education, is relatively low in the Polish-Belarusian-Ukrainian cross-border region. On the Polish side of the border, only 13.7% (2011) of the population had higher education. In the Belarusian part of the eligible area, the respective value was similar, at a level of 13.8% (2009). Both in Poland and Belarus, the situation in the cross-border region was worse in that regard than the respective national average. For Ukraine, there are no statistics showing the educational attainment of the population at regional level.

The development of social capital, measured by the number of registered NGOs, is markedly varied in the Polish-Belarusian-Ukrainian cross-border region. The highest share of NGOs in relation to the demographic potential was noted in the Polish part of the eligible area: in 2012, there were slightly over 30 NGOs per 10 000 population. In contrast, there were nearly half this number of NGOs on the Ukrainian side of the border (16.4 per 10 000 population). Both on the Polish and Ukrainian sides of the border, the third (non-governmental) sector developed dynamically in the recent years (in 2004-2012, the increase in the Polish part of the eligible area was 48%, and it reached nearly 80% in the Ukrainian part). The situation in that respect in the Belarusian part of the eligible area is completely different. Any thorough evaluation of the condition and significance of the third sector on the Belarusian side of the border is not possible due to the lack of relevant official statistics and analyses. However, on the basis of the number and structure of the beneficiaries of the CBC programmes implemented so far it can be concluded, that the NGO sector in Belarus is at a very low level of development.

In terms of public safety, the situation in the cross-border region was the most favourable on the Ukrainian side of the border (6.6 registered crimes per 1000 population in 2011) and somewhat less favourable on the Belarusian side (10.9). The highest number of crimes and offenses was registered in the Polish part of the eligible area (22). In 2004-2011, in the Polish and Belarusian parts of the cross-border region, the crime rate fell noticeably, but in the Ukrainian part the situation in that regard did not improve. It should be stressed, however, that these data show only crimes registered by competent authorities and that the actual scale of such phenomena is probably greater. In addition to that, the differences in the statistical data across countries may be due to the dissimilarities in the regulations of law and methodologies.

Natural capital

The Programme area has outstanding environmental assets, associated mainly with the well preserved mountain, wetland and primeval forest ecosystems. Many national parks can be found here – eight on the Polish side of the border (of a total of 23 in the country), eight on the Ukrainian side (of 40) and two on the Belarusian side (of 4). The share of the area protected in this way ranges from 2.4% in the Polish part of the eligible area and 3% in the Belarusian part to 3.9% in the Ukrainian part, and is significantly higher than the respective national averages. Importance of some of these areas surpass the national scale, as demonstrated by their being inscribed on The Ramsar List of Wetlands of International Importance (4 areas in the Polish part and 4 in the Ukrainian part) and on the UNESCO Biosphere Reserve List (5 areas). In the latter case, cross-border cooperation is of cardinal importance. In 2012, the West Polesie Biosphere Reserve (Poleski NP, Szacki NP and the Nadbużańskie Polesie Reserve) was accorded the status of a transboundary Polish-Ukrainian-Belarusian reserve; in 1998, a similar status was granted to the Polish-Slovakian-Ukrainian East Carpathians Biosphere Reserve. Two more biosphere reserves protecting the Białowieża Forest/Belovezhskaya Pushcha are situated near the border, and were inscribed separately in the Polish and Belarusian UNESCO list. This area is also a natural habitat for many rare animal species such as the European bison, bear, wolf, lynx and elk.

The afforestation rate for the area in question is approximately 33% (as compared, on average, to 29.3% in Poland, 36% in Belarus and 15.6% in Ukraine), a considerable area is also occupied by lowland wetlands. Some of these ecosystems have been preserved on a scale unprecedented in Europe, particularly the Białowieża Forest/Belovezhskaya Pushcha, the Biebrza Wetlands and Polesie/Polesia. High-quality soils, found e.g. in the Lublin Upland and the Volhynia-Podolia Upland, are yet another important natural asset of the region in question. Nearly one-fourth of Poland's soils from the 1st and 2nd valuation class are found in the Lubelskie voivodship.

The major cross-border ecosystems include the Białowieża Forest/Belovezhskaya Pushcha, East Carpathians, Polesie/Polesia and the Bug River. The East Carpathians and Polesie/Polesia are protected by cross-border biosphere reserves, but some of the species which are under protection on the Polish side of the border do not enjoy such status on the other side of the border (e.g. wolf, elk, beaver). In the case of the Carpathians, the most serious threats include the growing human pressure caused by the increasing volume of tourist traffic and development of infrastructure, and illegal logging (in the Ukrainian part). In case of the Białowieża Forest/Belovezhskaya Pushcha, there is also a problem of dissimilar protection status of migrating animals. Due to the unique nature of the Forest, some opinions are also voiced that the Forest is not sufficiently well protected. On the Polish side of the border, only 16% of the Forest's area is covered by the Białowieżyński NP; on the Belarusian side, the entire Pushcha is protected as a national park, but with a lower protection regime than in Poland's national parks. The Bug River is Poland's border along a distance of 363 kilometres, and its drainage basin covers an area of 39 400 km² (19 400 km² in Poland, 10 800 km² in Ukraine and 9200 km² in Belarus). Water quality in the river is moderate along its central section, and poor along its lower section, due to an insufficient degree of municipal waste treatment and run-off from the farmland. Flood threat is another issue; this problem is the most acute during the thawing period and in those places where the river valley is relatively narrow.

There are various environmental hazards in the area concerned, linked predominantly to water and air pollution and characteristics of energy sector. Water pollution is associated with a relatively poorly developed water management infrastructure. The share of the population served by sewerage system is 67% in the Belarusian part of the eligible area (and 73% for the whole of Belarus) and 60% in the Polish part (with 66% for the whole of Poland); there are no detailed statistics for Ukraine. Both in case of Ukraine and Belarus the insufficient quality and overload of sewage treatment plants remains an important challenge. The level of development of the water management infrastructure remains less advanced than is the case in the remaining parts of the respective countries, but the situation is improving relatively fast. For instance, in the period 2007-2011, 3700 km of new sewage network was put into operation in the Polish part of the eligible area, which represented 12% of such investments nationally. Currently, the capital expenditure on environmental protection projects totalled EUR 55 per capita in the Polish part of the eligible area, as compared to EUR 17 on the Belarusian side. These values represented, respectively, 72% and 164% of the average national values. The positive result in the Belarusian part of the eligible area can be viewed as a consequence of a consistent increase in the expenditure made, starting from a level of 24% in 2005.

Air pollutants emission per capita is the highest in the Ukrainian part of the eligible area, at 31 kg, as compared to 27 kg in the Belarusian part and 14 kg in the Polish part. These values indicate a higher level of industrialisation in the Ukrainian and Belarusian parts of the eligible area. In the border belt, the major industrial centres which are significant sources of pollution are mainly found in the Lviv-Volhynia Coal Basin and in Grodno (nitrogen fertilizer plant), and in Poland (on a smaller scale) – in the vicinity of Chełm (cement industry). Planned investments in the energy sector can potentially exert a negative impact on the natural environment: Belarus' first nuclear power plant is being built in the north-eastern part of the Grodno oblast, while gas from unconventional sources is planned to be extracted in Poland's Roztocze.

The character of the energy sector is of cardinal importance for the natural environment. In the Polish part of the eligible area, coal-fired power plants prevail, although none of the three border voivodships is self-sufficient in terms of energy provision. In case of the Podlaskie voivodship, only 30% of the demand is satisfied by power generated locally. At the same time, renewable power sources are best developed there, mainly wind power plants. Renewable energy sources are also significant in the Podkarpackie voivodship (hydro-plants). Gas-fired power plant in Belaazyorsk (over 1000 MW) is the main energy source in the Belarusian part of the eligible area. Renewable energy is only in a nascent state; in 2011, the country's first wind farm (1.5 MW) was put to operation in the Grodno oblast, and in 2012, a 17 MW hydro-plant was launched. One 600 MW hard coal-fired plant operates in the Ukrainian part of the eligible area. Renewable energy is not well developed, with the only significant source of this type being a 27 MW hydro-plant in the Zakarpatska oblast.

Culture

Joint cultural heritage is one of the crucial strengths of the region. Culture has been one of the most popular fields of cooperation in 2007-2013 edition of the Programme, especially among the local communities' initiatives. Regional culture and heritage has been, generally, conceptualised in a forward-looking way namely by tangible and intangible cultural heritage. Numerous monuments, including some of global significance, and many forms of intangible culture provide development advantages not only for tourism but also for local communities living in the area. Cultural infrastructure is abundant (theatres, operas, cinemas, libraries, local cultural centres), but requires money for essential upgrading.

Cultural events were and are also the form of maintaining national or regional identity. Cultural heritage is also one of the crucial factors boosting the tourism industry in the region. Culture is therefore seen as one of the key elements to tackle the regions problems on outmigration.

In 2013 the number of cultural institutions (theatres, museums, cinemas, libraries, local cultural centres) per 1000 residents was 0,72 on the Polish side. In Ukraine, the number of cultural institutions per 1000 residents was higher (1,17) mainly because of the cultural centres availability in almost each small village, however such cultural centres often just do not operate due to the lack of financing. On the Belarusian side of the Programme area the number of cultural institutions per 1000 residents in 2013 was 0,80. It should be noted that in all Programme countries libraries and local cultural centres constituted the vast majority of cultural institutions in 2013.

In 2013 public expenditures on culture and national heritage protection amounted to 2209,12 mln USD in Poland (0,50% of the GDP of Poland), in Ukraine – 1056,83 mln USD (0,60% of the GDP of Ukraine, in Belarus – 702,3 mln USD (1,04% of the GDP of Belarus).

3.2.2. SWOT ANALYSIS

Based on the completed diagnosis and the analysis of cross-border interactions briefly above highlighted above, strengths and opportunities, possibilities and limitations relating to cross-border cooperation in the Programme area can be identified, as well as opportunities and threats which might arise from the external environment (weights in brackets out of a total of 100 in each category, represent the relative significance of the given issue):

STRENGTHS:

- Development of regular trade exchange that is replacing trading in open-air marketplaces (45);
- Well-developed socio-cultural cooperation, largely reflecting the potential of the border regions in this sphere (25);

- Interest in developing institutional cooperation, expressed by partners on both sides of the border (15);
- Numerous cross-border ecosystems with significant environmental assets (15).

WEAKNESSES:

- Border regime associated with the external border of the European Union, with various dysfunctions that occur at border crossings and which considerably hamper cross-border interactions (35);
- Differences in the legislative and institutional systems, which hinders the development of cross-border cooperation (25);
- Underdevelopment of technical infrastructure (transport and border crossings), which poses a barrier to the development of cross-border interactions (15);
- Noticeable cultural barriers (including negative stereotypes), which obstruct the development of cross-border cooperation (10);
- Cross-border environmental pollution, particularly in the drainage basin of the Bug River (10);
- Wide disparities in the level of economic development, which does not facilitate the development of cross-border cooperation (5).

POSSIBILITIES:

- Existence of large cities in the eligible area, which opens up possibilities for endogenous development based on stimulating entrepreneurship and innovation (30);
- Existence of higher education institutions, which opens up possibilities for the development of academic and research cooperation and student exchange (25);
- Potential for the development of tourism, also inbound tourism, in selected local systems (20);
- Potential for the development of logistics functions associated with the transit location (20);
- Improved quality of human capital, providing the basis for socio-economic development and cross-border cooperation (5).

LIMITATIONS:

- Low competitiveness of the border regions caused by an unfavourable economic structure and ineffective use of the labour resources (35);
- Low attractiveness of the border regions for inward capital (20);
- Poorly developed transport infrastructure, including inefficient use of the potential of rail transport (20);
- Lack of binding local border traffic (LBT) agreement between Poland and Belarus (15);
- Population ageing, particularly on the Belarusian and Ukrainian sides of the border (10).

OPPORTUNITIES:

- Development of trade exchange between the European Union, Belarus and Ukraine (80);
- Alignment of the legislative and institutional systems of Poland and the neighbouring countries (20).

THREATS:

- Little progress in the processes of integration with the European Union in the neighbouring countries (40);
- Metropolisation processes leading to diminished significance of peripheral areas (30);
- Unfavourable geopolitical situation (30).

3.2.3. LESSONS LEARNT

The ENI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020 builds on experience of cooperation between Polish, Belarusian and Ukrainian local, regional and national governments in the eligible area that started to develop actively in the 1990s. Cross-border co-operation from the very outset has concentrated on the common problems of the neighbouring regions and aimed at making the regions more competitive and attractive.

Within the Neighbourhood Programme Poland - Belarus - Ukraine INTERREG III A / Tacis CBC 2004-2006, 158 projects were implemented with the total value of ERDF and Tacis of 44 million EUR. The ENPI Cross-Border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013 with the budget of 186 million EUR for cross-border support resulted in 117 projects.

Although a lot has been done, the main conclusions from the analysis of the Polish-Belarusian-Ukrainian border region remain similar to those presented in previous years. Programme should still focus on the increase in the economic development in its area, on improvement in tourism, transport, border and environmental protection infrastructure and on social awareness increase of population.

Regardless of the fact that the ENPI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013 was not finished when the ENI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020 was being developed, some key issues for a successful Programme implementation have already been identified and will be taken into account for the new period:

- Close involvement of and cooperation between the national/regional authorities is essential at every stage of Programme implementation process;
- The full structure of all Programme bodies (especially of the Intermediate Body and both Branch Offices) should be set up as soon as possible in order to support the potential applicants with development of projects at an early stage;
- Although all official Programme documents are in English, manuals, instructions etc. should be prepared and be available in national languages before the contracting process starts;
- Electronic Submission of the Application Form should be allowed in order to streamline the application procedure and to more efficiently organise projects evaluation process;
- Capacity building measures should be provided not only to beneficiaries but also to Programme bodies involved in project management and control. Trainings shall be conducted in national languages and organised in all the Programme regions;
- Umbrella structure for micro-projects turned out to be too complicated and had several weaknesses which shall be improved;
- The delay in launching the Programme shortened its implementation period which limited the possibilities for project extension in case of delays and to use savings.

Nevertheless, the main lesson learnt from the programmes of the previous financial perspectives, both from the programming period which is now coming to an end, and from the period 2004-2006 is that joint cross-border initiatives play an important role in building good neighbourly relations between the residents of the border areas and help enhance mutual understanding. The cross-border cooperation programmes are useful in addressing common challenges and solving common problems of trans-border character, i.e. in the field of the environment, transport, etc. In addition, CBC projects can help establish lasting contacts and lay the foundation for collaboration as part of larger-scale initiatives under other financing instruments than CBC.

3.2.4. COHERENCE WITH OTHER PROGRAMMES, STRATEGIES AND POLICIES

The Programme is intended to continue the cooperation in the border region of Poland, Belarus and Ukraine which was earlier developed under the Cross-border Cooperation Programme Poland – Belarus – Ukraine 2007-2013.

The Programme TOs comply with the *Programming document of the for the EU support to ENI Cross-Border Cooperation (2014-2020)*. It should be pointed out that the Programme puts emphasis on enhancing integration in the cross-border region while striving to support the cultural, historical and natural heritage preservation, improve transport accessibility of the regions, address the common challenges in the field of safety and security and promote the border management.

The Programme is coherent with two Eastern Partnership Flagship Initiatives:

- with the Programme on Prevention, Preparedness and Response to man-made and natural Disasters in the ENPI East Region (PPRD East). The PPRD East will contribute to the peace, stability, security and prosperity of the Eastern Partner Countries, including Ukraine and Belarus, and protect the environment, the population, the cultural heritage, the resources and the infrastructures of the region by strengthening the Partner Countries' resilience, prevention, preparedness and response to man-made and disasters caused by natural hazards;
- with activities undertaken under the initiative 'integrated border management' (IBM) aimed at facilitation of the movement of persons and goods across borders in the six EaP countries (including Ukraine and Belarus), while at the same time maintaining secure borders through the enhancement of inter-agency cooperation, bilateral and multi-lateral cooperation among the target countries, EU member states and other international stakeholders.

The Programme is coherent with other INTERREG and ENI Cross-border Cooperation Programmes and Transnational Programmes such as:

- Poland-Russia;
- Latvia- Lithuania-Belarus;
- Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine;
- Romania-Ukraine;
- Lithuania-Poland;
- Poland-Slovakia
- Baltic Sea;
- Central Europe;
- DANUBE.

The Programme is also coherent with Eastern Partnership Territorial Cooperation Programme Belarus-Ukraine, which enables cross-border cooperation by bringing the different actors closer to each other, in order to better use the opportunities offered by the joint development of the cross-border area.

Furthermore, the Programme intends to contribute to the objectives and priorities of the European Union Strategy for the Baltic Sea Region (EUSBSR), in particular:

- TO Heritage and TO Security of the Programme will contribute to the EUSBSR's objective "Increase prosperity" (culture, tourism, health);

- TO Accessibility of the Programme will contribute to the EUSBSR's objective "Connect the region" (transport).

It is also foreseen to ensure the coordination between the Programme and the EUSBSR by participation of the National Coordinator of the EUSBSR in Poland in meetings of the Joint Monitoring Committee of the Programme (as a non-voting observer).

The coordination and synergy of the Programme with the Internal Security Fund (ISF) shall be also ensured. The implementation of the Programme shall contribute to achievement of objectives of both instruments constituting the ISF (Borders and Visa and ISF Police) by financing projects under *Priority 3.2 Addressing common security challenges* (TO Security) and both priorities of TO Borders - *Priority 4.1 Support to border efficiency and security; Priority 4.2 Improvement of border management operations, customs and visas procedures*. In order to provide direct coordination between the Programme and ISF activities, the participation of the ISF Polish Responsible Authority (Ministry of the Interior of the Republic of Poland) in the JMC of the Programme (as a non-voting observer) will be possible.

The Programme TOs and priorities are complementary to the wider development priorities of the three countries which territories fall into the Programme area. The Programme is fully compliant with the following national strategies:

- *National Development Strategy 2020* (Poland);
- *Long Term Development Strategy. Poland 2030 – the Third Wave of Modernity* (Poland);
- *National Regional Development Strategy 2010-2020: Regions, Cities, Rural Areas* (Poland);
- *National Spatial Development Concept 2030* (Poland);
- *Sustainable Development Strategy "Ukraine-2020"* (Ukraine);
- *National Regional Development Strategy for the period up to 2020* (Ukraine);
- *National Strategy for Sustainable Socio-Economic Development of the Republic of Belarus for the period up to 2030* (Belarus).

In Poland the Programme's priorities are also in line with Operational Programmes for 2014-2020, especially with Eastern Poland Programme and particular Regional Operational Programmes for relevant voivodeships.

The National Development Strategy 2020 was adopted by the Council of Ministers of the Republic of Poland on 25 September 2012. This is the main strategic document with a medium-term perspective, based on a sustainable development scenario. It defines strategic tasks for Poland, crucial for expediting the development process in the next few years. This document defines three strategic areas (effective and efficient state, competitive economy, social and territorial cohesion) on which the main operations should be focused. The ENI CBC Programme fits into the abovementioned strategic area, especially focusing with its intervention on competitive economy and territorial cohesion.

The Long Term Development Strategy "Poland 2030 – the Third Wave of Modernity", accepted by the Council of Ministers on 5 February 2013, was developed in the years 2011-2012 as an answer to the financial crisis. Its main goal is to improve the quality of life in Poland thanks to stable, high economic growth. The main goal of the Strategy should be reached through three strategic areas: competitive and innovative economy, balancing of development potential of Polish regions, effectiveness and efficiency of the state. The ENI CBC Programme especially places emphasis on balancing of development potential of Polish regions while striving to improve transport accessibility and regional development.

The National Strategy of Regional Development 2010-2020: Regions, Cities, Rural Areas - was adopted by the Polish Council of Ministers on 13 July 2010. This document strengthens the role

and importance of regional policy in the implementation of spatial development. It will ensure greater consideration of specific needs and potentials of individual areas of Poland under public policies.

The National Spatial Development Concept 2030 (NSDC 2030) was approved by the Council of Ministers on 13 December 2011. This document combines spatial development with socio-economic development and formulates demands in order to restore spatial organization and to improve spatial development in Poland. It sets out a spatial policy for Poland for the next twenty years. The document addresses current and future challenges faced by Poland, such as economic, demographic, climatic and those related to infrastructure. The NSDC 2030 is based on the assumption that the richness of Polish regions – urban and rural areas – is linked to the use of their internal territorial assets such as natural and cultural heritage, economic potential and scientific innovation. The NSDC 2030 offers measures aiming at reshaping the Polish spatial development system in order to facilitate the development of each region and the country as a whole.

The Strategy for Sustainable Development “Ukraine-2020” was approved by the President of Ukraine on 12 January 2015. It determines goals and indicators for their achievement, as well as directions and priorities of state development. The purpose of this strategy is to achieve the European standards of life and decent place in the world for Ukraine.

The National Regional Development Strategy for the period up to 2020 was adopted by the Cabinet of Ministers of Ukraine on 6 August 2014. The Strategy presents the range of challenges that are currently affecting regional development in Ukraine. The main objective of the regional policy is defined as the creation of conditions for increasing the competitiveness of the regions, the promotion of balanced and sustainable development, the introduction of advanced technologies, as well as the facilitation of high productivity and employment of the population.

The National Strategy for Sustainable Socio-Economic Development of the Republic of Belarus for the period up to 2030 was adopted by the Presidium of the Council of Ministers of the Republic of Belarus on 10 February 2015. The strategic goal of sustainable development of the Republic of Belarus is to ensure high living standards of the population and conditions for the harmonious development of the individuals on the basis of the transition to high-performance economy based on knowledge and innovation, while maintaining a favourable environment for future generations.

The Programme has been prepared and will be implemented in collaboration with the regions from the Programme area which hereby ensures conformity with the regional development goals and strategies, mainly with:

- *Podlaskie Voivodeship Development Strategy 2020 (Poland)*
- *Strategy of Development of the Mazowieckie Voivodeship till 2030 – Innovative Mazowsze (Poland)*
- *Development Strategy for the Lubelskie Voivodeship 2014-2020 (with a 2030 perspective) (Poland)*
- *Cross Border Cooperation Strategy of the Lubelskie Voivodeship, Lviv, Volyn and Brest Oblasts for 2014-2020 (Poland)*
- *Region Development Strategy – Podkarpackie 2020 (Poland)*
- *Strategy for Lviv Oblast Development until 2015 (Ukraine);*
- *The Strategy for Volyn Oblast Development until 2020 (Ukraine);*
- *Strategy for Regional Development of Zakarpattia Oblast until 2020 (Ukraine);*
- *Strategy for Rivne Oblast Development until 2020 (Ukraine);*
- *Strategy for Ivano-Frankivsk Oblast Development until 2020 (Ukraine);*
- *Strategy for Ternopil Oblast Development until 2015 (Ukraine);*

- *Programme of Socio-Economic Development of Brest region for 2011-2015 (Belarus);*
- *Programme of Socio-Economic Development of Grodno region for 2011-2015 (Belarus);*
- *Programme of Socio-Economic Development of Gomel region for 2011-2015 (Belarus);*
- *Programme of Socio-Economic Development of Minsk region for 2011-2015 (Belarus);*

The Podlaskie Voivodeship Development Strategy 2020 was adopted by the Regional Council of Podlaskie Voivodeship in 2006 and revised in September 2013. The Podlaskie Voivodeship is entitled as the “Gateway to the East”. The revised document puts stronger focus of public intervention on strengthening the region’s competitiveness and unblocking the growth processes by a fuller use of competitive advantages and development potential (concentrating attention on endogenous territorial features instead of exogenous investments and transfers, and opportunities for development are emphasised rather than barriers). It also proposes to move from the short-term model of top-down subsidy distribution to a model of long-term, decentralised development policies geared towards supporting all regions, regardless of how wealthy they are, by methods including mobilisation of local resources and funds in such a way that particular competitive advantages can be exploited without excessive reliance on domestic transfers and subsidies. It also calls for a change from diffused intervention towards more selective (concentrated) investments.

The Strategy of Development of the Mazowieckie Voivodeship until 2030 – Innovative Mazowsze adopted by Sejmik of Mazowieckie Voivodeship on 28th October 2013 - is providing an indication of actions that could in the best way prepare the economy and society of the region to the needs and challenges of the future. The document is a response to the challenges that the region has to meet in order to improve the quality of life, reduce social exclusion and unemployment, while pursuing a policy of territorial cohesion and policy of smart and sustainable development. The primary objective of the Strategy is territorial cohesion, defined as a reduction of disparities in the Mazowieckie development and as the growing importance of the Warsaw Metropolitan Area in Europe, which in turn will improve the quality of life of residents.

The development Strategy for the Lubelskie Voivodeship 2014-2020 (with a 2030 perspective) was approved by the Regional Council on 24 June 2013. 7 Strategic Intervention Areas (OSIs) are identified in the document. The ENI CBC Programme is consistent with the 3rd Strategic Intervention Area called “Border Areas”. The activities of this specific priority area aim to:

- develop logistics, border infrastructure, border services and social infrastructure;
- improve the safety;
- support human resources and enterprises;
- open new and develop existing border crossings and create seasonal border crossings.

The Cross Border Cooperation Strategy of the Lubelskie Voivodeship, Lviv, Volyn and Brest Oblasts for 2014-2020 was approved by the Regional Council on 30 April 2014. The general goal of the strategy is the increase of the socio-economic competitiveness of the cross border area by effective use of endogenous potentials and mitigating the limitations of the functioning of the external EU border.

The Region Development Strategy – Podkarpackie 2020, was adopted by Sejmik of Podkarpackie Voivodeship on 26th August 2013. It is the main strategic document determining directions and priorities of the regional development. Its main objective is efficient use of internal and external resources for intelligent and sustainable socio-economic development as the way to improve the quality of life of the inhabitants of the region. The following Strategic action areas of the Strategy are compliant with the Programme TOs:

- Competitive and innovative economy;
- Social and human capital;
- Settlement network;
- Environment and power industry.

The Strategy for Lviv Oblast Development until 2015 was adopted by the Lviv Oblast Council on 13 March 2007. The main goal of the Strategy is to create opportunities for residents, organisations and enterprises through the sustainable socio-economic development of the Oblast.

The Strategy for Volyn Oblast Development until 2020 is the main planning document for long-term perspective regional development. It was adopted by the Volyn Oblast Council on March 20, 2015. The Strategy sets regional policy goals and objectives, and proposes tools for solving social problems and increasing the economic potential of the territories which will result in comprehensive improvement of social standards and quality of life. The following Strategy priority action areas are in compliance with the Programme TOs:

- Transport and infrastructure;
- Development of human capital;
- Support to projects in a field of culture;
- Promoting access to quality health services and providing healthy population;
- Facilitating tourism.

The *Strategy for Regional Development of Zakarpattia Oblast until 2020* was adopted by the Zakarpattia Oblast Council on 6 March 2015. The document presents the strategic plan of regional development setting goals, tasks and priorities for development of Zakarpattia Oblast for the indicated period based on national priorities.

The *Strategy for Rivne Oblast Development until 2020* was adopted by the Rivne Oblast Council on 18 December 2014. The document describes strategic aims, priorities and courses of development of the region. Its main objective is to improve the living standards of the Rivne region residents by implementing structural economic change, assuring sustainable economic growth and high quality of life.

The *Strategy for Ivano-Frankivsk Oblast Development until 2020* was adopted by the Ivano-Frankivsk Oblast Council on 17 October 2014. It determines the region's objectives and suggests how to reach them as well as proposes long-term prospects taking into consideration the needs of future generations. The issue of constant development takes a very important place in the Strategy being focused on economic and social unity of the Ivano-Frankivsk region.

The *Strategy for Ternopil Oblast Development until 2015* was adopted by the Ternopil Oblast Council on 27 May 2008. The Strategy aims at transforming Ternopil into a region with a competitive economy, a high level of human resource development, productive employment, effective system of social and housing services, clean environment and highly developed tourist and recreation area.

The Programme of Socio-Economic Development of Brest region for 2011-2015 was adopted by the Brest Oblast Council of Deputies on 16 September 2011. It describes main regional development policy objectives such as increase of real income and improvement of standard of life of the population, increase of healthcare standard, culture and quality of education, improvement of economy structure on the basis of priority development of resource-saving and high-tech production.

The Programme of Socio-Economic Development of Grodno region for 2011-2015 was adopted by the Grodno Oblast Council of Deputies on 28 June 2011. It presents main regional objectives such as creation of conditions for development of human potential on the basis of real income growth and improvement of life standard of the population, increase of healthcare standard, culture and quality

of education, creation of advantageous conditions for the implementation of business initiative of market participants.

The Programme of Socio-Economic Development of Gomel region for 2011-2015 was adopted by the Gomel Oblast Council of Deputies on 26 July 2011. It describes main regional objectives such as creation of conditions for development of human potential on the basis of real income growth and improvement of life standard of the population, increase of healthcare standard, culture and quality of education, modernization of organizational and economic mechanisms and institutions, increase of agricultural sector performance, further development of social village infrastructure.

The Programme of Socio-Economic Development of Minsk region for 2011-2015 was adopted by the Minsk Oblast Council of Deputies on 10 June 2011. It describes main regional objectives such as the creation of preferable living and working conditions, providing harmonious combination of personal interests, interest of the society and the State, increase of competitiveness of the real sector of economy, development of human potential, increase of wellbeing, strengthening of the health of the population and creation of conditions for the development of a competitive, dynamic and high-tech economy, providing sustainable economic development of Minsk region.

As the Programme budget is limited and not sufficient to address all common challenges and problems of the Programme area, the Programme shall focus on the most crucial ones by the means of selected Thematic Objectives, relevant to meet the goals provided for in the ENI regulation and addressing the common problems of the cross-border area, characteristic for the Programme area and deemed important for the countries participating in the Programme. It shall also contribute to solving those problems in compliance with other programmes and strategies implemented in the Programme area.

3.3. RISKS

The Programme prepared an analysis of potential risks. The risks and their cause were described and their impact identified. After that the relevance of each risk factor was assessed. The risks have been evaluated according to their probability and impact with a scale (high, medium, low).

Description and cause of the identified risk	Impact of the identified risk	Relevance assessment of the identified risk	Proposed mitigating measures
Joint principles of Programme implementation cannot be agreed by partner countries due to different visions of CBC cooperation	Programme cannot be started or is started with heavy delay. Programme funds are not spent.	Low	Joint decisions of partners on the Programme goals and its implementation mechanisms. Regular meetings of the representatives of partner countries
Inconsistent Programme management and control system is installed as result of creation of new Programme bodies required by the ENI CBC instrument	The projects expenditures are verified erroneously. There is a risk of ineligible expenditure, including fraud.	Low	Entrusting of new functions to bodies with experience in CBC/ EU funds management. Capacity building measures / trainings provided to Programme bodies on ENI requirements. Defining responsibilities and obligations between the

			partner countries.
No agreement on selection of projects can be reached due to disregard to the selection criteria and results of project evaluation.	Selection of projects of poor quality and/or with poor CBC effect. Delay in start of projects implementation. Achievement of Programme goal is at risk.	Low	Selection of projects in compliance with selection criteria. Ranking list prepared by assessors as the basis for project selection.
Small amount of projects apply for funds due to complicated Programme requirements and low interest of stakeholders	Selection of project of poor quality. High number of projects is rejected due to formal criteria. The scope of beneficiaries is mainly limited to beneficiaries of the previous programme.	Medium	Conducting information campaigns and trainings for stakeholders Simplified and beneficiary-friendly procedures for applying for Programme funds put in place.
Slow and poor implementation of contracted projects due to complicated and overblown procedures.	Projects do not receive funds in line with their action plans. Projects loose financial liquidity and stop implementation. Projects do not reach their objectives.	Medium	Preparation of simple and transparent procedures and documents for reporting and requesting for funds. Conducting capacity building / trainings for beneficiaries and Programme bodies.

Table 3. Risks for the Programme

Based on documented cases and on the update of identified risks and of risk management measures the monitoring and evaluation will be performed and reported to the JMC annually in connection with the drafting of the annual report.

3.4. MAINSTREAMING OF CROSS-CUTTING ISSUES

Environmental sustainability is an important cross-cutting issue in the Programme implementation. It shall be reflected at all stages of the Programme implementation, starting from the evaluation of applications and selection process, through project implementation phase. Projects with a direct negative environmental impact shall not be financed within the Programme.

A Strategic Environmental Assessment (SEA) was prepared simultaneously with the preparation of the Programme document in order to ensure that environmental impacts are assessed and considered during preparation of the Programme.

Respecting the human rights need to be ensured within the whole Programme implementation and all activities financed within the Programme need to reflect this important cross-cutting issue. Gender equality for men and women is a human basic right. The Programme needs to promote the same rights, opportunities and obligations in all fields of the society. The Programme should promote the elimination of horizontal and vertical segregation of women and men on the labour market, the reduction of disparities between urban and rural areas in the field of access to kindergartens and support women from rural areas to become more independent, promote their access to health services, education, employment and social services. It shall be reflected at all stages of the Programme implementation. Projects with

a direct negative impact on equality between men and women shall not be financed within Programme.

The IR states that each programme should precise ways of mainstreaming such important cross-cutting issue as HIV/AIDS. The Programme within its whole duration needs to focus on rising awareness of society in the field of health. The Programme is able to reach that objective inter alia by supporting the economic development of its eligible area. More economically advanced society is more inclined to care about its health. This element shall be reflected at all stages of the Programme implementation. Projects with negative impact in the abovementioned issues shall not be financed within the Programme.

Other important element which should be reflected during the Programme preparation and implementation period is democracy. In order to share the idea of democracy the public hearings of the draft Programme documents were organised in all three countries. The Programme at all its stages will promote the idea of active participation, transparency, partnership and responsibility of various stakeholders.

4. STRUCTURES OF THE PROGRAMME BODIES

In accordance with the legal basis of the Programme, the representatives of the three participating countries decided to arrange the following joint and national institutional structure for the Programme implementation.

The management functions shall be performed by the following institutions:

- Joint Monitoring Committee (JMC);
- Managing Authority (MA) located in the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland;
- National Authority (NA) in Poland located in the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland;
- National Authority in Belarus located in the Ministry of Foreign Affairs;
- National Authority in Ukraine located in the Ministry of Economic Development and Trade;
- Joint Technical Secretariat appointed as Intermediate Body (JTS-IB) located in Warsaw in the Center of European Projects ;
- Branch Office in Rzeszów – located in the organization nominated by the Polish National Authority;
- Branch Office in Brest – located in Institution “Brest Transboundary Infocentre”;
- Branch Office in Lviv – located in the Information and Cross-border Cooperation Support Centre “Dobrosusidstvo”.

The control functions shall be performed at the following levels:

- Independent auditors who will be selected by the project beneficiaries and who will be responsible for expenditure verification at the project level;
- MA and the JTS-IB who will be assisted by the Control Contact Points (CCP) in each country:
 - o Control Contact Point in Poland – located in the Center of European Projects;
 - o Control Contact Point in Belarus – located in the Center for International Technical Assistance of the European Union in Belarus;
 - o Control Contact Point in Ukraine – located in the Ministry of Finance of Ukraine.

The audit functions shall be performed by the following institutions:

- Audit Authority (AA) – General Inspector of Treasury Control in the Ministry of Finance of the Republic of Poland;

- Group of Auditors (GoA) which shall be composed by the following members:
 - o Poland shall be represented by the Ministry of Finance;
 - o Belarus shall be represented by the Ministry of Finance;
 - o Ukraine shall be represented by the Accounting Chamber.

Detailed roles and responsibilities of the abovementioned Programme bodies are stipulated in further chapters of the JOP and in the description of the Programme Management and Control System (PMCS).

4.1. JOINT MONITORING COMMITTEE (JMC)

The JMC is the main decision-making body of a Programme. The JMC is responsible for the quality and efficiency of the implementation of the Programme. It shall be set up within 3 months after adoption of the Programme by the European Commission.

4.1.1. COMPOSITION OF JMC

The JMC composition is as follows:

POSITION	INSTITUTION
Chairperson (Non-voting)	Managing Authority (Ministry of Economic Development of the Republic of Poland)
Secretary (Non-voting)	Joint Technical Secretariat - Intermediate Body (Center of European Projects)
Poland (max. 7 voting members)	Voting members: 1. National Authority (Ministry of Economic Development of the Republic of Poland). 2. Ministry of Foreign Affairs. 3. Marshal Office of Podlaskie Voivodship. 4. Marshal Office of Mazowieckie Voivodship. 5. Marshal Office of Lubelskie Voivodship. 6. Marshal Office of Podkarpackie Voivodship. 7. Relevant Euroregions, i.e. Niemen, Puszcza Białowieska, Bug, Karpacki (one representative of all Euroregions on a rotation basis). Non-voting observers: 1. Control Contact Point (Center of European Projects). 2. Audit Authority (Ministry of Finance).
Belarus (max. 8 voting members)	Voting members: 1. National Authority (Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Belarus). 2. Ministry of Economy. 3. Brest Regional Executive Committee. 4. Grodno Regional Executive Committee. 5. Minsk Regional Executive Committee. 6. Gomel Regional Executive Committee. 7. City of Minsk Executive Committee. 8. Relevant Euroregions, i.e. Nieman, Belovezhskaya Pushcha, Bug (one representative of all Euroregions on a rotation basis). Non-voting observers: 1. Control Contact Point (Center for International Technical Assistance of the European Union in Belarus).

	2. Ministry of Finance of the Republic of Belarus.
Ukraine (max. 9 voting members)	Voting members: 1. National Authority (Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine). 2. Government Office for European Integration. 3. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. 4. Volynska Oblast State Administration. 5. Lvivska Oblast State Administration. 6. Zakarpatska Oblast State Administration. 7. Rivnenska Oblast State Administration. 8. Ternopilska Oblast State Administration. 9. Ivano-Frankivska Oblast State Administration. Non-voting observers: 1. Control Contact Point (Ministry of Finance of Ukraine). 2. Relevant Euroregions, i.e. Bug and Karpaty (one representative of all Euroregions on a rotation basis).
Other non-voting observers	European Commission

Table 4. Composition of the JMC

In addition to the duly appointed representatives, in order to ensure the close association of different stakeholders or experts in the implementation of the Programme, other participants may be invited to participate in the meetings of the JMC (as the non-voting observers) according to the issues of the JMC concern and subject to the approval of the chairperson of the JMC. Among these observers, in order to ensure that the Programme implementation process is appropriately aligned with the EU Strategy for the Baltic Sea Region as well as that the synergies of the Programme with the EU Internal Security Fund actions are provided, the representatives of Polish coordinator of the EUSBSR and ISF Responsible Authority may be invited to the JMC meetings.

4.1.2. JMC TASKS

JMC shall follow the Programme implementation and progress towards its priorities using the objectively verifiable indicators and related target values defined in the Programme (Programme indicators, point 3.1.6). The JMC shall examine all issues affecting the Programme performance.

JMC may issue recommendations to the MA regarding the Programme implementation and evaluation. It shall monitor actions undertaken as a result of its recommendations.

JMC shall in particular:

- approve the MA's work programme and financial plan, including planned use of TA;
- monitor the implementation by the MA of the work programme and financial plan;
- approve the criteria for selecting projects to be financed by the Programme;
- be responsible for the evaluation and selection procedure applicable to projects to be financed by the Programme;
- approve any proposal to revise the Programme;
- examine all reports submitted by the MA and, if necessary, take appropriate measures;
- examine any contentious cases brought to its attention by the MA;
- examine and approve the annual report referred to in Art. 77 of the IR;
- examine and approve the annual monitoring and evaluation plan referred to in Art. 78 of the IR;

- examine and approve the annual information and communication plans referred to in Art. 79 of the IR.

4.1.3. JMC FUNCTIONING

The JMC shall as a rule take decisions by consensus. In justified cases, when consensus cannot be achieved as a result of prior consultations between the delegations of participating countries, the decisions of the JMC may be put to a vote. Each participating country shall have one vote, regardless of the number of members within its delegation. Details on the functioning of the JMC shall be described in details in the RoP of the JMC which shall be unanimously approved during its first meeting.

The representative of the MA shall chair the JMC. The representative of the JTS-IB shall act as a secretary of the JMC.

The JMC shall meet as often as necessary, but not less than once a year. It shall be convened by the MA or following a duly justified request from one of its appointed members or from the EC. It may also take decisions through written procedure at the initiative of the MA or one of the participating countries. In case of disagreement any member may request that the decision will be discussed at a meeting.

The JTS-IB will be responsible for secretariat and organisation of the JMC meetings. After each meeting, the minutes shall be drawn and circulated to all members for approval. Final version of the minutes will be sent to each member and observer.

The MA and National Bodies will support the members of the JMC in obtaining visas.

4.2. MANAGING AUTHORITY (MA)

The role of the MA is entrusted to the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland.

The MA is particularly responsible for managing the Programme in accordance with the principle of sound financial management and for ensuring that decisions of the JMC comply with the regulations and provisions in force.

4.2.1. DESIGNATION

The Programme preparation was launched in spring 2013, when the first meeting of the JPC took place and respective national authorities of Poland, Belarus and Ukraine jointly decided to draw up and submit to the EC a cross-border cooperation Programme under the ENI. During the same meeting it was jointly decided to appoint the Ministry of Economic Development³ of Republic of Poland to act as MA of the Programme.

After JOP submission to the EC, MA shall undergo a designation procedure. It shall be based on an opinion and report produced by an independent audit body, i.e. the Audit Authority (AA). This audit shall assess the compliance of the management and control systems, including the role of the JTS-IB, with the designation criteria laid down in Annex to the IR. The AA shall take into account, where

³ Successor of the Ministry of Infrastructure and Development of Poland.

relevant, whether the management and control systems for the Programme are similar to those in place for the previous programming period, as well as any evidence of their effective functioning. The AA shall carry out its functions in accordance with internationally accepted audit standards

The EU Member State hosting the MA shall submit the formal designation decision to the Commission as soon as possible after the Programme adoption by the Commission. Within two months of receipt of the formal decision, the Commission may request the report and the opinion of the AA and the description of the management and control system as regards, in particular, those parts concerning project selection. If the Commission does not intend to request these documents, it shall notify the Member State as soon as possible. If the Commission requests these documents, it may make observations within two months of receipt of these documents which shall be reviewed taking into account the observations. When the Commission does not have any initial or further observations it shall notify the Member State as soon as possible.

Where existing audit and control results show that the designated authority no longer complies with the designation criteria specified in IR, the Member State shall, at an appropriate level, set the necessary remedial action and fix a period of probation according to the severity of the problem, during which such remedial action shall be taken. At the same time, where the designated authority fails to implement the required remedial action within the period of probation determined by the Member State, the Member State, at an appropriate level, shall end its designation.

The Member State shall notify the Commission without delay when:

- a designated authority is put under probation, and provide information on the remedial actions and the respective probation period, or
- following implementation of remedial actions the probation is ended, or
- the designation of an authority is ended.

The notification that a designated body is put under probation by the Member State shall not interrupt the handling of payment requests.

Where the designation of the MA is ended, the participating countries shall appoint a new authority or body to take over the functions of the MA. That body or authority shall undergo the designation procedure described above and the Commission shall be notified thereof in conformity with article 25.4 IR. This change shall require a revision of the Programme pursuant to article 6 IR.

Specification of the legal form of the designation decision:

The role of the body which is responsible for designation procedure is entrusted to the Minister of Economic Development of the Republic of Poland. The designation tasks are carried out by the unit in Certification and Designation Department of the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland, which is subordinated to Director General in the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland. The unit is separate and functionally independent from the MA located in the Territorial Cooperation Department.

The role of the independent audit body which shall issue a report and an opinion assessing the compliance of the management and control system with the designation criteria laid down in Annex to the IR is entrusted to the General Inspector of Treasury Control, also responsible for performing a function of the AA.

Steps of the designation process and estimated timeline:

- the MA submits to the independent audit body the declaration of readiness to undergo a designation procedure. With the declaration of readiness the MA submits to the independent audit

body and to the body which is responsible for the designation procedure the description of the management and control systems and other relevant documents,

- the independent audit body performs the audit work required and issues an opinion and report that shall assess the compliance of the management and control system with the designation criteria laid down in Annex to the IR. The opinion and report are submitted to the MA and to the body which is responsible for designation procedure,
- The body which is responsible for designation issues the decision on designation of the MA. The formal designation decision is issued by the body which is responsible for designation in written form and submitted to the MA and to the EC.

It is estimated that the decision on designation of the MA would be issued within approximately 12 months after the Programme adoption by the Commission.

4.2.2 MA STRUCTURE AND TASKS

The Minister of Economic Development of the Republic of Poland performs the duties of the MA.

For the needs of the Programme implementation, the MA is divided into three functionally independent units: an operational unit, a financial and control unit(s) and a paying unit. They cooperate with one another in executing their specific tasks.

The Authorising Officer is the Undersecretary of State at the Ministry of Economic Development, or authorised director or deputy director of the Territorial Cooperation Department. The MA in implementation of its tasks is supported by the JTS-IB.

Operational unit

A separate unit within the Territorial Cooperation Department of the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland shall act as the operational unit. Its responsibilities include:

- supporting the work of the JMC;
- providing the JMC with the information it requires to carry out its tasks, in particular data relating to the progress of the Programme in achieving its expected results and targets (with JTS-IB support);
- drawing up and, after approval by the JMC, submitting operational annual/final reports to the Commission;
- sharing information with the JTS-IB, the AA, the NAs and beneficiaries that is relevant to the execution of their tasks or project implementation;
- establishing and maintaining a computerised system to record and store data on each project necessary for monitoring, evaluation, financial management, control and audit, including data on individual participants in projects, where applicable. In particular, it shall record and store technical and financial reports for each project. The system shall provide all data required for drawing up payment requests and annual accounts, including records of amounts recoverable, amounts recovered and amounts reduced following cancellation of all or part of the contribution for a project or Programme (in cooperation with the financial and paying units, JTS-IB, CCPs and AA);
- carrying out where relevant environmental impact assessment studies at Programme level (with support of JTS-IB);
- implementing the information and communication plans in accordance with Art. 79 of the IR (with support of the JTS-IB and BOs);
- implementing the monitoring and evaluation plans in accordance with Art. 78 of the IR (in cooperation with the financial and paying units);
- draw up and launching calls for proposals (with support of JTS-IB);

- managing the project selection procedures, the organisation of Project Selection Committees (PSCs), providing the lead beneficiary with a document setting out the conditions for support for each project including the financing plan and execution deadline (with support of JTS-IB, as well as submitting recommendation of Project Selection Committee to the JMC and to EC (with support of JTS-IB);
- signing grant and service contracts, and then, if necessary, signing annexes to concluded contracts (with support of JTS-IB);
- managing the MA TA contracts and projects.

Financial and control unit(s)

Separate units of the Territorial Cooperation Department of the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland shall act as the financial and control units. Their responsibilities include:

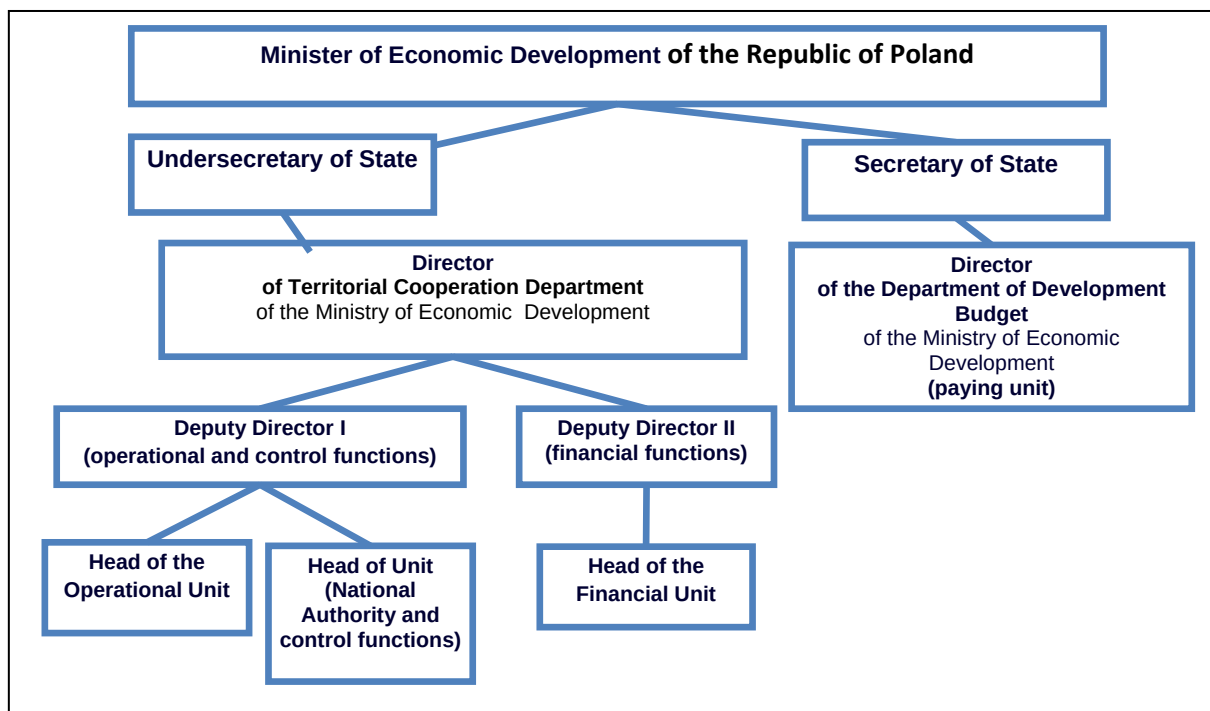
- verifying that services, supplies or works have been performed, delivered and/or installed and whether expenditures declared by the beneficiaries have been paid by them and that this complies with applicable law, Programme rules and conditions for support of the projects in accordance with the requirements of Art. 26 of the IR (in cooperation with the JTS-IB and CCPs);
- ensuring that beneficiaries involved in project implementation maintain either a separate accounting system or a suitable accounting code for all transactions relating to a project;
- putting in place effective and proportionate anti-fraud measures taking into account the risks identified;
- setting up procedures to ensure that all documents regarding expenditure and audits required to ensure a suitable audit trail are held in accordance with the requirements of Art. 30 of the IR;
- drawing up the management declaration and annual summary referred to in Art. 68 of the IR;
- drawing up and submitting payment requests to the Commission in accordance with Art. 60 of the IR;
- drawing up the financial part of the annual/final financial reports;
- taking account of the results of all audits carried out by or under the responsibility of the AA when drawing up and submitting payment requests;
- maintaining computerised accounting records for expenditure declared to the Commission and for payments made to beneficiaries;
- keeping an account of amounts recoverable and of amounts reduced following cancellation of all or part of the grant;
- carrying out financial corrections and follow-up of the recoveries.

Paying unit

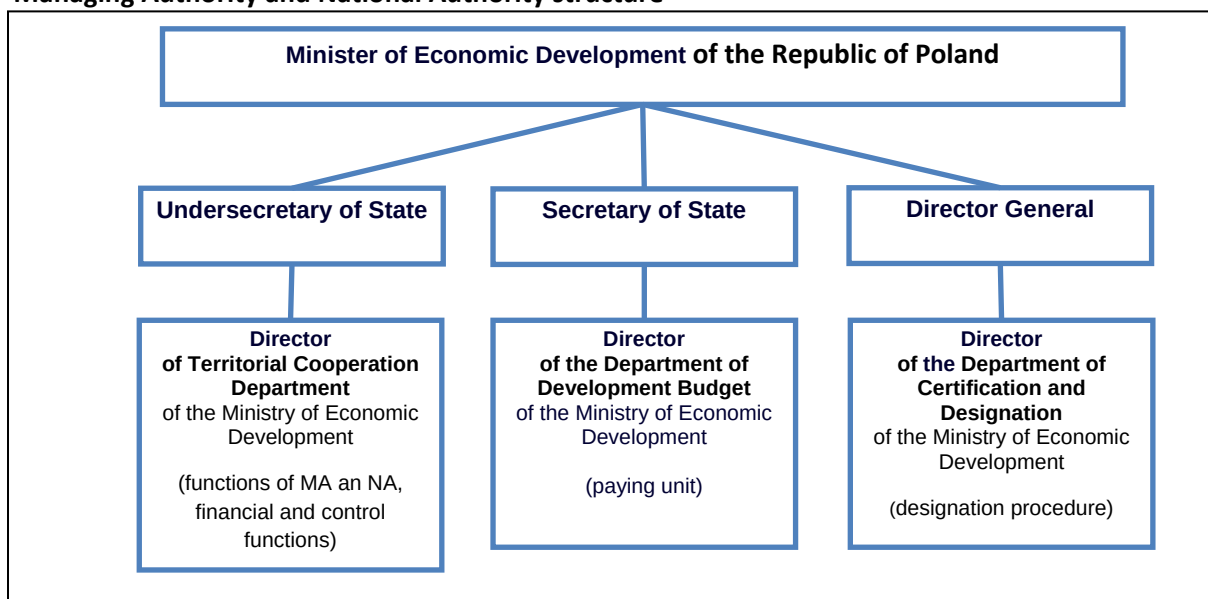
The Accounting Officer is the chief accountant of the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland.

A separate unit of the Development Budget Department of the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland shall act as the paying unit. Its responsibilities include:

- setting-up and managing the single bank account of the Programme;
- establishing the accounts of the Programme (the accounting system is specific and separate and exclusively deals with operations related to the Programme, allowing for the analytical follow-up per TO, priority and project);
- receiving payments from the EC;
- executing payments to beneficiaries and contractors.

Managing Authority and National Authority structure

Extract from organisational structure of the Ministry of Economic Development of the Republic Poland in regards to the ENI.

4.3. NATIONAL AUTHORITIES (NAs)

NAs cooperate with MA during the Programme preparation and implementation periods, and are responsible for coordination of programming and implementation process on their territories in fields of Programme management, control, audit, irregularities and recoveries issues.

The following institutions will play the role of the NAs:

- In Poland: a functionally independent unit of the Territorial Cooperation Department of the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland;
- In Belarus: the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Belarus;
- In Ukraine: the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine.

The NAs shall support the MA in the management of the Programme in accordance with the principle of sound financial management. They shall inter alia:

- be responsible for the set up and effective functioning of management and control systems at national level;
- ensure the overall coordination of the institutions involved at national level in the Programme implementation, including, inter alia, the institutions acting as CCPs and as member of the GoA;
- represent the country in the JMC.

The assistance of NAs in Programme management may include:

- supporting the MA in providing specific national data related to Programme implementation;
- supporting the MA in the organisation of environmental impact assessment consultations on their territory (with the support of the relevant institutions);
- supporting the MA/JTS-IB in carrying out the eligibility/administrative check (providing opinions in relation to e.g.: eligibility of the respective applicant/partner, compliance of the respective supporting document with the national legislation, etc.);
- facilitating the setting up of branch offices on their territory e.g. providing necessary information regarding: the institution that may host/ take up responsibilities of BO and other support, if needed and agreed;
- supporting the MA/JTS-IB in solving possible challenges and problems in projects implementation in respective countries, supporting the MA in prevention, detection and correction of irregularities, including fraud and the recovery of amounts unduly paid, together with any interest pursuant to Art. 74 of the IR on their territories. They shall notify these irregularities without delay to the MA and the Commission and keep them informed of the progress of related administrative and legal proceedings. Responsibilities of participating countries for amounts unduly paid to a beneficiary are laid down in Art. 74 of the IR.

Support provided to the MA by the NAs in preventing, detecting and correcting irregularities as well as recoveries on their territory may include:

- prevention: contribution to the elaboration of guidelines on the eligible expenditure for project beneficiaries, etc;
- detection: management verifications of its own and/or support to management verifications of MA/JTS-IB, expenditure verification of its own or support to verifications of the MA (role of the CCP);
- correction: support to the MA in implementing the corrections of the cases detected;
- notifying irregularities to the MA without delays;
- defining together with the MA effective and proportionate anti-fraud measures to be put in place on their territory;
- supporting the MA in recovering the amounts from project beneficiaries (private and public entities) established on their territory and other support, if needed and agreed.

In the case of Belarus' and Ukraine's NAs, the terms of liability for recovery of the amounts unduly paid to the beneficiaries operating in the Belarusian and Ukrainian part of the Programme area, where these amounts cannot be recovered, as well as the mechanisms for such recovery, will be stipulated in the Financing Agreements to be concluded between the Government of the Republic of Belarus / Government of Ukraine and the EC.

4.4. JOINT TECHNICAL SECRETARIAT - INTERMEDIATE BODY (JTS-IB)

The MA has set up the JTS-IB to carry out the practical implementation of the Programme. The JTS-IB shall assist the MA, the JMC and where relevant also the AA in carrying out their respective functions. In particular, the JTS-IB shall inform the potential beneficiaries about funding opportunities under the Programme and shall assist beneficiaries in the project implementation.

The JTS-IB is located in Warsaw, in the state-owned body Center of European Projects (CEP). The relevant arrangements between the MA and the JTS-IB will be formally recorded in writing.

The JTS-IB will be located in the separate unit of CEP which shall be functionally independent from the other unit which is to be involved as the Polish CCP.

The JTS-IB shall employ Polish, Belarusian and Ukrainian experts. The internal structure of the JTS-IB will be set up in the PMCS. Operational management functions and financial management functions shall be organised separately within the JTS-IB.

The costs of JTS-IB functioning shall be covered from the Programme TA budget.

The JTS-IB shall be responsible for performance of the following tasks:

1. Supporting the organisation of calls for proposals:
 - preparation in cooperation with the MA of model documents for Programme beneficiaries (guidelines, manuals, instructions to binding documents);
 - launching calls for proposals;
 - receiving and registering application forms of projects;
 - carrying out and coordination of administrative, quality and eligibility assessment of application forms;
 - contracting impartial external experts for the purpose of assessment of applications and organising, if necessary, meetings of experts;
 - preparation of the ranking list;
 - informing each applicant about results of assessment of its application form.
2. Supporting the work of Programme managing structures and JMC, including:
 - preparation of necessary materials, documents, expert opinions and other contribution for meetings of the Programme managing structures;
 - drawing up invitations, minutes of meetings and other documents from meetings;
 - assistance to MA/JMC in carrying out written procedure in accordance with the RoP of the JMC.
3. Providing assistance to applicants and beneficiaries, including:
 - providing all information related to the principles of applying for EU co-financing, eligibility of expenditure, project application forms, procedures on granting co-financing for a project, providing assistance and support at each stage of project implementation;
 - organisation of necessary trainings, partner search forums, workshops etc.
4. Information and promotion of the Programme, including:
 - publication and distribution of leaflets and other informational materials promoting the Programme;
 - organization of conferences and seminars addressed to applicants and beneficiaries;
 - organization of trainings and workshops for beneficiaries;
 - maintaining and updating the web site of the Programme;
 - dissemination of publications;

- cooperation with media within the scope of informing about the possibility to obtain assistance under the Programme;
 - preparation of the annual plan of information and promotion activities of the Programme along with the indicative budget and submitting to the MA the above mentioned plan;
 - ensuring that beneficiaries meet Programme visibility requirements (using the Programme logo, the EU flag and the information about ENI co-financing in publications as well as during conferences and other meetings, etc.).
5. Communication, information, assistance to the MA in project management and follow-up of the projects implementation including assisting beneficiaries inter alia as follows:
- cooperation with the MA in the process of implementation and use of the electronic system for the purposes of collecting and processing the financial and statistical data concerning Programme and projects;
 - preparation of analyses, lists and current reports as well as annual and final reports on the Programme implementation and forwarding them to the MA;
 - preparation, management and monitoring of service contracts with BOs (in cooperation with MA financial and paying units);
 - monitoring of TA budget funds (e.g. JTS-IB contracts with service providers, usage of funds, reallocations etc);
 - preparation of drafts of grant contracts in cooperation with the paying unit, submitting them to the MA for signature and sending them on behalf of the MA to lead beneficiaries in order to sign them and then, if necessary, preparation of annexes to concluded contracts;
 - supporting the GoA; formal and financial check on the grounds of adequate checklists of interim and final reports received from beneficiaries as well as sending the verified reports to the paying unit of the MA;
 - verifying requests for payments and sending them to the paying unit;
 - conducting on-the-spot checks in accordance with the requirements of art. 26 of the IR and monitoring visits in accordance with the requirements of art. 78 of the IR;
 - verifying of changes proposed by lead beneficiaries in their projects (both minor and major);
 - co-operation with organisations, institutions and networks relevant for meeting the objectives of the Programme;
 - informing the MA on the detected irregularities.
5. 6. Keeping all documents related to the project and Programme implementation, in particular documents concerning expenditure and control required for ensuring adequate audit trail.

4.5 BRANCH OFFICES (BOs) AND THEIR FUNCTIONS

Following a decision of the participating countries, three BOs were set up in the participating countries in order to assist the JTS-IB in its functions:

1. Branch Office in Rzeszów (Poland) which shall be located in the Marshal Office of the Podkarpackie Voivodeship;
2. Branch Office in Brest (Belarus) which shall be located in the Institution “Brest Transboundary Infocentre”;
3. Branch Office in Lviv (Ukraine) which shall be located in the Information and Cross-border Cooperation Support Centre “Dobrosusidstvo”.

Their role may include among the others:

- the implementation of the information and communication plan;
- support in the organisation of the meetings of the JMC and other important Programme events;
- collection of data to improve the monitoring of projects;
- other tasks supporting MA and JTS-IB in their day-to-day implementation of the Programme;

- providing support to the NAs and CCPs in Poland, Belarus and Ukraine in performance of their tasks.

At any rate, the BOs may not be entrusted with a task involving exercise of public authority or the use of discretionary powers of judgment regarding projects. Relevant arrangements between the MA and BO shall be formally recorded in writing (service contract) based on the Procurement and Grants for European Union external actions - a Practical Guide (PRAG) applicable at the moment of the JOP adoption by the EC. This service contract will be awarded under negotiation procedure with a single tenderer on the basis of the case where, for technical reasons, the contract can be awarded only to a particular service provider.

Not more than 3 experts (one BO Head and 2 experts) will be employed in each BO. Minimum necessary qualifications of the BO experts shall be laid down in Terms of Reference.

4.6 AUDIT AUTHORITY (AA)

The AA ensures that audits are carried out on the PMCS, on an appropriate sample of projects and on the annual accounts of the Programme.

The role of the AA is performed by the General Inspector of Treasury Control. The functions of the General Inspector of Treasury Control are performed by the Undersecretary of State in the Ministry of Finance. The General Inspector of Treasury Control carries out its tasks through the Department for the Protection of the European Union Financial Interests in the Ministry of Finance (Department DO) and 16 Treasury Control Offices.

As required in the Art. 32 (4) of the IR, the AA is independent from the MA as well as from the CCPs. Functions of the AA, MA and CCPs are performed by separate and independent bodies.

All audit bodies are in every circumstance fully independent in their audit work in relation to the MA, to the CCPs and to the JTS-IB as well as from other bodies involved into the implementation of the Programme. This shall be clearly stated in the RoP of the GoA.

Each participating country has set the minimum qualifications and experience for the nationally designated members in the GoA and for the auditors carrying out the auditing duties. All of them must be qualified in audit work.

The AA in particular:

- shall ensure that audits are carried out on the management and control systems, on an appropriate sample of projects and on the annual accounts of the Programme;
- where audits are carried out by a body other than the AA, shall ensure that this body has the necessary functional independence;
- ensure that the audit work complies with internationally accepted auditing standards;
- shall submit an audit strategy for performance of audits to the Commission within 9 months of the signature of the first financing agreement in accordance with Art. 8(2) of the IR. The audit strategy shall set out the audit methodology on the annual accounts and on projects, the sampling method for audits on projects and the planning of audits for the current accounting year and the two subsequent accounting years. The audit strategy shall be updated annually from 2017 until end 2024. Where a common management and control system applies to more than one Programme, a single audit strategy may be prepared for the Programmes concerned. The updated audit strategy shall be submitted to the Commission together with the Programme annual report;

- shall draw up in conformity with Art. 68 of the IR an audit opinion on the annual accounts for the preceding accounting year and an annual audit report.

4.7 GROUP OF AUDITORS (GoA)

Members of GoA shall assist the AA in the assessment of the national part of the system and during the performance of sample checks of project expenditure. It also assists the AA in the elaboration of the audit strategy for the Programme either by preparing it jointly or by endorsing the one prepared by the AA.

GoA comprises a representative of each participating country. It shall be set up within three months of the designation of the MA. The GoA shall draw up its own RoP. The GoA shall be chaired by a representative of the AA.

The designated civil servants representing the following institutions and positions are nominated to the GoA:

1. Poland: General Inspector of Treasury Control (Ministry of Finance, Department for Protection of EU Financial Interests)
2. Belarus: Ministry of Finance
3. Ukraine: Accounting Chamber

The following topics relating to audit work will be discussed at the meetings of the GoA:

- Audit Strategy (including sampling method, audit methodology on the annual accounts and on projects etc.);
- audit opinion on the annual accounts;
- annual audit report;
- other relevant issues raised by member(s) of the GoA.

4.8 CONTROL CONTACT POINTS (CCPs)

CCPs are set up in each of the participating country in order to support the MA in verification of expenditures declared by the beneficiaries.

Each participating country has appointed the CCP (pursuant to Art. 4(4)f and Art. 32 of the IR). The following institutions will play the role of CCPs:

1. In Poland – Center of European Projects (the CCP will be located in the separate unit of CEP which shall be functionally independent from the other unit which is to be involved as the JTS-IB).
2. In Belarus - Center for International Technical Assistance of the European Union in Belarus.
3. In Ukraine – Ministry of Finance of Ukraine.

The following responsibilities are to be entrusted to CCPs:

Poland:

CCP responsibilities may include:

- Supervising the expenditure verification at the project level by:
 - setting up the criteria for the auditors to be contracted by beneficiaries;
 - endorsing independent auditors contracted by beneficiaries;
 - at the request of MA, conducting quality control of the work of the auditors (in cooperation with the other respective institution) in case of any suspicion that work of the auditor is not reliable;

- assistance to JTS-IB/MA in conducting trainings for auditors contracted by beneficiaries;
- maintaining the database of the approved auditors and its update;
- Providing clarifications to the NA/JTS-IB/MA on national rules (procurement, VAT, labour law, etc.) in cooperation with relevant public bodies;
- Preparation of the *Guidance on expenditure verification* with the support of the JTS-IB/MA;
- Taking part, at the request of JTS-IB/MA, in performing on-the-spot checks in projects as stipulated in Art. 32 (2) of the IR on the national territory;
- Ensuring the implementation of resolutions and decisions of the JMC, implementation of which is within the scope of CCP's competence and supporting the MA in the implementation of those resolutions or decisions, the implementation of which is within the scope of the MA competence.

Ukraine:

- Supervising the expenditure verification at the project level by:
 - preselecting independent auditors, which includes launching a call for expression of interest by auditors, quality check of requirements' fulfilment by auditors (in cooperation with the Chamber of Auditors) and creation of an open long list of independent auditors that may be selected by beneficiaries for project expenditure verification as well as introducing changes to the list (adding or removing of auditors);
 - endorsing independent auditors contracted by beneficiaries;
 - on the request of MA, conducting quality control of the work of the auditors (in cooperation with the other respective institution) in case of any suspicion that work of the auditor is not reliable;
 - assistance to JTS-IB/MA in conducting trainings for auditors contracted by beneficiaries;
- Providing clarifications to the NA/JTS-IB/MA on national rules (procurement, VAT, labour law, etc) in cooperation with relevant public bodies;
- Answering possible requests for clarification put forward by the JTS-IB/MA in order to give due course to the payment request;
- Supporting the NA in recovery procedures;
- Supporting the JTS-IB/MA in the elaboration of a *Guidance on expenditure verification*;
- Assistance to JTS-IB/MA in performing on-the-spot checks in projects as stipulated in Art. 32 (2) of the IR on the national territory.

Belarus:

CCP responsibilities:

- Coordinating the development of criteria for drawing up the list of auditing companies, services of which Belarusian partners should use to verify expenditures under the projects in accordance with requirements and Implementing rules for the Cross-Border Cooperation Programmes (jointly with the Ministry of Finance and others concerned);
- Coordinating the drafting and approval of the list of auditing companies taking due account of previously developed criteria (jointly with the Ministry of Finance and others concerned). Submitting this list to the MA and to the NA, as well as ensuring its actualisation during the Programme implementation;
- At the request of the MA or the NA, initiating the verification of the compliance of implemented activities under the project of the Programme, including, when necessary, the verification of the project implementation at the sites, as well as ensuring the submission of appropriate clarifications to the MA or to the NA;
- At the request of the MA, providing preparation of clarifications to application of the national legislation under the implementation of international technical assistance projects, as well as the CBC IR;

- Timely informing the MA or the NA of arisen or possible challenges and problems in the project implementation by Belarusian partners;
- Assisting in the organisation of training activities for the representatives of auditing companies from the list of auditing companies;
- Participating in the JMC meetings of the Programme;
- Supporting the JTS-IB/MA in the drafting of a *Guidance on expenditure verification*;
- Supporting the NA in recovery procedures.

The costs borne by the CCPs shall be covered from the Programme TA budget.

4.9. INDEPENDENT AUDITORS

Expenditure declared by the beneficiary in support of a payment request shall be examined by an auditor being independent from the beneficiary and independent from MA/JTS-IB. The auditor shall examine whether the costs declared by the beneficiary and the revenue of the project are real, accurately recorded and eligible in accordance with the contract.

The independent auditors entitled to verify project expenditures will be either selected by the beneficiary and then endorsed by CCP (in case of Polish beneficiaries) or selected by the beneficiary from a list endorsed by relevant CCP (in case of Belarusian and Ukrainian beneficiaries). Independent auditors should act in accordance with grant contract expenditure verification requirements and Programme control procedures.

5. PROGRAMME IMPLEMENTATION

5.1. SUMMARY DESCRIPTION OF THE PROGRAMME MANAGEMENT AND CONTROL SYSTEM (PMCS)

This section presents the structures and procedures concerning the Programme implementation as well as the main tasks and responsibilities of the Programme bodies. Details are provided in the full PMCS.

5.1.1. Programme bodies and their main functions

Programme bodies have been set up at three different levels mentioned in the IR:

- **management level;**
- **audit level;**
- **control level.**

Management level structures include:

Joint Monitoring Committee (JMC)

The JMC is the main body responsible for the quality and efficiency of the implementation of the Programme. In accordance with Art. 21 of the IR, the participating countries will set up a JMC within three months from the date of the adoption of the Programme by the Commission. The composition and main tasks of the JMC correspond to those set out in Art. 22, 23 and 24 of the IR and are laid down in point 4.1 of the JOP.

Managing Authority (MA)

The participating countries have appointed Ministry of Economic Development of the Republic of Poland to act as the MA of the Programme. The functions of the MA correspond to those set out in Art. 26 of the IR and are laid down in point 4.2 of the JOP.

National Authorities (NAs)

Each participating country has nominated a body, which will act as a NA of the Programme. The following institutions will play the role of the NAs:

- In Poland: a functionally independent unit of the Territorial Cooperation Department of the Ministry of Economic Development of the Republic of Poland;
- In Belarus: the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Belarus;
- In Ukraine: the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine.

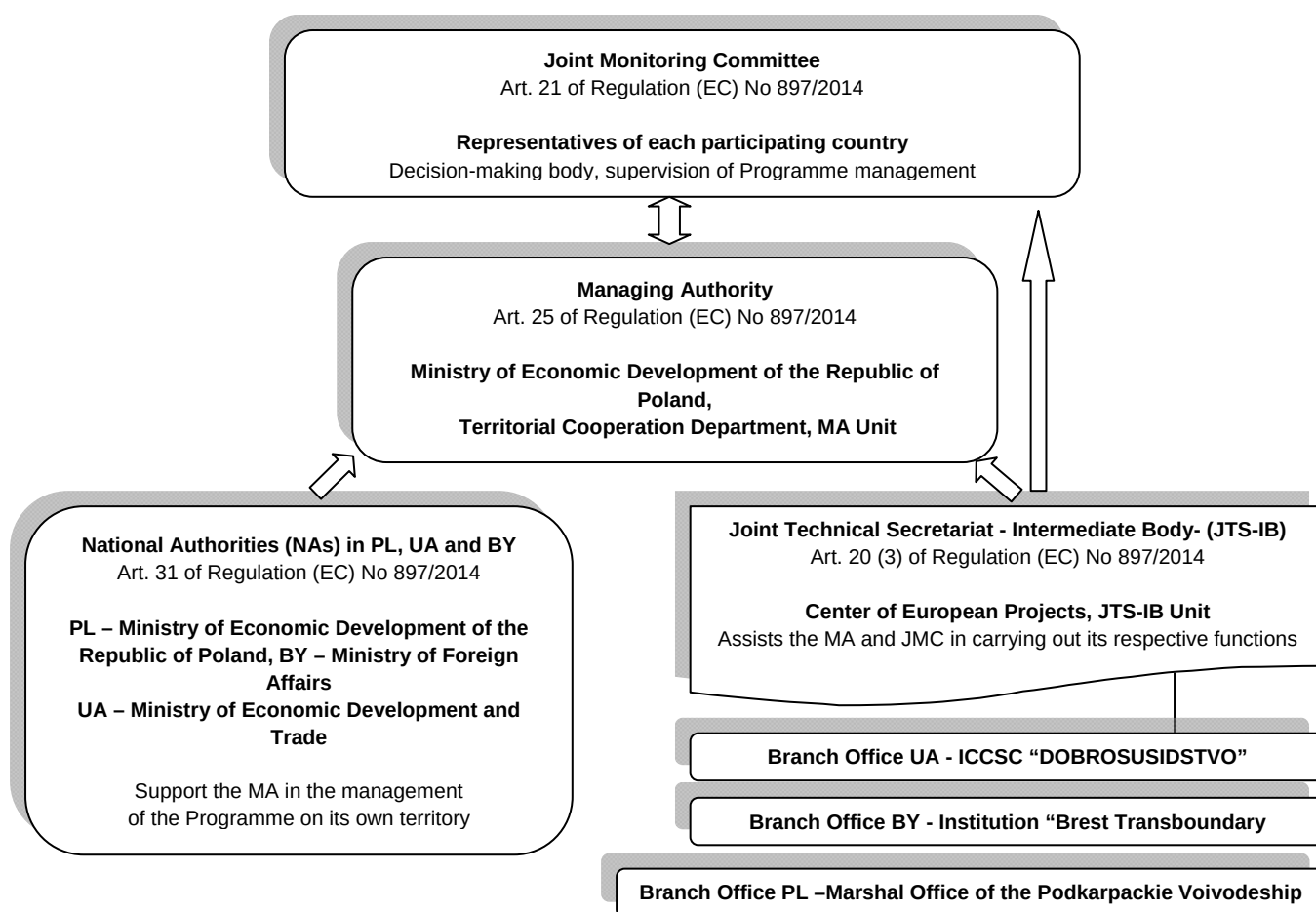
The relevant NAs and their functions correspond to those set out in Art. 31 of the IR and are laid down in point 4.3 of the JOP.

Joint Technical Secretariat - Intermediate Body (JTS-IB) and Branch Offices (BOs)

The MA has set up the JTS-IB, located in Warsaw in the state-owned body Center of European Projects, to carry out day-to-day implementation of the Programme. The JTS-IB shall assist the MA, the JMC and, where relevant, the AA, in carrying out their respective functions. Following a decision of the participating countries, three BOs were set up in order to assist the JTS-IB in its functions:

1. Branch Office in Rzeszów (Poland) which shall be located in the Marshal Office of the Podkarpackie Voivodeship.
2. Branch Office in Brest (Belarus) which shall be located in the Institution “Brest Transboundary Infocentre”.
3. Branch Office in Lviv (Ukraine) which shall be located in Information and Cross-border Cooperation Support Centre “Dobrosusidstvo”.

The JTS-IB and BOs functions correspond to those set out in Art. 20(3) and 27 of the IR respectively and are laid down in point 4.4. and 4.5 of the JOP.

Picture 5.1. Programme management structures

Audit level structures include:

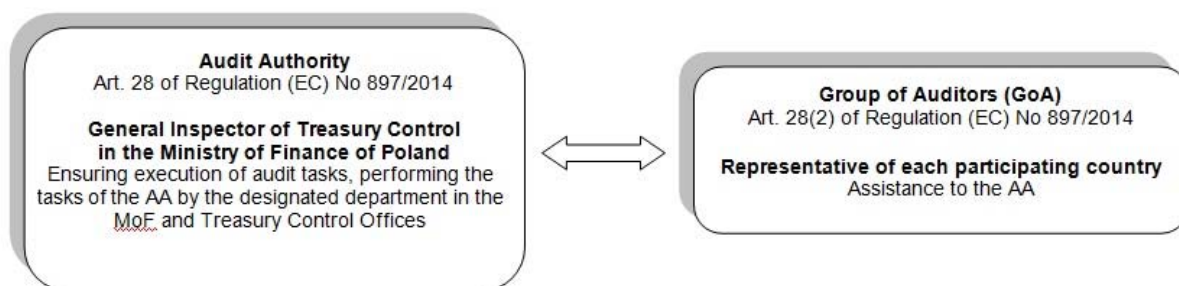
Audit Authority (AA) and Group of Auditors (GoA)

The functions of the AA as laid out in Art. 32 of the IR will be performed by the General Inspector of Treasury Control in the Ministry of Finance of the Republic of Poland.

The AA will be assisted by the GoA comprising a representative of each country participating in the Programme. The designated civil servants representing the following institutions and positions are nominated to the GoA:

1. Poland: General Inspector of Treasury Control (Ministry of Finance, Department of the Protection of EU Financial Interests),
2. Belarus: Ministry of Finance,
3. Ukraine: Accounting Chamber.

The tasks of AA and GoA correspond to those set out in Art. 28 of the IR and are laid down in point 4.6 and 4.7 of the JOP.

Picture 5.2. Programme audit structures

Control level structures include:

Independent auditors

The expenditures at the project level shall be verified by the independent auditors. In case of Ukraine and Belarus such auditors will be selected by the beneficiary from a list endorsed by relevant CCP. In case of Poland such auditors will be selected by the beneficiary and will be endorsed by the relevant CCP.

The functions of independent auditors correspond to those set out in Art. 32.1 of the IR and are laid down in point 4.9 of the JOP. Independent auditors should act also in accordance with the provisions of the grant contract regarding the expenditure verification requirements and in line with the Programme control procedures.

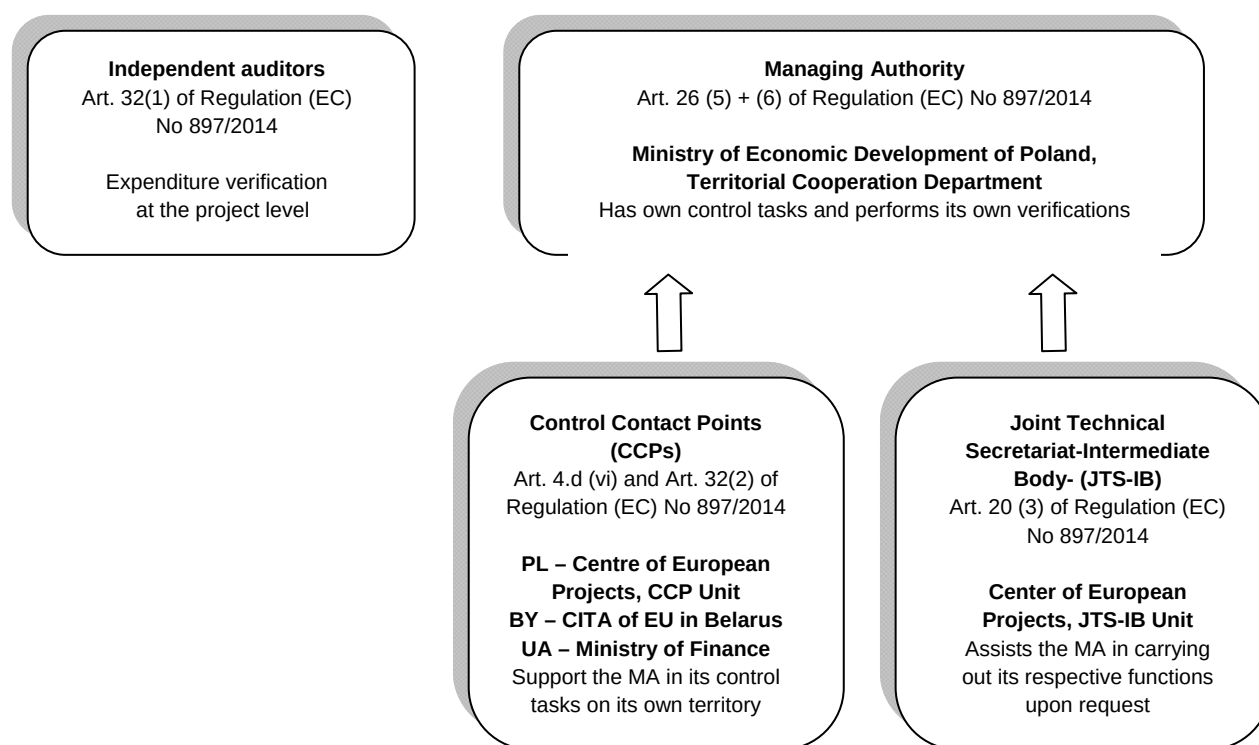
Managing Authority and Joint Technical Secretariat – Intermediate Body

In line with provisions of the Art. 26.5 (a) of the IR, the MA is responsible for the financial management and control of the programme. The functions of MA correspond to those set out in the Art. 26.5 (a) and 26.6 of the IR and are laid down in point 4.2.2 of the JOP. Basing on the Art. 20.3 of the IR, part of the tasks of MA may be carried out by the JTS-IB, under the responsibility of the former. The tasks of the JTS-IB are laid down in point 4.3 of the JOP.

In line with provisions of the Art. 32.2 of the IR, in order to carry out verifications throughout the whole Programme area, the MA may be assisted by the CCPs. For this purpose, each participating country has nominated a body, which will act as the CCP on its territory. The following institutions will play the role of CCPs:

1. In Poland – Center of European Projects.
2. In Belarus – Center for International Technical Assistance of the European Union in Belarus.
3. In Ukraine – Ministry of Finance of Ukraine.

The functions of CCPs correspond to those set out in Art. 32.2 of the IR and are laid down in point 4.8 of the JOP.

Picture 5.3. Programme control structures

Arrangements for ensuring independence between bodies

The AA is independent from the MA as well as from the CCPs as required in Art. 32(4) of the IR. Functions of the AA, MA and CCPs are performed by separate and independent public bodies. All audit bodies are in every circumstance fully independent in their audit work in relation to the MA, to the CCPs and to the JTS-IB as well as from other bodies involved in the implementation of the Programme.

Separation of functions within Programme bodies

The principle of separation of functions mentioned in Art. 30 of the IR shall be taken in consideration when deciding on tasks division between separate units within the Programme bodies.

5.1.2. Programme implementing procedures

5.1.2.1. Procedures for selecting and approving projects

Open Calls for Proposals⁴

Call for proposals (CfPs) shall be launched by the JTS-IB after consultations with the MA and following the decision of the JMC on approving the application pack documents. Subject to the JMC decision, the CfPs can focus on particular thematic objective(s) out of four selected by the Programme but can also cover all of them. Following the decision of the JPC, LIPs shall be funded only through a direct award procedure (following Art. 41 of the IR). Therefore, the value of infrastructure component in projects selected via open CfPs must not overcome 2.5 million EUR. The notice on the CfPs shall be

⁴ Also restricted Calls for Proposals (i.e. open for applicants shortlisted on the basis of submitted concept notes) may be launched – subject to the JMC decision.

published on the Programme website and in press in the Programme area. It is planned that at least three CfPs will be launched by the Programme. Electronic application process shall be made possible.

Project evaluation and selection

According to Art. 24 of the IR project evaluation and selection is the overall responsibility of the JMC that may set up a PSC acting under its responsibility. In case the JMC decides to set up the PSC, the latter shall be responsible for the evaluation of submitted applications. The work of the PSC shall be regulated by the provisions of its RoP jointly developed by the participating countries, subject to the approval of the JMC. The RoP should also regulate the selection of PSC members (criteria to be fulfilled, nomination, selection etc.). The composition of the PSC shall be approved by the JMC. PSC shall comprise the following positions: Chairperson (non-voting member), Secretary (non-voting member), voting members and non-voting observers. All PSC members as well as external experts assessing projects shall be impartial and free from conflict of interest and will be required to sign Declarations of Impartiality and Confidentiality.

Project selection procedures shall ensure that the principles of transparency, equal treatment, non-discrimination, objectivity and fair competition are complied with. With a view to respect these principles:

- a) the projects shall be selected and awarded on the basis of pre-announced selection and award criteria defined in the evaluation grid. The selection criteria serve to assess the applicant's ability to complete the proposed action. The award criteria shall be used to assess the quality of the project's proposal against the set objectives and priorities (fair competition, transparency, objectivity);
- b) the grants shall be subject to ex ante and ex post publicity rules (transparency);
- c) the applicants shall be informed in writing about the evaluation results. If the grant requested is not awarded, the MA shall provide the reasons for the rejection of the application with reference to the selection and award criteria that are not met by the application (transparency);
- d) the same rules and conditions shall be applied to all applicants (equal treatment, non-discrimination).

The entire process of project evaluation shall be coordinated by the JTS-IB (under supervision of the MA), which shall proceed on the basis of the RoP of the PSC. In addition, the whole evaluation process shall be laid down in the Evaluation and Assessment Manual.

The process of evaluation of submitted applications includes the following steps⁵:

- **Administrative and eligibility check** – executed by JTS-IB employees acting as internal assessors under the MA supervision. The administrative and eligibility assessment shall be made in compliance with the criteria listed in the evaluation grid that is the part of the Guidelines for Applicants approved by the JMC. During this assessment, it will be checked whether an application satisfies the administrative criteria and whether the applicant, its partners, the project and the costs are eligible under the Programme and the CfPs.
- **Quality evaluation** – each project must be assessed by one internal assessor (JTS-IB employee) and one external assessor. The quality assessment shall be made in compliance with the criteria mentioned in the evaluation grid that is the part of the Guidelines for Applicants approved by the JMC. Responsibilities of the assessors as well as project scoring rules shall be described in the RoP of the PSC and in the Evaluation and Assessment Manual.

⁵ In case of restricted CfP the evaluation procedures described apply to the assessment of full application forms. Evaluation of concept notes may be simplified – subject to the JMC decision.

The evaluation process starts upon the receipt of the proposals by the JTS-IB and ends with the JMC approval of a ranking list of submitted proposals.

In order to promote high effects of the cross-border activities from possible synergies and coherence with projects and programmes funded under other EU policies as well as to avoid duplication, the EC will receive a list of projects approved by JMC for funding for the need to launch the consultations with different DGs and EU Delegations. This internal EC consultation takes place after the JMC meeting, before contracting, and shall last 15 working days).

Appeal procedures shall be described in details in the Evaluation and Assessment Manual and in the Guidelines for Applicants. Applicants shall have the possibility to place their appeal concerning the outcome of both administrative and eligibility check and quality evaluation to the MA.

Large Infrastructure Projects (LIPs)⁶

Following the decision of the JPC, a list of LIPs to be awarded directly and supported by the Programme was approved. The JPC also established a “reserve” list of LIPs, which may be supported, in case LIPs pertaining to the main list are not approved by the EC, if the applicant decides not to implement its LIP or cannot submit the documents requested to sign the grant contract.

The list of all the LIPs proposed for selection without a CfPs is presented in Annex 1 to the JOP. No further LIPs selected through direct award will be taken into consideration by the EC after the JOP approval.

The projects proposed for selection without a CfPs shall be approved by the Commission based on a two-step procedure, consisting of the submission of a project summary followed by a full project application. For each step, the Commission shall notify its decision to the MA within two months of the document submission date. This deadline may be extended where necessary. Where the Commission rejects a proposed project, it shall notify the MA of its reasons (Art 41.4 of the IR).

Small projects

Following the decision of the JPC 5.2 MEUR of the Programme budget within the Thematic Objective *Heritage Promotion of local culture and preservation of historical heritage* shall be allocated for the support of the so-called “projects with small budget” (PSB).

The MA is responsible for the overall management of the PSB. Upon the JMC decision, the JTS-IB shall be directly responsible for launching a CfPs within both priorities of TO Heritage for PSBs. As for regular projects, the JTS-IB will be responsible for the day-to-day operational management and implementation of the PSB.

PSBs are projects for which grant awarded must fall between the following minimum and maximum amounts:

- minimum amount: 20 000 EUR,
- maximum amount: 60 000 EUR.

⁶ According to Art. 2(p) of IR a LIP means a project comprising a set of works, activities or services intended to fulfil an indivisible function of a precise nature pursuing clearly identified objectives of common interest for the purposes of implementing investments delivering a cross-border impact and benefits and where a budget share of at least EUR 2.5 million is allocated to acquisition of infrastructure.

The total duration of a PSB cannot be longer than 12 months. Investment costs (works, supplies) cannot exceed 20% of the small project grant value. The same recovery system as for regular projects shall apply to the PSBs.

The Programme provisions related to the preparation of the CfPs, projects assessment, selection, contracting as well as provisions related to eligibility, obligations and responsibilities of institutions being applicants and beneficiaries shall be applied also in relation to the PSBs implementation, however, some simplifications and limitations will be introduced to these processes.

5.1.2.2. Beneficiaries and grant contractual procedures

The Beneficiary and the project

Referring to Art. 45 of the IR, all projects shall involve beneficiaries from Poland and from at least one of the partner countries participating in the Programme. The final decision on all eligibility criteria shall be taken by the JMC, pursuant to Art. 45 of the IR. Each project shall designate one Lead Beneficiary to represent the partnership. All beneficiaries shall actively cooperate in the development and implementation of projects.

Using the application documents for a particular CFP, the beneficiaries will jointly develop and submit a project proposal to the MA via the JTS-IB. Projects may receive financial contribution from the Programme provided they meet all the following conditions:

- they deliver a clear cross-border cooperation impact and benefits as described in the Programming Document and demonstrate added value to Union strategies and programmes;
- they are implemented in the Programme area (partial implementation outside the Programme area may be allowed following Art. 39 (2) of the IR);
- they fall within one of the following categories:
 - (i) **integrated projects** where each beneficiary implements a part of the activities of the project on its own territory;
 - (ii) **symmetrical projects** where similar activities are implemented in parallel in the participating countries;
 - (iii) **single-country projects** where projects are implemented mainly or entirely in one of the participating countries but for the benefit of all or some of the participating countries and where cross-border impacts and benefits are identified.

According to Art. 47 (3) of the IR grants shall not have the purpose or effect of producing a profit within the framework of the project.

Grant contractual procedures

Following the decision of the JMC to approve project proposals recommended for funding, the JTS-IB prepares a contract dossier and the MA concludes a grant contract with the each project's Lead Beneficiary using a standard template approved by the JMC for the relevant CFP.

Grant contract modification procedures

No modification to the contract may alter the award conditions prevailing at the time the contract was awarded. The changes cannot be contrary to the principle of equal treatment of projects. Substantial modifications to the contract must be made by means of an addendum. Such an addendum must be signed by the contracting parties.

5.1.2.3. Financial management and verification procedures

Financial flows

Payments from the EC to the Programme will be done in accordance with Art. 59 and 60 of the IR. The MA proceeds with payments to a lead beneficiary on the basis of a signed contract. The project lead beneficiaries will have to ensure at least 10% co-financing of the total eligible project costs. Co-financing is to be shared between the beneficiaries.

Lead beneficiaries prepare progress reports composed of financial and operational parts and a payment claim for the whole project. Financial reports include Expenditure Verification Certificates of all partners. Lead beneficiaries may request further pre-financing payments and the final payment under conditions described in the contract. The progress reports and payment claims will be submitted to the JTS-IB. Detailed verification process shall be described in the Guidance on expenditure verification which will be developed by the MA/JTS-IB in close cooperation with CCPs.

The MA shall make payments to the lead beneficiary in euro, in accordance with grant contract provisions. Expenditure incurred in a currency other than the euro shall be converted into euro using the monthly accounting exchange rate of the Commission of the month during which the expenditure was incurred, pursuant to Art. 67 of the IR.

Monitoring, evaluation, control and audit trail

The JMC and the MA are bodies responsible for monitoring and evaluation of the Programme. They carry out this task by reference to indicators and targets specified in the Programme (point 3.1.6) and with the use of electronic data systems where data on implementation necessary for monitoring and evaluation are collected. The obligations of the beneficiaries with regard to reporting on the operational and financial progress of the project will be defined in the contract.

An indicative monitoring and evaluation plan is included in the JOP (point 5.6) for the whole duration of the Programme and shall be carried out by the MA in accordance with the Commission's guidance and evaluation methodology. The MA shall carry out result-oriented Programme and project monitoring in addition to the day-to-day monitoring. The Commission can at any moment, launch evaluation or monitoring of the whole or part of the Programme. The results of these exercises, which shall be communicated to the JMC and the MA, may lead to adjustments in the Programme.

Controls and audits

The following controls and audits will be carried out in the process of Programme implementation:

TYPE OF CONTROL / AUDIT:	BODIES PERFORMING THE CONTROL / AUDIT:
Verification of project expenditure	Independent auditors acting in accordance with grant contract expenditure verification requirements and Programme control procedures.
Administrative verification of payment requests of beneficiaries together with Expenditure Verification Certificates and project progress reports. This verification may also include on-the-spot project verifications. The frequency and coverage of the on-the-spot verifications shall be proportionate to the amount of the grant to a project and the level of risk identified by these verifications and audits by the AA	MA/JTS-IB For the purpose of carrying out verifications throughout the whole Programme area, the MA/JTS-IB may be assisted by CCPs.

for the management and control system as a whole. On-the-spot project verifications may be carried out on a sample basis.	
Audit of projects (Art. 28 and 32 of the IR) – to audit a sample of projects financed under the Programme.	AA and representatives of GoA
Audits on the management and control system and on the annual accounts of the Programme (Art. 28 and 32 of the IR) – to certify the statement of revenue and expenditure presented by the MA in its annual financial report, and in particular certify that stated expenditure of Technical Assistance has been actually incurred and is accurate and eligible.	AA, representatives of GoA (in case of Belarusian and Ukrainian TA expenditure)
Controls by the Union (Art. 33 of the IR) – verification of the use of Union funds by the MA, beneficiaries, contractors, subcontractors and third parties in receipt of financial support by examining documents and/or conducting on-the-spot checks.	The European Commission, the European Anti-Fraud Office, the European Court of Auditors and any external auditor authorised by these institutions and bodies

Table 5. Controls and audits of the Programme

The costs of all above mentioned controls and audits (except for controls by the Union) may be covered by the budget of the Programme:

- either from technical assistance budget: verification of reports and payment claims (audit of projects, audit on the management and control systems and on the annual accounts of the Programme) or
- from project budgets: verification of project expenditure under grant contract.

Verification of project expenditure

Verification of expenditure will follow grant contract requirements and will be extended to all projects independently of the amount granted. In each case, the verification will be done by independent auditors acting in accordance with grant contract expenditure verification requirements and Programme control procedures. The auditor shall examine whether the costs declared by the beneficiary and the revenue of the project are real, accurately recorded and eligible in accordance with the contract.

Detailed verification process shall be described in the Guidance on expenditure verification which will be developed by the MA/JTS-IB in close cooperation with CCPs. This Guidance shall cover all phases of the verification procedure and shall include all binding report forms/checklists to be used during the verification procedure by independent auditors. The conclusion of the verification process shall be reflected in partial certified Expenditure Verification Certificates prepared and signed by independent auditors for each project beneficiary. Such Expenditure Verification Certificates will be obligatory to claim interim or final balance payment by lead beneficiaries.

Administrative verification of payment request by beneficiaries

MA and JTS-IB shall be responsible for administrative verification of payment request by lead beneficiary, which will be submitted along with independent auditors' Expenditure Verification Certificates (covering report expenditures) and project progress report. The scope of administrative verification will be defined in Guidance on expenditure verification.

Based on the technical and financial project reports and the above-mentioned Expenditure Verification Certificates, the project managers of the JTS-IB will check if all verifications are correctly undertaken and eventually proceed with the payment requests.

Audit of projects

Following Art. 28 and 32 of the IR, the AA with the assistance of GoA will ensure the audit on a sample of projects financed under the Programme. Within 9 months of the signature of the first financing agreement the AA shall submit an audit strategy for performance of audits to the Commission. The audit strategy shall set out the audit methodology on the annual accounts and on projects, the sampling method for audits on projects and the planning of audits for the current accounting year and the two subsequent accounting years. The audit strategy shall be updated annually and the updated audit strategy shall be submitted to the Commission together with the programme annual report. The audit of the projects will be executed by AA/GoA.

Audits on the management and control systems and on the annual accounts of the Programme

The AA carries out each year an ex-post verification of the expenditure and revenue presented by the MA in its annual financial report, in accordance with the standards and ethics of the International Federation of Accountants (IFAC). The audit report certifies the Expenditure Verification Certificate and revenue presented by the MA in its annual financial report, and in particular that the claimed expenditure has occurred and is accurate and eligible.

Controls by the Union

In compliance with Art. 33 of the IR, the Commission, the European Anti-Fraud Office, the European Court of Auditors and any external auditor authorised by these institutions and bodies may verify the use of Union funds by the Managing Authority, beneficiaries, contractors, subcontractors and third parties in receipt of financial support by examining documents and/or conducting on-the-spot checks. Each contract shall expressly stipulate that these institutions and bodies can exercise their power of control, concerning premises, documents and information, irrespective of the medium in which they are stored.

Costs eligibility requirements

Grants shall not exceed an overall ceiling expressed as a percentage and an absolute value which is to be established on the basis of estimated eligible costs. Grants shall not exceed the eligible costs. Eligible costs are costs actually incurred by the beneficiary which meet all of the following criteria laid down in Art. 48 of the IR. Programme may establish additional eligibility rules for the Programme as a whole, subject to JMC approval.

Indirect costs

Indirect costs may be calculated on a flat-rate of up to 7 % of eligible direct costs, excluding costs incurred in relation to the provision of infrastructure, provided that the rate is calculated on the basis of a fair, equitable and verifiable calculation method.

As indirect costs for a project shall be considered those eligible costs which may not be identified as specific costs directly linked to the implementation of the project and may not be booked to it directly according to the conditions of eligibility as defined above. They may not include ineligible costs listed below or costs already declared under another cost item or heading of the budget of the project.

Non-eligible costs

The list of non-eligible costs is laid down in Art. 49 of the IR. The JMC may additionally decide on the non-eligibility of certain types of costs.

Information system (for accounting, storage, monitoring and reporting)

As stipulated in Art. 4 and 26 of the IR, in the Programme, the system will enable recording and storage of project data - including data on individual participants in projects, where applicable - for monitoring, evaluation, financial management, control and audit purposes. Detailed information about the information system is laid down in point 5.13 of the JOP.

5.1.2.4. Public Procurement and other important rules to be followed

Procurement rules by beneficiaries

Tendering procedures at the level of projects depend on the nationality and legal status of the beneficiary launching the tender.

Beneficiaries based in Poland have to comply with Polish law on public procurement as compliant with Union legislation applicable to procurement procedures.

All other beneficiaries have to comply with procurement rules set in Art. 52 – 56 of the IR.

Eligibility for contracts

In all cases, the rules of nationality and origin set forth in Art. 8 and 9 of Regulation (EU) No 236/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 laying down common rules and procedures for the implementation of the Union's instruments for financing external action shall apply.

Grounds for exclusion from participation in procurement procedures

Candidates or tenderers shall be excluded from participating in a procurement procedure if they fall within one of the situations described in Art. 106(1) and Art. 107 of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012.

Verification of procedures application

During each CfP, the JTS-IB will inform the applicants on relevant rules to be applied during project implementation. The grant contracts between the MA and Lead Beneficiaries will ensure that beneficiaries are bound by their contract to comply with the above-mentioned requirements. The expenditure verification by independent auditors shall include verification of the compliance of procurements of beneficiaries with the Programme procurement requirements. In case of irregularities or deviations, the independent auditor shall report accordingly. Furthermore, the MA/JTS-IB/AA/GoA/CCPs may verify compliance with Programme procurement procedure during its own verifications (including on-the-spot verifications).

Technical assistance contracts

Technical assistance within the Programme shall be used for the needs of both programme structures and beneficiaries. Procurement rules described in Art. 37 of the IR shall be followed. Detailed information on TA is set out in point 5.5.

Service contracts establishing Branch Offices / Belarusian CCP

The service contracts establishing BOs in Poland, Ukraine and Belarus as well as the CCP in Belarus will be awarded under negotiation procedure with a single tender on the basis of the case where, for technical reasons, the contract can be awarded only to a particular service provider (Art. 266.1(f) of Delegated Regulation (EU) No 1268/2012 specified in point 4.5. of the JOP. Basing on Art. 37 of the IR, Art. 273 of the Delegated Regulation (EU) No 1268/2012 and following the decision of the JPC, it was decided that service contract dossiers within the Programme establishing BOs in Poland, Ukraine and Belarus and CCP in Belarus will be drawn up on the basis of *the Practical Guide for Procurement and Grants for the European Union External Actions (PRAG)* being the best international practice (version applicable at the moment of JOP approval) adjusted, if needed, upon the MA decision. The

assessment procedure, the manner in which the participant(s) in the negotiations were identified and the price was established and the grounds for the award should be described in Negotiation report (according to PRAG model). Negotiation report together with annexes should be signed by the JTS-IB and sent to the MA for signature.

Eligibility requirements set out in Art. 48 of the IR apply mutatis mutandis to technical assistance costs. Procurement rules described in Art. 37 of the IR shall be followed.

The MA shall make payments to the BOs/CCP in Belarus in euro. Following the Art. 67 of the IR the MA shall choose for the technical assistance costs the method of conversion into euro of expenditure incurred in a currency other than the euro. This method shall apply throughout the Programme duration. Expenditure incurred in currency other than the euro shall be converted into euro by the Contractor using the monthly accounting exchange rate of the Commission of the month during which the expenditure was incurred.

General contract modification procedures shall also apply to service contract. Specific procedures will be also laid down in the contract signed.

State Aid, equal opportunities and environmental rules

The relevant instructions by EU on State Aid⁷, equal opportunities and environmental legislation have been taken into account for the Programme development and will be considered while giving relevant guidance to Programme applicants as well as in the Guidance on expenditure verification setting the Programme expenditure verification procedures. Furthermore, obligations to comply with relevant EU and national legislations shall be stated in grant contracts and partnership agreements. In the application form as well as in the project reporting forms separate data fields shall be reserved for information on these matters. During each call the JTS-IB will inform the applicants on relevant rules to be taken into account and applied in project implementation.

Procedures for monitoring and reporting of implementation of tasks delegated by the MA to the JTS-IB

The MA is required to monitor the performance of tasks delegated to the JTS-IB. For this purpose in addition to day-to-day close cooperation with the JTS-IB, the MA may take i.e. the following additional monitoring actions:

- meeting the JTS-IB annually to review management and control issues and compliance with EC regulations and address any issues identified;
- verifying and approving reports (narrative and financial) of the JTS-IB functioning;
- carrying out on the spot quality reviews where there is evidence that the project verifications by the JTS-IB are not being properly carried out;
- reviewing reports of the AA visits and follow up any adverse findings to ensure timely corrective action has been taken;
- requesting information on the introduction of the recommendation resulting from audits carried out in the JTS-IB (if such recommendations were notified).

⁷ Aid granted by participating countries under the programme shall comply with the rules on State aid within the meaning of Article 107 of the Treaty on the functioning of the European Union and – where applicable - with State aid provisions of any bilateral agreements between the participating countries and the EU, in particular chapter 10 of Title IV of the Association Agreement between the EU and Ukraine.

5.1.2.5. Irregularities and recoveries

Irregularities are defined in Art. 2 (m) of the IR. The MA shall in the first instance be responsible for preventing and investigating irregularities and for making the financial corrections required and pursuing recoveries. Participating countries shall prevent, detect and correct irregularities, including fraud and the recovery of amounts unduly paid, together with any interest pursuant to Art. 74 of the IR on their territories.

Description of the system for ensuring the prompt recovery of amounts unduly paid

The MA shall be responsible for pursuing the recovery of amounts unduly paid as set out in Art. 74 and 75 of the IR and point 5.11 of the JOP.

The MA together with the respective NA shall exercise due diligence to ensure reimbursement of the recovery orders with support from the participating countries. The MA/NA shall in particular ensure that the claim is certain, of a fixed amount and due.

The MA shall keep the Commission informed of all steps taken to recover the due amounts. Participating countries shall notify irregularities without delay to the MA and the Commission and keep them informed of the progress of related administrative and legal proceedings. Details on information to be provided by the MA to the Commission shall be described in the MA Procedures Manual.

Necessary preventive and corrective actions

The MA shall in the first instance be responsible for making the financial corrections required and pursuing recoveries. In case of a systemic irregularity, the MA shall extend its investigation to cover all operations potentially affected. Detailed information on preventive and corrective actions is set out in point 5.11.

Anti-fraud measures

One of the main tasks of the MA is to put in place effective and proportionate anti-fraud measures taking into account the risk identified. In order to protect EU financial interests MA shall take all necessary measures to prevent, detect and correct as well as provide adequate deterrence against irregularities and fraud. Detailed information on anti-fraud measures is set out in point 5.11.

5.2. TIMEFRAME OF THE PROGRAMME IMPLEMENTATION

Programme implementation milestones	
Milestone	Indicative framework
JOP approval by the EC	31.12.2015 at the latest
Calls for proposals	2016-2019
LIPs contracts signature	Before 30 June 2019
Other projects contract signature	31.12.2021 at the latest
Projects' activities end	31.12.2022
End of the Programme	2024

Table 6. Programme implementation milestones.

5.3. PROJECT SELECTION PROCEDURES

5.3.1. Open Calls for Proposals (CfPs)⁸

Preparation and launching of the CfPs

The JMC is responsible for decision on launching each of the CfPs. Once such decision is taken, the JMC shall set up the Thematic Working Group (TWG) responsible for the development of the application pack. The TWG shall consist of JTS-IB and MA representatives as well as TWG members nominated by relevant NAs. The Head of the JTS-IB together with the appointed employees of the JTS-IB participates in the work of the TWG. First, the Head of the JTS-IB coordinates the preparation of the draft documents (based on Art. 43 of the IR) which shall be presented to the TWG members. The application package developed and accepted by the TWG shall be approved by the JMC in order to be used during the CfPs.

Each following CfP shall have the documents adjusted to the specific character of the call in a new version of the application pack (e.g. the limited scope of grants to be awarded, updated legal requirements, etc).

The CfPs shall be launched by the JTS-IB after consultations with the MA and following the decision of the JMC on approving the application pack. Subject to the JMC decision, the CfPs can be open to particular TO as well as to all of them.

Application

The applicants shall submit their applications to the JTS-IB in both forms:

- as an electronic file – a whole application shall be prepared with the use of the Programme generator, saved on removable media and submitted to JTS-IB, along with the:
- paper version.

During each CfPs the JTS-IB with the support of BOs shall organise relevant information sessions throughout the Programme area to disseminate the information on the ongoing CfPs and to provide potential applicants with relevant support on the preparation of project applications. All relevant information, including answers to applicant enquiries, shall be published on the Programme website. All details regarding applications submission requirements applicable for the CfPs shall be stipulated in the Guidelines for Applicants updated for each call. As a rule the minimum period between the date of publication of the CfPs and the deadline for receipt of proposals should be 90 days (subject to JMC decision).

Evaluation and selection framework

The project evaluation and selection is the overall responsibility of the JMC. The PSC set up by the JMC shall be responsible for the evaluation of the submitted applications. Entire process of projects evaluation is coordinated by the JTS-IB (under supervision of the MA), which proceeds on the basis of the PSC RoP. In addition, the whole evaluation process is laid down in the Evaluation and Assessment Manual.

⁸ Also restricted Calls for Proposals (i.e. open for applicants shortlisted on the basis of submitted concept notes) may be launched – subject to JMC decision.

Project selection procedures shall ensure that the principles of transparency, equal treatment, non-discrimination, objectivity and fair competition are complied with. With a view to respect these principles:

- a) the projects shall be selected and awarded on the basis of pre-announced selection and award criteria defined in the evaluation grid. The selection criteria serve to assess the applicant's ability to complete the proposed action. The award criteria shall be used to assess the quality of the project's proposal against the set objectives and priorities;
- b) the grants shall be subject to ex ante and ex post publicity rules;
- c) the applicants shall be informed in writing about the evaluation results. If the grant requested is not awarded, the MA shall provide the reasons for the rejection of the application with reference to the selection and award criteria that are not met by the application;
- d) any conflict of interest shall be avoided;
- e) the same rules and conditions shall be applied to all applicants.

The process of evaluation of submitted applications includes two steps⁹:

- Administrative and eligibility check;
- Quality evaluation.

The evaluation process starts with the receipt of the proposals by the JTS-IB and ends with the JMC approval of a ranking list of submitted proposals.

Administrative and eligibility check (AaE check)

All proposals delivered to the JTS-IB shall be opened and numbered by the JTS-IB. Only proposals that have met the deadline for submission will be subject to the AaE check.

The AaE check is executed by the JTS-IB employees (acting as internal assessors). The AaE check is made in compliance with the criteria mentioned in the evaluation grid that is the part of the Guidelines for Applicants approved by the JMC. During the AaE check, it has to be checked whether an application satisfies the administrative criteria and whether the applicant, its partners, the project and the costs are eligible under the Programme and the CfP.

If some of the criteria described in the Evaluation and Assessment Manual are not satisfied, the application will be rejected or the applicant will be invited to submit clarifications. Clarifications will be requested by the JTS-IB when information provided is unclear, thus preventing the JTS-IB from conducting an objective assessment.

If any partner proves to be ineligible, the project is to be rejected on that sole basis and the application will not be further evaluated.

Each applicant will be informed about the results of the AaE check. In case of rejection of the application, the applicant shall be informed about the reasons for rejection. Applicants will have the possibility to appeal from the AaE check results to the MA (the details on the appeal shall be described in the Evaluation and Assessment Manual and Guidelines for applicants). The reply to the appeal shall represent the final decision of the MA regarding the application.

⁹ In case of restricted CfP the evaluation procedures described apply to the assessment of full application forms. Evaluation of concept notes may be simplified – subject to the JMC decision.

Quality evaluation

Each application that passed the AaE check will be the subject of the quality evaluation. This quality evaluation will be performed by one internal assessor (JTS-IB employee) and one external assessor. Responsibilities of the assessors shall be described in the RoP of the PSC and in the Evaluation and Assessment Manual.

Once the quality check is finalised, the PSC prepares and signs a Report on the Evaluation of the Full Application Forms that is subject to the JMC approval. The ranking list, which is set out on the basis of the scores given by the assessors/PSC, shall be attached to the report.

After JMC meeting, the MA will send the list of approved projects to the EC to consult different DGs and EU Delegations in order to avoid any double funding of projects and to identify possible synergies. These consultations shall last 15 working days and take place before contracting. Following these consultations the JMC may decide to reject proposals previously approved.

Following the JMC decision on the grant award, the JTS-IB shall inform all applicants in writing of the JMC decision. If the decision is negative, the reasons shall be given in the letter. The appeal procedures shall be described in details in the Evaluation and Assessment Manual. Applicants will have a possibility to appeal from the results of the quality evaluation to the MA. The reply to the appeal shall represent the final decision of the MA regarding the application.

Conflict of interests

It is required from all persons involved in the project selection process – internal and external assessors, members of the PSC and finally members of the JMC – to maintain independent relation towards all applicants participating in the CfPs. Before being involved in the process, all these persons shall sign a *Declaration of Impartiality and Confidentiality* in which they confirm their status in this regard. If a person appears to have a conflict of interest she/he cannot participate in the process.

5.3.2. Small projects (PSB)

Main assumptions

Following the decision of the JPC, within TO Heritage *Promotion of local culture and preservation of historical heritage* the Programme will support cross border integration based on people-to-people initiatives financed under the so-called “projects with small budget” (PSB).

The PSB is a CBC project:

- implemented under TO Heritage;
- for which the selection, contracting and implementation process is simplified in relation to regular projects;
- for which the EU financing cannot exceed 60 000 EUR;
- in which the investment costs (works, supplies) cannot exceed 20% of the EU grant;
- that cannot last longer than 12 months.

It is intended to give support to PSB offering mainly non-investment activities promoting cooperation, building of new cross-border citizens' contacts, exchange of experiences and social initiatives related to local culture and historical and natural heritage. Touristic and cultural events, promotion and cultivation of common traditions of the borderland areas, cross-border cooperation between schools and higher education institutions, NGOs touristic and cultural endeavours, etc. will be supported. Favourable conditions will be created with a view to facilitate mutual contacts

between bordering communities. Projects related to cultural diversity and minorities as well as development of local communities will also be targeted through the PSB.

The MA shall be responsible for the overall management of the PSBs. The JTS-IB shall be directly responsible for launching CfPs under TO Heritage (both Priorities) for PSBs.

The overall indicative budget for PSBs within the Programme is 5.2 MEUR. The grant awarded for PSBs must fall between the following minimum and maximum amounts:

- minimum amount: 20 000 EUR,
- maximum amount: 60 000 EUR.

No grant awarded to the PSBs may exceed 90% of the total eligible costs of this project. The balance must be financed from the beneficiaries' own resources, or from sources other than the EU budget.

In addition to the abovementioned conditions the PSB shall meet the following conditions:

- contribute to the Programme and its objectives;
- have a strong and evident cross-border aspect;
- have reasonable budget
- be ready for implementation;
- fulfil the partnership criteria.

Selection, contracting and implementation of PSBs

The Programme provisions related to the preparation of the CfPs, submission of applications, projects assessment, selection, contracting as described above as well as Programme provisions related to eligibility, obligations and responsibilities of applicants and beneficiaries as described in point 5.3.1 shall also apply to the PSBs implementation. However, some simplifications and limitations will be introduced to these processes.

Both, the AaE check and quality assessment will be entrusted to the JTS-IB which will draft the ranking list of assessed proposals.

Once the assessment is completed, PSC will be set up in order to approve the results of the administrative/eligibility and quality assessment.

The results of the PSBs selection approved by PSC shall be subject to JMC approval. After the selection process, the PSBs applicants shall be informed in written of the JMC decision. The selected applicants will be requested to confirm their willingness to implement PSBs.

After receiving the confirmation from the selected applicants, the JTS-IB shall start preparation of the grant contract with each of them. The implementation of the PSBs can only start after the grant contract is signed.

All grant contracts for PSB shall be signed before 31 December 2021. All activities within PSBs shall end on 31 December 2022 at the latest.

All provisions related to eligibility of costs as described in point 5.10 shall apply to the costs borne by PSBs. One additional condition concerns investment costs (works, supplies) which may not constitute more than 20% of the grant for PSBs.

5.3.3. Large Infrastructure Projects (LIPs)

Following the JPC decision taken in accordance with the Art. 38 of the IR, a maximum of 30% of the EU allocation for the Programme shall be dedicated to the direct award LIPs. Its definition is described in point 3.1.5 of the JOP.

The list of all LIPs proposed for selection without the CfPs is included in the JOP under Annex no 1. No further LIPs selected through direct award may be financed within the Programme after the JOP approval.

The projects proposed for selection without the CfPs shall be approved by the Commission based on a two-step procedure, consisting in the submission of a project summary followed by a full project application. For each step, the Commission shall notify its decision to the MA within two months of the document submission date. This deadline may be extended where necessary. Where the Commission rejects a proposed project, it shall notify the MA of its reasons (Art. 41.4 of the IR).

5.4. NATURE OF SUPPORT PER PRIORITY

The objectives of the Programme are to be achieved through the financing of cross-border projects implementation under all Programme TOs. Each of the projects shall clearly relate to the Programme's overall and thematic objectives.

As a general rule financing is provided via grants for projects selected through CfPs in conformity with the rules set out in the Programme. The only exception relates to LIPs selected by the participating countries as described in point 5.3.3 above and Technical Assistance.

5.4.1. Beneficiaries

According to Art. 45 of the IR, each project shall involve beneficiaries from Poland and at least one of the partner countries participating in the Programme (Belarus and/or Ukraine). Following Art. 45 of the IR, to be eligible a beneficiary must meet all the following conditions:

- a) be a legal person effectively established in the Programme area or international organisation with a base of operations in the Programme area. A European grouping of territorial cooperation may be a beneficiary, regardless of its place of establishment, provided its geographic coverage is within the Programme area;
- b) comply with the eligibility criteria defined for each selection procedure;
- c) not fall under any of the exclusion situations set out in Art. 106(1) and Art. 107 of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012.

Beneficiaries that do not meet the criteria referred to in point (a) may participate provided that all the following conditions are met:

- a) they may participate in accordance with Art. 8 and 9 of Regulation (EU) No 236/2014;
- b) their participation is required by the nature and by the objectives of the project and as necessary for its effective implementation;
- c) the total amount allocated under the Programme to such beneficiaries does not overcome 20% of the EU co-financing to the Programme.

According to Art. 47 (3) of the IR grants shall not have the purpose or effect of producing a profit within the framework of the project.

The JMC may decide to define additional eligibility criteria to be met by Programme beneficiaries.

Lead Beneficiary

Each project shall designate one lead beneficiary to represent the partnership. All beneficiaries shall actively cooperate in the development and implementation of projects. In addition, they shall cooperate in the staffing and/or financing of projects. Each beneficiary shall be legally and financially responsible for the activities that it is implementing and for the share of the Union funds that it receives. The specific obligations as well as the financial responsibilities of the beneficiaries shall be laid down in the partnership agreement.

Following Art. 46 of the IR the lead beneficiary shall:

- a) receive the financial contribution from the MA for the implementation of project activities;
- b) ensure that the beneficiaries receive the total amount of the grant as quickly as possible and in full in accordance with the arrangements referred to in point (c). No amount shall be deducted or withheld and no specific charge with equivalent effect shall be levied that would reduce these amounts for the beneficiaries;
- c) lay down the partnership arrangements with the beneficiaries in an agreement comprising, provisions that, inter alia, guarantee the sound financial management of the funds allocated to the project including the arrangements for recovery of funds unduly paid;
- d) assume responsibility for ensuring implementation of the entire project;
- e) ensure that the expenditure presented by the beneficiaries has been incurred for the purpose of implementing the project and corresponds to activities set in the contract and agreed between all beneficiaries;
- f) verify that the expenditure presented by the beneficiaries has been examined pursuant to Art. 32(1) of the IR.

The lead beneficiary shall act as the only direct contact between the project and the management bodies of the Programme. It is the responsibility of the lead beneficiary to create a well working consortium ensuring the proper and sound implementation of the project. The possibility to initiate projects and to act as the lead beneficiary will be open for all eligible organisations.

Conditions for financing

Using the application documents for particular CfPs, the beneficiaries will jointly develop and submit a project to the MA via JTS-IB. Projects may receive financial contribution from a Programme provided they meet all the following conditions:

- their implementation shall have a clear cross-border impact and deliver benefits as described in the Programming Document;
- they demonstrate added value to Union strategies and Programmes;
- they are implemented in the Programme area; they fall within one of the following categories: integrated projects, symmetrical projects, single country projects.

Projects may be partially implemented outside the Programme area if all the following conditions are met:

- a) the projects are necessary for achieving the Programme's objectives and they benefit the Programme area;
- b) the total amount allocated under the Programme to activities outside the Programme area does not exceed 20 % of the Union contribution at Programme level;
- c) the obligations of the Managing and Audit authorities in relation to management, control and audit concerning the project are fulfilled either by the Programme authorities or through agreements concluded with authorities in the countries where the activity is implemented.

Sustainability obligation

Any project including an infrastructure component shall repay the Union contribution if, within **five years** of the project closure or within the period of time set out in state aid rules, where applicable,

it is subject to a substantial change affecting its nature, objectives or implementation conditions which would result in undermining its original objectives. Sums unduly paid in respect of the project shall be recovered by the MA in proportion to the period for which the requirement has not been fulfilled.

5.4.2. Grant contractual procedures

As described in point 5.3.1 above, as a general rule, support to projects will be provided in the form of **grants awarded to projects selected through CfPs**. At least three CfPs are expected to be launched during the Programme lifetime, according to the time-frame for the Programme implementation (presented in point 5.2).

The JTS-IB prepares the contract dossier with the successful applicants using the grant contract template approved by JMC for the relevant CfPs. Request for corrections/clarifications/minor changes (requested as part of the JMC recommendations) and additional documents should be sent to the successful applicants after the JMC has approved the Evaluation Report of each of the CfPs.

Once the contract and its attachments are prepared and verified, the MA signs the contract.

The list of contracts awarded (to beneficiaries) by the MA must be published on the Programme's website.

5.4.3. Grant contract modification procedures

Contracts may need to be modified during project implementation if the circumstances affecting project implementation have changed since the initial contract was signed. Modification could be minor or substantial. Substantial modifications to the contract must be made by means of an addendum. Such an addendum must be signed by the contracting parties.

Changes of address, changes of bank account, and changes of auditor may simply be notified in writing by the lead beneficiary to the JTS-IB, although this does not affect the right of the JTS-IB/MA to oppose the lead beneficiary's choice of bank account or auditor.

No modification to the contract may alter the award conditions prevailing at the time the contract was awarded. The changes cannot be contrary to the principle of equal treatment of projects.

The purpose of the addendum must be closely connected with the nature of the project covered by the initial contract.

Grants shall not exceed an overall ceiling expressed as a percentage and an absolute value which is to be established on the basis of estimated eligible costs. Grants shall not exceed the eligible costs.

Requests for contract modifications must be made (by one party to the contract to the other) well in advance to allow for the addendum to be signed by both parties before the expiry of the execution period of the contract.

5.4.4. Procurement rules by beneficiaries

Tendering procedures at the level of projects (procurement under grant) depend on the nationality and legal status of the beneficiary launching the tender.

Beneficiaries based in Poland have to comply with Polish law on public procurement. This law is compliant with the Union legislation applicable to procurement procedures.

Beneficiaries from Belarus and Ukraine have to comply with rules set in Art. 52-56 of the IR, namely:

- a) the contract shall be awarded to the tender offering best value for money, or as appropriate, to the tender offering the lowest price, while avoiding any conflict of interests;
- b) for contracts with a value of more than EUR 60 000, the following rules shall also apply:
 - i. an evaluation committee shall be set up to evaluate applications and/or tenders on the basis of the exclusion, selection and award criteria published by the beneficiary in advance in the tender documents. The committee must have an odd number of members with all the technical and administrative capacities necessary to give an informed opinion on the tenders/applications;
 - ii. sufficient transparency, fair competition and adequate ex-ante publicity must be ensured;
 - iii. equal treatment, proportionality and non-discrimination shall be ensured;
 - iv. tender documents must be drafted according to best international practice;
 - v. deadlines for submitting applications or tenders must be long enough to give interested parties a reasonable period to prepare their tenders;
 - vi. candidates or tenderers shall be excluded from participating in a procurement procedure if they fall within one of the situations described in Art. 106(1) of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012. Candidates or tenderers must certify that they are not in one of these situations. In addition, contracts may not be awarded to candidates or tenderers which, during the procurement procedure fall within one of the situations referred to in Art. 107 of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012;
 - vii. procurement procedures set out in art. 53 to 56 of the IR shall be followed.

Eligibility for contracts

In all cases, the rules of nationality and origin set forth in Art. 8 and 9 of Regulation (EU) No 236/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 laying down common rules and procedures for the implementation of the Union's instruments for financing external action shall apply.

5.5. TECHNICAL ASSISTANCE AND CONTRACT AWARD PROCEDURES

The goal of Technical Assistance (TA) is the effective implementation of the Programme by providing competent preparation, management, implementation, monitoring, evaluation, audit and control of the Programme, as well as by supporting project partner search initiatives and Programme-related promotion and information activities. The TA level should reflect the real needs of the Programme.

In order to successfully implement the Programme, it is necessary to prepare an appropriate management and implementation system. TA is established in order to support the institutions responsible for these processes. The provision of an effective Programme promotion and information system is also crucial. TA will be earmarked to support projects assessment and evaluations, preparation of Programme documents, and employment of experts.

TA will cover costs related to activities aimed at enhancing the final beneficiaries' capacity to absorb the Programme's assistance. Activities contributing to human resources development will also be eligible. Support is planned as well for activities aimed at enhancing the quality of the institutions involved in the Programme's management and implementation, in particular those related to the activities of the MA, the JMC, the JTS-IB and BOs, CCPs and NAs.

TA will also cover costs related to promotion and information initiatives. Such initiatives include informing potential beneficiaries about the possibilities of receiving assistance from the Programme, training for Programme beneficiaries, and dissemination of good practices. Costs related to Information activities concerning the Programme's management, monitoring and control will be covered by the TA. Activities aimed at ensuring the appropriate flows of information among institutions and actors involved in project management and implementation will also be financed under the TA budget. Trainings, seminars and conferences will be organised, including events focused on raising awareness on the Programme and its goals. Programme information shall be disseminated by means of TV, radio, press, Internet sites, brochures, leaflets etc. Communications will be targeted at potential applicants, beneficiaries and the general public in order to raise Programme awareness.

A maximum 10% of the Union's total contribution to the Programme may be allocated to TA. The TA shall be financed from the EU contribution only.

Expenditure related to promotion and capacity building activities incurred outside the Programme area may be covered within the limit of 20% of the Union contribution at Programme level.

Indicative actions:

- preparation, selection, appraisal and monitoring of projects,
- meetings of JMC (including travel costs of JMC members),
- functioning of the MA, the JTS-IB and BOs CCPs NAs. Staff costs of officials of the participating countries assigned to the Programme may be considered eligible as TA costs. Parallel remuneration systems and topping ups will be avoided,
- promotion and information actions concerning the programme (e.g. seminars, programme website and publications),
- supporting, consulting, and coordinating beneficiaries and institutions involved in the implementation of the programme,
- analysis, surveys, researches and experts, evaluations and reports required for implementing and managing the Programme,
- translations.

Expected beneficiaries: institutions/bodies involved in the Programme management and implementation, in particular: the MA, the JMC, the JTS-IB and BOs, CCPs, NAs.

If the implementation of the TA budget requires procurement, the contract must be awarded according to the following rules:

- where it is an entity established in a Member State it shall either apply national laws, regulations and administrative provisions adopted in connection with Union legislation applicable to public procurement or procurement rules set out in Title IV of Part Two of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 and Title II of Part Two of Delegated Regulation (EU) No 1268/2012;
- for the purpose of contracting the BOs, the Programme shall follow the provisions of PRAG applicable at the moment of JOP adoption by the EC;
- in all other cases, the relevant procurement rules shall be described in the financing agreement referred to in Art. 8 and 9 of the IR.

The Programme preparatory activities (e.g. organisation of the JPC meeting, elaboration of different external expertises) were conducted since 2013 and were financed from the ENPI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013. Subject to the adoption of the relevant modifying decision regarding the ENPI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013, the TA budget of that

Programme will be continued to finance the preparatory activities for the new Programme till 31 January 2017 but not later than the receipt of the first pre-financing under the new Programme. At the same time, if needed, it shall be possible to finance preparatory actions referred to in Art. 16 of the IR also from the ENI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020. In this case, costs for preparatory actions referred to in Art. 16 of the IR shall be eligible upon submission of the Programme to the Commission, but not earlier than 1 January 2014 provided the Programme is approved by the Commission, pursuant to Art. 36 of IR.

The overall indicative TA budget is shown in the table below. The table is solely indicative. Any modification of the above during implementation will not be subject to a modification of the Programme.

BUGDET CATEGORY	TOTAL (2016-2024)	
Staff costs	9 446 000.00 EUR	53.73 %
Project's selection	253 930.40 EUR	1.44 %
Information and communication	2 543 000.00 EUR	14.47 %
Monitoring and evaluation	300 000.00 EUR	1.71 %
Overheads	4 887 000.00 EUR	27.80 %
TA support for beneficiaries	150 000.00 EUR	0.85 %
TOTAL	17 579 930.40 EUR	100.00%

Table 7. The indicative TA expenditures for the Programme

Service contracts establishing BOs / Belarusian CCP

The service contracts establishing BOs in Poland, Ukraine and Belarus as well as Belarusian CCP will be awarded under negotiation procedure with a single tender on the basis of the case where, for technical reasons, the contract can be awarded only to a particular service provider (Art. 266 of Delegated Regulation (EU) No 1268/2012). The contract with the Ukrainian BO shall support also the functioning of the Ukrainian NA and CCP.

Based on Art. 37 of the IR, Art. 273 of the Delegated Regulation (EU) No 1268/2012 and following the decision of the JPC, it was decided that service contract dossiers within the Programme establishing BOs in Poland, Ukraine and Belarus will be drawn up on the basis of the *Procurement and Grants for European Union external actions - a Practical Guide (PRAG)* being the best international practice (version applicable at the moment of JOP approval) adjusted, if needed, upon the MA decision.

Scope of the main contract activities (to be a part of the tender dossier as the Terms of Reference) shall reflect results of the consultations with the national and/or regional authority of the country where the BO/CCP is planned to be established. The service contracts shall be signed by the MA.

Eligibility of costs of BOs / Belarusian CCP

Eligibility requirements set out in Art. 48 of the IR apply mutatis mutandis to TA costs. Procurement by BOs shall be limited to ordinary running costs and costs for communication and visibility activities. The MA shall make payments to the BOs / Belarusian CCP in euro. Pursuant to Art. 67 of the IR the MA shall choose for the TA costs the method of conversion into euro of expenditure incurred in a currency other than the euro. This method shall apply throughout the Programme duration. Expenditure incurred in a currency other than the euro shall be converted into euro by the BOs / Belarusian CCP using the monthly accounting exchange rate of the Commission of the month during which the expenditure was incurred.

Modification of service contracts with the BOs / Belarusian CCP

Specific procedures concerning modifications of service contracts concluded by the MA for the establishment of the BOs shall be laid down in these contracts.

5.6. MONITORING AND EVALUATION SYSTEM

One of the MA's functions as regards Programme management is the implementation of monitoring and evaluation plans. Programme monitoring and evaluation shall aim at improving the quality of the design and implementation, as well as at assessing and improving its consistency, effectiveness, efficiency and impact. The findings of monitoring and evaluations shall be taken into account in the programming and implementation cycle.

Monitoring

Monitoring is the ongoing process of collecting and using standardised information to assess progress towards objectives, resource usage and achievement of results and impacts. Regular monitoring should provide detailed information (mainly on outputs and results achieved by the projects and the Programme, financial absorption and the quality of implementation mechanisms) and allow for detection of warning signs. It usually involves assessment against agreed indicators and targets (as defined in point 3.1.6 of the JOP).

In conjunction with evaluation information, effective monitoring and reporting should provide decision-makers and stakeholders with the knowledge they need to identify whether the implementation of the Programme is unfolding as expected and to manage the initiative on an ongoing basis. Monitoring forms the basis for evaluation and should provide valuable data for discussing the need for, timing and focus of evaluation at Programme level.

The MA shall establish and maintain a computerised system to record and store data on each project financed by the Programme. The system shall archive the information necessary for monitoring, evaluation, financial management, control and audit, including data on individual participants in projects, where applicable. In particular, it shall record and store technical and financial reports for each project. The system shall provide data required for drawing up payment requests and annual accounts, including records of amounts recoverable, amounts recovered and amounts reduced following cancellation of all or part of the contribution for a project or the Programme. The Programme monitoring system shall collect and store necessary project and the Programme information. All the information shall be insert to the system on regular basis.

The annual implementation reports which are to be submitted to the EC are one of the key elements of the monitoring of the operational Programme. Such reports shall include technical and financial parts covering the preceding accounting year. Starting with the report for 2016 they shall describe e.g. basics on the implementation of the Programme and its TOs, all the issues affecting the performance of the Programme, including the achievement of values for the result indicators of the Programme, progress towards achieving the objectives of the Programme. Each year also the information about the projects, their appraisal, final decision on co-financing and other details shall be indicated. The report submitted for 2023 and the final report shall include the above mentioned elements and information on and shall assess the contribution to achieving the original Programme goals.

In addition to the requirements of the annual report the MA might need to collect other data.

Evaluation

Evaluation is a systematic method for collecting, analyzing, and using information to answer questions about projects, policies and programmes particularly about their effectiveness and efficiency. The main questions concern the programme needs and how they are met as well as the potential and real problems and the way they are solved.

The Programme will be subject to mid-term and ex-post evaluations. The Programme may also order specific evaluations at other moment of its implementation to serve as a basis for the preparation of the future programmes or for the revision of indicators' target values.

The mid-term result-oriented evaluation will assess the Programme from a strategic or an operational perspective or both. This can be a 'traditional' mid-term evaluation half way through the Programme. This mid-term Programme evaluation (which will be ordered by the Programme itself) will take place in 2020 at the latest. The results of this review may lead to adjustments of this JOP for the further period. The mid-term review will take into account any changes in the co-operation priorities, socio-economic developments, the results observed from implementation of the measures concerned and from the monitoring and evaluation process, and any need to adjust the amounts of financing available and thus reallocate the available resources across the different TOs. A review can take place at an earlier stage, if this is necessary to address specific issues affecting the implementation of the Programme.

The ex-post evaluation will be conducted at the end of the programme settlement (in years 2023-2024). The purpose of this ex post evaluation will be to obtain a view of the programming period as a whole. It will examine the effectiveness and efficiency of the Programme, funds and their impact on economic, social and territorial cohesion and their contribution to the Union policies.

Monitoring and Evaluation Plan

The Monitoring and Evaluation Plan serves as a tool used in planning a collection of data needed for the assessment of the Programme progress. It describes the indicative list of evaluations to be undertaken (including their subject and rationale) together with methods to be used for the individual evaluations and relevant data requirements. The plan gives a timetable of the data collection, as well as a strategy to ensure use and communication of evaluations. The plan includes also information on the indicative budget and human resources (and their possible development training plans) needed for its implementation. The MA is also responsible for preparing yearly Monitoring and Evaluation plans. Such annual plan shall be submitted to the Commission not later than 15 February.

The JMC shall examine the yearly evaluation plan and approve it before submission to the EC.

Monitoring at Programme level will focus mainly on verification of the Programme indicators, monitoring of risks of different nature as well as frequent checking of assumptions that can be useful in day to day Programme implementation (simplifications, trainings etc.). On an on-going basis the MA/JTS-IB will collect and store data connected with output and result indicators – from applications and contracts signed as well as from beneficiaries' reports. Indicative values of the Programme indicators are presented in the Table 2 in chapter 3.1.6 of the JOP.

Monitoring at project level will include monitoring performed internally by beneficiaries in order to track progress in project implementation, collect necessary data and take necessary actions (for example, update action plans). Such monitoring will be continuous (part of the project management)

Day-to-day monitoring of projects by the Programme bodies (JTS-IB/MA with support of BOs/NAs) will also include regular contacts with beneficiaries as well as attending important projects' events. Results of external experts' missions could be also useful.

Internal result-oriented monitoring will be carried out by Programme bodies (JTS-IB/MA with support of BOs/NAs) (based on risk analysis) to review the project performance with focus on results and take appropriate actions for improvement - on the basis of the short brief narrative and full interim/final reports submitted by the beneficiaries as well on the results of the on-the-spot checks done by JTS-IB with the involvement of other Programme institutions.

The Programme plans to carry out two own evaluations: a mid-term evaluation in 2020 and an ex-post evaluation in 2023/2024 in accordance with the assumptions mentioned above which shall focus on progress of the results achieved. All necessary data will be collected and aggregated by the MA with the use of the system described in point 5.13 of the JOP.

INDICATIVE MONITORING AND EVALUATION PLAN						
Year	Day-to-day monitoring of projects		Internal result-oriented monitoring		Evaluation	
	Activity	Responsible body	Activity	Responsible body	Activity	Responsible body
2016	-	-	-	-	-	-
2017	Monitoring of the ongoing projects (in database, regular contacts, attending important projects' events).	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	Monitoring is conducted within the due time after the project implementation have started (on-the-spot monitoring visits are conducted based on conclusions of the day to day monitoring). It is possible to carry out on-the-spot monitoring visits together with on-the-spot verification in accordance to art. 26.5 IR.	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	-	-
2018	Monitoring of the ongoing projects (in database, regular contacts, attending important projects' events).	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	Monitoring is conducted within the due time after the project implementation have started (on-the-spot monitoring visits are conducted based on conclusions of the day to day monitoring). It is possible to carry out on-the-spot monitoring visits together with on the spot verification in accordance to art. 26.5 IR.	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	-	-
2019	Monitoring of the ongoing projects (in database, regular contacts, attending important projects' events).	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	Monitoring is conducted within the due time after the project implementation have started (on-the-spot monitoring visits are conducted based on	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	Mid-term evaluation of the Programme	MA/JTS-IB (performed by external evaluators)

conclusions of the day to day monitoring). It is possible to carry out on-the-spot monitoring visits together with on the spot verification in accordance to art. 26.5 IR.

2020	Monitoring of the ongoing projects (in database, regular contacts, attending important projects' events).	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	Monitoring is conducted within the due time after the project implementation have started (on-the-spot monitoring visits are conducted based on conclusions of the day to day monitoring). It is possible to carry out on-the-spot monitoring visits together with on the spot verification in accordance to art. 26.5 IR.	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs		
2021	Monitoring of the ongoing projects (in database, regular contacts, attending important projects' events).	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	Monitoring is conducted within the due time after the project implementation have started (on-the-spot monitoring visits are conducted based on conclusions of the day to day monitoring). It is possible to carry out on-the-spot monitoring visits together with on the spot verification in accordance to art. 26.5 IR.	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	-	-
2022	Monitoring of the ongoing projects (in database, regular contacts, attending important projects' events).	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	Monitoring is conducted within the due time after the project implementation have started (on-the-spot monitoring visits are conducted based on conclusions of the day to day monitoring). It is possible to carry out on-the-spot monitoring visits together with on the spot verification in accordance to art. 26.5 IR.	MA/JTS-IB with support of BOs/NAs	-	-
2023	-	-	-	-	Ex-post evaluation of the Programme	MA/JTS-IB (performed by external evaluators)
2024	-	-	-	-		

Table 8. Indicative Monitoring and Evaluation Plan.

In addition to this, pursuant to the Art. 78.5 of the IR, the EC can at any moment conduct its own mid-term evaluation and the external result-oriented monitoring (performed by external experts, usually annual missions) to review the projects and programmes performance for further improvement and lessons learned.

5.7. COMMUNICATION STRATEGY AND INFORMATION AND COMMUNICATION PLAN

The MA is responsible for the information and promotion activities carried out under the Programme with a view to ensuring the widest possible participation. To this end, the information and communication plan shall be prepared for each subsequent years setting out the aims and target groups and the strategy of the actions. The plan for the first year of the Programme implementation is included in the Programme. For these activities an indicative budget shall be drawn up under the TA allocation. An appropriate chapter on information and communication is included in the annual

reports. The Programme follows the visibility guidelines applicable to EC external actions. In addition the JTS-IB shall prepare the Programme communication guidelines including requirements for the beneficiaries, which shall be drafted by the MA/JTS-IB and be the subject to JMC approval.

The general public and in particular potential beneficiaries shall be adequately informed of the objectives of the Programme, the conditions for applying for co-financing and the individual procedures to be followed by the MA, the JTS-IB, the BOs in Poland, Ukraine and Belarus and Information Points located in the Polish Marshal Offices. Marshal Offices of four Polish Voivodeships participating in Programme offered their assistance in Programme promotion and information dissemination without participation in TA budget.

Programme bodies (e.g. JMC, MA, JTS-IB, PSC) will use the English language as their working language. Project applications must be submitted in English.

Main objective of informational and promotional activities

The main objective of informational and promotional activities is to provide the beneficiaries and potential beneficiaries, as well as the general public with a wide access to information on the Programme and its financing sources, and simultaneously to strengthen the cooperation between partners/ countries participating in the programme and to implement the programme more effectively. This objective is to be accomplished by means of:

- providing constant information on the possibilities of financing being granted, as well as on the objectives and priorities of the Programme and the steps to be taken to apply for funds, as well as the criteria for project selection,
- informing the general public on the state of the programme's accomplishment, on a regular basis, in particular on the results of the support and best practice in joint projects,
- and ensuring the visibility of EU funding.

Target groups and level of information dissemination

In order to make the information flow more efficient, and consequently increase the quality and effectiveness of the programme implementation, the informational and promotional activities should be conducted at two levels: external and internal. The first one relates to addressing the beneficiaries and potential beneficiaries of the programme, in particular:

- regional and local authorities and other competent public institutions;
- regional and local entities;
- Euroregions;
- professional associations;
- non-governmental and non-profit organisations, in particular organisations active in the field of environmental protection, supporting entrepreneurship, development of tourism, supporting education, organisations in the field of culture, training institutions, etc.;
- and the general public, including the mass media and people interested in the Programme for scientific purposes.

The internal level of communication mainly refers to the institutions involved in the implementation of the Programme.

Institutions involved in informational and promotional activities

The MA is responsible for coordinating the information and promotional activities. The MA will delegate some of its competences in this field to the JTS-IB. The JTS-IB will be responsible for implementing the Information and Communication Plan for the Programme and also for presenting the progress of the execution of the Plan in a form of an annual report. The dedicated information and promotional activities should be conducted in cooperation with the JTS-IB.

The MA is responsible for the implementation of these activities as a whole, and also for dissemination of information on the Programme. For this purpose it monitors the work of the JTS-IB and other institutions and entities involved in the implementation of the Programme.

Each participating country is responsible for informing both the beneficiaries and the general public on the objectives, priorities and possibilities of obtaining support under the Programme. For this purpose the countries may establish Information Points or use other institutions that will disseminate information in close cooperation with the JTS-IB/BOs.

The strategy and contents of informational and promotional activities

The information and promotional activities should mainly ensure transparency of programme support, and inform in an objective and comprehensive way on the following items:

- thematic objectives;
- priorities;
- possible subjects of support;
- eligibility of expenditure principles;
- amount of EU financing;
- procedures for assessment of applications;
- calls for proposals;
- contact points on the national level, that can provide information on the Programme.

Moreover, the public should be regularly informed on the progress of the implementation of the Programme and be provided with examples among the best projects.

Programme Logo

For an increased identification with the programme, a Programme logo was designed. It relates to the logo of the ENPI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013. The Programme logo shall be put on all promotional and information materials, the web site and offices of the institutions that disseminate information to beneficiaries. The logo shall also be used for promotion of particular projects.

Main communication channels

The following communication channels will be used to disseminate information on the Programme:

- a) Internet – a programme web site will be set up. The JTS-IB will be responsible for its updating and maintenance.

The main information concerning the Programme, including the JOP, will be published on the web site in English, Polish, Russian and Ukrainian languages (the possibility will be given to the user to select the language on the first page). It will provide information on objectives and contents of the Programme, legal basis, procedure for submitting application and selecting projects as well as contact persons and current news. Moreover, the web site will provide access to all important documents produced by the Programme and will have useful links, including links to the institutions that coordinate the implementation of the Programme. The web site will also present information on the most important events, meetings and workshops related to the Programme. Technical information (documents other than the JOP) will be published in English.

- b) Traditional media (press, radio, television) – the information on the Programme will be published and disseminated mainly in the press but also via radio and TV. These media will be used mainly in relation to the information on current events and to present the achievements of the Programme.

A programme information campaign will also be conducted. The JTS-IB, acting upon an order of the MA, will supervise the campaign and involve institutions entrusted with the implementation of the Programme.

In addition, beneficiaries may organise media relations on their own. If necessary, they will be supported by the JTS-IB.

- c) Publications – the JOP will be published on the web site in an electronic form in English, Polish, Russian and Ukrainian languages. Paper copies will be made available upon request. Other more detailed or profiled documents based on the content of the programme will be published in Polish, Russian and Ukrainian and in English if necessary on the Web site. Paper copies of selected publications will be made available upon request. All publications will be marked appropriately and will contain information on EU financing.
- d) Events –events such as conferences, informational meetings, workshops, and trainings are an essential instrument for responsible administration units, beneficiaries and other institutions to share knowledge and communicate as part of a transparent and effective implementation of the programme. Moreover, such events serve as an appropriate platform to present achieved results and examples referred to as best practice.

In case of major Programme events in Ukraine and Belarus, the channels of Programme information dissemination will be also coordinated with the EU Delegations in these partner countries.

Indicative budget

The MA will take all necessary institutional, administrative, personal and financial measures to accomplish the Information and Communication Plan (ICP). Therefore, the funds allocated for information and communication are presented in the TA indicative budget of the Programme.

Indicative information and communication plan for the 1st year

The communication activities in 2016 shall be based on the achievements and impact of the projects implemented within the 2007-2013 perspective. The ICP should seek to maximise synergies with the overall visibility strategy of the EU. In all communication activities, the local language(s) should be used as far as possible. The ICP should incorporate the ability to exploit unexpected communication opportunities to the benefit of the programme (e.g. public events). In order to ensure the high quality and effectiveness of the Programme implementation, the informational and promotional activities should be conducted on two levels: external and internal (programme bodies).

The main objective of the ICP for 2016 should be to ensure information flow among the programme bodies and across the programme's stakeholders in order to inform the potential applicants about the available funds and programme requirements and raise awareness on the provisions of the JOP. At the same time, the ICP should contribute to maximization of the potential applicants' skills to draft proposals in an effective manner. The ICP should also promote best cross-border cooperation practices based on the 2007-2013 projects' experiences and motivate the new potential applicants to increase and develop the positive impact in the thematic areas defined by the programme priorities.

A new website dedicated to the Programme should be developed as a communication hub. It should facilitate the partner search by potential applicants and contribute to raising the project management capacities of the potential beneficiaries. The website will also focus on capitalisation by sharing the best practices of the projects implemented by the ENPI CBC Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013 among the eligible regions.

The Opening Programme conference (including kick-off of the LIPs) is planned to be organised in 2016. The partner search forum should also be organised. A series of trainings dedicated to the 1st call for concept notes shall be organized in each of the participating countries. If needed, other training and networking events will be organised.

During these events, hard copies of the JOP in Polish, Russian and Ukrainian should be available to the public together with other Programme brochures and newsletters. Other promotional materials will also be produced in order to promote the Programme and ensure the highest possible visibility of the EU funding.

5.8. PROGRAMME STRATEGIC ENVIRONMENTAL ASSESSMENT

The Strategic Environmental Assessment (SEA) was conducted on the draft Programme in accordance with the relevant EU regulations¹⁰ and Act of 3 October 2008 on the Provision of Information on the Environment and its Protection, Public Participation in Environmental Protection and Environmental Impact Assessments. The SEA was conducted in accordance with recommendations from the General Director of the Environmental Protection of Poland and the Chief Sanitary Inspector of Poland, with whom the scope and the degree of detail of the assessment were agreed. A draft Environmental report was developed and this report and the draft Programme document were submitted for consultation to the national environmental authorities in the three participating countries as well as to the wider public. Consultations were held in the Programme area, in each of the participating countries. The statement which resulted from the SEA is annexed to the JOP (Annex 2).

The statement specifically outlines:

1. How environmental considerations have been integrated into the Programme.
2. How the recommendations and comments from the environmental report have been incorporated into the Programme and how the results of the consultations with the relevant authorities and the society have been considered, and
3. The reasons for choosing the Programme as adopted, in the light of the other reasonable alternatives.

The Statement also includes information on how the monitoring of the environmental effects will be carried out and information on the methods and frequency of the analysis of the Programme implementation.

5.8.1. NON-TECHNICAL SUMMARY OF THE ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT

Formal framework, goals and scope

The overall aim of the Programme is to support cross-border development processes in the borderland of Poland, Belarus and Ukraine. The Programme Strategy responds to the national and regional strategies for socio-economic development which shall be implemented by the strategic objectives of the Programme.

The Programme contributes to all three ENI CBC strategic objectives for CBC activities and the following four Thematic Objectives:

- Promotion of local culture and preservation of historical heritage (TO Heritage)
- Improvement of accessibility to the regions, development of sustainable and climate-proof transport and communication networks and systems (TO Accessibility)
- Common challenges in the field of safety and security (TO Security)
- Promotion of border management and border security, mobility and migration management (TO Borders).

¹⁰ Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council

The Programme is intended to continue the cooperation in the border region of Poland, Belarus and Ukraine which was earlier developed under the Cross-border Cooperation Programme Poland – Belarus – Ukraine 2007-2013.

It is coherent with two Eastern Partnership Flagship Initiatives:

- with the Programme on Prevention, Preparedness and Response to man-made and natural Disasters in the ENPI East Region (PPRD East). The PPRD East will contribute to the peace, stability, security and prosperity of the Eastern Partner Countries, including Ukraine and Belarus, and protect the environment, the population, the cultural heritage, the resources and the infrastructures of the region by strengthening the Partner Countries' resilience, prevention, preparedness and response to man-made and disasters caused by natural hazards;
- with activities undertaken under the initiative 'integrated border management' (IBM) aimed at facilitation of the movement of persons and goods across borders in the six EaP countries (including Ukraine and Belarus), while at the same time maintaining secure borders through the enhancement of inter-agency cooperation, bilateral and multi-lateral cooperation among the target countries, EU member states and other international stakeholders.

Moreover, the Programme is coherent with other INTERREG and ENI Cross-border Cooperation Programmes and Transnational Programmes such as:

- Poland-Russia;
- Latvia- Lithuania-Belarus;
- Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine;
- Romania-Ukraine;
- Lithuania-Poland;
- Poland-Slovakia
- Baltic Sea;
- Central Europe;
- DANUBE.

The Programme is also coherent with Eastern Partnership Territorial Cooperation Programme Belarus-Ukraine, which enables cross-border cooperation by bringing the different actors closer to each other, in order to better use the opportunities offered by the joint development of the cross-border area.

Furthermore, the Programme intends to contribute to the objectives and priorities of the European Union Strategy for the Baltic Sea Region (EUSBSR), in particular:

- TO Heritage and TO Security of the Programme will contribute to the EUSBSR's objective "Increase prosperity" (culture, tourism, health);
- TO Accessibility of the Programme will contribute to the EUSBSR's objective "Connect the region" (transport).

The coordination and synergy of the Programme with the Internal Security Fund (ISF) shall be also ensured. The implementation of the Programme shall contribute to achievement of objectives of both instruments constituting the ISF (Borders and Visa and ISF Police) by financing projects under *Priority 3.2 Addressing common security challenges* (TO Security) and both priorities of TO Borders - *Priority 4.1 Support to border efficiency and security; Priority 4.2 Improvement of border management operations, customs and visas procedures.*

The forecast of environmental impact, in accordance with EU legislation and the Act of 3 October 2008 on the Provision of Information on the Environment and its Protection, Public Participation in Environmental Protection and Environmental Impact Assessments, is a separate document attached to the draft Programme. In Poland it is called the *Forecast of Environmental Impact ("Forecast")* and in accordance with the SEA Directive it is called *an Environmental Report*. The Forecast was developed on the basis of the said Act and in accordance with the recommendations of the authorities which under their statutory responsibilities review the scope and depth of detail of such documents. In this case, the scope has been reviewed by the General Director for Environmental Protection in the Polish Ministry of Environmental Protection and the Chief Sanitary Inspector. After preparation of the Forecast, the body which prepares the draft Programme submitted both the Programme and the Forecast for review to the authorities with which the scope of the Forecast has been coordinated. Due to the geographical scope of the Joint Operational Programme, the recommendations related to cross-border impact should also be taken into consideration (according to the EIA Act and the Espoo Convention).

According to the EPL and the SEA Directive, public participation in the proceedings on environmental impact assessment programmes and plans is an important part of the proceedings. The authority preparing the draft programme should carry out a public consultation both in regard to the draft programme and to the environmental impact assessment and integrate the results of this consultation in the final version of the programme and Forecast. Due to the international nature of the programme, the process of public consultation should include representatives of Polish, Belarus and Ukrainian society.

The aim of the Forecast is to identify direct and indirect elements of the potential impact on the environment of the Poland-Belarus-Ukraine Cross-Border Cooperation Programme 2014-2020 (PBU) in consultation with the three countries participating in the programme. This document discusses the structure and contents of the draft Programme and distinguishes the environmental objectives. In its main principal section, it analyses possible environmental effects and effects related to sustainable development resulting from the implementation of priorities and actions adopted in the draft programme. All the thematic objectives (TO) and the priorities of the programme were subjected to such assessment, and on this basis the risks that may occur during implementation were identified. In addition, the Forecast contains a prospective diagnosis of the environmental conditions of the analysed area. The conclusions from the forecast of environmental impact can be summarised in several essential items.

Methods of analysis

The primary method used in the Forecast is a comparative analysis of the teleological provisions of the programme with the standards of environmental management and implementation of sustainable development adopted by the PBU Countries. These standards stem from formally accepted documents such as treaties, conventions, directives, laws and agreements, both on a worldwide, European and regional level. The comparative analysis was conducted by grading and rating, with the specified level of acceptance of possible differences between models and regulations. This was done by way of comparison of tables and matrixes.

Area covered by the Programme

The area covered by the Programme includes the south-eastern part of the Baltic basin (with the exception of small piece of Ukrainian territory) and is delimited administratively. In Poland, it covers the southern and eastern border region, and similarly the western and central part of Belarus as well as the western part of Ukraine. The total area covered by the Programme is 316,300 km², including: 75,200 km² in Poland, 138,500 km² in Belarus and 102,500 km² in Ukraine.

State of the environment

The programme area is one of the most valuable natural regions in Europe. Therefore, it is reasonable to shape the development priorities in order not to create hazards to its natural resources or impair the balance between human activities and environmental needs. Distinguishing features of this area constitute a specific, complex and extremely attractive product. They include:

- Low population density adjusted to natural conditions; the occurrence of areas characterized by relatively unchanged fauna and flora, little known even in the countries covered by the cooperation;
- Clean air, cleanest in the Central and Eastern part of Europe;
- Good water quality, polluted practically only by municipal wastewater and agricultural activities;
- Unique diversity of the natural system; the wealth of the water ecosystems and the presence of rare species;
- Attractive forest complexes (including primeval forests), lakes and grasslands.

This area is unfortunately not free from ecological threats. The PBU area currently shows no elevated concentrations of contaminants. There are only local sources of common pollution (from energy and transport). Municipal waste management, especially in rural areas, is still technically primitive and ineffective. Surface waters are strongly eutrophic, including sources and rivers. No river in the Programme area reaches the highest level of suitability for direct consumption, but on the other hand, completely degraded waters do not exist in the area. Water quality in lakes is improving, of which about 30% can be considered as not at risk of degradation. As for industrial risks, this area has an average or low impact of the industry on the atmosphere, hydrosphere, soil and biosphere. The programme area is particularly valuable, because of the low chemical and mechanical degradation of soils. Therefore possible soil degradation acceleration by projects should be monitored. A serious threat to the environment are all sorts of out-of-use industrial, mining and paramilitary facilities, which in this area are numerous and often left under adverse conditions causing the destruction of the landscape, soil, water and vegetation.

The Programme area on the eastern borders of Belarus and Ukraine survived one of the biggest ecological disasters - the failure of the nuclear reactor in Chernobyl. Large areas, especially in the Gomel Oblast, are still considered to be contaminated and are practically not used. Outbreaks of contamination also occurred in Ukraine and, to a lesser extent, in north-eastern Poland. The danger level is still locally significant, which limits crops and the use of natural resources. Serious negative environmental effects were caused in these areas by intensive irrigation works in Polesia.

The PBU area has a high regional diversity in flora particularly in the area of the Białowieża Forest, with the Augustów Primeval Forest and the Carpathian Forest, and in the valleys of Bug, Narew, Biebrza, Upper Dniester, Tisza. In regard to fauna, main abundant are mammals, reptiles, birds of prey and waterfowl. In the Programme area, seven cross-border areas of particular natural and cultural value must be distinguished. They include, from the north: the complex of primeval forests surrounding the Augustowski Channel (Augustów, Grodno and Dajnava forests), the Białowieża Forest, Pobuże Podlasie, Polesie Włodawskie, Dubienka Depression, Roztocze, Przemyśl San Bend and the Bieszczady Mountains with their foothills.

The most important protected areas cover more than half of the PBU cross-border area. It is worth noting that this part of Central Europe features both in ecological and landscape terms some extremely rare natural resources which are rarely found in other parts of Europe or even the world, . They provide a unique diversity of the environment and landscape and are appreciated by naturalists and tourists.

In Poland, recently created NATURA 2000 sites and Special Protection Areas (spas) established in accordance with both the Birds Directive and the Habitats Directive, play a particularly important role in the PBU area. The NATURA 2000 network covers 23 sites in the Programme area including the 6 Polish national parks of the Programme area. A similar number of such areas is also located on the Belarusian and Ukrainian side of the border.

The draft Programme is a concise document highlighting the issues which are interesting to all three participating countries. Several potential aggregated development directions have been identified. They have been specified as priorities. The main objective of the Programme is to support cross-border development processes at the border of Poland, Belarus and Ukraine in accordance with the ENI objectives set in the ENI Regulation. The Programme implementation should correspond to general ideas of sustainable development. The socio-economic analysis, upon which the structure of the priorities and activities of the programme are based, includes a direct and indirect reference to environmental issues and actions required to improve it. The analysis highlights the need to improve environment protection infrastructure and environmental awareness in the borderland population. The Programme area development potential based on natural resources and low pollution is also indicated.

Increasing competitiveness in Europe is currently accompanied by a clear increase of technical infrastructure and the appearance of sustainable development criteria in relation to economic activity. Moreover, underdeveloped territories enhance their competitiveness mainly thanks to the development of the services sector, including intangible services. Both of these aspects may have positive or neutral environmental effects. The development of the Programme area is to be enhanced by improving the accessibility of the region (construction and modernisation of roads) and facilitating cross-border movement. Tasks related to sanitation, as well as to protection and revitalization of cultural objects will also be important. This means improving conditions conducive to the development of tourism. The Programme implementation supports cross-border cooperation and exchange of experience, as well as environmental protection. The Programme is definitely pro-environmental. Priorities and measures are strongly related on the one hand to the geopolitical location of the region and on the other hand to its natural and demographic specificity, as well as to its traditions, culture and history.

As a result, there should be no escalation of environmental threats in the analysed area. Processes that could pose a threat to the soil quality in the Programme area will not take place. On the contrary, the pressure on the environment will decrease thanks to the programme. It can be concluded that the implementation of the programme will contribute to alleviating ecological conflicts existing in this area, i.e. alleviating the clash of interests of various social groups, among others, by providing public access to environmental information and environmental investments of the Programme, ensuring the participation of the social factor in the form of, among others, non-governmental organizations in the implementation of environmental investments etc. The programme is closely related to the EU strategy for sustainable development and, moreover, supports its implementation at the regional level.

Significant environmental impact

The Forecast states that the implementation of the PBU Programme will not result in significant changes in the natural environment of the Programme area. Countering potential threats will take place on the basis of generally accepted methods and measures (e.g. environmental impact assessments of projects). The Programme does not contain provisions that would entail the need or desire to implement large investments and related population concentrations which may significantly affect the environment. There also are no such financial possibilities. The proposed list of large infrastructure projects is short (18 items – main and reserve projects), of which about 10 will be implemented for a maximum amount of 52 million euro.

Conclusions

The JOP was prepared in accordance with the principles of sustainable development and does not forecast any escalation of environmental threats in the analysed area. On the contrary, the priorities established allow for predicting a reduction of the pressure on the environment. The comments and recommendations included in the Forecast will allow for better implementation of the Programme from the point of view of environmental protection.

5.8.2. MONITORING MEASURES

It is recommended to introduce at least two groups of criteria for the evaluation procedures: (i) the new account of environmental and economic benefits and losses and (ii) trends relating to global threats. There are many possibilities here. The forecast cannot propose all of them; moreover, it may be enough to provide an assurance in the provisions of the Programme that such an approach will be used in the evaluation process. In terms of global threats, particular attention should be paid to the problem of global warming, as the economic development, even as balanced as in the PBU Programme, can lead to a relative increase in GHG (Greenhouse gases) emission. One of many indicators linking greenhouse gas emissions with a parameter characterising economic development should therefore be adopted as a monitoring indicator. An exit point to the construction and indexation of such an approach should be to assess the projected changes in greenhouse gas emissions in the sectors of the economy. Unfortunately, there are no such data for the PBU area. Regardless of the activities, greenhouse gas emissions will be growing, not least because of transportation-related projects associated with TO Accessibility. This is due to the increasingly more intensive development of this sector and the increasing share of road transport. With time, along with the improvement of technology and the improvement of fuel quality, this growth will be lower. Other indicators, due to the nature of the proposed measures, do not apply.

5.8.3. PUBLIC CONSULTATIONS

On 19 May, 2015 information concerning the public consultations on the Forecast were published on the website of the ENPI Cross-Border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013 in four languages: Polish, Belarusian, Ukrainian and English. Invitations to participate in the consultations were addressed to institutions involved in environmental protection, such as: state institutions, local government units and NGOs. The choice of institutions or organizations was dictated inter alia, by their interest in international cooperation projects, in the thematic scope of the Programme and in the Forecast, and (in the case of Ukraine) by consultations with representatives of the Programme in Ukraine.

Moreover, three consultation conferences took place in Lublin, Poland on May 26 2015, in Minsk, Belarus on May 21 2015 and in Lviv, Ukraine on May 25, 2015. During these conferences speakers presented the Programme draft and Forecast. During these meetings, comments and opinions on the consulting document were submitted and expressed. These remarks have been taken into account in the Joint Operational Programme as well as in the Forecast.

5.9. INDICATIVE FINANCIAL PLAN

Indicative financing plan of the ENI CBC PBU Programme				
Providing the EU Contribution and the co-financing if known for the whole programming period for each TO and for Technical Assistance				
	EC Funding (a) *	Beneficiaries minimum Co-financing (b)	Co-financing rate (in %) (c) **	Total funding (d) = (a)+(b)
Thematic objective Heritage	32 272 159.47	3 570 024.59	11.06%	35 842 184.06
Thematic objective Accessibility	55 855 660.59	6 178 888.71	11.06%	62 034 549.30
Thematic objective Security	44 270 782.82	4 897 341.42	11.06%	49 168 124.24
Thematic objective Borders	33 099 650.72	3 661 563.68	11.06%	36 761 214.40
Technical Assistance	17 579 930.40	0.00	0.00%	17 579 930.40
TOTAL	183 078 184.00	18 307 818.40	10.00%	201 386 002.40

* In accordance with the Strategy Paper and JPC decision.

** Co-financing rate shall be calculated on the basis of the Community contribution to the joint operational programme, in accordance with articles 12, 13 and 14 of the Commission Implementing Regulation (EU) No 897/2014 of 18 August 2014 laying down specific provisions for the implementation of cross-border cooperation programmes financed under Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and the Council establishing a European Neighbourhood Instrument. The actual percentage is 11.0622427%.

Table 9. Indicative financing plan of the Programme

PROGRAMME FINANCIAL TABLE				
	A	B	C	D
	INDICATIVE PROVISIONAL COMMITMENTS BY THE EC	CO-FINANCING	PROGRAMME'S INDICATIVE PROVISIONAL COMMITMENTS - EC funding -	PROGRAMME'S INDICATIVE PROVISIONAL PAYMENTS - EC funding -
2015				
Projects	27 430 320.00	0.00	0.00	0.00
TA		(not applicable)	0.00	0.00
TOTAL 2015			0.00	0.00
2016				
Projects	23 219 466.00	0.00	0.00	0.00
TA		(not applicable)	1 356 000.00	1 356 000.00
TOTAL 2016			1 356 000.00	1 356 000.00
2017				
Projects	35 458 210.00	3 425 179.12	42 886 612,08	17 154 644,83
TA		(not applicable)	2 016 500.00	2 016 500.00
TOTAL 2017			44 903 112,08	19 171 144,83

2018				
Projects	30 513 234.00	7 417 768.68	54 699 918,12	21 879 967,25
TA		(not applicable)	2 030 000.00	2 030 000.00
TOTAL 2018			56 729 918,12	23 909 967,25
2019				
Projects	32 955 974.00	5 016 046.86	45 144 421.70	28 956 632.55
TA		(not applicable)	2 007 430.40	2 007 430.40
TOTAL 2019			47 151 852.10	30 964 062.95
2020				
Projects	33 500 980.00	2 299 490.41	21 423 301.70	26 935 503,55
TA		(not applicable)	2 017 000.00	2 017 000.00
TOTAL 2020			23 440 301.70	28 952 503.55
2021				
Projects	N.A.	149 333.33	1 344 000.00	35 285 748.21
TA		(not applicable)	1 978 500.00	1 978 500.00
TOTAL 2021			3 322 500.00	37 264 248.21
2022				
Projects	N.A.	0.00	0.00	35 285 748.21
TA		(not applicable)	1 988 000.00	1 988 000.00
TOTAL 2022			1 988 000.00	37 273 748.21
2023				
Projects	N.A.	0.00	0.00	0.00
TA		(not applicable)	2 068 500.00	2 068 500.00
TOTAL 2023			2 068 500.00	2 068 500.00
2024				
Projects	N.A.	0.00	0.00	0.00
TA		(not applicable)	2 118 000.00	2 118 000.00
TOTAL 2024			2 118 000.00	2 118 000.00
TOTAL 2015-2024	183 078 184.00	18 307 818.40	183 078 184.00	183 078 184.00
TOTAL COFINANCING RATE			10.00%	10.00%

** Subject to a mid-term review of the Programme

Table 10. Programme financial table

ANNUAL EU COMMITMENTS TO PROGRAMME			
Year	ENI	ERDF	Total
2014	0,00	0,00	0,00
2015	17 595 163,00	9 835 157,00	27 430 320,00

2016	14 128 371,00	9 091 095,00	23 219 466,00
2017	14 579 855,00	20 878 355,00	35 458 210,00
2018	13 664 400,00	16 848 834,00	30 513 234,00
2019	15 770 163,00	17 185 811,00	32 955 974,00
2020	15 971 453,00	17 529 527,00	33 500 980,00
2014-2020 without additional ERDF	91 709 405,00	91 368 779,00	183 078 184,00

Table 11. Annual EU commitments to Programme

5.10. ELIGIBILITY RULES

According to Art. 48 of the IR, grants shall not exceed an overall ceiling expressed as a percentage and an absolute value which is to be established on the basis of estimated eligible costs. Grants shall not exceed the eligible costs.

Eligible costs

Eligible costs are costs actually incurred by the beneficiary which meet all of the following criteria:

- a) they are incurred during the implementation period of the project. In particular:
 - i. costs relating to services and works shall relate to activities performed during the implementation period. Costs relating to supplies shall relate to delivery and installation of items during the implementation period. Signature of a contract, placing of an order, or entering into any commitment for expenditure within the implementation period for future delivery of services, works or supplies after expiry of the implementation period do not meet this requirement; cash transfers between the lead beneficiary and the other beneficiaries may not be considered as costs incurred;
 - ii. costs incurred should be paid before the submission of the final reports. They may be paid afterwards, provided they are listed in the final report together with the estimated date of payment;
 - iii. an exception is made for costs relating to final reports, including expenditure verification, audit and final evaluation of the project, which may be incurred after the implementation period of the project;
 - iv. procedures to award contracts, as referred to in Art. 52 of the IR and following, may have been initiated and contracts may be concluded by the beneficiary(ies) before the start of the implementation period of the project, provided the provisions of Art. 52 of the IR and following have been respected;
- b) they are indicated in the project's estimated overall budget;
- c) they are necessary for the project implementation;
- d) they are identifiable and verifiable, in particular being recorded in the accounting records of the beneficiary and determined according to the accounting standards and the usual cost accounting practices applicable to the beneficiary;
- e) they comply with the requirements of applicable tax and social legislation;
- f) they are reasonable, justified, and comply with the requirements of sound financial management, in particular regarding economy and efficiency;
- g) they are supported by invoices or documents of equivalent probative value.

A grant may be **awarded retroactively** in the following cases:

- where the applicant can demonstrate the need to start the project before the contract is signed. Costs eligible for financing shall however not have been incurred prior to the date of the submission of the grant application; or
- for costs related to studies and documentation for projects including an infrastructure component. No grant may be awarded retroactively for projects already completed.

To allow the **preparation of strong partnerships**, costs incurred before submission of the grant application by projects to which a grant has been awarded are eligible provided that the following conditions are also met:

- they are incurred after the publication of the CfPs;
- they are limited to travel and subsistence costs of staff employed by the beneficiaries, provided they meet the conditions of point (b) below;
- they do not exceed the maximum amount fixed at Programme level.

Direct costs

The following direct costs of the beneficiary shall be eligible:

- a) the costs of staff assigned to the project under the following cumulative conditions:
 - I. they relate to the costs of activities which the beneficiary would not carry out if the project was not undertaken;
 - II. they must not exceed those normally borne by the beneficiary unless it is demonstrated that this is essential to carry out the project;
 - III. they relate to actual gross salaries including social security charges and other remuneration-related costs;
- b) travel and subsistence costs of staff and other persons taking part in the project, provided they exceed neither the costs normally paid by the beneficiary according to its rules and regulations nor the rates published by the Commission at the time of the mission if reimbursed on the basis of lump sums, unit costs or flat rate financing;
- c) purchase or rental costs for equipment (new or used) and supplies specifically for the purpose of the project, provided they correspond to market prices;
- d) the cost of consumables specifically purchased for the project;
- e) costs entailed by contracts awarded by the beneficiaries for the purposes of the project;
- f) costs deriving directly from requirements imposed by this Regulation and the project (such as information and visibility operations, evaluations, external audits, translations) including financial service costs (such as costs of bank transfers and financial guarantees).

For project purposes separate bookkeeping accounts shall be established (costs, expenses, revenues).

Programme may establish additional eligibility rules for the Programme as a whole, subject to the approval of the JMC, provided that these are compliant with the CBC legal framework.

Indirect costs

- Indirect costs may be calculated on a flat-rate of up to 7 % of eligible direct costs, excluding costs incurred in relation to the provision of infrastructure, provided that the rate is calculated on the basis of a fair, equitable and verifiable calculation method.
- As indirect costs for a project shall be considered those eligible costs which may not be identified as specific costs directly linked to the implementation of the project and may not be booked to it directly according to the conditions of eligibility as defined above. They may

not include ineligible costs listed below or costs already declared under another cost item or heading of the budget of the project.

Non-eligible costs

The following costs relating to the implementation of the project shall not be considered eligible:

- a) debts and debt service charges (interest);
- b) provisions for losses or liabilities;
- c) costs declared by the beneficiary and already financed by the Union budget;
- d) purchases of land or buildings for an amount exceeding 10% of the eligible expenditure of the project concerned;
- e) exchange-rate losses;
- f) duties, taxes and charges, including VAT, except where non-recoverable under the relevant national tax legislation, unless otherwise provided in appropriate provisions negotiated with CBC partner countries;
- g) loans to third parties;
- h) fines, financial penalties and expenses of litigation;
- i) contributions in kind (as defined in Art. 14(1) of the IR).

Non profit principle

Grants shall not have the purpose or effect of producing a profit within the framework of the project. Where a profit is made, the MA shall be entitled to recover the percentage of the profit corresponding to the Union contribution to the eligible costs actually incurred by the beneficiary to carry out the project.

5.11. APPORTIONMENT OF LIABILITIES AMONG THE PARTICIPATING COUNTRIES AND RECOVERY RULES

Irregularities and recoveries

The MA shall in the first instance be responsible for preventing and investigating irregularities¹¹ and for making the financial corrections required and pursuing recoveries. Participating countries shall prevent, detect and correct irregularities, including fraud and the recovery of amounts unduly paid, together with any interest pursuant Art. 74 of the IR on their territories.

A financial correction by the Commission shall not prejudice the MA's obligation to pursue recoveries under Art. 74 and 75 of the IR nor the obligation by Poland to recover State aid within the meaning of Art. 107(1) of the Treaty on the Functioning of the European Union and under Art. 14 of the Council Regulation (EC) No 659/1999.

Recovery of amounts unduly paid

¹¹ As defined in art. 2 (m) of the IR 'irregularities' means any infringement of a financing agreement, a contract or of applicable law resulting from an act or omission by an economic operator involved in the implementation of the Programme, which has, or would have, the effect of prejudicing the budget of the Union by charging an unjustified item of expenditure to the budget of the Union.

The MA shall be responsible for pursuing the recovery of amounts unduly paid. The MA shall recover the amounts unduly paid together with any interest on late payments from the lead beneficiary pursuant Art. 75 (1) of the IR.

The lead beneficiary has to set up the procedure of recovering the irregularities/amounts unduly paid from the beneficiaries in the partnership agreement. If the lead beneficiary does not succeed in securing repayment from the concerned beneficiary, the MA shall formally notify the latter to repay to the lead beneficiary. If the concerned beneficiary does not repay, the MA shall request the participating country in which the concerned beneficiary is established to reimburse the amounts unduly paid in accordance with Art. 74(2) to (5) of the IR.

Where the recovery relates to a **claim against a beneficiary established in Poland** and the MA is unable to recover the debt, the MA shall pay the due amount and claim it back from the beneficiary.

Where the recovery relates to a **claim against a beneficiary established in Belarus or Ukraine** and the MA is unable to recover the debt, the level of responsibility of the respective country in which the beneficiary is established shall be such as it is laid down in the relevant financing agreements between Commission and that country referred to in Art. 8 and 9 of the IR.

The MA together with the respective NA shall exercise due diligence to ensure reimbursement of the recovery orders with support from the participating countries. The MA shall in particular ensure that the claim is certain, of a fixed amount and due. The MA shall be assisted in these actions by the respective NA. Where the MA is planning to waive recovery of an established debt, it shall ensure that the waiver is in order and complies with the principles of sound financial management and proportionality.

In case of systemic deficiencies in the PMCS referred to in Art. 74(3) of the IR, the participating countries shall be jointly liable for the amounts concerned, proportionally to the scale of deficiencies in each participating country.

Description of the procedure to comply with the obligation to report irregularities to the EC

The MA shall keep the Commission informed of all steps taken to recover the due amounts. The Commission may at any time take over the task of recovering the amounts directly either from the beneficiary or from the concerned participating country. Files transferred to a participating country or to the Commission shall contain all the documents needed for recovery as well as proof of steps taken by the MA to recover the due amounts.

Contracts concluded by the MA shall contain a clause allowing the Commission or the participating country in which the beneficiary is established to recover any amounts due to the MA which the latter was not able to recover.

Participating countries shall notify irregularities without delay to the MA and the Commission and keep them informed of the progress of related administrative and legal proceedings. Details on information to be provided by the MA to the Commission shall be described in the MA Procedures Manual.

Any repayment due to the Commission shall be effected before the due date indicated in the recovery order. The due date shall be 45 days from the date of the issuing of the debit note. Any delay in effecting repayment shall give rise to interest on account of late payment, starting on the due date and ending on the date of actual payment. The rate of such interest shall be three and a half percentage points above the rate applied by the European Central Bank in its main refinancing operations on the first working day of the month in which the due date falls. Amounts to be repaid

may be offset against amounts of any kind due to the beneficiary or participating country. This shall not affect the parties' right to agree on payment in instalments.

Necessary preventive and corrective actions

The MA shall be responsible for making the financial corrections required and pursuing recoveries. In case of a systemic irregularity, the MA shall extend its investigation to cover all operations potentially affected. The MA evaluates the irregularity and if needed asks the NAs/CCPs of the concerned country to undertake further investigation. On the basis of this investigation and results of NAs/CCPs findings, the follow up measures shall be proposed and submitted to the NA of the concerned country. The final decision on follow up measures is taken by the MA.

The MA shall make the financial corrections required in connection with individual or systemic irregularities detected in projects, TA or in the Programme as laid down in Art. 71 of the IR.

The Commission shall make financial corrections by cancelling all or part of the Union contribution to the Programme as laid down in Art. 72 and 73 of the IR.

Anti-fraud measures

One of the main tasks of the MA is to put in place effective and proportionate anti-fraud measures taking into account the risk identified. In order to protect EU financial interests MA shall take all necessary measures to prevent, detect and correct as well as provide adequate deterrence against irregularities and fraud.

The three key processes which are considered to be the most exposed to specific fraud risks and shall be targeted are:

- selection of beneficiaries;
- implementation of projects by beneficiaries;
- certifications and payments.

Monitoring may also include public procurements and TA expenses.

MA shall identify fraud risks, conduct self-assessment of the likelihood and impact of specific fraud scenarios and risks, assess the effectiveness of current control, as well as assess the effect of planned additional controls and define the target risk which MA considers tolerable.

5.12. RULES OF TRANSFER, USE AND MONITORING OF CO-FINANCING

Co-financing principle

Co-financing for the Programme shall amount to **at least 10% of the Union contribution** (Art. 12.1 of the IR) and shall come from sources other than the Union (contribution of the beneficiary)..

The percentage of Union contribution to projects shall be defined in the CfPs and the grant contracts. As agreed among participating countries, the Programme does not intend to co-finance the TA, which shall be entirely financed from EU sources. In the future, if needed, the Programme will consider options for co-financing the TA from national sources possibly in the form of salaries of the participating countries institutions' staff involved in Programme implementation. Decision regarding the modification of the TA financing shall be taken by the JMC.

Payments from the MA to lead beneficiary

The MA proceeds with payments to lead beneficiary on the basis of a signed contract.

The project lead beneficiary will have to ensure at least **10% co-financing** of the total eligible project costs.

The MA shall make payments to the lead beneficiary in euro, in accordance with grant contract provisions. Expenditure incurred in a currency other than the euro shall be converted into euro by the beneficiary using the monthly accounting exchange rate of the Commission of the month during which the expenditure was incurred.

Use and monitoring of co-financing

The grant contract shall include the amount of the co-financing by the project beneficiaries. The co-financing will be monitored and included in the Programme accounting through the financial reports prepared by the beneficiaries.

5.13. INFORMATION SYSTEM FOR THE PROGRAMME

As stipulated in Art. 4 and 26 of the IR, in the Programme, the system will enable recording and storage of project data -including data on individual participants in projects, where applicable - for monitoring, evaluation, financial management, control and audit purposes.

The central ICT system for the Programme (system) is provided by the MA. The MA is responsible for the development, maintenance and administration of the system. This system will enable the recording and storage, in a computerized form, of financial and descriptive records of each project to ensure that data necessary for financial management, monitoring, verification, audits and evaluation are collected and accessible for the MA and the JTS-IB.

The system shall ensure the reliability of the information and the high efficiency of the exchange of information. The Programme database will be the day-to-day tool for exchange of information and collection of the implementation related documents. The system shall also meet accepted security and reliability standards. Accepted procedures that ensure reliability of the accounting, monitoring and financial information in computerized form will be implemented.

The system supports the processes related to:

- a) project implementation from signing of the grant contract;
- b) inventory of the data related to the Programme/projects implementation;
- c) certification of expenditures.

All details related to the functioning of this information system shall be described in its User Manual.

The relevant data on projects financed by the Programme will be also provided to the KEEP 2.0 database developed by INTERACT.

5.14. PROGRAMME LANGUAGE

The official and working language of the Programme is English. The use of English shall ease the processes related to application, projects' selection, working of the Programme database, reporting, etc. and more effectively answer to the demands of equal treatment of all applicants and beneficiaries.

CfPs shall be conducted in English. Application forms shall be filled in English, however, national documents required with the application can be provided in original national versions.

Interpretation and translation costs from and into English shall be covered by either the TA budget at Programme level or the budget of each individual project at project level.

The national languages of the participating countries (Polish, Russian, Belarusian and Ukrainian) can also be used as working languages of the Programme. The national languages may be used for the purposes of: Programme guidelines and instructions for applicants/beneficiaries; Programme meetings, trainings; Programme/project publications; Programme website.

List of Annexes

1. List of Large Infrastructure Projects (LIPs).
2. Statement on the Strategic Environmental Assessment (SEA Summary).

List of Tables in the JOP

1. The area, population and density of the eligible regions in the Programme (p. 10).
2. Programme indicators (p. 16).
3. Risks for the Programme (p. 29).
4. Composition of the JMC (p. 32).
5. Controls and audits of the Programme (p. 49).
6. Programme implementation milestones (p. 53).
7. Indicative TA expenditures for the Programme (p. 62).
8. Indicative Monitoring and Evaluation Plan (p.70).
9. Indicative financing plan of the Programme (p. 79).
10. Programme financial table (p. 80).
11. Annual EU commitments to Programme (p.81).

List of Pictures in the JOP

1. Programme management structures (p. 47).
2. Programme audit structures (p. 48).
3. Programme control structures (p. 48).

List of Maps in the JOP

1. Programme area (p. 8).

ПРОГРАМА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЄС
ПОЛЬЩА-БІЛОРУСЬ-УКРАЇНА 2014-2020

2016

ЗМІСТ

1.	ВСТУП	5
2.	ОПИС ТЕРИТОРІЇ ПРОГРАМИ	6
3.	СТРАТЕГІЯ ПРОГРАМИ	10
3.1	Опис Стратегії Програми	10
3.1.1	ПРОМОЦІЯ МІСЦЕВОЇ КУЛЬТУРИ ТА ОХОРОНА ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ (ТЦ СПАДЩИНА)	11
3.1.2	ПОКРАЩЕННЯ ДОСТУПНОСТІ РЕГІОНІВ, РОЗВИТОК НАДІЙНОГО ТА СТІЙКОГО ДО КЛІМАТИЧНИХ ВПЛИВІВ ТРАНСПОРТУ, КОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ І СИСТЕМ (ТЦ ДОСТУПНІСТЬ).....	12
3.1.3	СПІЛЬНІ ВИКЛИКИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ (ТЦ БЕЗПЕКА)	13
3.1.4	ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОРДОНАМИ ТА ОХОРОНА КОРДОНІВ, УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ, МОБІЛЬНІСТЮ ТА МІГРАЦІЄЮ (ТЦ КОРДОНИ)	14
3.1.5	ВЕЛИКІ ІНФРАСТРУКТУРНІ ПРОЕКТИ (ВІП)	15
3.1.6	ІНДИКАТОРИ ПРОГРАМИ	16
A.	ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПРОГРАМИ	17
3.2.1.	СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	17
3.2.2	SWOT АНАЛІЗ.....	23
3.2.3	ЗАСВОЄНІ УРОКИ.....	25
3.2.4	УЗГОДЖЕНІСТЬ З ІНШИМИ ПРОГРАМАМИ, СТРАТЕГІЯМИ ТА ПОЛІТИКАМИ	26
3.3	РИЗИКИ	31
3.4	ВИЗНАЧЕННЯ НАСКРІЗНИХ ПИТАНЬ.....	33
4.	СТРУКТУРА ОРГАНІВ ПРОГРАМИ.....	33
4.1.	СПІЛЬНИЙ МОНІТОРИНГОВИЙ КОМІТЕТ (СМК)	34
4.1.1.	СКЛАД СПІЛЬНОГО МОНІТОРИНГОВОГО КОМІТЕТУ	34
4.1.2.	ЗАВДАННЯ СМК	36
4.1.3.	РОБОТА СМК	36
4.2.	ОРГАН УПРАВЛІННЯ (ОУ)	37
4.2.1.	ПРИЗНАЧЕННЯ	37
4.2.2	СТРУКТУРА ТА ЗАВДАННЯ ОУ	38
4.3.	НАЦІОНАЛЬНІ ОРГАНИ (НО).....	41
4.4.	СПІЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ СЕКРЕТАРІАТ - ОРГАН-ПОСЕРЕДНИК (СТС-ОП)	42
4.5	ПРЕДСТАВНИЦТВА ТА ЇХНІ ФУНКЦІЇ	44
4.6	АУДИТОРСЬКИЙ ОРГАН (АО).....	44
4.7	ГРУПА АУДИТОРІВ (ГА)	45
4.8	КОНТРОЛЬНО-КОНТАКТНІ ПУНКТИ (ККП)	46
4.9.	НЕЗАЛЕЖНІ АУДИТОРИ	47
5	РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ	47
5.1.	КОРОТКИЙ ОПИС СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ ПРОГРАМИ (СУКП)	48
5.1.1.	Органи програми та їх головні функції.....	48
5.1.2.	Процедури реалізації Програми.....	51
5.2.	ЧАСОВІ РАМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ.....	60
5.3.	ПОРЯДОК ВІДБОРУ ПРОЕКТІВ.....	60
5.3.1.	Відкритий конкурс проектних заявок (КПЗ).....	60
5.3.2.	Малі (малобюджетні) проекти (МБП)	63
5.3.3.	Великі інфраструктурні проекти (ВІП)	64
5.4.	ХАРАКТЕР ПІДТРИМКИ ЗА ПРІОРИТЕТАМИ	64
5.4.1.	Бенефіціари	65

5.4.2.	Порядок укладання грантових контрактів.....	66
5.4.3.	Порядок внесення змін до грантового контракту.....	67
5.4.4.	Правила закупівель для бенефіціарів	67
5.5.	ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ТА ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ	68
5.6.	СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНЮВАННЯ	70
5.7.	КОМУНІКАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ І ПЛАН З ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ.....	74
5.8.	СТРАТЕГІЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПРОГРАМИ	77
5.8.1	НЕТЕХНІЧНИЙ ПІДСУМОК ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.....	78
5.8.2	ЗАХОДИ З МОНІТОРИНГУ.....	82
5.8.3	ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ	83
5.9.	ІНДИКАТИВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛАН	83
5.10.	ПРАВИЛА ПРИЙНЯТНОСТІ.....	85
5.11.	РОЗПОДІЛ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ МІЖ КРАЇНАМИ-УЧАСНИЦЯМИ І ПРАВИЛА ПОВЕРНЕННЯ КОШТІВ.....	87
5.12.	ПРАВИЛА ПЕРЕДАЧІ, ВИКОРИСТАННЯ І МОНІТОРИНГУ СПІВФІНАНСУВАННЯ.....	90
5.13.	ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ДЛЯ ПРОГРАМИ	90
5.14.	МОВА ПРОГРАМИ.....	91

СПИСОК АБРЕВІАТУР

АіП оцінка	Адміністративна оцінка та перевірка прийнятності
АО	Аудиторський орган
ВІП	Великий інфраструктурний проект
ГА	Група аудиторів
ЄІС	Євр опейський Інструмент Сусідства
ЄІСП	Європейський Інструмент Сусідства і Партнерства
ЕК	Європейська Комісія
ЄС	Європейський Союз
ЄСБШ	Європейська служба боротьби з шахрайством
ЄФРР	Європейський фонд регіонального розвитку
КВП	Комітет з відбору проектів
КЕС	Країна-член ЄС
ККП	Контрольно-контактний пункт
КПЗ	Конкурс проектних заявок
МБП	Малобюджетні проекти
МСП	Малі та середні підприємства
НО	Національний орган
НТОС	Номенклатура територіальних одиниць для статистики
СНС-ОП	Спільний технічний секретаріат, що діє як Орган посередник
ОУ	Орган управління
П-во	Представництво Органу-посередника
ПП	Правила процедур
РР	Регламент з реалізації ЄК (ЄС) № 897/2014 від 18 серпня 2014, яким встановлюються конкретні положення для реалізації програм транскордонного співробітництва, що фінансуються в рамках Регламенту (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту та Ради, про створення Європейського Інструменту Сусідства;
СМК	Спільний моніторинговий комітет
СОВНС	Стратегічна оцінка впливу на навколишнє середовище
СОП	Спільна операційна Програма
СПК	Спільний програмний комітет
СУКП	Система управління і контролю Програми
ТД	Технічна допомога
ТЗ	Технічне завдання
ТКС	Транскордонне співробітництво
ТРГ	Тематична робоча група
ТЦ	Тематична ціль
ФЗ	Форма заявки
ЧП	Часті питання

1. ВСТУП

Програма транскордонного співробітництва (ТКС) Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 (Програма) діє у рамках Європейського Інструменту Сусідства (ЄІС). Вона продовжує і розширює співпрацю в прикордонних регіонах трьох країн, яка попередньо здійснювалась в рамках Програми Добросусідства Польща-Білорусь-Україна INTERREG IIIA/Tacis CBC 2004–2006 та Програми ТКС ЄІСП Польща-Білорусь-Україна 2007-2013.

Програму було розроблено Спільним програмним комітетом (СПК), до складу якого входили представники центральних та регіональних органів влади трьох країн. Програмний процес розпочався у березні 2013 року, коли відбулося перше засідання СПК. Всього було проведено сім засідань СПК:

1. Варшава, 6 березня 2013 р.;
2. Львів, 28-29 жовтня 2013 р.;
3. Варшава, 25 квітня 2014 р.;
4. Варшава, 25 вересня 2014 р.;
5. Варшава, 5 листопада 2014 р.;
6. Варшава, 19-20 лютого 2015 р.;
7. Варшава, 22 квітня 2015 р.

На додаток до роботи СПК, було створено три спеціальні Тематичні робочі групи (ТРГ):

1. ТРГ щодо великих інфраструктурних проектів, яка відбулася у Варшаві, 9 жовтня 2014 р.;
2. ТРГ щодо стратегічних цілей і тематичних завдань, яка відбулася у Варшаві 24 квітня 2014 р.;
3. ТРГ з питань технічної допомоги (ТД), яка відбулася у Варшаві 26 березня 2015 р.

На 1-му засіданні СПК були прийняті Правила процедур (ПП), а також індикативний план і схема роботи Комітету. 1-й варіант соціально-економічного аналізу для нової Програми було представлено на 2-му засіданні СПК. Вибір чотирьох тематичних цілей (ТЦ) Програми став темою обговорення 2-го засідання і був схвалений на третьому СПК. На тому ж засіданні була визначена територія Програми та призначено Орган управління (ОУ) та Аудиторський орган (АО). Під час 4-го засідання СПК було обговорено поділ кожної Тематичної цілі на пріоритети. Після цього було здійснено розподіл бюджету програми на чотири ТЦ, а також підготовано список ВІП (5-й СПК). Більшість основних рішень щодо інституційних схем були прийняті на 6-му засіданні СПК, в ході якого також було затверджено список показників Програми та особливості реалізації так званих «малобюджетних проектів» представниками трьох країн. Проект Спільної операційної програми (СОП) для консультацій з громадськістю та організація цих консультацій у всіх країнах-учасниках, а також питання використання бюджету ТД для нової Програми були схвалені під час 7-го СПК.

Програму було розроблено на базі наступних документів:

- Регламент з реалізації ЄК (ЄС) № 897/2014 від 18 серпня 2014, яким встановлюються конкретні положення для реалізації програм транскордонного співробітництва, що фінансуються в рамках Регламенту (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту та Ради, про створення Європейського Інструменту Сусідства;
- Регламент (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня про створення Європейського Інструменту Сусідства (Регламент ЄІС);
- Програмний документ щодо підтримки ЄС транскордонного співробітництва ЄІС (2014-2020);
- Регламент (ЄС) Європейського Парламенту та Ради № 236/2014 від 11 березня 2014 р. щодо встановлює загальні правила і процедури для реалізації інструментів Європейського Союзу для фінансування зовнішньої діяльності;

- Регламент (ЄС, Євратом) № 966/2012 Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2012 р. щодо фінансових правил для загального бюджету Європейського Союзу.

Громадські консультації щодо проекту СОП були організовані у всіх країнах/регіонах Програми. Проект Програми був розміщений на веб-сайтах ОУ, НО, регіональних органів влади та на сторінці Програми ЄІСП Польща-Білорусь-Україна. Громадські консультації були організовані у всіх країнах-учасницях Програми.

1. Білорусь: Мінськ (21 травня 2015 р.);
2. Україна: Львів (2 червня 2015 р.);
3. Польща: Люблін (3 червня 2015 р.).

Програма була представлена місцевим органам влади, соціальним та економічним партнерам, неурядовим організаціям, навчальним закладам та іншим потенційним бенефіціарам, а також національним інституціям, відповідальним за секторну політику. Пропозиції, одержані під час громадських консультацій, були взяті до уваги в кінцевому проекті Програми.

Стратегічна оцінка впливу на навколишнє середовище (СОВНС) була розроблена у співпраці між зовнішніми експертами-екологами, ОУ, СПК і широкою аудиторією шляхом проведення громадських слухань та консультацій у всіх країнах-учасницях. Окрім громадських слухань і консультацій, СОВНС була опублікована на веб-сайті Програми, що забезпечило вільний доступ до проектних документів для всіх зацікавлених сторін. Окрім нормативно-правової бази, описаної вище, окремі фінансові угоди повинні бути підписані між Білоруссю/Україною та Європейською Комісією після прийняття СОП. Ці угоди встановлюватимуть основні спільні принципи реалізації Програми.

Загальна мета Програми полягає у підтримці транскордонних процесів розвитку в прикордонних регіонах Польщі, Білорусі та України відповідно до цілей ЄІС, закладених в Регламенті ЄІС.

Як і обидві попередні програми, Програма спрямована на польські, українські та білоруські прикордонні регіони і всі некомерційні установи з цих регіонів.

2. ОПИС ТЕРИТОРІЇ ПРОГРАМИ

Програма спрямована на прикордонні регіони Польщі, Білорусі та України. По польській стороні Програма включає одиниці НТОСЗ (*англ. -NUTS3*) (2008), а в Україні та Білорусі - територіальні одиниці на рівні областей.

Територія Програми поділяється на основні та прилеглі регіони:

- **Польща:**
 - Субрегіони основної території: Кросненський та Перемишльський (Підкарпатське воєводство), Бялостоцький, Ломжинський та Сувальський (Подляське воєводство), Бяльське та Хелмсько-замойський субрегіони (Любельське воєводство), Остроленцько-седлецький субрегіон (Мазовецьке воєводство);
 - Прилеглі регіони: Жешівський та Тарнобрезький (Підкарпатське воєводство); Пулавський та Любельський (Любельське воєводство);
- **Білорусь:**
 - Основна територія: Гродненська та Брестська області;
 - Прилеглі регіони: Мінська (включаючи м. Мінськ) та Гомельська область;
- **Україна :**
 - Основна територія : Львівська, Волинська, Закарпатська області;
 - Прилеглі регіони: Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська області.

Щоб забезпечити продовження існуючих схем співробітництва, застосовуваних у рамках Програми ТКС ЄСП Польща-Білорусь-Україна 2007-2013, досягнути цілі Програми, а також досягнути сильнішого транскордонного ефекту на основній території Програми, деякі територіальні одиниці, прилеглі до основних регіонів Програми, були включені в Програму ТКС ЄС Польща-Білорусь-Україна 2014-2020.

Незважаючи на статус основного чи прилеглого регіону, організації з цих регіонів, що претендують на фінансування, будуть трактуватися рівноцінно. Основні та прилеглі регіони матимуть рівні можливості при поданні заявок на фінансування в рамках Програми.

Фінансування заходів в рамках проектів, що частково здійснюються за межами території Програми, також буде можливим за умови, що:

- проекти є необхідними для досягнення цілей Програми і вони приносять користь для території Програми;
- загальна сума, виділена в рамках Програми на заходи поза межами її території, не перевищує 20% від вкладу Європейського Союзу на рівні Програми.

Загальна площа територіальних одиниць, які входять до складу території Програми, становить 316 300 км², у тому числі:

- 75.2 тис. км² (в тому числі 17.9 тис. км² прилеглих регіонів) у Польщі;
- 138.5 тис. км² (в тому числі 80.6 тис. км² прилеглих регіонів) у Білорусі;
- 102.5 тис. км² (в тому числі 47.8 тис. км² прилеглих регіонів) в Україні.

Протяжність кордону між Польщею та Білоруссю становить 418 км, між Польщею та Україною - 535 км, між Білоруссю та Україною - 1084 км.

Вибрані регіони відповідають визначенню прийнятних регіонів відповідно до *Програмного документа для підтримки ЄС ТКС ЄС (2014-2020)* і поділу НТОСЗ (англ. -NUTS3) 2008 р. На карті представлена територія Програми.

Карта 1. Територія Програми транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 (темно-зелений – основні регіони; світло-зелений – прилеглі регіони)

Населення програмної території складає 20.9 млн. осіб (2013/2014), з яких 6.2 млн. проживають в польській частині, 7.2 млн. - в білоруській частині і 7.5 млн. - в українській.

Детальна інформація про регіони Програми та густоту населення на цій території представлена у таблиці:

РЕГІОНИ ПОЛЬЩІ	ПЛОЩА (км ²)	КІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ	ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ (осіб/км ²)
Основні субрегіони			
Бялостоцький	5 132	510 785	99,53
Ломжинський	8 818	407 497	46,21
Сувальський	6 237	276 683	44,36
Остроленсько-седлецький	12 090	754 786	62,43
Бяльський	5 977	307 475	51,44
Хелмсько-замойський	9 291	643 525	69,26
Кросненський	5 538	485 911	87,74
Перемишльський	4 292	396 312	92,34
Всього	57 375	3 782 974	65,93

Прилеглі субрегіони			
Жешівський	3 552	627 206	176,58
Тарнобрезький	4 464	619 865	138,86
Пулавський	5 633	491 459	87,25
Любельський	4 221	713 691	169,08
Всього	17 870	2 452 221	137,23
Всього	75 245	6 235 195	82,87
Протяжність кордону з Білоруссю та Україною - 953 км			
	з Білоруссю – 418 км	з Україною – 535 км	

Джерело: Демографічний щорічник Польщі 2014, GUS.

РЕГІОНИ БІЛОРУСІ	ПЛОЩА (км ²)	КІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ	ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ (осіб/км ²)
Основні регіони			
Гродненська область	25 118	1 053 600	41,95
Берестська область	32 791	1 390 500	42,40
Всього	57 909	2 444 100	42,21
Прилеглі регіони			
Мінська область	39 900	1 407 200	35,27
м. Мінськ	349	1 929 300	5530,62
Гомельська область	40 400	1 424 200	35,25
Всього	80 649	4 760 700	137,23
Всього	138 558	7 204 800	82,87

Джерело: Національний статистичний комітет Республіки Білорусь: Демографічна ситуація за січень – вересень 2014, <http://belstat.gov.by> (станом на 1.10.2014).

РЕГІОНИ УКРАЇНИ	ПЛОЩА (км ²)	КІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ	ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ (осіб/км ²)
Основні регіони			
Волинська область	20 100	1 041 300	51,81
Львівська область	21 833	2 538 100	116,25
Закарпатська область	12 777	1 259 260	98,56
Всього	54 710	4 838 660	88,44
Прилеглі регіони			
Івано-Франківська область	13 928	1 382 658	99,27
Рівненська область	20 047	1 161 143	57,92
Тернопільська область	13 823	1 070 792	77,46

Всього	47 798	3 614 593	75,62
Всього	102 508	8 453 253	82,46

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (станом на 1.10.2014).

Таблиця 1. Площа, населення та густота населення в регіонах Програми

3. СТРАТЕГІЯ ПРОГРАМИ

3.1 ОПИС СТРАТЕГІЇ ПРОГРАМИ

Подану нижче Стратегію Програми було прийнято на основі соціально-економічного аналізу, проведеного на замовлення ОУ (пункт 3.2.1 нижче), в якому були визначені загальні національні та регіональні пріоритети країн-учасниць та їх регіонів. Він також базувався на досвіді поточного програмного періоду (пункт 3.2.3 нижче). У Стратегії Програми враховано також погляди різних зацікавлених сторін на загальні потреби і проблеми території Програми. Окрім цього, у ній відображені рішення, прийняті СПК щодо тематичних сфер, в яких країни-учасниці можуть вирішити спільні проблеми і розпоряджатися спільними активами.

Загальна мета Програми полягає у підтримці транскордонних процесів розвитку на прикордонних територіях Польщі, Білорусі та України. Стратегія Програми відповідає національним і регіональним стратегіям соціально-економічного розвитку, які повинні бути реалізовані за допомогою стратегічних цілей Програми. У Програмному документі на 2014-2020 рр. визначено три стратегічні цілі ЄІС ТКС для транскордонних заходів:

- А. Сприяння економічному та соціальному розвитку регіонів по обидві сторони спільного кордону
- В. Вирішення спільних проблем, що стосуються навколишнього середовища, здоров'я мешканців та охорони і боротьби зі злочинністю
- С. Сприяння створенню кращих умов та інструментів для забезпечення мобільності людей, товарів і капіталу.

Програмний документ про підтримку ЄС ЄІС Транскордонної співпраці (2014-2020) також включає 10 Тематичних цілей (ТЦ), які країни-учасники можуть обирати для своєї транскордонної діяльності.

Програма сприяє досягненню всіх згаданих вище стратегічних цілей і визначених потреб регіонів шляхом фінансування некомерційних проектів, що відносяться до наступних чотирьох ТЦ і відповідних пріоритетів:

1. Промоція місцевої культури та охорона історичної спадщини (ТЦ СПАДЩИНА)
 - Пріоритет 1.1 Промоція місцевої культури та історії;
 - Пріоритет 1.2 Промоція і збереження природної спадщини.
2. Покращення доступності регіонів, розвиток надійного та стійкого до кліматичних впливів транспорту, комунікаційних мереж і систем (ТЦ ДОСТУПНІСТЬ)
 - Пріоритет 2.1 Покращення та розвиток транспортних послуг та інфраструктури;
 - Пріоритет 2.2 Розвиток інфраструктури ІКТ.
3. Спільні виклики у сфері безпеки (ТЦ БЕЗПЕКА)
 - Пріоритет 3.1 Підтримка розвитку охорони здоров'я та соціальних послуг;
 - Пріоритет 3.2 Вирішення спільних проблем безпеки.

4. Покращення управління кордонами та охорона кордонів, управління безпекою, мобільністю та міграцією. (ТЦ КОРОДОНИ)
- Пріоритет 4.1 Сприяння ефективності та безпеці кордонів;
- Пріоритет 4.2 Покращення діяльності з управління кордонами, митних і візових процедур.

3.1.1 ПРОМОЦІЯ МІСЦЕВОЇ КУЛЬТУРИ ТА ОХОРОНА ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ (ТЦ СПАДЩИНА)

ТЦ 3 Спадщина спрямована на збереження і розвиток культурної та історичної спадщини країн прикордонного регіону, зміцнення культурних зв'язків і співпраці, покращення іміджу та привабливості регіону а також збільшення життєздатності місцевих громад. Наявність упорядкованих об'єктів культурної та природної спадщини є необхідною передумовою для розвитку транскордонного туризму. Таким чином, туризм був визначений як сектор з найвищим потенціалом з точки зору прибутковості і зростаючих можливостей для зайнятості та інвестицій, особливо на прибережних і сільських територіях. Для кращого використання спадщини цільових регіонів і збільшення кількості виїзного та внутрішнього туризму, певні культурні та природні об'єкти потребують поліпшення, а туристична інфраструктура - подальшого розвитку. Тому підтримка в рамках двох Пріоритетів цієї ТЦ буде спрямована на розвиток прикордонного, культурного, історичного та природного потенціалу, а також на розвиток транскордонного туризму. Пріоритети будуть зосереджені на поліпшенні фізичного стану об'єктів культури та культурної спадщини, а також на «м'яких» видах діяльності. Розвиток фізичної інфраструктури повинен доповнюватись діяльністю із зміцнення контактів і співпраці між зацікавленими сторонами в галузі культури і туризму. Крім того, туристична привабливість та зростання туристичного сектора залежить від різноманітності та якості туристичних послуг, іміджу регіону та відповідної сезонної збалансованості туристичної діяльності. Тому дана тематична ціль також включає заходи, спрямовані на просування та диверсифікацію туристичних продуктів.

Заходи в рамках цієї ТЦ також передбачають фінансування малобюджетних проектів (МБП). Мінімальна сума гранту для такого проекту не повинна бути меншою, ніж 20 000 євро, і не може перевищувати 60 000 євро. Детальніша інформація про малі проекти міститься в пункті 5.3.2. СОП.

Реалізація проектів к рамках ТЦ сприятиме досягненню стратегічної мети А «Сприяння економічному та соціальному розвитку в регіонах по обидві сторони спільних кордонів» ЄІС ТКС.

Пріоритет 1. Промоція місцевої культури та історії

Запропоновані заходи в рамках даного пріоритету:

- Спільні ініціативи та заходи для промоції, розвитку та збереження об'єктів місцевої культури та історії;
- Спільні проекти з підтримки, просування та збереження традиційних ремесел і майстерності;
- Спільні проекти з промоції туристичних цінностей;
- Спільні проекти з підготовки та реалізації інвестицій в туристичну інфраструктуру і послуги з метою збільшення використання культурної спадщини в сфері туризму (наприклад, велосипедні маршрути, навчальні стежки т.д.), включаючи супутню туристичну інфраструктуру для кращого використання культурної спадщини (наприклад, велосипедні стійки, вказівники, інфраструктура для людей з особливими потребами тощо);
- Спільне створення туристичних продуктів з урахуванням необхідності захисту культурної спадщини;

- Стимулювання співробітництва між установами в сфері історико-культурної спадщини (обмін передовим досвідом, спільні навчання та інша діяльність);
- Консервація, збереження та адаптація або розвиток культурної спадщини в туристичних цілях а також соціальних, культурних, освітніх та інших цілях громад;
- Спільні ініціативи, спрямовані на покращення об'єктів культурної сфери;
- Спільне навчання персоналу та обмін спеціалістами, спрямована на збільшення потенціалу управління культурною спадщиною, розвиток спільних туристичних продуктів і послуг, маркетинг об'єктів спадщини на території Програми та інших наявних ресурсів.

Пріоритет 2. Промоція та збереження природної спадщини

Запропоновані заходи в рамках пріоритету:

- Спільні ініціативи та заходи, що стосуються промоції та збереження природної спадщини;
- Спільне створення туристичних продуктів, пов'язаних з охороною та промоцією природної спадщини;
- Розвиток співробітництва між місцевими та регіональними органами влади у сфері раціонального використання природних ресурсів;
- розробка спільних транскордонних стратегій для збереження та використання природних об'єктів, територій і ландшафтів;
- Стимулювання співробітництва між установами в галузі охорони природної спадщини (обмін передовим досвідом, спільні тренінги);
- Спільні інвестиції в екологічну інфраструктуру, особливо у сфері управління відходами та водними ресурсами з метою збереження природної спадщини;
- Консервація, збереження та адаптація або розвиток культурної спадщини в туристичних цілях а також соціальних, культурних, освітніх та інших цілях громад;
- Спільне навчання персоналу та обмін персоналом з метою збільшення потенціалу в галузі управління природної спадщини, розвиток спільних туристичних продуктів і послуг, маркетинг ресурсів спадщини території Програми та інших пов'язаних з можливостями;
- Будівництво, реконструкція або модернізація інфраструктури для збільшення використання природної спадщини в туризмі (наприклад, велосипедні доріжки, природні стежки, і т.д.), включаючи супутню туристичну інфраструктуру для кращого використання природної спадщини (наприклад, велосипедні стійки, вказівники, інфраструктура для людей з особливими потребами тощо).

Реалізація Великих інфраструктурних проектів (ВІП) з метою модернізації об'єктів історико-архітектурної спадщини також передбачена в рамках даної ТЦ (список ВІП які фінансуватимуться, подається у Додатку № 1)

3.1.2 ПОКРАЩЕННЯ ДОСТУПНОСТІ РЕГІОНІВ, РОЗВИТОК НАДІЙНОГО ТА СТІЙКОГО ДО КЛІМАТИЧНИХ ВПЛИВІВ ТРАНСПОРТУ, КОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ І СИСТЕМ (ТЦ ДОСТУПНІСТЬ)

Регіон характеризується недостатнім рівнем сполучень і розвитку комунікаційних мереж та систем, що є перешкодою у розвитку транскордонних контактів і здійсненні транзитних перевезень і, в результаті, негативно впливає на інвестиційну привабливість регіону. Деякі заходи були вжиті для виправлення цих недоліків у рамках попередньої Програми ЄСП Польща-Білорусь-Україна 2007-2013, однак потреби в даній сфері все ще залишаються суттєвими. Таким чином, в рамках цієї ТЦ будуть підтримані заходи, пов'язані з поліпшенням транспортної доступності, розвитком екологічно чистого транспорту, будівництвом та модернізацією мереж і систем зв'язку та вдосконаленням інформаційно-комунікаційної інфраструктури на території Програми.

Реалізація ТЦ ДОСТУПНІСТЬ буде доповнювати заходи, передбачені у ТЦ СПАДЩИНА шляхом поліпшення комунікації та інформаційної доступності у сфері туризму та доступу до об'єктів культурної та природної спадщини. Заходи, заплановані в рамках ТЦ БЕЗПЕКА, будуть також доповнювати заходи ТЦ КОРДОНИ, пов'язані з доступом до послуг безпеки, а також медичних послуг (наприклад, скорочення часу реагування служб безпеки/охорони здоров'я).

Особливої уваги потребує розвиток місцевих доріг, які відіграють важливу роль в транскордонних зв'язках. Не менш важливим є залучення операторів різних видів транспорту з метою створення більш швидких та клієнт-орієнтованих перевезень через територію Програми. Всі ініціативи та зусилля, спрямовані на підвищення транспортної доступності регіонів, повинні ґрунтуватися на екологічних рішеннях.

Порівняно далеке та периферійне розташування багатьох населених пунктів Програми перешкоджає повному використанню їхнього потенціалу. Заходи, реалізовані в рамках ТЦ, повинні поліпшити зв'язок та інформаційні потоки між регіонами, одночасно сприяючи економічному зростанню та підвищенню соціально-економічної згуртованості програмного регіону. Підтримка в рамках ТЦ ДОСТУПНІСТЬ сприятиме досягненню стратегічної мети С „Сприяння створенню умов для забезпечення мобільності людей, товарів і капіталу” ЄІС ТКС.

Пріоритет 1. Покращення та розвиток транспортних послуг та інфраструктури

Запропоновані заходи в рамках пріоритету:

- Спільні інвестиції в якість і доступність соціальної та економічної інфраструктури, з акцентом на транспорті, логістичних системах, безпеці;
- Спільний розвиток мультимодальних транспортних систем;
- Спільна розробка та поліпшення якості існуючих ліній зв'язку;
- Спільна підготовка техніко-економічних обґрунтувань для транспортних систем;
- Спільні ініціативи щодо сприяння сталим пасажирським і вантажним перевезенням;
- Загальні проекти з покращення мобільності людей і товарів;
- Спільні дії, спрямовані на підтримку сталого розвитку міст та регіонів;
- Розвиток і вдосконалення екологічно чистих низьковуглецевих транспортних систем (у тому числі зниження рівня шуму).

Пріоритет 2. Розвиток інфраструктури ІКТ

Запропоновані заходи в рамках пріоритету:

- Спільні ініціативи з розвитку та вдосконалення якості існуючої інфраструктури ІКТ;
- Спільні проекти з підготовки техніко-економічних обґрунтувань, пов'язаних із створенням мереж широкосмугового доступу;
- Загальне створення широкосмугових мереж;
- Спільні ініціативи у сфері створення цифрових ресурсів та обміну даними;
- Спільні ініціативи для забезпечення сумісності інфраструктури ІКТ.

Реалізація ВІП, пов'язаних із створенням/модернізацією транспортної інфраструктури, що має транскордонне значення, також передбачена в рамках даної ТЦ (перелік усіх ВІП, які фінансуватимуться, подається у Додатку № 1).

3.1.3 Спільні виклики у сфері безпеки (ТЦ БЕЗПЕКА)

Периферійні прикордонні райони характеризуються низькою якістю життя населення в різних аспектах, починаючи важкими матеріальними умовами і поганим доступом до ринку праці, і закінчуючи недостатнім забезпеченням соціальної інфраструктури, ускладненим доступом до послуг охорони здоров'я.

Реалізація ТЦ Безпека буде сприяти поліпшенню якості життя мешканців території Програми шляхом полегшення доступу до послуг системи охорони здоров'я, протидії поширенню захворювань через кордони, а також розвитку соціальних послуг, ринку праці та мінімізації безробіття. Підтримка в рамках цієї ТЦ сприятиме досягненню стратегічної мети В «Вирішення спільних проблем в галузі навколишнього середовища, охорони здоров'я та безпеки» ЄІС ТКС.

Пріоритет 1. Підтримка розвитку охорони здоров'я та соціальних послуг

Запропоновані заходи в рамках пріоритету:

- Спільні ініціативи з розширення доступу до охорони здоров'я;
- Спільні дії, спрямовані на запобігання поширенню захворювань людей, тварин і рослин через кордони;
- Спільні ініціативи, спрямовані на підтримку розвитку охорони здоров'я населення;
- Спільні ініціативи, спрямовані на підтримку розвитку соціальних послуг;
- Спільні проекти зі стимулювання співпраці між установами в галузі боротьби з безробіттям.

Пріоритет 2. Вирішення спільних проблем безпеки

Запропоновані заходи в рамках пріоритету:

- Спільні ініціативи, спрямовані на підвищення безпеки користувачів транспортних мереж;
- Спільні ініціативи, що стосуються підготовчих дій у випадку стихійних лих, екологічних катастроф і надзвичайних ситуацій;
- Спільні ініціативи щодо запобігання природним і техногенним катастрофам;
- Спільні проекти в галузі попередження та боротьби з важкими та організованими злочинами;
- Спільні дії для розвитку співпраці правоохоронних органів, поліції та митних служб (обмін спеціалізованою інформацією);
- Підвищення кваліфікації працівників служб, що займаються рятувальними діями і вдосконалення навичок спільного ефективного реагування на ризики;
- Розробка спільних систем із запобігання, моніторингу, реагування та аварійного відновлення.

Реалізація ВІП також передбачена у рамках ТЦ Безпека (перелік усіх ВІП, які фінансуватимуться, подається у Додатку № 1).

3.1.4 ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОРДОНАМИ ТА ОХОРОНА КОРДОНІВ, УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ, МОБІЛЬНІСТЮ ТА МІГРАЦІЄЮ (ТЦ КОРДОНИ)

Реалізація цієї цілі забезпечить підвищення ефективності діяльності прикордонної інфраструктури та процедур, а також покращення безпеки кордонів. Збільшення пропускну здатності прикордонних переходів та рівня їхньої безпеки є передумовою для досягнення інших цілей Програми.

Усунення адміністративних, організаційних та інфраструктурних перешкод у переміщенні товарів, послуг і людей через кордони є умови повного використання і розширення соціально-економічного потенціалу території Програми. В рамках ТЦ Кордони буде підтримуватись діяльність, спрямована на прозорість і ефективність процедур прикордонного і митного контролю. Ці заходи повинні забезпечити прискорення процедур та привести до очікуваного результату – швидкого і безпечного перетину кордону.

Діяльність, пов'язана із запобіганням та боротьбою з нелегальною міграцією та контрабандою, боротьбою з організованою злочинністю, а також протидією та ліквідацією незаконної торгівлі рідкісними і зникаючими видами також буде фінансуватися у рамках ТЦ Кордони. Крім того, будуть фінансуватись заходи, спрямовані на малий прикордонний рух, а також роботу прикордонних та митних служб. Підтримка, надана в рамках цієї ТЦ, сприятиме досягненню стратегічної мети С «Сприяння створенню кращих умов та інструментів для забезпечення мобільності людей, товарів і капіталу» ЄІС ТКС.

Пріоритет 1. Сприяння ефективності та безпеці кордонів

Запропоновані заходи в рамках пріоритету:

- Спільні ініціативи щодо адаптації та розширення існуючих прикордонних переходів для пішоходів і велосипедистів;
- Спільні ініціативи щодо поліпшення інфраструктури перетину кордонів;
- Спільне створення узгодженої системи знаків і візуальної ідентифікації на прикордонних переходах;
- Спільні проекти, що стосуються обладнання існуючих прикордонних переходів, що дозволяють оптимізації їх роботи;
- Спільна розробка і модернізація інфраструктури прикордонних переходів.

Пріоритет 2. Покращення діяльності з управління кордонами, митних і візових процедур

Запропоновані заходи в рамках пріоритету:

- Спільні ініціативи для створення можливостей прискореного оформлення пасажирів, які рідко перетинають кордон;
- Спільні ініціативи щодо спрощення процедур перетину кордонів та підготовки персоналу прикордонних і митних служб;
- Спільні ініціативи, спрямовані на підвищення прозорості та ефективності прикордонного і митного контролю;
- Спільні ініціативи для підтримки управління кордонами в сфері запобігання та боротьби з незаконною міграцією і торгівлею людьми, а також боротьби з організованою злочинністю.

Реалізація ВІП у сфері модернізації прикордонних переходів також передбачена в рамках цієї ТЦ (перелік усіх ВІП, які фінансуватимуться, подається у додатку № 1).

3.1.5 ВЕЛИКІ ІНФРАСТРУКТУРНІ ПРОЕКТИ (ВІП)

Відповідно до статті 2 (р) РР, Великі інфраструктурні проекти (ВІП) це *«проекти, що включають комплекс робіт, заходів або послуг, призначених для виконання неподільної функції конкретного характеру, що має чітко визначені цілі у всезагальних інтересах, з метою реалізації інвестицій, які матимуть транскордонний вплив і користь, і в бюджеті яких щонайменше 2,5 млн. євро призначається на придбання інфраструктури»;*

У рамках Програми ВІП можуть обиратися лише на позаконкурсній основі і ця процедура застосовується лише до ВІП. Це означає, що ці проекти буде надано:

- органам, які мають *de jure* чи *de facto* монополію у даній сфері;
- для виконання специфічних заходів, які вимагають участі певного типу організації, ґрунтуючись на її технічній компетенції, високому рівні спеціалізації чи адміністративних повноваженнях.

Для цих цілей, монополія *de jure or de facto* означає, що бенефіціар (який також може бути консорціумом):

- володіє виключною компетенцією у даній сфері діяльності та/або географічній території, до якої відноситься грант відповідно до чинного законодавства; або
- є єдиною організацією, що працює або може працювати в своїй сфері діяльності та/або географічній території, до якої відноситься грант в силу всіх фактів та законодавства.

ВІП, фінансовані в рамках Програми були обрані і узгоджені СПК. Перелік усіх рекомендованих ВІП подається у додатку № 1. Жодні інші проекти не можуть бути відібрані за допомогою позаконкурсної процедури.

Детальнішу інформацію про реалізацію великих проектів подано у розділі, присвяченому реалізації Програми.

3.1.6 ІНДИКАТОРИ ПРОГРАМИ

Досягнення Програми будуть оцінюватися за допомогою індикаторів, які можна об'єктивно перевірити. Згідно з відповідними положеннями РР ТКС ЄІС, Програмою передбачено, зокрема:

- ✓ Очікувані результати для кожного Пріоритету, і відповідні **індикатори результатів**, з вихідним і цільовим значенням;
- ✓ **Індикатори продуктів** для кожного Пріоритету, в тому числі кількісні цільові значення, які необхідні для досягнення результатів.

Деякі з індикаторів продуктів базуються на “Спільних індикаторах продуктів” ЄІС ТКС, розроблених Європейською службою зовнішніх дій (ЄСЗД) з допомогою проекту Інтеракт ЄІСП для полегшення перевірки та звітності на рівні інструменту.

ТЕМАТИЧНА ЦІЛЬ	ПРІОРИТЕТ	ІНДИКАТОРИ ПРОДУКТІВ	ЦІЛЬОВА ВЕЛИЧИНА	ІНДИКАТОРИ РЕЗУЛЬТАТІВ	ВИХІДНА ВЕЛИЧИНА/ЦІЛЬОВА ВЕЛИЧИНА
ТЦ Спадщина-Промоція місцевої культури та охорона історичної спадщини	Промоція місцевої культури та історії	Кількість покращених об'єктів культурної та історичної спадщини як прямий результат підтримки програми (ЄІС/ТКС 7)	30	Збільшення кількості відвідувачів об'єктів історичної та культурної спадщини	0/16,6%
		Кількість транскордонних культурних заходів, організованих за підтримки ЄІС (ЄІС/ТКС 8)	97		•
	Промоція і збереження природної спадщини	Кількість транскордонних заходів, організованих за підтримки програми	63	Збільшення кількості відвідувачів об'єктів природної спадщини	0/13.1%
		Кількість природних об'єктів, промоцію та/або збереження яких було забезпечено за підтримки програми	15		
		Кількість осіб, які взяли участь у просвітницьких заходах, спрямованих на популяризацію охорони природної спадщини	5 993		
ТЦ Доступність - Покращення доступності регіонів, розвиток надійного та стійкого до	Покращення і розвиток транспортних послуг та інфраструктури	Загальна протяжність новозбудованих доріг (ЄІС/ТКС 26)	5,6 [км]	Скорочення часу перевезень у регіонах	0/7,5 %
		Загальна протяжність реконструйованих або відновлених доріг (ЄІС/ТКС 27)	102,9[км]		

кліматичних впливів транспорту, комунікаційних мереж і систем		Кількість районів, які скористались модернізованими/новоствореними транспортними послугами та інфраструктурою	28		
		Кількість партнерств, створених з метою модернізації/створення екологічних транспортних систем та послуг	14		
	Розвиток інфраструктури ІКТ	Кількість партнерств, створених з метою розвитку ІКТ	7	Підвищене використання ІКТ	0/18 (кількість районів)
ТЦ Безпека - Спільні виклики у сфері безпеки	Підтримка розвитку охорони здоров'я та соціальних послуг	Кількість мешканців, яким будуть надаватися вдосконалені послуги з охорони здоров'я як прямий результат підтримки програми (ЄІС/ТКС 30)	7 890 573(осіб)	Покращення доступу до послуг охорони здоров'я та соціальних послуг	0/36,2 %
		Кількість мешканців, що можуть користуватися новими чи вдосконаленими соціальними послугами	27 960 (осіб)		•
	Вирішення спільних проблем безпеки	Населення, що одержить користь від протипожежних заходів як прямий результат підтримки програми	3 689 232 (осіб)	Скорочення часу очікування на реагування служб, відповідальних за безпеку і захист	13,2/18,4 (%)
		Кількість служб безпеки, задіяних в транскордонному співробітництві.	22		
ТЦ 10 –Кордони - Покращення управління кордонами та охорона кордонів, управління безпекою, мобільністю та міграцією	Сприяння ефективності та безпеці кордонів	Кількість пунктів перетину кордону з підвищеною пропускнуною спроможністю (ЄІС/ТКС 35)	7	Пришвидшення проведення прикордонного контролю пасажирів та автомобілів	39,5/40,0 (%)
	Покращення управління кордонами, митних та візових процедур	Підвищена пропускна спроможність осіб на пропускних пунктах сухопутних кордонів (ЄІС/ТКС 38)	10 200 (осіб /24 годин)	Підвищення ефективності процедур перетину кордону	32,5/41,0 (%)

Таблиця 2. Індикатори Програми

а. ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПРОГРАМИ

Метою аналізу є надання оцінки поточного стану економічних, соціальних і природних ресурсів у прикордонних регіонах. Дані, що використовувалися при аналізі, здебільшого походять з національних управлінь статистики.

3.2.1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ¹

Населення та структура розселення

За винятком білоруської частини, основні регіони території Програми Польща-Білорусь-Україна відносно густо населені, кількість населення в них складає 12.4 млн. осіб. Станом на 2013 рік населення по польській стороні кордону склало 3.783 млн. (34,2%), по білоруській стороні – 2.444 млн. (22,1%), а по українській – 4.839 млн. (43,7%), відповідно, густота населення - 65.9 осіб/км² в Польщі, 42.2 осіб /км² в Білорусі та 88.4 жителів/км² в Україні.

¹ Джерела інформації для аналізу : <http://ukrstat.org/>, <http://www.belstat.gov.by>, <http://stat.gov.pl/>. Суми в національній валюті були конвертовані в євро з використанням курсу обміну компетентного національного банку на початок наступного року – 1 січня.

Найбільшими містами в основних польських регіонах Програми є: Білосток (295 000), Суwalkи (69 000), Ломжа (63 000), Остроленка (54 000), Седльце (77 000), Бяла Подляска (58 000), Хелм (65 000), Замость (65 000), Перемишль (63 000) і Кросно (47 000). Разом в цих основних містах проживає 22,6% населення прикордонних регіонів. Містами, які відіграють ключову роль на українській частині Програми, є Львів (757 000), Луцьк (213 000) та Ужгород (116 000). Найбільш важливими з менших міст є: Мукачеве (82 000), Дрогобич (80 000), Червоноград (70 000) та Стрий (62 000). Головними містами на білоруській території є: Брест (311 000) і Гродно (314 000), у той час як інші міста відіграють швидше незначну роль, за винятком Барановичів (168 000), Пінська (130 000) та Ліді (98 000). Слід зазначити, що значна частина населення, як і раніше, мешкає в сільських районах, і темпи урбанізації тут набагато нижчі, ніж у країнах Західної Європи.

Економічні ресурси

Територія Програми є неоднорідною з точки зору достатку населення, що відображено в розмірі доходів на душу населення по регіонах: близько 9265 євро на польській стороні, приблизно 3294 євро на білоруській стороні і близько 1921 євро на українській стороні кордону. Ці відмінності, насамперед, виражають істотні відмінності між трьома країнами. Разом з цим, прикордонні регіони у всіх цих країнах були одними з найменш розвинених і в 2012 році досягли 68,67% від середнього показника по країні на польській стороні (за винятком Мазовецького воєводства, яке є найбільш розвиненим в Польщі і регіональний дохід на душу населення становить 165% від середнього по країні), 67.06% на білоруській стороні і 63.25% на українській стороні. Слід також зазначити, що в період 2010-2012 рр. ситуація в прикордонних районах була досить стабільною; темп зростання істотно не відрізнявся від загальних національних показників. Крім того, фактичні статистичні дані по українських регіонах на момент розробки Програми (2014-2015) можуть бути набагато гіршими через економічну та політичну кризу в Україні, яка розпочалася у 2014 році і вплив якої гостро відчувається на українській частині прийнятної території Програми.

Низький рівень розвитку можна в першу чергу віднести до несприятливої економічної структури, із високою часткою традиційних трудомістких галузей у валовій доданій вартості (ВДВ), яка варіювалася від 8,2% на польській стороні до 14,9% на білоруській стороні в порівнянні з середніми 2,0% в країнах ЄС. Основною відмінністю між окремими компонентами території Програми був рівень індустріалізації на білоруській стороні, з 45% частки промисловості та будівництва в структурі регіонального доходу, в порівнянні з близько 28% і 21% у Польщі та Україні відповідно, тобто на 5пп і 8пп менше, ніж (відповідні) середні національні показники. За останні роки структурні зміни в цьому відношенні відбувалися досить повільно. На польській частині прийнятної території ці зміни проявлялися у зменшенні значення сільського господарства і зростанні частки промисловості, в той час як на українській частині значимість сільського господарства і промисловості зменшувалася порівняно швидко й цей процес супроводжувався зростанням ролі сектору послуг.

Використання робочої сили на території Програми було не дуже ефективним, що відображено у високих показниках працевлаштування у непродуктивному сільськогосподарському секторі. Це особливо стосувалося польської частини прийнятної території, де частка зайнятості у первинному секторі перевищувала 40%, в порівнянні з більш ніж 21% в Україні та приблизно 15% в Білорусі. Досить високий рівень безробіття є ще однією проблемою, особливо характерною для польської частини території: в 2012 році він коливався від 11,7% в Люблінському субрегіоні до 17,4% в субрегіоні Кросно. Крім того, з 2008 року рівень безробіття на польській стороні демонстрував тенденцію до зростання. З українського боку кордону рівень безробіття був значно нижчим, коливаючись між 7,7% і 9,6% і показуючи велику стабільність в останні роки (за виключенням Закарпатської області, де він значно підвищився). Разом з цим, відповідно до національних статистичних даних, безробіття не є проблемою для білоруської

частини території Програми – рівень безробіття склав менш ніж 1% серед працездатного населення.

На прийнятну територію не було залучено значних обсягів іноземного капіталу. Слід також зазначити, що країни, які беруть участь у Програмі, не були в рівній мірі привабливим для зовнішніх інвестицій: в період 2008-2012 у Польщі було зареєстровано надходжень в 52 млрд. доларів США, в той час як в Україні - 35 млрд. доларів США, а у Білорусі - 10 млрд. доларів США. Тим не менше, відмінності в розрахунку на душу населення інвестованого капіталу не були значними і склали 1400\$, 800\$ та 1100\$ відповідно. Частка польської частини прийнятої території в кількості зареєстрованих підприємств з іноземним капіталом складала лише 3.7%, але цей показник помітно зріс за останні роки з 3,4% в 2009 році. Разом з цим, на даній території на 10 000 населення припадає всього 5.3 компаній з іноземним капіталом, у порівнянні з середнім по країні показником 19.5. Білоруська сторона прийнятої території у 2012 році притягнула лише 2.8% усіх прямих іноземних інвестицій. У випадку України, загалом 4.41% від усіх прямих іноземних інвестицій в Україну в 2012 були залучені українськими регіонами Програми.

До сьогоднішнього дня туризм не був важливим сектором прийнятої території, за винятком кількох локальних систем. Внутрішні туристи складали основну частину загального туристичного потоку, з досить незначною роллю іноземних туристів, з яких 16% користувались готельними комплексами. Більше того, в 2012 році кількість туристів, які затримувалися з ночівлею, на 100 жителів складала 33 особи на польській стороні (в цілому 60 000 ночівель), у порівнянні з середнім по країні показником - 55 ночівель. В Україні кількість туристів, що користувались готельними послугами, коливалася в залежності від області в діапазоні 10 - 20 туристів на 100 жителів. У Білорусі, іноземний туризм носив в основному форму організованих турів, але масштаб цієї діяльності був доволі обмеженим.

Потенціал для ендегенного розвитку прийнятої території був різним для трьох країн, що було обумовлено, серед іншого, різною швидкістю проникнення малих і середніх підприємств, у тому числі підприємств, керованих приватними особами, у відповідних прикордонних регіонах. На польській частині прийнятої території, кількість суб'єктів господарювання, зареєстрованих в системі REGON складала приблизно 395 тисяч, що відповідає 77 підприємств на 1000 жителів, в порівнянні з 109 тис. підприємств в Україні, тобто 23 підприємств на 1000 жителів, та тільки 19 тис. підприємств в Білорусі, тобто 8 на кожні 1000 жителів. Ступінь інноваційності регіональної економіки польської частини прийнятої території відповідав показникам національної економіки, що проявилось, зокрема, у відповідному відсотку зайнятих у секторі досліджень та розвитку. Це може бути пояснено поліпшенням ситуації у Підкарпатському воєводстві. Тим не менше, в той час, як на польській частині прийнятої території цей відсоток був 0.5%, він досяг 0.2% в Україні та мізерні 0.1% в Білорусі. Це означає, що прикордонні регіони двох східних країн помітно відстають від основних, зокрема столичних регіонів країни.

Транспортна інфраструктура також має особливе значення для розвитку прикордонних регіонів, оскільки вона забезпечує транзитні перевезення через кордон. Ряд великих європейських транспортних коридорів проходять через прийнятну територію. До них належать: № 2 Берлін-Москва (дорога E30 і залізнична лінія E20); № 3 Дрезден-Київ (дорога E40 і залізнична лінія E30), а також дорога № 17 Варшава-Львів; Маршрут № 12 Люблін-Київ, дорога № 19 Білосток-Гродно, залізничні маршрути Варшава-Київ та Варшава-Львів, і вантажна залізнична лінія № 65 (широка колія). Варто згадати, що в останні роки було здійснено ряд інвестицій в розвиток цих коридорів, спрямованих на поліпшення їх якості і збільшення пропускної спроможності. Слід також зазначити, що територія Програми має відносно високу щільність дорожньої мережі, хоча й з сильними відмінностями між країнами. Щільність доріг у польській частині території майже удвічі вища, ніж у білоруській та українській частинах. Важливо підкреслити, що деяка існуюча дорожня інфраструктура залишається у зношеному і

занедбаному стані, особливо в українській частині. Те ж саме можна сказати і про залізничну мережу, яка поступається у конкуренції автомобільному транспорту через значно довшу тривалість подорожей та низьку якість супутньої інфраструктури.

На польсько-українському кордоні існує чотирнадцять пунктів перетину кордону, які обслуговують регулярні пасажирські перевезення, у тому числі шість залізничних пунктів перетину кордону, а на польсько-білоруському кордоні - дванадцять таких пунктів, в тому числі п'ять залізничних. Однак основні потоки пасажирських перевезень зосереджені навколо лише декількох прикордонних переходів. На польсько-українському кордоні це Дорогуськ/Ягодин, Гребенне/Рава-Руська, Корчова/Краківець і Медика/Шегині (що становить 77% перетинів кордону), на польсько-білоруському кордоні Тересполь/Брест, Кузня Білостоцька/Брузгі та Бобровніки/Берестовіца (що складає 72% перетинів кордону). Значення залізничного перетину кордону, крім Тересполя (біля 650 000 перетинів) для пасажирських перевезень було незначним, з кількістю від 250 000 в Кузні Білостоцькій/Брузгах до 100 000 громадян на рік в Дорогуську/Ягодині та Перемишлі/Мостиськах. Найбільш динамічний прикордонний рух, на рівні 20 млн. перетинів на українському кордоні, був зареєстрований у 2006 і 2007 роках. Цей показник впав до 11.6 млн. в 2009 році та знову зріс до 16.5 у 2013 році. У випадку польсько-білоруського кордону, найбільший обсяг руху - 13 млн. перетинів - був зареєстрований у 2000 році, а в подальші роки відбувалося його поступове падіння до рівня 7,2 млн. перетинів в 2013 році. Тим не менш, пропускна здатність прикордонних переходів для всіх типів транспорту як і раніше є недостатньою, що призводить до заторів, в результаті чого збільшується час очікування на перетин кордону.

Людські та соціальні ресурси

На польській частині прикордонного регіону кількість населення в останні роки була стабільною, на відміну від білоруської та української частин. У період 2004-2012 чисельність населення на білоруській стороні кордону скоротилася більш ніж на 5%, а на українській стороні знизилася на 1.4%. В останньому випадку до падіння чисельності населення призвели як природний спад (на українській частині зменшення протягом 2004-2012 було - 0.5%, та - 2.4% на білоруській частині), так і еміграція (в період, що розглядається, 22 000 жителів емігрували з білоруської частини прикордонного регіону, та більше 28 000 – з української частини). Міграція була серйозною проблемою на польській частині, але її було компенсовано за рахунок природного приросту. З точки зору демографічної структури, найбільш сприятлива ситуація може спостерігатися на польській частині прикордонного регіону, а найменш сприятлива - на білоруській частині. На початку 2013 р. частка працездатного населення склала 63.9% на польській частині, 46.44% на українській частині та 79.05% на білоруській частині. У попередньому році найвища частка населення допрацездатного віку в загальній чисельності населення була зафіксована на польській стороні кордону (19.3%), нижча - на українській стороні (18.3%), а найнижча - на білоруській стороні (17.2%). У результаті, в білоруських та українських частинах прийнятої території є висока частка населення післяпрацездатного віку – 21.2% в українській частині та 23.2% в білоруській частині території Програми. Порівняно з цим, ситуацію на польській частині прикордонного регіону можна вважати досить сприятливою з 17.2% населення в післяпрацездатному віці. Тим не менш, в ширшій перспективі слід зробити висновок, що навіть на польській стороні кордону проблема старіння населення стоїть дуже гостро і, ймовірно, погіршиться у найближчі роки.²

На польській та українській частинах прикордоння доступ до вищої освіти є на відносно доброму рівні (здебільшого завдяки існуванню навчальних закладів у Львові, Любліні, Жешуві та Перемишлі). У 2013-2014 рр. налічувалося близько 52 студенти на 1000 населення на польській стороні кордону, і майже 36 - на українській стороні. Помітно менші показники були зафіксовані на білоруській частині - 25 студентів на 1000 населення. Однак національні

² Miszczuk Andrzej, Smętkowski Maciej, Płoszaj Adam, Celińska-Janowicz Dorota *Aktualne problemy demograficzne regionu Polski wschodniej. Raporty i Analizy EUROREG 5/2010*, с. 65.

статистичні дані для Білорусі є значно кращими й співвідносними з результатами з Польщі та України, що, ймовірно, означає, що жителі білоруської частини прикордонного регіону відносно часто вибирають університети, розташовані за межами цього регіону (найчастіше у Мінську).

Рівень людських ресурсів, що оцінювався за часткою населення з вищою освітою, є відносно низьким в польсько-білорусько-українському прикордонному регіоні. На польській стороні кордону тільки 13.7% (2011) населення мало вищу освіту. На білоруській частині прийнятої території, відповідне значення було схоже, на рівні 13.8% (2009). Як у Польщі, так і у Білорусі ситуація в прикордонному регіоні була гіршою в цьому відношенні, ніж відповідні середні показники по країнах. В Україні немає жодних статистичних даних, які б показували рівень освіти населення на регіональному рівні.

Розвиток соціального капіталу, що оцінювався кількістю зареєстрованих НДО, має помітні відмінності в польсько-білорусько-українському прикордонному регіоні. Найбільша частка НДО по відношенню до демографічного потенціалу була на польській частині прийнятої території: в 2012 році там було більше 30 НДО на 10 000 населення. На відміну від цього, на українській стороні кордону було майже в два рази менше НДО (16.4 на 10 000 населення). Як по польській, так й по українській стороні кордону, третій (неурядових) сектор динамічно розвивається в останні роки (в 2004-2012 рр. зростання на польській частині прийнятої території становило 48%, і майже 80 % на українській частині). Ситуація у цій сфері на білоруській частині території Програми зовсім інша. Будь-яка ретельна оцінка стану і значущості третього сектору на білоруській стороні кордону не є можливою через відсутність відповідних офіційних статистичних даних та аналізів. Разом з цим, на підставі кількості та структури бенефіціарів програм транскордонного співробітництва, впроваджених до цього часу, можна зробити висновок, що сектор НДО в Білорусі перебуває на дуже низькому рівні розвитку.

З точки зору суспільної безпеки, ситуація в прикордонному регіоні була найбільш сприятливою на українському боці кордону (6.6 зареєстрованих злочинів на 1000 осіб населення у 2011 році) і дещо менш сприятливою з білоруської сторони (10,9). Найбільша кількість злочинів і правопорушень була зареєстрована на польській частині території (22). У 2004-2011, на польській та білоруській частині прикордонного регіону рівень злочинності помітно скоротився, але на українській частині ситуація у цій сфері не покращилася. Однак слід підкреслити, що ці дані показують тільки зареєстровані компетентними органами злочини і що реальний масштаб цих явищ, ймовірно, є більшим. На додаток до цього, відмінності у статистичних даних по країнах можуть бути пов'язані з відмінностями в законодавстві та методологіях.

Природні ресурси

Територія Програми має цінні природні ресурси, пов'язані, здебільшого, з горами, що добре збереглися, водно-болотними угіддями та незайманими лісовими екосистемами. Тут знаходяться національні парки - вісім по польській стороні кордону (із 23 парків в країні), вісім по українській стороні (із 40) та два по білоруській стороні (з 4). Таким чином, частка території, що охороняється, коливається від 2,4% на польській частині прийнятої території та 3% по білоруській частині до 3,9% по українській частині, і є значно вищою, ніж відповідні середні показники по країнах. Деяких з цих територій мають не лише державне, а й світове значення, про що свідчить зарахування їх до Рамсарського списку водно-болотних угідь міжнародного значення (4 території на польській та 4 на українській частинах) і до Списку Біосферних Резерватів ЮНЕСКО (5 територій). В останньому випадку, транскордонне співробітництво має принципове значення. У 2012 році Біосферному Заповіднику «Західне Полісся» (Поліський національний парк, Шацький національний парк та Державний заказник «Прибузьке Полісся») було надано статус транскордонного польсько-українсько-білоруського резерву; в 1998 році, аналогічний статус був наданий польсько-словацько-українському біосферному резервату «Східні Карпати». Ще два біосферних заповідника, що захищають Біловезький ліс/Біловезьку пущу розташовані недалеко від кордону, були окремо внесені до польського та білоруського

списку ЮНЕСКО. Ця територія є також природним місцем існування для багатьох рідкісних видів тварин, таких як зубр, ведмідь, вовк, рись і лось.

Густина лісонасаджень території становить близько 33% (у порівнянні в середньому до 29,3% у Польщі, 36% в Білорусі та 15,6% в Україні), значну частину території займають також водно-болотні угіддя. Деякі з цих екосистем були збережені на небаченому в Європі рівні, зокрема, Біловезький ліс/Біловезька пуща, Бебржські водно-болотні угіддя та Полісся. Високоякісні ґрунти, що знаходяться, наприклад, на Люблінській височини та Волинсько-Подільській височини, є ще одним важливим природним ресурсом регіону, що розглядається. Майже одна четверта ґрунтів Польщі 1-го та 2-го класу оцінки знаходяться у Люблінському воєводстві.

Основні транскордонні екосистеми включають в себе Біловезький ліс/Біловезьку пущу, Східні Карпати, Полісся та ріку Буг. Східні Карпати та Полісся охороняються транскордонними біосферними резерватами, але деякі види, які знаходяться під охороною на польській стороні кордону не мають такого статусу на іншій стороні кордону (наприклад, вовк, лось, бобр). Що стосується Карпат, найсерйозніші загрози включають в себе зростаюче антропогенне навантаження, викликане збільшенням обсягу туристичного потоку та розвитку інфраструктури, та незаконні вирубки (на українській частині). У випадку Біловезького лісу/Біловезької пущі, є також проблема відмінності охоронного статусу мігруючих тварин. Через унікальність природи лісу висловлюються деякі думки, щодо недостатності його захищеності. На польській стороні кордону, тільки 16% території Біловезької пущі входить до Біловезького національного парку; на білоруській стороні вся пуща охороняється як національний парк, але з більш низьким режимом охорони, ніж в національних парках Польщі. Річка Буг – це кордон Польщі уздовж 363 кілометрів, та її басейн займає площу 39 400 км² (19 400 км² в Польщі, 10 800 км² в Україні та 9 200 км² в Білорусі). Якість води в річці є середньою впродовж її центральної частини, та низькою в її нижній частині, через недостатній рівень переробки муніципальних відходів та через стоки від сільськогосподарських угідь. Ще однією загрозою є повінь; ця проблема найбільш гостро стоїть в період танення, і в тих місцях, де долина річки є порівняно вузькою.

В даному регіоні мають місце екологічні небезпеки, пов'язані переважно із забрудненням води та повітря, а також специфікою енергетичного сектора. Забруднення води пов'язане з відносно слабо розвинутою інфраструктурою управління водними ресурсами. Частка населення, що обслуговується каналізаційною системою складає 67% на білоруській частині прийнятної території (та 73% для всієї Білорусі) та 60% на польській частині (з 66% в цілому в Польщі); немає докладних статистичних даних для України. Як у випадку з Україною, так із Білоруссю, недостатня якість і перевантаження очисних споруд залишається серйозним викликом. Рівень розвитку водогосподарської інфраструктури залишається нижчим, ніж в інших частинах відповідних країн, але ситуація поліпшується досить швидко. Наприклад, в період 2007-2011, 3700 км нових каналізаційних мереж було введено в експлуатацію на польській частині прийнятної території, що склало 12% таких інвестицій на національному рівні. На даний час, капітальні витрати на проекти із захисту довкілля склали 55 євро на душу населення на польській частині території, у порівнянні із 17 євро по білоруській стороні. Ці показники складали, відповідно, 72% та 164% від середніх національних значень. Позитивний результат на білоруській частині прийнятної території вдалося одержати завдяки постійному збільшенню фінансування в цій сфері, починаючи з 24% в 2005 році.

Викиди в повітря забруднюючих речовин на душу населення є найвищим в українській частині території - 31 кг, для порівняння - 27 кг у білоруській частині та 14 кг у польській. Ці значення вказують на більш високий рівень індустріалізації в українських та білоруських частинах прийнятної території. У прикордонній смугі, основні промислові центри, які є основними джерелами забруднення знаходяться головним чином у Львівсько-Волинському вугільному басейні та в м. Гродно (азотний завод з виробництва добрив), та в Польщі (в меншому масштабі) - у безпосередній близькості від м. Хелм (виробництво цементу). Плановані

інвестиції в енергетичний сектор можуть потенційно вплинути на навколишнє природне середовище: перша білоруська атомна електростанція будується в північно-східній частині Гродненської області, в той час як в польському Розточчі планують добувати газ з нетрадиційних джерел.

Характер енергетичного сектора має вирішальне значення для навколишнього середовища. На польській частині території Програми переважають вугільні електростанції, хоча жодне з трьох прикордонних воєводств не є самодостатнім в плані енергетичного забезпечення. У випадку Підляського воєводства, тільки 30% попиту задовольняється за рахунок електроенергії, що виробляється на місці. В той же час, тут найкраще розвинуті відновлювальні джерела енергії, в основному, у вигляді вітроенергетичних установок. Відновлювані джерела енергії також розвинені у Підкарпатському воєводстві (гідроелектростанції). Газові електростанції в Белоазьорську (більш ніж 1000 МВт) є основним джерелом енергії в білоруській частині території Програми. Відновлювальні джерела енергії лише починають впроваджуватись: в 2011 році в Гродненській області було введено в експлуатацію перший вітропарк у країні (1,5 МВт), а в 2012 році була запущена гідроелектростанція на 17 МВт. Одна вугільна електростанція потужністю в 600 МВт працює на українській частині прийнятної території. Відновлювані джерела енергії тут не дуже добре розвинені, єдиним значним джерелом цього типу енергії є гідроелектростанція у Закарпатській області (27 МВт).

Культура

Спільна культурна спадщина є однією з найважливіших переваг регіону. Культура була одним з найпопулярніших напрямів співпраці в рамках Програми 2007-2013 рр., зокрема, у контексті співпраці місцевих громад. Регіональна культура та спадщина розглядалась з точки зору майбутньої перспективи, з урахуванням матеріальної і нематеріальної культурної спадщини. Численні пам'ятки, в тому числі деякі пам'ятки світового значення, та багато форм нематеріальної культури забезпечують переваги не лише для розвитку туризму, але й місцевих громад, які проживають в цьому регіоні. Культурна інфраструктура є багатою (театри, оперні театри, кінотеатри, бібліотеки, місцеві культурні центри), але потребує коштів для істотної модернізації.

Культурні заходи були й залишаються формою забезпечення національної або регіональної ідентичності. Культурна спадщина також є одним з найважливіших факторів розвитку індустрії туризму в регіоні. Культура, таким чином, розглядається як один з ключових елементів для вирішення проблем даних регіонів, пов'язаних з міграцією.

У 2013 році кількість культурних інституцій (театрів, музеїв, кінотеатрів, бібліотек, місцевих центрів культури) на 1000 мешканців становила 0,72 на польській стороні. В Україні кількість таких інституцій була вищою (1,17) завдяки наявності культурних центрів майже в кожному селі, котрі, однак, в багатьох випадках просто не функціонують через відсутність коштів. На білоруській території Програми кількість культурних інституцій на 1000 мешканців у 2013 році склала 0,80. Слід зазначити, що в усіх країнах Програми бібліотеки і місцеві центри культури становили переважну більшість серед культурних інституцій у 2013 році.

У 2013 році витрати на культуру та охорону національної спадщини склали 2209,12 млн. доларів США у Польщі (0,50% ВВП Польщі), в Україні – 1056, 83 млн. доларів США (0,60% ВВП України), в Білорусі – 702,3 млн. доларів США (1,04% ВВП Білорусі).

3.2.2 SWOT Аналіз

На підставі виконаного дослідження та аналізу транскордонних взаємодій, описаних вище, можуть бути визначені сильні сторони та можливості, шанси та обмеження, пов'язані з

транскордонним співробітництвом, а також зовнішні можливості і загрози (значення в дужках представляють відносну значимість даного аспекту із 100 балів на кожну категорію):

СИЛЬНІ СТОРОНИ:

- Розвиток регулярних торгових обмінів, що йде на зміну торгівлі на ринках під відкритим небом (45);
- Добре розвинена соціально-культурна співпраця, що значною мірою відображає потенціал прикордонних регіонів в цій сфері (25);
- Зацікавленість у розвитку інституційної співпраці, виражена партнерами по обидві сторони кордону (15);
- Численні транскордонні екосистеми зі значними екологічними ресурсами (15).

СЛАБКІ СТОРОНИ:

- Прикордонний режим, пов'язаний із зовнішнім кордоном Європейського Союзу, з різними складностями, які мають місце на прикордонних переходах і які значно впливають на транскордонні взаємодії (35);
- Відмінності законодавчих та інституційних систем, які ускладнюють розвиток транскордонного співробітництва (25);
- Нерозвиненість технічної інфраструктури (транспорт та прикордонні переходи), яка представляє собою бар'єр на шляху розвитку транскордонної співпраці (15);
- Помітні культурні бар'єри (у тому числі негативні стереотипи), які ускладнюють розвиток транскордонного співробітництва (10);
- Транскордонне забруднення навколишнього середовища, особливо в басейні річки Буг (10);
- Значні відмінності в рівні економічного розвитку, що не сприяє розвитку транскордонного співробітництва (5).

МОЖЛИВОСТІ:

- Наявність великих міст на прийнятній території, що відкриває можливості для ендогенного розвитку, заснованого на стимулюванні підприємництва та інновацій (30);
- Наявність вищих навчальних закладів, що дає можливості для розвитку академічного та науково-технічного співробітництва та студентських обмінів (25);
- Потенціал для розвитку туризму, зокрема в'їзного туризму в окремих локальних системах (20);
- Потенціал для розвитку логістичних функцій, пов'язаних із транзитним положенням (20);
- Підвищення якості людського капіталу, що забезпечує основу для соціально-економічного розвитку та транскордонного співробітництва (5).

ОБМЕЖЕННЯ:

- Низька конкурентоспроможність прикордонних регіонів, викликана несприятливою економічною структурою та неефективним використанням трудових ресурсів (35);
- Низька привабливість прикордонних регіонів для зовнішнього капіталу (20);
- Низький розвиток транспортної інфраструктури, в тому числі неефективне використання потенціалу залізничного транспорту (20);
- Відсутність Угоди про малий прикордонний рух (МПР) з Білоруссю (15);
- Старіння населення, особливо з білоруського та українського боків кордону (10).

ШАНСИ:

- Розвиток торгового обміну між Європейським Союзом, Білорусією та Україною (80);
- Вирівнювання законодавчих та інституційних систем Польщі та сусідніх країн (20).

ЗАГРОЗИ:

- Незначний прогрес у процесах інтеграції з Європейським Союзом країн-сусідів (40);

- Процеси метрополізації, що призводять до зниження значущості периферійних регіонів (30);
- Неприятлива геополітична ситуація (30).

3.2.3 ЗАСВОЄНІ УРОКИ

Програма ТКС ЄІС Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 спирається на досвід співпраці польських, білоруських та українських місцевих, регіональних та національних органів влади на прийнятній території, який почав активно набуватися в 1990-і роки. Транскордонне співробітництво з самого початку було зосереджене на спільних проблемах регіонів-сусідів та спрямоване на покращення конкурентоспроможності та привабливості цих регіонів.

У рамках Програми Добросусідства Польща-Білорусь-Україна INTERREG III A / Tacis CBC 2004-2006 було реалізовано 158 проектів із загальним бюджетом ЄФРР та Tacis у 44 мільйонів євро. Впровадження Програми ТКС ЄІСП Польща-Білорусь-Україна 2007-2013 з бюджетом 186 мільйонів євро, виділених на підтримку транскордонного співробітництва, зробило можливим реалізацію 117 проектів.

Хоча багато вже зроблено, основні висновки з аналізу польсько-білорусько-українського прикордоння залишаються подібними до тих, що були зроблені у попередні роки. Програма повинна й надалі спрямовувати зусилля на економічний розвиток регіонів, покращення туристичної, транспортної, прикордонної інфраструктури та інфраструктури охорони навколишнього середовища, підвищення громадянської свідомості населення.

Незважаючи на те, що Програма ТКС ЄІСП Польща-Білорусь-Україна 2007-2013 ще не завершилась на час підготовки Програми ТКС ЄІС Польща-Білорусь-Україна 2014-2020, для успішної реалізації Програми вже були визначені деякі ключові висновки, які будуть взяті до уваги на новий період:

- Безпосередня участь та тісна співпраця між національними / регіональними органами влади є істотними на кожному етапі процесу реалізації Програми;
- З метою підтримки потенційних заявників на ранньому етапі підготовки проектів, необхідно якнайшвидше встановити повний склад всіх органів Програми (особливо Органу-посередника та його двох Представництв);
- Хоча всі офіційні документи Програми складаються англійською мовою, посібники, інструкції тощо, повинні бути підготовані та доступні на національних мовах до початку процесу укладення контрактів;
- Повинно бути дозволено подання форми заявки в електронній версії з метою упорядкування процедури подання заявки та більш ефективної організації процесу оцінки проектів;
- Повинні бути вжиті заходи з підвищення компетенції не тільки бенефіціарів, але й Органів Програми, що беруть участь в управлінні проектами та їх контролі. Тренінги повинні проводитися національними мовами і організовуватися у всіх регіонах Програми;
- Структура парасолькових проектів для мікро-проектів виявилася занадто складною і мала слабкі місця, які повинні бути покращені;
- Затримка у запуску Програми спричинила скорочення терміну її впровадження, що обмежило можливості проектів продовжувати терміни їх реалізації у разі затримок і економії коштів.

Проте найважливіший досвід, здобутий в програмах попередніх фінансових періодів - програмному періоді, який зараз завершується, та періоді 2004-2006 - полягає у тому, що спільні транскордонні ініціативи відіграють важливу роль у розвитку добросусідських відносин між жителями прикордонних районів та сприяють покращенню взаєморозуміння. Програми

ТКС є корисними у вирішенні спільних проблем та подоланні спільних викликів транскордонного характеру, тобто в галузі охорони навколишнього середовища, транспорту і т.д. Крім того, проекти ТКС можуть сприяти встановленню міцних контактів і закладати основу для співпраці в рамках великомасштабних ініціатив, які фінансуються в рамках інших фінансових інструментів, окрім Програм ТКС.

3.2.4 Узгодженість з іншими програмами, стратегіями та політиками

Програма призначена для продовження співпраці у прикордонному регіоні Польщі, Білорусі та України, яка раніше розвивалася в рамках Програми ТКС Польща-Білорусь-Україна 2007-2013.

ТЦ Програми узгоджуються з *Програмним документом про підтримку ЄС транскордонного співробітництва ЄІС (2014-2020)*. Слід зазначити, що Програма робить акцент на підвищенні інтеграції прикордонних регіонів, прагнучи підтримати збереження культурної, історичної та природної спадщини, поліпшити транспортну доступність регіонів, вирішити спільні проблем у галузі безпеки та охорони та вдосконалювати управління кордонами.

Програма узгоджується з двома знаковими ініціативами Східного Партнерства:

- Програма із запобігання, готовності та реагування на техногенні та природні катастрофи у східному регіоні ЄІСП (Програма PPRD East). PPRD East допоможе у досягненні миру, стабільності, безпеки країн Східного Партнерства, в тому числі України та Білорусі, захистити довкілля, людей, культурну спадщину, ресурси та інфраструктуру регіону шляхом зміцнення безпеки країн-партнерів, запобігання, готовності та реагування на техногенні та природні катастрофи;
- Заходи в рамках ініціативи «Інтегроване управління кордонами» (IBM), спрямованої на полегшення пересування осіб та вантажів через кордони семи країн Східного партнерства (в тому числі України та Білорусі), водночас забезпечуючи безпеку кордонів шляхом підсилення інституційної співпраці, двосторонньої та багатосторонньої співпраці між цими країнами, країнами ЄС та іншими інституційними партнерами.

Програма також узгоджується з іншими програмами INTERREG та Програмами ТКС ЄІС, а також транснаціональними програмами, такими як:

- Польща – Росія;
- Латвія – Литва - Білорусь;
- Угорщина – Словаччина – Румунія - Україна;
- Румунія – Україна;
- Литва – Польща;
- Польща – Словаччина;
- «Регіон Балтійського моря»;
- «Центральна Європа»;
- «Дунай».

Програма також узгоджується із Програмою Територіальної Співпраці Східного Партнерства Білорусь-Україна, що забезпечує транскордонну співпрацю шляхом зближення різних інституцій для кращого використання можливостей спільного розвитку прикордонних територій.

Окрім цього, Програма має намір зробити вклад у реалізацію цілей і пріоритетів Стратегії Європейського Союзу для Регіону Балтійського моря (EUSBSR), зокрема,

- ТЦ Спадщина та ТЦ Безпека Програми долучаться до цілі EUSBSR «Підвищення добробуту» (культура, туризм, охорона здоров'я)
- ТЦ Доступність Програми долучиться до цілі EUSBSR «З'єднання регіону» (транспорт).

Також передбачається забезпечення координації між Програмою та EUSBSR завдяки участі Національного координатора Польщі в засіданнях СМК Програми (як спостерігача без права голосу).

Також буде забезпечено координацію та синергію Програми з Фондом внутрішньої безпеки (ФВБ). Реалізація Програми сприятиме досягненню цілей обох інструментів Фонду внутрішньої безпеки (Кордони та візовий режим і Поліція ФВБ) завдяки *Пріоритету 3.2. Вирішення спільних проблем безпеки (ТЦ Безпека)* та обом пріоритетам ТЦ Кордони - *Пріоритету 4.1. Сприяння ефективності та безпеці кордонів та Пріоритету 4.2. Покращення діяльності з управління кордонами, митних і візових процедур*. З метою забезпечити безпосередню координацію між Програмою та діяльністю ФВБ буде забезпечено можливість участі відповідального органу ФВБ у Польщі (Міністерства внутрішніх справ РП) у засіданнях СМК Програми (як спостерігача без права голосу).

Тематичні цілі та пріоритети Програми є доповненням до більш широких пріоритетів розвитку трьох країн, території яких входять в територію Програми. Програма повністю узгоджується з наступними національними стратегіями:

- *Державна стратегія розвитку 2020 (Польща);*
- *Стратегія довгострокового розвитку. Польща 2030 - Третя хвиля сучасності (Польща);*
- *Національна стратегія регіонального розвитку 2010-2020: Регіони, міста, сільські місцевості (Польща);*
- *Концепція просторового розвитку країни 2030 (Польща);*
- *Стратегія сталого розвитку "Україна-2020" (Україна);*
- *Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року (Україна);*
- *Національна стратегія сталого соціально-економічного розвитку Республіки Білорусь на період до 2030 року (Білорусь).*

У Польщі пріоритети Програми також відповідають Операційним Програмам на роки 2014 – 2020, зокрема Програмі «Східна Польща» та окремим Регіональним операційним програмам для відповідних воєводств.

Державна стратегія розвитку 2020 була прийнята Радою Міністрів Республіки Польща 25 вересня 2012 р. Це - головний стратегічний документ на середньострокову перспективу, що базується на сценарії сталого розвитку. Він визначає стратегічні завдання для Польщі, вирішальні для прискорення процесу розвитку в найближчі кілька років. Цей документ визначає три стратегічні напрямки (ефективна та продуктивна країна, конкурентоспроможна економіка, соціальна й територіальна єдність), на які повинні бути спрямовані основні дії. Програма відповідає вищезгаданому стратегічному напрямку, з особливим наголосом на конкурентоспроможну економіку та територіальну згуртованість.

Стратегія довгострокового розвитку «Польща 2030 - Третя хвиля сучасності», прийнята Радою Міністрів 5 лютого 2013 р., була розроблена в 2011-2012 рр. як відповідь на фінансову кризу. Головна мета Стратегії спрямована на поліпшення якості життя населення Польщі завдяки стабільному, високому темпу економічного зростання. Основна мета Стратегії повинна бути досягнута шляхом трьох стратегічних напрямків: конкурентоспроможної та інноваційної економіки, збалансованого розвитку потенціалу польських регіонів, ефективності і продуктивності держави. Програма робить особливий

акцент на збалансований розвиток потенціалу польських регіонів, прагнучи покращити транспортну доступність та регіональний розвиток.

Національна стратегія регіонального розвитку 2010-2020: Регіони, міста, сільські місцевості - документ, прийнятий Радою Міністрів Польщі 13 липня 2010 р. Документ посилює роль і значення регіональної політики в реалізації найважливіших заходів розвитку, пов'язаних з просторовим аспектом. Це забезпечить більшу увагу державної політики до конкретних потреб і можливостей окремих регіонів Польщі.

Концепцію просторового розвитку країни (КПРК 2030) було затверджено Радою Міністрів 13 грудня 2011 року. Цей документ поєднує питання просторового розвитку з соціально-економічним розвитком і формулює вимоги для відновлення просторової організації і покращення просторового розвитку в Польщі. Він встановлює просторову політику для Польщі на наступні двадцять років. У документі розглядаються поточні та майбутні виклики, що стоять перед Польщею, такі як економічні, демографічні, кліматичні та ті, які пов'язані з інфраструктурою. КПРК 2030 базується на ідеї, що багатство польських регіонів – як міських, так і сільських – пов'язане з використанням їхніх внутрішніх територіальних ресурсів, таких як природна і культурна спадщина, економічний потенціал та наукові інновації. КПРК 2030 пропонує заходи, спрямовані на перебудову польської системи просторового розвитку в цілях сприяння розвитку кожного регіону і країни в цілому.

Стратегія сталого розвитку "Україна-2020" була затверджена Президентом України 12 січня 2015 року. Вона визначає цілі та показники її досягнення, а також напрями та пріоритети державного розвитку. Метою цієї стратегії є досягнення європейських стандартів життя та гідне місце України в світі.

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року була прийнята Кабінетом Міністрів України 6 серпня 2014 року. Стратегія виявляє ряд проблем, які на даний час впливають на регіональний розвиток в Україні. Основною метою регіональної політики визначене створення умов для підвищення конкурентоспроможності регіонів, сприяння збалансованому і стійкому розвитку, впровадження передових технологій, а також сприяння розвитку високої продуктивності та зайнятості населення.

Державна стратегія сталого соціально-економічного розвитку Республіки Білорусь на період до 2030 року була прийнята на засіданні Президії Ради Міністрів Республіки Білорусь 10 лютого 2015 року. Стратегічною метою сталого розвитку Республіки Білорусь є забезпечення високих стандартів життя населення та створення умов для гармонійного розвитку особистості на основі переходу до високоефективної економіки, заснованої на знаннях та інноваціях, зберігаючи сприятливе середовище для майбутніх поколінь.

Програма була розроблена та буде впроваджуватися у співпраці з регіонами Програмної території, що таким чином забезпечує узгодженість з регіональними цілями і стратегіями розвитку, головним чином з:

- *Стратегія розвитку Підляського воєводства 2020 (Польща);*
- *Стратегія розвитку Мазовецького воєводства до 2030 року – Інноваційне Мазовше (Польща);*
- *Стратегія розвитку Люблінського воєводства 2014-2020 (з перспективою на 2030) (Польща);*
- *Стратегія транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Львівської, Волинської та Брестської областей на 2014-2020 (Польща);*
- *Стратегія розвитку регіону - Підкарпатське 2020 (Польща);*
- *Стратегія розвитку Львівської області на період до 2015 року (Україна);*
- *Стратегія розвитку Волинської області на період до 2020р. (Україна);*

- *Стратегія регіонального розвитку Закарпатської області до 2020 р (Україна);*
- *Стратегія розвитку Рівненської області на період до 2020 р (Україна);*
- *Стратегія розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 р (Україна);*
- *Стратегія розвитку Тернопільської області на період до 2015 р (Україна);*
- *Програма соціально-економічного розвитку Брестської області на 2011-2015 (Білорусь);*
- *Програма соціально-економічного розвитку Гродненської області на 2011-2015 (Білорусь);*
- *Програма соціально-економічного розвитку Гомельської області на 2011-2015 (Білорусь);*
- *Програма соціально-економічного розвитку Мінської області на 2011-2015 (Білорусь);*

Стратегію розвитку Підляського воєводства 2020 року було прийнято Сеймиком Підляського воєводства в 2006 році та переглянуто у вересні 2013 року. Підляське воєводство називають «Воротами на Схід». Нова редакція документу приділяє більшу увагу громадському втручанню задля зміцнення конкурентоспроможності регіону та розблокування процесу розвитку шляхом більш повного використання конкурентних переваг і потенціалу розвитку (концентруючи увагу на ендегенних територіальних особливостях, а не на зовнішніх інвестиціях та надходженнях, а також більше підкреслює можливості для розвитку, ніж перешкоди). Вона також пропонує перейти від короткострокової моделі розподілу субсидій згори вниз на модель довгострокової перспективи, децентралізації політики розвитку, спрямованої на підтримку всіх регіонів, незалежно від того, наскільки вони багаті, методами, що включають мобілізацію місцевих ресурсів і засобів таким чином, що окремі конкурентні переваги можуть бути використані без надмірної опори на внутрішні трансферти та субсидії. Вона також передбачає заміну розсіяного втручання на користь більш селективних (концентрованих) інвестицій.

Стратегія розвитку Мазовецького воєводства до 2030 - Інноваційне Мазовше, прийнята Сеймиком Мазовецького воєводства 28 жовтня 2013 року - це запропоновані заходи, які могли б найкращим чином підготувати економіку і суспільство регіону до потреб і викликів майбутнього. Документ є відповіддю на виклики, на які регіону необхідно відреагувати, для того, щоб поліпшити якість життя, зменшити соціальну ізоляцію та безробіття, за допомогою політики територіальної згуртованості і розумного сталого розвитку. Основною метою стратегії є територіальна згуртованість, скерована на зменшення відмінностей розвитку Мазовецького воєводства та зростаючої важливості столичного Варшавського регіону в Європі, що, в свою чергу, призведе до поліпшення якості життя мешканців.

Стратегія розвитку Люблінського воєводства 2014-2020 (з перспективою на 2030), затверджена Сеймиком 24 червня 2013 року. В документі визначено сім стратегічних областей втручання (ОВ). Програма ЄС ТКС узгоджується з трьома з них, що мають назву «Прикордонні регіони». Заходи в рамках цієї конкретної пріоритетної області спрямовані на:

- *розвиток логістики, прикордонної інфраструктури, прикордонних служб та соціальної інфраструктури;*
- *підвищення безпеки;*
- *підтримку людських ресурсів та підприємництва;*
- *відкриття нових і розвиток існуючі прикордонних переходів і створення сезонних пунктів перетину кордону.*

Стратегія транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Львівської, Волинської та Брестської областей на 2014-2020 була затверджена Сеймиком 30 квітня 2014 року. Загальна мета цієї стратегії полягає у збільшенні соціально-економічної

конкурентоспроможності прикордонної території шляхом ефективного використання ендогенних потенціалів і пом'якшення обмежень функціонування зовнішнього кордону ЄС.

Стратегію розвитку регіону Підкарпатське 2020 було затверджено Сеймиком Підкарпатського воєводства 26 серпня 2013 року. Це основний стратегічний документ, що визначає напрями і пріоритети регіонального розвитку. Його основним завданням є ефективне використання внутрішніх і зовнішніх ресурсів для інтелектуального та сталого соціально-економічного розвитку, як шляху покращення якості життя мешканців регіону. Тематичним цілям Програми відповідають наступні стратегічні напрямки в рамках стратегії:

- Конкурентоспроможна та інноваційна економіка;
- Соціальний та людський капітал;
- Мережі населених пунктів;
- Навколишнє середовище та енергетика.

Стратегію розвитку Львівській області на період до 2015 року було затверджено Львівською обласною радою 13 березня 2007 року. Основна мета стратегії полягає в тому, щоб створити можливості для місцевих жителів, організацій та підприємств шляхом сталого соціально-економічного розвитку області.

Стратегія розвитку Волинської області на період до 2020 року є основним документом для планування регіонального розвитку в довгостроковій перспективі. Стратегію було затверджено Волинською обласною радою 20 березня 2015 року. Документ встановлює цілі та завдання регіональної політики а також пропонує інструменти для вирішення соціальних проблем та підвищення економічного потенціалу територій, які призведуть до комплексного поліпшення соціальних стандартів і якості життя. Наступні пріоритетні заходи Стратегії узгоджуються з ТЦ Програми:

- Транспорт та інфраструктура;
- Розвиток людського капіталу;
- Підтримка проектів в галузі культури;
- Забезпечення доступу до якісних медичних послуг і забезпечення здоров'я населення;
- Сприяння туризму.

Стратегія регіонального розвитку Закарпатської області до 2020 року була затверджена Закарпатською обласною радою 6 березня 2015 року. Документ є стратегічним планом регіонального розвитку; цілі, завдання і пріоритети розвитку Закарпатської області за вказаний період базуються на державних пріоритетах.

Стратегія розвитку Рівненській області на період до 2020 року була затверджена Рівненською обласною радою 18 грудня 2014 року. Документ описує стратегічні цілі, пріоритети та напрямки розвитку регіону. Його основна мета полягає у підвищенні рівня життя жителів Рівненської області шляхом реалізації структурних економічних змін, забезпечення сталого економічного зростання та високої якості життя.

Стратегія розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року була затверджена Івано-Франківською обласною радою 17 жовтня 2014 року. Стратегія визначає цілі регіону і пропонує способи їх досягнення, а також пропонує довгострокові плани з урахуванням потреб майбутніх поколінь. Питання постійного розвитку з наголосом на економічну і соціальну єдність Івано-Франківської області займає дуже важливе місце в стратегії.

Стратегію розвитку Тернопільській області на період до 2015 року було затверджено Тернопільською обласною радою 27 травня 2008 року. Стратегія спрямована на перетворення Тернопільщини на регіон з конкурентоспроможною економікою, високим рівнем розвитку людських ресурсів, продуктивною зайнятістю та ефективною системою

соціальних послуг та ЖКГ, чистим навколишнім середовищем і високо розвиненою туристичною та рекреаційною сферою.

Програма соціально-економічного розвитку Брестської області на 2011-2015 була затверджена Брестською обласною радою депутатів 16 вересня 2011 року. Вона описує основні завдання регіональної політики розвитку, такі як збільшення реальних доходів і поліпшення рівня життя населення, підвищення медичних стандартів, культури та якості освіти, вдосконалення структури економіки на основі пріоритетного розвитку ресурсозберігаючих і високотехнологічних виробництв.

Програма соціально-економічного розвитку Гродненської області на 2011-2015 була затверджена Гродненською обласною радою депутатів 28 червня 2011 року. У програмі представлені основні регіональні цілі, такі як створення умов для розвитку людського потенціалу на основі зростання реальних доходів і поліпшення життєвого рівня населення, підвищення стандартів охорони здоров'я, культури та якості освіти, створення сприятливих умов для реалізації підприємницьких ініціатив учасників ринку.

Програма соціально-економічного розвитку Гомельської області за 2011-2015 була затверджена Гомельською обласною радою депутатів 26 липня 2011 року. Програма описує основні регіональні цілі, такі як створення умов для розвитку людського потенціалу на основі зростання реальних доходів і поліпшення життєвого рівня населення, підвищення збільшення стандартів охорони здоров'я, культури та якості освіти, модернізації організаційних та економічних механізмів та інституцій, підвищення продуктивності сільського господарства, подальшого розвитку інфраструктури села.

Програма соціально-економічного розвитку Мінської області на 2011-2015 роки була затверджена Мінської обласною радою депутатів 10 червня 2011 року. Програма описує основні регіональні цілі, такі як створення умов кращого життя та праці, забезпечення гармонійного поєднання особистих інтересів, інтерес суспільства і держави, підвищення конкурентоспроможності реального сектора економіки, розвиток людського потенціалу, підвищення добробуту, зміцнення здоров'я населення, створення умов для розвитку конкурентоспроможної, динамічної і високотехнологічної економіки, забезпечення сталого економічного розвитку Мінської області.

Бюджет програми є обмеженим і недостатнім для вирішення всіх спільних проблем і завдань території Програми, Програма повинна зосередити увагу на найбільш важливих з них шляхом досягнення вибраних тематичних цілей, що відповідають завданням, передбаченими Регламентом ЄІС та скерованими на вирішення спільних проблем прикордонної території, характерних для території Програми та такими, що вважаються важливими для країн, що беруть участь у Програмі. Програма також повинна сприяти вирішенню цих проблем у відповідності з іншими програмами і стратегіями, що реалізуються на території Програми.

3.3 Ризики

Програма підготувала аналіз потенційних ризиків. Ризики та причини їх появи були описані та з'ясований їх вплив. Після цього значимість кожного фактору ризику був оцінений. Ризики були оцінені відповідно до їх ймовірності та впливу за шкалою (високий, середній, низький).

Опис і причини виявлених ризиків	Вплив виявленого ризику	Оцінка актуальності виявленого ризику	Пропоновані пом'якшувальні заходи
Спільні принципи реалізації Програми не можуть бути узгоджені країнами-партнерами через різні бачення ТКС співпраці	Програма не може бути запущена або запускатися із сильною затримкою. Кошти Програмні не використовуються.	Низька	Спільні рішення партнерів по цілям Програми та механізми її впровадження. Регулярні зустрічі представників країн-партнерів
Неузгоджена система управління контролю Програмою в результаті створення нових органів Програми, через вимоги ПР ЄІС	Витрати проектів перевіряються з помилками. Існує ризик неприйнятих витрат, у тому числі й шахрайства.	Низька	Передача нових функцій органам, що мають досвід в галузі управління ТКС / фондів ЄС. Заходи з підвищення кваліфікації / тренінги, передбачені для органів Програми на вимогу ЄІС. Розподіл обов'язків і зобов'язань між країнами-партнерами.
Неможливість досягнення згоди щодо відбору проектів по причині невідповідності критеріям відбору та результатам оцінки проектів.	Відбір проектів низької якості і / або з низьким ТКС ефектом. Затримка початку впровадження проектів. Загроза недосягнення мети Програми.	Низька	Відбір проектів відповідно до критеріїв відбору. Рейтинговий список, підготовлений фахівцями з оцінки є основою для відбору проектів.
Невелика кількість проектних заявок на фінансування через складні вимоги Програми та низький інтерес зацікавлених сторін	Вибір проектів низької якості. Велика кількість проектів відхилено по формальним критеріям. Коло бенефіціарів в основному обмежується бенефіціарами попередньої програми	Середня	Проведення інформаційних кампаній та тренінгів для зацікавлених сторін, спрощення процедур для бенефіціарів
Повільна і погана реалізація законтракованих проектів через складні процедури.	Проекти не отримують кошти відповідно до їх планів заходів. Проекти втрачають фінансову ліквідність і припиняють реалізацію. Проекти	Середня	Підготовка простих і прозорих процедур і документів для звітів і запитів про виділення коштів. Проведення навчань з підвищення кваліфікації / тренінгів для

	не досягають своїх цілей.		бенефіціарів та органів Програми.
--	---------------------------	--	-----------------------------------

Таблиця 3. Ризики в Програмі

На підставі задокументованих випадків і оновленого аналізу ризиків та відповідних пом'якшувальних заходів буде виконуватися моніторинг та оцінка, про що СМК буде поінформований щорічно у формі відповідного звіту (разом зі щорічним звітом Програми).

3.4 ВИЗНАЧЕННЯ НАСКРІЗНИХ ПИТАНЬ

Екологічна стійкість є важливим наскрізним питанням у реалізації Програми. Це питання повинно бути відображено на всіх етапах реалізації Програми, починаючи з оцінки заявок та відбору та протягом усього циклу реалізації проекту. Проекти з прямим негативним впливом на навколишнє середовище не фінансуватимуться в рамках Програми.

Стратегічна оцінка впливу на навколишнє середовище (СОВНС) була розроблена одночасно з підготовкою Програмного документа для того, щоб переконатися, що вплив на навколишнє середовище оцінюється і враховується під час підготовки Програми.

Забезпечення прав людини повинно бути закладене в рамках реалізації всієї Програми і всі заходи, фінансовані в рамках Програми, повинні відображати це важливе питання наскрізним чином. Гендерна рівність чоловіків і жінок є основним правом людини. Програма повинна надавати однакові права, можливості та обов'язки у всіх сферах життя суспільства. Програма повинна сприяти усуненню горизонтальної та вертикальної сегрегації жінок і чоловіків на ринку праці, зменшенню відмінностей між міськими та сільськими районами щодо доступу до дитячих садків і заохоченню до більшої незалежності жінок з сільських місцевостей, сприяти їх доступу до послуг системи охорони здоров'я, освіти, зайнятості і соціальних послуг. Це повинно бути відображено на всіх етапах реалізації Програми. Проекти з прямим негативним впливом на рівність між чоловіками і жінками не будуть фінансуватися в рамках Програми.

Регламент (ЄС) № 897/2014 передбачає, що кожна Програма повинна включати таке важливе питання як ВІЛ/СНІД. Протягом усього періоду впровадження Програма повинна зосереджувати увагу на підвищенні обізнаності суспільства в сфері охорони здоров'я. Програма може досягти цієї мети, зокрема, шляхом підтримки економічного розвитку її територій. Більш економічно розвинене суспільство є більш орієнтованим на забезпечення здоров'я населення. Цей елемент повинен бути відображений на всіх етапах реалізації Програми. Проекти з негативним впливом на вищезазначену проблему не будуть фінансуватися у рамках Програми.

Іншим важливим елементом, який має бути відображений в ході підготовки та в період реалізації Програми, є демократія. Для того, щоб забезпечити цей аспект, були організовані громадські слухання проектів документів Програми у всіх трьох країнах. Програма на всіх своїх етапах буде просувати ідею активної участі, прозорості, партнерства і відповідальності різних зацікавлених сторін.

4. СТРУКТУРА ОРГАНІВ ПРОГРАМИ

У відповідності до правової бази Програми, представниками трьох країн-учасниць було вирішено утворити спільні та національні інституційні структури для впровадження Програми.

Функції управління належатимуть наступним органам:

- Спільний моніторинговий комітет (СМК);
- Орган Управління (ОУ), що знаходиться в Міністерстві економічного розвитку Республіки Польща;
- Національний орган (НО) у Польщі, що знаходиться в Міністерстві економічного розвитку;
- Національний орган у Білорусі, що знаходиться в Міністерстві закордонних справ;
- Національний орган в Україні, що знаходиться в Міністерстві економічного розвитку та торгівлі;
- Спільний Технічний Секретаріат, що діє як Спільний технічний секретаріат - Орган-посередник (СТС-ОП), що знаходиться у Варшаві, в Центрі європейських проектів;
- Представництво у Жешові, що знаходиться в організації, призначений польським Національним органом;
- Представництво у Бресті, що знаходиться в організації закладі «Брестський транскордонний інфоцентр»
- Представництво у Львові, що знаходиться в Інформаційному центрі підтримки транскордонного співробітництва «Добросусідство».

Функції контролю будуть здійснюватись на наступних рівнях:

- Незалежні аудитори, обрані бенефіціарами проектів, які відповідатимуть за перевірку витрат на рівні проектів;
- ОУ та СТС-ОП, яким будуть допомагати Контрольно-контактні пункти (ККП) у кожній з країн;
 - ККП у Польщі, що знаходиться у Центрі європейських проектів Польщі;
 - ККП у Білорусі, що знаходиться в Центрі Міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу у Білорусі;
 - ККП в Україні, що знаходиться в Міністерстві фінансів України.

Функції аудиту належатимуть наступним органам:

- Аудиторський орган (АО) – Генеральний інспектор з казначейського контролю Міністерства фінансів Республіки Польща;
- Група аудиторів (ГА), що складається з наступних членів:
 - Представник Польщі – Міністерство фінансів;
 - Представник Білорусі - Міністерство фінансів;
 - Представник України – Рахункова палата.

Функції та обов'язки вищевказаних органів Програми більш детально визначені в наступних розділах СОП та в описі Систем управління та контролю Програми (СУКП)

4.1. СПІЛЬНИЙ МОНІТОРИНГОВИЙ КОМІТЕТ (СМК)

СМК – це головний орган Програми, відповідальний за прийняття рішень. СМК відповідає за якісну та ефективну реалізацію Програми. СМК повинен бути утворений протягом 3 місяців з моменту затвердження Програми Європейською Комісією.

4.1.1. СКЛАД СПІЛЬНОГО МОНІТОРИНГОВОГО КОМІТЕТУ

Склад СМК буде наступним:

ПОСАДА	ОРГАН
Голова (без права голосу)	Орган управління (Міністерство економічного розвитку Республіки Польща)
Секретар	Спільний технічний секретаріат - Орган-посередник (Центр

(без права голосу)	європейських проектів Польщі)
Польща (максимально 7 членів з правом голосу)	Члени з правом голосу: 1. Національний орган (Міністерство економічного розвитку Республіки Польща). 2. Міністерство закордонних справ. 3. Маршалковське управління Підляського воєводства 4. Маршалковське управління Мазовецького воєводства. 5. Маршалковське управління Любельського воєводства. 6. Маршалковське управління Підкарпатського воєводства 7. Відповідні євро регіони, тобто «Неман», «Біловезька пушта», «Буг», «Карпатський» (один представник від кожного євро регіону на почерговій основі.) Спостерігачі без права голосу: 1. Контрольно-контактний пункт (Центр європейських проектів). 2. Аудиторський орган (Міністерство фінансів).
Білорусь (максимально 8 членів з правом голосу)	Члени з правом голосу: 1. Національний орган (Міністерство закордонних справ Республіки Білорусь). 2. Міністерство економіки. 3. Брестський обласний виконавчий комітет. 4. Гродненський обласний виконавчий комітет. 5. Мінський обласний виконавчий комітет. 6. Гомельський обласний виконавчий комітет. 7. Мінський міський виконавчий комітет. 8. Відповідні євро регіони, тобто «Неман», «Біловезька пушта», «Буг» (один представник від кожного євро регіону на почерговій основі.) Спостерігачі без права голосу: 1. Контрольно-контактний пункт (Центр Міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу в Білорусі). 2. Міністерство фінансів Республіки Білорусь.
Україна (максимально 9 членів з правом голосу)	Члени з правом голосу: 1. Національний орган (Міністерство економічного розвитку та торгівлі України). 2. Бюро європейської інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України. 3. Міністерство закордонних справ України. 4. Волинська обласна державна адміністрація. 5. Львівська обласна державна адміністрація. 6. Закарпатська обласна державна адміністрація. 7. Рівненська обласна державна адміністрація. 8. Тернопільська обласна державна адміністрація. 9. Івано-Франківська обласна державна адміністрація. Спостерігачі без права голосу: 1. Контрольно-контактний пункт (Міністерство фінансів України). 2. Відповідні євро регіони, тобто «Буг» та «Карпатський» (один представник від кожного євро регіону на почерговій основі.)
Інші спостерігачі без права голосу	Європейська Комісія

Таблиця 4. Склад СМК.

Окрім належно призначених членів комітету, з метою забезпечення тісного зв'язку з усіма зацікавленими сторонами та експертами у реалізації Програми, інші представники можуть бути запрошені до участі в засіданнях СМК (як спостерігачі без права голосу) відповідно до тематики обговорення СМК та за згодою голови СМК. Серед таких спостерігачів, з метою забезпечення відповідності процесу реалізації Програми Стратегії ЄС для Регіону Балтійського моря та синергії Програми з діяльністю Фонду внутрішньої безпеки ЄС, представники польського координатора EUSBSR та відповідального органу ФВБ можуть бути запрошені до участі у засіданнях СМК.

4.1.2. Завдання СМК

СМК відповідає за реалізацію Програми та досягнення її пріоритетів на підставі індикаторів, які можна об'єктивно перевірити, та відповідних цільових значень, визначених Програмою (Індикатори Програми, пункт 3.1.6). СМК вивчатиме всі чинники, що впливають на ефективність Програми.

СМК уповноважений надавати рекомендації ОУ щодо реалізації та оцінювання Програми. СМК відслідковуватиме заходи, яких було вжито на основі його рекомендацій.

СМК уповноважений, зокрема:

- погоджувати робочу програму та фінансовий план ОУ, включаючи заплановане використання технічної допомоги;
- відслідковувати виконання ОУ робочої програми та фінансового плану;
- затверджувати критерії відбору проектів для фінансування Програмою;
- відповідати за процедуру оцінки та відбору проектів, що фінансується Програмою;
- затверджувати пропозиції внесення змін до Програми;
- перевіряти всю звітність, що подається ОУ та за необхідності вживати відповідних заходів;
- вивчати всі спірні питання, подані на розгляд ОУ;
- перевіряти та погоджувати річний звіт, визначений ст. 77 РР;
- перевіряти та погоджувати річний план моніторингу та оцінювання, визначений ст. 78 РР;
- перевіряти та погоджувати річний план з інформації та комунікації, визначений ст. 79 РР.

4.1.3. Робота СМК

Як правило, СМК прийматиме рішення шляхом досягнення консенсусу. В обґрунтованих випадках, коли не вдається досягнути консенсусу шляхом попередніх перемовин між делегаціями країн-учасниць, рішення СМК можуть прийматись шляхом голосування. Кожна країна-учасниця має право одного голосу, незалежно від кількості членів у її делегації. Інформація про діяльність СМК буде визначена детально в ПП СМК, який має бути затверджений одноголосно на першому засіданні.

Представник ОУ головуватиме в СМК. Представник СТС-ОП виконуватиме обов'язки секретаря СМК.

Засідання СМК відбуватимуться відповідно до потреб, проте не рідше одного разу на рік. Засідання СМК скликається ОУ або на підставі належно обґрунтованого запиту одного з його членів чи ЄК. СМК також має право приймати рішення в письмовому порядку за ініціативою ОУ чи однієї з країн-учасниць. У випадку незгоди член СМК має право вимагати обговорення рішення на засіданні.

ОП відповідатиме за секретарські функції та організацію засідань СМК. Після кожного засідання протокол має бути оформлений та надісланий всім членам для погодження. Кінцева версія протоколу має бути розіслана всім членам та спостерігачам.

ОУ та національні органи повинні надавати сприяння членам СМК в отриманні віз.

4.2. ОРГАН УПРАВЛІННЯ (ОУ)

Роль ОУ надається Міністерству економічного розвитку Республіки Польща³.

ОУ нестиме особливу відповідальність за управління Програмою у відповідності з принципами належного фінансового управління та слідкуватиме за дотриманням відповідності рішень СМК чинним правилам та положенням.

4.2.1. ПРИЗНАЧЕННЯ

Підготовка Програми розпочалась навесні 2013, коли відбулась перша зустріч відповідних НО Польщі, Білорусі та України і було прийнято рішення спільно створити та подати на затвердження ЄС Програму ТКС в рамках ЄІС. На тому ж засіданні було спільно вирішено призначити Міністерство економічного розвитку Польщі до виконання обов'язків ОУ Програми.

Після подачі СОП до ЄК, ОУ має пройти процедуру призначення, що ґрунтується на висновках та звіті, підготованих незалежним аудиторським органом, таким, як АО. Аудит має дослідити відповідність СУКП, включаючи роль СТС-ОП, критеріям призначення, визначеним у Додатку до РР. АО повинен врахувати, якщо це необхідно, чи СУКП відповідає системі, що діяла у попередньому програмному періоді, а також розглянути свідчення їхньої ефективної діяльності. АО повинен виконувати свої обов'язки у відповідності з міжнародними стандартами аудиту.

Країна ЄС, від якої призначено ОУ, повинна подати офіційне рішення про його призначення Комісії якомога швидше після затвердження Програми Комісією. Впродовж двох місяців після отримання офіційного рішення Комісія має право вимагати звіт та висновки АО та опис систем управління та контролю, зокрема в частині, що стосується відбору проектів. Якщо Комісія не має наміру вимагати дані документи, вона повинна повідомити про це країну ЄС якомога швидше. Якщо Комісія вимагає дані документи, вона має право подати свої зауваження впродовж двох місяців від отримання документів, які повинні бути переглянуті з урахуванням цих зауважень. У випадку, коли Комісія не має попередніх чи подальших зауважень, вона повинна повідомити про це країну ЄС якомога швидше.

У випадку, коли наявні висновки аудиту та контролю вказують на те, що призначений орган перестав відповідати критеріям призначення, визначеним у РР, країна ЄС повинна на відповідному рівні вжити заходи для виправлення порушень та призначити випробувальний період, співмірний серйозності порушення, протягом якого мають бути вжиті виправні заходи. Водночас у випадку, якщо призначений орган не застосує необхідних виправних заходів впродовж випробувального періоду, визначеного країною-членом на відповідному рівні, це буде підставою для припинення його призначення.

Країна ЄС повинна невідкладно повідомити Комісію у наступних випадках:

- призначеному органу призначено випробувальний період (необхідно надати інформацію про виправні заходи та відповідний випробувальний період);
- завершення випробувального періоду після виконання виправних заходів;
- припинення призначення відповідного органу.

³ Правонаступник Міністерства Інфраструктури і розвитку Польщі

Повідомлення про визначення випробувального періоду, призначеному органу країною ЄС не є підставою призупинення розгляду платіжних заяв.

У випадку, коли повноваження ОУ припинено, країни-учасниці призначатимуть новий орган, який перебере на себе повноваження ОУ. Такий орган має пройти процедуру призначення, визначену вище, про що має бути повідомлено Комісії згідно із Статтею 25.4 РР. Така зміна вимагатиме перегляду Програми відповідно до Статті 6 РР.

Правова форма рішення про призначення визначається наступним чином:

Роль органу, який відповідає за процедуру призначення, відводиться Міністру економічного розвитку Республіки Польща. Завдання із призначення виконуватиме підрозділ Департаменту територіального співробітництва Міністерства економічного розвитку Республіки Польща, що підпорядковується Генеральному Директору у Міністерстві економічного розвитку. Цей підрозділ є відокремленим та функціонально незалежним від ОУ і знаходиться у Департаменті територіального співробітництва.

Роль незалежного аудиторського органу, який готуватиме звіт та висновок, в яких буде дана оцінка відповідності систем управління та контролю критеріям призначення, визначеним у Додатку до РР, довіряється Генеральному інспектору з казначейського контролю, що також виконуватиме функцію АО.

Послідовність та орієнтовні часові рамки процедури призначення є наступними:

- ОУ подає заяву про готовність пройти процедуру призначення до незалежного аудиторського органу. Разом із заявою про готовність ОУ подає опис СУКП та інші відповідні документи до незалежного аудиторського органу та органу, який відповідає за процедуру призначення;
- незалежний аудиторський орган проводить необхідну аудиторську перевірку та готує висновок та звіт, у яких дано оцінку відповідності СУКП критеріям призначення, визначеним у Додатку до РР. Аудиторський висновок та звіт передаються ОУ та органу, відповідальному за процедуру призначення;
- орган, відповідальний за призначення, видає рішення щодо призначення ОУ. Офіційне рішення про призначення видається органом, відповідальним за призначення у письмовій формі та подається ОУ та ЄК.

Передбачається, що рішення з призначення ОУ буде прийнято приблизно через 12 місяців після прийняття Програми Комісією.

4.2.2 СТРУКТУРА ТА ЗАВДАННЯ ОУ

Міністр економічного розвитку Республіки Польща виконуватиме обов'язки ОУ.

Для цілей реалізації Програми, ОУ поділяється на три функціонально незалежні одиниці: операційний підрозділ, підрозділ(и) фінансів та контролю і платіжний підрозділ. Для виконання своїх конкретних обов'язків підрозділи співпрацюватимуть між собою.

Уповноваженою посадовою особою є заступник державного секретаря в Міністерстві економічного розвитку або уповноважений директор чи заступник директора Департаменту територіального співробітництва. СТС-ОП надаватиме підтримку ОУ у виконанні його завдань.

Операційний підрозділ

Окремий підрозділ Департаменту територіального співробітництва Міністерства економічного розвитку Республіки Польща виконуватиме обов'язки операційного підрозділу. До його функцій, зокрема, належатимуть:

- підтримка роботи СМК;
- забезпечення СМК необхідною інформацією для виконання його завдань, зокрема даними щодо поступу Програми у досягненні очікуваних результатів та цілей (за підтримки СТС-ОП);
- написання та, після погодження СМК, подання операційних річних/кінцевих звітів Комісії;
- обмін з СТС-ОП, АО, НО та бенефіціарами інформацією, що стосується виконання ними своїх завдань чи реалізації проектів;
- створення та ведення комп'ютеризованої системи для запису та зберігання даних для кожного проекту, які необхідні для моніторингу, оцінювання, фінансового управління, контролю та аудиту, в тому числі даних про окремих учасників у проектах, де це доречно. Зокрема фіксуватимуться та зберігатимуться технічні та фінансові звіти по кожному проекту. Система повинна забезпечувати всі дані, необхідні для складання платіжних запитів і річних звітів, в тому числі суми до повернення, повернені суми, а також суми, вираховані в результаті скасування, повністю або частково, фінансування проекту або Програми (у співпраці з фінансовим та платіжним підрозділами, СТС-ОП, ККП та АО);
- виконання, за необхідності, досліджень з оцінки впливу на довкілля на програмному рівні (за підтримки СТС-ОП);
- виконання планів з інформації та комунікації згідно ст.79 РР (за підтримки ОП та представництв);
- впровадження планів моніторингу та оцінювання згідно ст.78 РР (у співпраці з фінансовим та платіжним підрозділами);
- підготовка та оголошення конкурсів проектних заявок (за підтримки СТС-ОП);
- керування процедурами відбору проектів, організація Комітетів відбору проектів, надання провідному бенефіціарові документа, у якому викладені умови підтримки кожного з проектів, включаючи фінансовий план та кінцевий термін реалізації (за підтримки СТС-ОП, а також подання рекомендацій КВП до СМК та ЄК (за підтримки СТС-ОП);
- підписання грантових контрактів та сервісних контрактів, і, згодом, за необхідністю, підписання додатків до укладених контрактів (за підтримки СТС-ОП);
- управління контрактами і проектами ТД ОУ.

Фінансовий/і та контрольний/і підрозділ/и

Окремі підрозділи Департаменту територіального співробітництва Міністерства економічного розвитку виконуватиме функції фінансово-контрольного підрозділу, обов'язки якого включатимуть:

- підтвердження того, що послуги, товари та роботи були надані, поставлені та/чи виконані і що витрати, задекларовані бенефіціарами, були ними оплачені та що це було здійснено у відповідності із застосовним законодавством, правилами та умовами фінансування проектів Програми у відповідності із ст. 26 РР (у співпраці з ОП та ККП);
- забезпечення ведення бенефіціарами проектів окремого бухгалтерського обліку або використання відповідного бухгалтерського коду для проведення всіх операцій, пов'язаних з проектом;
- застосування ефективних та співмірних заходів для попередження шахрайства з урахуванням визначених ризиків;
- запровадження процедур для забезпечення ведення всієї документації відносно витрат та аудитів, необхідної для забезпечення наскрізної аудиторської перевірки, у відповідності до вимог ст.30 РР;
- підготовка управлінської декларації та річного звіту, визначеного ст.68 РР;
- підготовка та подання платіжних заявок Комісії у відповідності з ст.60 РР;
- підготовка фінансової частини річних/заключного фінансових звітів;
- врахування результатів всіх аудитів, проведених безпосередньо або під наглядом АО при підготовці та поданні платіжних заявок;

- ведення комп'ютеризованого бухгалтерського обліку витрат, що декларуються Комісії та платежів, здійснених бенефіціарам;
- ведення обліку сум, що підлягають стягненню та скасованих коштів після скасування гранту повністю або частково;
- внесення фінансових коригувань та контроль за поверненням коштів.

Платіжний підрозділ

Обов'язки бухгалтера виконуватиме головний бухгалтер Міністерства економічного розвитку Республіки Польща.

Окремий підрозділ Департаменту бюджету розвитку Міністерства економічного розвитку Республіки Польща виконуватиме функції платіжного підрозділу з наступними обов'язками:

- відкриття єдиного банківського рахунку Програми та управління ним;
- ведення обліку Програми (бухгалтерський облік повинен бути незалежним та відокремленим і включати виключно операції, пов'язані з Програмою і давати можливість аналітичного відслідковування за ТЦ, пріоритетами та проектами);
- отримання платежів від ЄК;
- здійснення платежів бенефіціарам та підрядникам.

Структура ОУ та НО

Витяг з організаційної структури Міністерства інфраструктури та розвитку Республіки Польща, пов'язаної з ЄІС.

4.3. НАЦІОНАЛЬНІ ОРГАНИ (НО)

Національні органи співпрацюють з ОУ під час підготовки та впровадження Програми, та несуть відповідальність за координацію процесу розробки та впровадження Програми на своїх територіях у сферах управління Програмою, контролю, аудиту, виявлення порушень та повернення коштів.

Наступні органи відіграватимуть роль НО:

- у Польщі: функціонально незалежний підрозділ Департамент територіального співробітництва Міністерства економічного розвитку Республіки Польща;
- в Білорусі: Міністерство закордонних справ Республіки Білорусь;
- в Україні: Міністерство економічного розвитку та торгівлі України.

НО надаватимуть підтримку ОУ в управлінні Програмою у відповідності з принципами належного фінансового управління, в тому числі:

- відповідатимуть за створення та ефективну роботу систем управління та контролю на національному рівні;
- забезпечуватимуть загальну координацію інституцій, залучених на національному рівні впровадження Програми, зокрема інституцій, які виконують роль ККП та членів ГА;
- представлятимуть країну на СМК.

Допомога НО в управлінні Програмою може включати:

- підтримку ОУ у наданні конкретних даних по країні в контексті реалізації Програми;
- підтримку ОУ в організації консультацій щодо оцінки впливу на навколишнє середовище на своїй території (за сприяння відповідних інституцій);
- підтримку ОУ/СТС-ОП у здійсненні перевірки на прийнятність та відповідність адміністративним критеріям (для отримання висновків щодо прийнятності відповідного заявника/партнера, відповідності підтверджуючих документів вимогам національного законодавства і т.д.);

- сприяння у створенні представництв на їх території, як от: надання необхідної інформації стосовно: інституції яка може розмістити/взяти на себе обов'язки представництва та надання іншої підтримки згідно потреб та домовленостей,
- підтримку ОУ/СТС-ОП у вирішенні можливих викликів та проблем у впровадженні проектів у відповідних країнах, підтримка ОУ у попередженні, виявленні та виправленні порушень, включаючи шахрайство та повернення неналежно виплачених коштів разом з відсотками згідно ст.74 РР на їх території. Орган управління та Комісія повинні бути невідкладно повідомлені про такі порушення, а також повинні бути в курсі щодо проходження відповідних адміністративних та правових проваджень. Обов'язки країн-учасниць щодо неналежно виплачених коштів передбачені ст.74 РР.

Підтримка, що надається національними органами Органові управління щодо попередження, виявлення та виправлення порушень, а також повернення коштів на їх території може включати наступне:

- попередження: участь у розробці рекомендацій щодо прийнятних витрат бенефіціарів проекту, і т.д.;
- виявлення: управлінські перевірки за власною ініціативою та сприяння в проведенні управлінських перевірок ОУ/СТС-ОП, перевірка витрат за власною ініціативою та сприяння у проведенні перевірок ОУ/СТС-ОП (роль ККП);
- виправлення: сприяння ОУ у виправленні виявлених порушень;
- невідкладне повідомлення ОУ про порушення;
- визначення спільно з ОУ ефективних та співмірних заходів для попередження шахрайства, які мають бути запроваджені на їхній території;
- підтримка ОУ у стягненні коштів з бенефіціарів проектів (громадських та державних організацій), зареєстрованих на їхній території, а також надання іншої підтримки за необхідності і за попереднім погодженням.

Що стосується національних органів Білорусі та України, умови відповідальності за стягнення коштів, неналежно виплачених бенефіціарам, зареєстрованим на білоруській та українській частині території Програми, у випадках, коли такі суми неможливо стягнути, а також порядок стягнення будуть передбачені Фінансовими угодами, які буде укладено між урядом Республіки Білорусь та урядом України з одного боку та ЄК з іншого.

4.4. Спільний технічний секретаріат - Орган-посередник (СТС-ОП)

Орган управління створить Спільний технічний секретаріат - Орган-посередник для практичної реалізації Програми. СТС-ОП допомагатиме ОУ, СМК та, за необхідності, також АО у виконанні їхніх відповідних функцій. Зокрема, СТС-ОП інформуватиме потенційних бенефіціарів про можливості фінансування, що пропонуються Програмою та допомагатиме бенефіціарам у реалізації їхніх проектів.

СТС-ОП знаходитиметься в державному Центрі європейських проектів Польщі (ЦЄП). Відповідні домовленості між ОУ та СТС-ОП будуть офіційно задокументовані.

СТС-ОП буде розміщений у відповідному підрозділі ЦЄП, що буде функціонально незалежним від інших підрозділів, які будуть залучені як ККП у Польщі.

В СТС-ОП працюватимуть польські, білоруські та українські експерти. Внутрішня структура СТС-ОП повинна відповідати вимогам, визначеним в СУКП. Функції оперативного управління та фінансового управління повинні бути організовані розмежовано в рамках СТС-ОП.

Витрати на функціонування СТС-ОП виплачуються з бюджету ТД Програми.

СТС-ОП нестиме відповідальність за виконання наступних завдань:

1. Сприяння в організації конкурсів проектних заявок:

- написання спільно з ОУ взірцевих документів для бенефіціарів Програми (рекомендацій, посібників, інструкцій до директивних документів);
- оголошення конкурсів проектних заявок;
- прийняття та реєстрація проектних заявок;
- проведення та координація оцінки проектних заявок на адміністративну відповідність, якість та прийнятність;
- найм незалежних зовнішніх експертів для оцінки заявок та організації експертної наради за необхідності;
- формування рейтингових списків проектних заявок;
- інформування всіх заявників про результати оцінки їхніх проектних заявок.

2. Надання сприяння роботі управлінських структур Програми (СМК, НО, ККП, ГА та іншим):

- підготовка необхідних матеріалів, документів, експертних висновків та інших внесків для нарад управлінських структур Програми;
- підготовка запрошень, протоколів нарад та інших документів засідань;
- сприяння ОУ/СМК у виконанні письмових процедур у відповідності з ПП СМК.

3. Надання допомоги заявникам та бенефіціарам, зокрема:

- Надання повної інформації про принципи подання заявок на фінансування ЄС, прийнятність витрат, форми проектних заявок, порядок надання фінансування проекту, надання допомоги та підтримки на всіх етапах реалізації проекту;
- Організація необхідних навчань, форумів пошуку партнерів, практичних семінарів і т.д.

4. Інформування та комунікація про Програму, зокрема:

- друк та розповсюдження буклетів та інших інформаційних матеріалів, що забезпечують промоцію Програми;
- організація конференцій та семінарів для заявників та бенефіціарів;
- організація навчань та практичних семінарів для бенефіціарів;
- підтримка та оновлення сторінки Програми в Інтернеті;
- розповсюдження публікацій;
- співпраця із засобами масової інформації в рамках інформування про можливості фінансування, які пропонує Програма;
- підготовка річного плану інформаційної та комунікаційної діяльності Програми разом з орієнтовним бюджетом та подання цього плану в ОУ;
- забезпечення дотримання бенефіціарами вимог візуалізації Програми (використання логотипу Програми, прапора ЄС та інформації про фінансування, надане Європейським інструментом сусідства у публікаціях а також під час конференцій та інших заходів і т.д.).

5. Комунікація, інформування, допомога ОУ в управлінні проектами та моніторингу реалізації проектів, включаючи допомогу бенефіціарам, зокрема:

- співпраця з ОУ в процесі запровадження та використання комп'ютеризованої системи для цілей збору та обробки фінансових та статистичних даних Програми та проектів;
- підготовка аналітичних документів, списків та поточних звітів, а також річних та кінцевих звітів реалізації Програми та подання їх ОУ;
- підготовка, управління та моніторинг контрактів на надання послуг з представництвами (у співпраці з фінансовими та платіжними підрозділами ОУ);
- відстеження використання коштів з бюджету технічної допомоги (наприклад контракти ОП з надавачами послуг, використання коштів, перерозподіл коштів і т.д.);
- підготовка попередніх версій грантових контрактів спільно з платіжним підрозділом, подання їх в ОУ для підписання та пересилання їх від імені ОУ головним бенефіціарам з метою їх підписання та надалі, за необхідності, підготовка додатків до укладених контрактів;

- підтримка ГА, проведення офіційних та фінансових перевірок на основі відповідних контрольних списків проміжних та фінансових звітів, одержаних від бенефіціарів, а також скерування перевірених звітів до платіжного підрозділу ОУ;
- перевірка платіжних заявок та скерування їх до платіжного підрозділу;
- проведення перевірок проектів на місці відповідно до вимог ст. 26 РР та моніторингових візитів гідно з вимогами ст. 78 РР;
- перевірка змін, запропонованих головними бенефіціарами до їхніх проектів (як суттєвих, так і незначних);
- співпраця з організаціями, інституціями та мережами, необхідна для досягнення цілей Програми;
- інформування ОУ про виявлені порушення.

6. Ведення всієї документації, пов'язаної з проектом та впровадженням Програми, зокрема документів, що стосуються витрат та документів, потрібних для належного проведення наскрізної аудиторської перевірки.

4.5 ПРЕДСТАВНИЦТВА ТА ЇХНІ ФУНКЦІЇ

Згідно з рішенням країн-учасниць було засновано два представництва в країнах-партнерах для надання сприяння СТС-ОП у виконанні його функцій:

1. Представництво у Бресті (Білорусь), що знаходиться в установі «Брестський транскордонний інфоцентр».
2. Представництво у Львові (Україна), що знаходиться в Інформаційному центрі сприяння транскордонному співробітництву «Добросусідство».

Їхні обов'язки, зокрема, включатимуть наступне:

- виконання плану з інформації та комунікацій;
- підтримка в організації засідань СМК та інших основних заходів Програми;
- збір даних для здійснення моніторингу проектів;
- інші завдання, що сприяють ОУ та СТС-ОП у щоденному впровадженні Програми;
- надання підтримки НО та ККП у Білорусі та Україні у виконанні їхніх завдань.

За будь-яких обставин представництвам не може бути довірене виконання державних повноважень чи самостійне прийняття рішень стосовно проектів. Відповідні домовленості між ОУ та Представництвом повинні бути оформлені письмово (у вигляді контракту на надання послуг) на основі Практичного посібника з закупівель та грантів для зовнішньої діяльності Європейського Союзу (PRAG), чинного на момент затвердження СОП Європейською Комісією. Цей контракт на надання послуг буде надано на підставі процедури переговорів з єдиним учасником як у ситуації, коли з технічних причин контракт може бути надано лише конкретному провайдеру послуг.

У кожному представництві працюватиме не більш ніж 3 експерти (проте не більше 2 повних ставок). Мінімальні вимоги до кваліфікації експертів Представництв також буде викладено у Технічному завданні.

4.6 Аудиторський орган (АО)

АО забезпечує проведення аудиту систем управління і контролю Програми у належній вибірці проектів та річних звітів Програми.

Роль АО виконує Генеральний інспектор казначейського контролю. Функції Генерального інспектора казначейського контролю виконує Заступник Міністра фінансів. Генеральний

інспектор казначейського контролю виконує свої функції через Управління захисту фінансових інтересів Європейського Союзу та 16 відділів казначейського контролю.

Згідно вимог ст. 32 (4) РР, АО є незалежним від ОУ, так само як від ККП. Функції АО, ОУ та ККП виконуються окремими та незалежними органами.

Всі аудиторські органи за будь-яких обставин є цілковито незалежними у виконанні аудиторських функцій відносно ОУ, ККП та СТС-ОП, а також від інших органів, причетних до реалізації Програми. Це має бути чітко визначено у правилах процедур Групи аудиторів (ГА).

Кожна країна-учасниця має визначити мінімальні вимоги до кваліфікації та досвіду членів ГА, що призначаються від країни та для аудиторів, що виконують обов'язки аудиту. Всі вони повинні бути кваліфікованими аудиторами.

АО, зокрема:

- забезпечуватиме проведення аудитів систем управління і контролю Програми у належній вибірці проектів та річної облікової звітності Програми;
- у випадку, якщо аудит здійснюватиме орган, відмінний від АО, забезпечуватиме необхідну функціональну незалежність такого органу;
- забезпечуватиме відповідність аудиторської роботи міжнародним стандартам аудиту;
- подаватиме стратегію проведення аудитів Комісії не пізніше ніж протягом 9 місяців з моменту підписання першої угоди про фінансування згідно ст.8 (2) РР. Стратегія аудиту повинна визначати методологію аудиту річної облікової звітності та проектів, метод вибірки проектів для проходження аудиту та планування аудитів на поточний аудиторський рік та два наступні звітні роки. Стратегія аудиту повинна переглядатись щорічно починаючи з 2017 р. до кінця 2024 р. У випадку, якщо спільна система управління та контролю використовується кількома Програмами, для всіх Програм повинна бути розроблена єдина стратегія аудиту. Оновлена стратегія аудиту повинна подаватись Комісії разом з річним звітом Програми;
- у відповідності із ст.68 РР складатиме аудиторські висновки з річної облікової звітності за попередній звітний рік та річний аудиторський звіт.

4.7 Група аудиторів (ГА)

Члени Групи аудиторів надають сприяння АО в оцінці національної частини системи та під час проведення вибірових перевірок витрат проектів. ГА також допомагає АО у розробці стратегії аудиту Програми шляхом її спільної розробки або затвердження програми, розробленої АО.

ГА формується з представників всіх країн-учасниць і повинна бути утворена не пізніше трьох місяців від моменту призначення ОУ. ГА опрацює власні правила процедур. ГА очолить представник АО.

До складу ГА призначаються державні службовці, що представляють наступні інституції та займають наступні посади:

1. Представник Польщі – Генеральний інспектор казначейського контролю (Міністерство фінансів, Управління захисту фінансових інтересів Європейського Союзу).
2. Представник Білорусі - Міністерство фінансів.
3. Представник України – Рахункова палата.

Наступні питання, пов'язані з аудиторською функцією будуть предметом обговорення на зачіданнях ГА:

- стратегія аудиту (включаючи метод вибірки, методологію аудиту річної облікової звітності та проектів, і т.д.);
- висновки аудиту річної облікової звітності;
- річний аудиторський звіт;
- інші відповідні питання, підняті членами ГА.

4.8 КОНТРОЛЬНО-КОНТАКТНІ ПУНКТИ (ККП)

Контрольно-контактні пункти будуть створені у кожній країні-учасниці з метою підтримки ОУ у перевірці витрат, які декларують бенефіціари.

Кожна країна-учасник має призначити ККП (у відповідності з ст.4(4) є та ст.32 РР). Наступні інституції діятимуть як ККП:

1. У Польщі – Центр європейських проектів (ККП буде розташовано в окремому підрозділі ЦЄП, що буде функціонально незалежним від іншого підрозділу, який буде задіяний як СТС-ОП).
2. В Білорусі – Центр Міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу в Білорусі.
3. В Україні – Міністерство фінансів України.

ККП буде доручено наступні обов'язки:

Польща:

Обов'язки ККП включатимуть:

- Нагляд за перевіркою витрат на проектному рівні шляхом:
 - визначення критеріїв випадків, коли бенефіціари повинні звернутись до аудиторів;
 - погодження незалежних аудиторів, найнятих бенефіціарами;
 - на вимогу ОУ проведення контролю якості роботи аудиторів (у співпраці з іншими відповідними інституціями) у випадку виникнення будь-яких підозр про ненадійність аудиторської роботи;
 - допомога СТС-ОП/ОУ у проведенні навчань для аудиторів, найнятих бенефіціарами;
- Надання роз'яснень НО/СТС-ОП/ОУ щодо національного законодавства (закупівель, ПДВ, трудове законодавство і т.д.) у співпраці з відповідними державними органами;
- Підготовка *Посібника з перевірки витрат* з допомогою СТС-ОП/ОУ ;
- На запит СТС-ОП/ОУ, допомога у проведенні перевірок проектів на місці згідно положень ст.32 (2) РР на національній території.
- Забезпечення виконання резолюцій і рішень СМК, реалізація яких є в компетенції ККП; допомога ОУ у впровадженні резолюцій або рішень, реалізація яких є в компетенції ОУ

Україна:

- Нагляд за перевіркою витрат на проектному рівні шляхом:
 - попереднього відбору незалежних аудиторів, включаючи подання оголошення про попередній конкурс заявок аудиторів, якісна перевірка виконання аудиторами вимог (у співпраці з Аудиторською палатою) та створення відкритого повного переліку незалежних аудиторів, які можуть бути обрані бенефіціарами для перевірки проектних витрат, а також внесення змін до переліку (додавання чи виключення аудиторів);
 - погодження незалежних аудиторів, найнятих бенефіціарами;
 - на вимогу ОУ, проведення контролю якості роботи аудиторів (у співпраці з іншими відповідними інституціями) у випадку виникнення будь-яких підозр щодо ненадійності аудиторської роботи;
 - допомога СТС-ОП/ОУ у проведенні навчань для аудиторів, найнятих бенефіціарами;

- Надання роз'яснень НО/СТС-ОП/ОУ про національне законодавство (закупівель, ПДВ, трудове законодавство і т.д.) у співпраці з відповідними державними органами;
- Відповіді на прохання надати роз'яснення отримані від СТС-ОП/ОУ для належного розгляду платіжних заявок;
- Надання сприяння СТС-ОП/ОУ/НО у проведенні процедур стягнення;
- Надання сприяння СТС-ОП/ОУ у розробці *Посібника з перевірки витрат*;
- Допомога СТС-ОП/ОУ у проведенні перевірок проектів на місці згідно положень ст.32 (2) РР на національній території.

Білорусь:

Обов'язки ККП:

- Координація розробки критеріїв для складання переліку аудиторських компаній, послугами яких слід користуватись білоруським партнерам для перевірки витрат по проектах у відповідності з вимогами та правилами реалізації Програм ТКС (спільно з Міністерством фінансів та іншими відповідними органами);
- Координація підготовки проекту та затвердження переліку аудиторських компаній, з якими є позитивний попередній досвід співпраці на основі попередньо визначених критеріїв спільно з Міністерством фінансів та іншими відповідними органами). Подання списку ОУ та НО, а також забезпечення його поновлення впродовж реалізації Програми;
- На запит ОУ чи НА, ініціювання перевірки відповідності реалізованої діяльності по проекту Програми, включаючи, за необхідності, перевірку реалізації проекту на місці, а також забезпечення подання відповідних роз'яснень ОУ чи національному органу;
- На запит ОУ, підготовка роз'яснень про застосування національного законодавства до реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, а також правила здійснення транскордонної співпраці;
- Вчасне інформування ОУ управління Програми чи національного органу про актуальні чи можливі труднощі та проблеми в реалізації проекту білоруськими партнерами;
- Допомога в організації навчальних заходів для представників аудиторських компаній з переліку аудиторських компаній;
- Участь у засіданнях СМК Програми;
- Надання сприяння СТС-ОП/ОУ у підготовці проекту *Посібника з перевірки витрат*;
- Надання сприяння НО у проведенні процедур стягнення;

Витрати, понесені ККП, будуть покриті бюджетом ТД Програми.

4.9. НЕЗАЛЕЖНІ АУДИТОРИ

Витрати, заявлені бенефіціарами згідно платіжної заявки, повинні бути перевірені аудитором, незалежним від бенефіціара і від ОУ/СТС-ОП. Аудитор перевірить, чи витрати, заявлені бенефіціаром та надходження в проект відповідають дійсності, правильно відображені і є прийнятними відповідно до контракту.

Незалежні аудитори, яким було доручено перевірку витрат проекту, або обиратимуться бенефіціарами і потім затверджуватимуться ККП (для польських бенефіціарів) або вибиратимуться бенефіціарами із списку організацій, затверджених відповідним ККП (для білоруських та українських бенефіціарів). Незалежні аудитори повинні діяти у відповідності до вимог щодо перевірки витрат, передбачених грантовим контрактом та контрольних процедур Програми.

5 РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ

5.1. Короткий Опис Систем управління та контролю Програми (сукп)

У цьому розділі визначено структури та процедури реалізації Програми, а також основні завдання та обов'язки органів Програми. Більш детально ця інформація викладена в повній версії Системи управління та контролю Програми.

5.1.1. Органи програми та їх головні функції

Органи програми було встановлено на трьох різних рівнях, визначених в РР:

- рівень управління;
- рівень аудиту;
- рівень контролю.

Структури рівня управління включають:

Спільний моніторинговий комітет (СМК)

Спільний моніторинговий комітет – це головний орган, на який покладається основна відповідальність за якісне та ефективне впровадження Програми. Згідно ст.21 РР країни-учасниці повинні створити СМК впродовж трьох місяців з дати затвердження Програми Комісією. Склад та головні завдання СМК визначені у ст.22, 23 та 24 РР та передбачені у пункті 4.1 СОП.

Орган Управління (ОУ)

Країни-учасниці призначили Міністерство економічного розвитку Республіки Польща діяти як ОУ Програми. Функції ОУ викладені у ст. 26 РР та описані у пункті 4.2 СОП.

Національні органи (НО)

Всі країни-учасниці призначили органи, який виконуватимуть роль НО Програми. Наступні інституції виконуватимуть роль НО:

- У Польщі: функціонально незалежний підрозділ Департаменту територіального співробітництва Міністерства економічного розвитку Республіки Польща;
- В Білорусі: Міністерство закордонних справ Республіки Білорусь;
- В Україні: Міністерство економічного розвитку та торгівлі України.

Відповідні НО та їхні функції визначені у ст.31 РР та описані у пункті 4.3 СОП.

Спільний технічний секретаріат - Орган-посередник (СТС-ОП) та Представництва

Органом управління призначений СТС-ОП, який знаходиться у Варшаві, у складі державної інституції «Центр європейських проектів» для реалізації програми на постійній основі. СТС-ОП надаватиме допомогу ОУ, СМК і, за необхідності, АО, у виконанні цих функцій. На підставі рішення країн-учасниць були створені три представництва для надання сприяння СТС-ОП у виконанні його функцій:

1. Представництво у Жешові (Польща), що буде розташоване у Маршалковському воєводстві Подкарпатського воєводства.
2. Представництво у Бресті (Білорусь), що знаходиться в організації «Брестський транскордонний інфоцентр»
3. Представництво у Львові, що знаходиться в Інформаційному центрі сприяння транскордонному співробітництву «Добросусідство».

Функції СТС-ОП та представництв визначені у ст.20(3) та 27 РР відповідно та описані у пунктах 4.4. та 4.5 СОП.

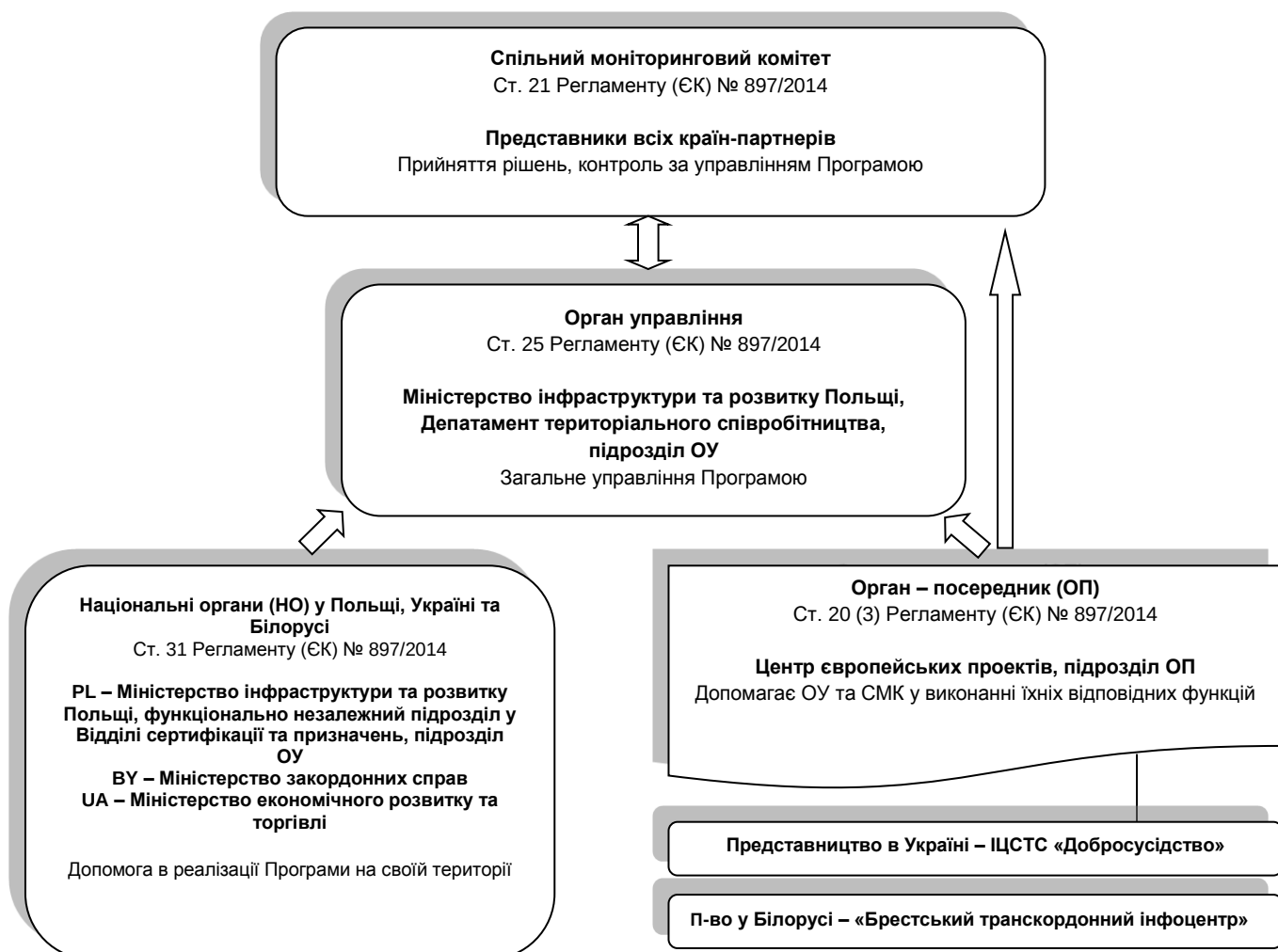

Рис. 5.1. Структури управління Програмою

Структури аудиту включають:

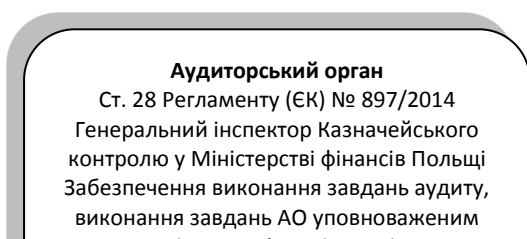
Аудиторський орган (АО) та Група аудиторів (ГА)

Функції АО, викладені у ст.32 РР, виконуватимуться Генеральним інспектором казначейського контролю Міністерства фінансів Республіки Польща.

АО працюватиме за сприяння ГА, що складатиметься з представників всіх країн-учасниць Програми. Визначені державні службовці, що представляють наступні інституції, будуть скеровані до ГА:

1. Польща: Генеральний інспектор казначейського контролю (Міністерство фінансів, Управління захисту фінансових інтересів Європейського Союзу).
2. Білорусь: Міністерство фінансів.
3. Україна: Рахункова палата.

Завдання АО та ГА визначені у ст.28 РР та описані у пунктах 4.6 та 4.7 СОП.

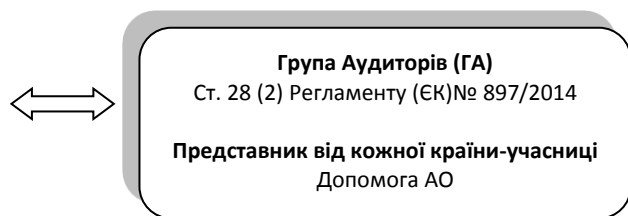

Рис. 5.2. Структури аудиту в Програмі

Структури контролю включають наступне:

Незалежні аудитори

Витрати на рівні проекту повинні перевіряти незалежні аудитори. В Україні та Білорусі такі аудитори обираються бенефіціаром із списку, затвердженого відповідним ККП. У Польщі аудитор обирається бенефіціаром і потім затверджується відповідним ККП.

Функції незалежних аудиторів відповідають опису у ст. 32.1 РР і викладені в пункті 4.9 СОП. Незалежні аудитори також повинні діяти згідно положень грантового контракту (щодо вимог до перевірки витрат) та відповідно до процедур контролю, що застосовуються у Програмі.

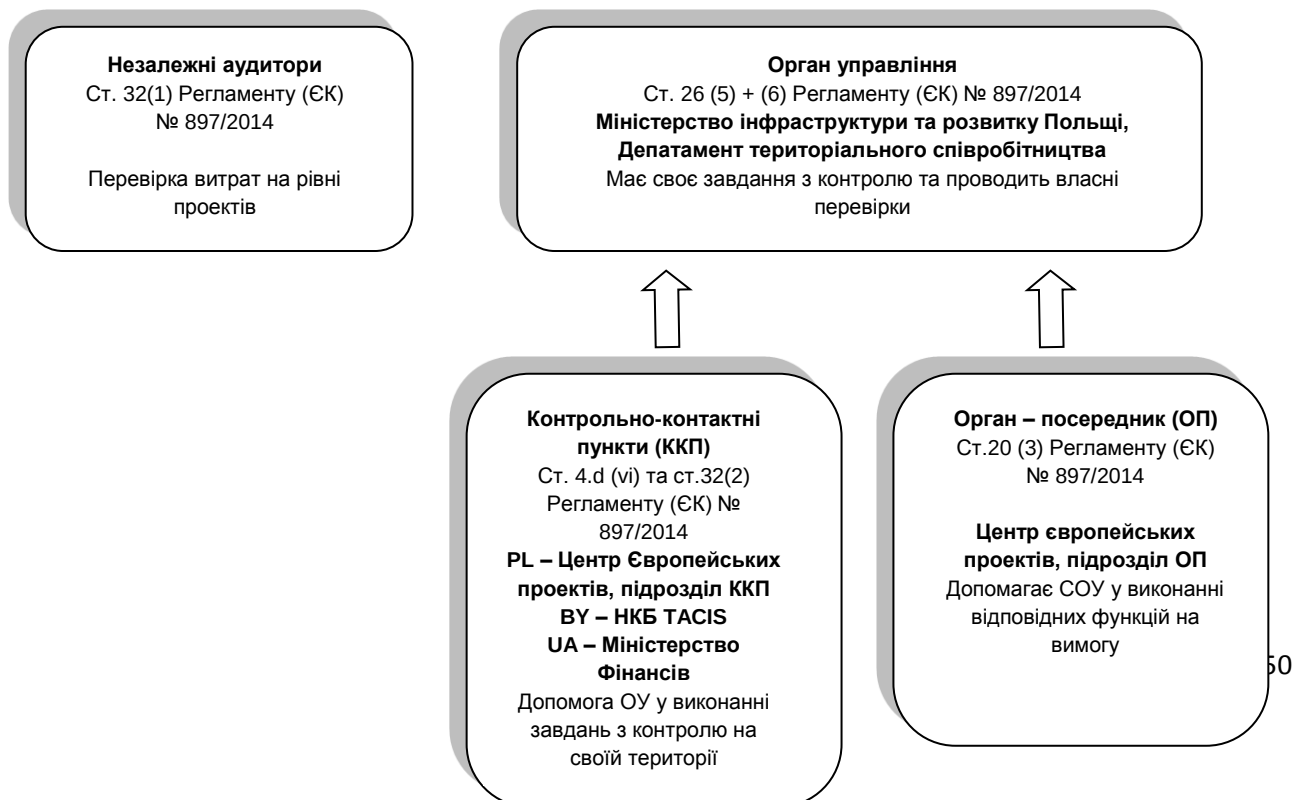
Орган управління та Спільний технічний секретаріат - Орган-посередник

Відповідно до положень ст. 26.5 (а) РР, ОУ відповідає за фінансове управління та контроль Програми. Функції ОУ відповідають опису в ст. 26.5 (а) та 26.6 РР і викладені в пункті 4.2.2 СОП. На підставі ст. 20.3 РР, частина завдань ОУ може виконуватись СТС-ОП, під відповідальність першого. Завдання СТС-ОП викладені в пункті 4.4 СОП.

Відповідно до положень ст. 32.2 РР, для виконання перевірок на території Програми, СТС-ОП надаватимуть допомогу ККП. З цією метою, всі країни-учасниці призначили орган, який діятиме як ККП на її території. Функції ККП виконуватимуть наступні інституції:

1. У Польщі – Центр європейських проектів
2. В Білорусі – Центр Міжнародної технічної допомоги Європейського союзу в Білорусі
3. В Україні – Міністерство фінансів України.

Функції ККП визначені у ст.32.2 РР та описані у пункті 4.8 СОП.

Домовленості щодо забезпечення незалежної роботи органів

АО є незалежним від ОУ, а також від ККП згідно вимог, передбачених ст.32(4) РР. Функції АО, ОУ та ККП мають виконувати окремі та незалежні державні органи. Всі органи аудиту за будь-яких обставин є цілковито незалежними у виконанні їхніх аудиторських функцій по відношенню до ОУ, ККП та СТС-ОП, а також інших органів, причетних до впровадження Програми.

Розмежування функцій органів Програми

Принцип розмежування функцій, визначений у ст.30 РР потрібно враховувати при розподілі завдань між окремими підрозділами органів Програми.

5.1.2. Процедури реалізації Програми

5.1.2.1. Процедури відбору та затвердження проектів

Відкриті конкурси проектних заявок⁴

Конкурси проектних заявок (КПЗ) оголошуються СТС-ОП після погодження з ОУ та на основі рішення СМК про погодження пакету документів для заявників. Згідно рішення СМК конкурс проектних заявок може бути зосереджений на окремих чи всіх чотирьох тематичних цілях, визначених Програмою, але може включати і всі тематичні цілі. На основі рішення СМК фінансування ВІП повинно здійснюватись тільки шляхом позаконкурсного відбору (відповідно до ст.41 РР). Відповідно, вартість інфраструктурної складової у проектах, що розглядаються через відкритий КПЗ, не повинна перевищувати 2.5 млн. євро. Оголошення про КПЗ повинно бути опубліковане на веб-сторінці Програми а також у пресі на території Програми. Планується, що Програмою буде оголошено щонайменше три відкриті КПЗ. Заявки можна буде подавати електронним шляхом.

Розгляд та відбір проектів

Згідно ст.24 РР, оцінка та відбір проектів належить до загальної компетенції СМК, який має право створити КВП, що діятиме під його керівництвом. Якщо СМК вирішить створити КВП, останній нестиме відповідальність за розгляд поданих заявок. КВП діятиме згідно положень, визначених в його ПП, спільно розроблених країнами-учасницями та погоджених СМК. ПП повинні також регулювати відбір членів КВП (обов'язкові критерії, призначення, вибір). Склад КВП має бути затверджено СМК. КВП матиме наступний склад: голова (без права голосу), секретар (без права голосу), члени з правом голосу та спостерігачі без права голосу. Всі члени КВП, а також зовнішні експерти, залучені до оцінки проектів, повинні бути безсторонніми та не мати конфлікту інтересів, а також повинні підписати Декларацію про безсторонність та збереження конфіденційності.

⁴ Згідно рішення СМК також можуть бути оголошені обмежені Конкурси проектних заявок (наприклад відкриті для заявників, що ввійшли до короткого переліку на основі поданих коротких описів проекту).

Процедури відбору проектів повинні забезпечувати дотримання принципів прозорості, рівного трактування, відсутності дискримінації, об'єктивності та справедливої конкуренції. З метою дотримання цих принципів:

- а) проекти будуть вибиратися та присуджуватися на підставі попередньо повідомлених критеріїв відбору та присудження, викладених в оціночній таблиці. Критерії відбору служать для оцінки можливостей заявника виконати запропонований ним проект. Критерії присудження використовуватимуться для оцінки якості проектної заявки на підставі встановлених цілей та пріоритетів (чесна конкуренція, прозорість, об'єктивність).
- б) до грантів застосовуються правила публічності інформації *ex ante* та *ex post* (прозорість);
- в) заявники повинні у письмовій формі повідомляти про результати оцінки. Якщо грант не буде виділено, ОУ повинен надати пояснення щодо відхилення заявки з посиланням на критерії відбору та присудження, які не було виконано в заявці (прозорість)
- г) однакові правила та умови повинні застосовуватись до всіх заявників (рівне трактування, недискримінація) .

Весь процес розгляду проектних заявок повинен координуватись СТС-ОП (під наглядом ОУ), який діятиме на основі правил процедур КВП. Додатково весь процес розгляду заявок буде викладений у Посібнику з розгляду та оцінки заявок.

Процес розгляду поданих заявок передбачає наступні кроки⁵:

- **Перевірку на відповідність адміністративним критеріям та прийнятність** – проводиться працівниками СТС-ОП, що діють як внутрішні експерти з оцінки під керівництвом ОУ. Перевірка на відповідність адміністративним критеріям та прийнятність заявки повинна здійснюватись у відповідності з критеріями, визначеними в оціночній таблиці, що входить до Посібника для заявників, затвердженого СМК. В рамках даного розгляду заявку буде перевірено на відповідність адміністративним критеріям, а також прийнятність заявника, його партнерів, проекту та витрат згідно умов Програми та КПЗ.

- **Якісна оцінка** – кожен проект має бути оцінений одним внутрішнім експертом з оцінки (працівником СТС-ОП) та одним зовнішнім експертом з оцінки. Оцінка якості проводиться у відповідності з критеріями, визначеними в оціночній таблиці, що входить до Посібника для заявників, затвердженого СМК. Обов'язки експертів з оцінки та правила зарахування балів проекту повинні бути описані в правилах процедур КВП та Посібнику з розгляду та оцінки заявок.

Процес розгляду починається з моменту отримання СТС-ОП проектних заявок та завершується затвердженням СМК рейтингового списку поданих проектних заявок.

З метою одержання високих результатів від транскордонних заходів завдяки можливій синергії та узгодженості з проектами і програмами, що фінансуються в рамках інших інструментів ЄС а також уникнення дублювання, в ЄК буде надіслано список проектів, затверджених КВП для відбору, з метою проведення консультацій з різними ГД та Делегаціями ЄС. Внутрішні консультації ЄК буде проведено у період від засідання СМК до укладення контракту (період в 15 робочих днів).

Порядок оскарження повинен бути детально викладений в Посібнику з розгляду та оцінки заявок та Посібнику для заявників. Заявники матимуть можливість подати скаргу до ОУ щодо

⁵ У випадку обмеженого КПЗ описані процедури відбору стосуватимуться оцінки повних форм заявок. Оцінка концептуальних записок може бути спрощеною, якщо на це буде відповідне рішення СМК.

результату перевірки на відповідність адміністративним критеріям та прийнятність заявки, а також якісної оцінки.

Великі інфраструктурні проекти (ВІП)⁶

На основі рішення СПК було погоджено перелік великих інфраструктурних проектів, які будуть обрані та отримають фінансування Програми на позаконкурсній основі. СПК також опрацював резервний перелік ВІП, яким може бути надано фінансування у випадку, якщо ВІП, що знаходяться в основному списку, не будуть затверджені ЄК, якщо заявник відмовиться від впровадження ВІП або виявиться нездатним подати підтверджуючі документи, необхідні для підписання грантового контракту.

Перелік всіх ВІП, що пропонуються до відбору поза КПЗ подається у Додатку 1 до СОП. Жодні інші ВІП, відібрані на позаконкурсній основі, не будуть розглядатись ЄК після затвердження СОП.

Проекти, що пропонуються до відбору поза КПЗ мають бути погоджені Комісією на основі двоетапної процедури, що полягатиме у поданні спочатку короткого викладу проекту, а потім повної проектної заявки. Після кожного кроку Комісія повинна повідомити ОУ своє рішення впродовж двох місяців від моменту подання документу. Кінцевий термін за потреби може бути продовжений. У випадку відхилення Комісією пропонованого проекту, ОУ буде повідомлено про підстави такого рішення (ст. 41.4 РР).

Малі проекти

Згідно рішення СПК, 5.2 млн. євро з бюджету Програми в рамках Тематичної цілі № 3 Спадщина буде виділено на підтримку так званих «малобюджетних проектів» (МБП).

ОУ несе відповідальність за загальне управління МБП. На основі рішення СМК, СТС-ОП нестиме пряму відповідальність за оголошення КПЗ для двох пріоритетів ТЦ Спадщина для МБП. Як і для звичайних проектів, СТС-ОП нестиме відповідальність за щоденне операційне управління та реалізацію МБП.

Малобюджетні проекти – це проекти, на які грантове фінансування надається в наступних мінімальних та максимальних значеннях:

- мінімальна сума: 20 000 євро;
- максимальна сума: 60 000 євро.

Загальна тривалість МБП не повинна перевищувати 12 місяців. Інвестиційні витрати (роботи, матеріали) не повинні перевищувати 20% вартості гранту для малобюджетних проектів. Система стягнень, що застосовується у звичайних проектах, поширюється і на малобюджетні проекти.

Положення Програми, що стосуються підготовки КПЗ, перевірки та відбору проектів, укладання контрактів, а також положення, що регулюють прийнятність, обов'язки та відповідальність інституцій, які є заявниками та бенефіціарами, застосовуватимуться до реалізації малобюджетних проектів, проте ці процеси будуть дещо спрощені та скорочені.

5.1.2.2. Бенефіціари та порядок укладання грантового контракту

⁶ Згідно ст. 2(р) РР великі інфраструктурні проекти – це проекти, що включають комплекс робіт, заходів або послуг, призначених для виконання неподільної функції конкретного характеру, що має чітко визначені цілі у всезагальних інтересах, з метою реалізації інвестицій, які матимуть транскордонний вплив і користь, і в бюджеті яких щонайменше 2,5 млн. євро виділяється на придбання інфраструктури.

Бенефіціар та проект

Згідно ст.45 РР, всі проекти повинні реалізовуватись бенефіціарами з Польщі та щонайменше з однієї країни-партнера, що беруть участь у Програмі. Остаточне рішення щодо всіх критеріїв прийнятності прийматиме СМК, відповідно до ст. 45 РР. У кожному проекті має бути визначений один головний бенефіціар, який представлятиме партнерство. Всі бенефіціари повинні активно співпрацювати над розробкою та впровадженням проектів.

На основі документів заявки до визначеного КПЗ, бенефіціари повинні спільно розробити та подати проектну пропозицію до ОУ через СТС-ОП. Проекти можуть отримати фінансування Програми, якщо вони відповідають наступним вимогам:

- мають визначений позитивний вплив на транскордонне співробітництво, як описано в Програмних документах, та створюють виражену додану вартість до стратегій та програм ЄС;
- впроваджуються на території Програми (часткова реалізація за межами території Програми допускається згідно ст.39 (2) РР);
- належать до однієї з наступних категорій:
 - (i) **інтегровані проекти**, у яких кожен бенефіціар впроваджує частину діяльності на своїй території;
 - (ii) **симетричні проекти**, де схожі заходи впроваджуються паралельно країнами-учасницями;
 - (iii) **національні проекти**, які впроваджуються переважно або виключно однією країною-учасницею, проте на користь усіх чи частини країн-учасниць, та які мають визначені транскордонні впливи та переваги.

Згідно ст.47 (3) РР гранти не повинні отримуватись з метою або мати наслідком реалізації отримання прибутку в рамках проекту.

Порядок укладання грантового контракту

Після винесення рішення СМК про затвердження проектних пропозицій, які рекомендуються до фінансування, СТС-ОП повинен підготувати контрактну документацію, а ОУ укладає грантовий контракт з головним бенефіціаром кожного проекту на основі стандартного типового контракту, затвердженого СМК для відповідного КПЗ.

Порядок внесення змін до грантового контракту

Жодні зміни до контракту не можуть змінити умови надання гранту, які були чинними на момент укладання контракту. Зміни не можуть порушувати принцип рівного трактування проектів. Суттєві поправки до контракту повинні бути оформлені як додаток до нього. Такий додаток повинен бути підписаний сторонами контракту.

5.1.2.3. Фінансове управління та порядок перевірки витрат

Фінансові потоки

Переказ коштів ЄК Програмі буде здійснюватись у відповідності з ст. 59 та 60 РР. ОУ здійснюватиме виплати головним бенефіціарам на основі підписаного контракту. Головний бенефіціар проекту повинен забезпечити співфінансування щонайменше 10% від суми прийнятних проектних витрат. Сума співфінансування повинна бути поділена між партнерами.

Головні бенефіціари готуватимуть звіти про реалізацію проекту, що складаються з фінансової та операційної частини, та платіжну заявку для всього проекту. Фінансові звіти повинні включати Свідоцтва про перевірку витрат всіх партнерів. Головний бенефіціар має право подавати запити на подальші частини передоплати та фінальний платіж у відповідності з умовами, визначеними в контракті. Поточні звіти та платіжні заявки будуть надсилатися в СТС-ОП. Процес перевірки

буде викладено детально у Посібнику щодо перевірки витрат, який буде розроблений ОУ/СТС-ОП у тісній співпраці з ККП.

ОУ здійснюватиме виплати головному бенефіціару в євро у відповідності з положеннями грантового контракту. Витрати, здійснені у будь-якій іншій валюті окрім євро, повинні бути конвертовані в євро на основі місячного облікового курсу обміну Європейської Комісії за місяць, у якому були понесені витрати, відповідно до ст. 67 РР.

Моніторинг, оцінювання, контроль та наскрізна аудиторська перевірка

СМК та ОУ - це органи, які несуть відповідальність за моніторинг та оцінювання Програми. Це завдання вони реалізують з огляду на показники та цілі, визначені у Програмі (пункт 3.1.6) за допомогою використання електронних систем даних, що містять дані про реалізацію, необхідні для здійснення моніторингу та оцінювання. Обов'язки бенефіціарів щодо поточної операційної та фінансової звітності за проектом повинні бути визначені у контракті.

Орієнтовний план моніторингу та оцінювання подано у СОП (пункт 5.6) на весь термін впровадження Програми, він буде виконуватись ОУ у відповідності до рекомендацій Комісії та методології оцінювання. Окрім поточного моніторингу, Орган управління повинен здійснювати моніторинг Програми, орієнтований на результати. Комісія має право у будь-який момент провести оцінювання чи моніторинг Програми повністю або частково. Результати такої діяльності будуть повідомлені Спільному моніторинговому комітету та Органу управління Програми і можуть стати підставою для коригувань у Програмі.

Контроль та аудит

Під час реалізації Програми повинні бути проведені наступні види контролю та аудиту:

ВИД КОНТРОЛЮ / АУДИТУ:	ОРГАНИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ КОНТРОЛЬ / АУДИТ:
Перевірка витрат проекту	Незалежні аудитори, що діють у відповідності з вимогами до перевірки витрат по грантовому контакту та порядком контролю Програми.
Адміністративна перевірка платіжних заявок бенефіціарів разом із Свідоцтвами про перевірку витрат та звітами по реалізації проекту. Така перевірка може включати перевірку проекту на місці. Частота та масштаб перевірок на місці повинні бути співмірними сумі гранту проекту і ступеню ризику, виявленого під час цих перевірок та аудиту, здійсненого Аудиторським органом, для систем управління і контролю в цілому. Перевірки проектів на місці можуть здійснюватися вибірково.	ОУ/СТС-ОП З метою здійснення перевірки по всій території Програми, ОУ/СТС-ОП може отримувати допомогу ККП.
Аудит проектів (ст.28 та 32 РР) передбачає аудит вибірки проектів, що фінансуються Програмою.	АО та представники ГА
Аудит систем управління та контролю та річної звітності Програми (ст.28 та 32 РР) з метою затвердження звіту про доходи та витрати ОУ та його річного фінансового звіту, зокрема перевірку фактичного здійснення, правильності та прийнятності вказаних витрат на технічну допомогу.	АО, представники ГА (у випадку витрат технічної допомоги з білоруської та української сторони)
Контроль з боку ЄС (ст.33 РР) – перевірка	Європейська комісія, Управління з питань

використання коштів ЄС ОУ, бенефіціарами, підрядниками, субпідрядниками та третіми сторонами, що отримують фінансову допомогу шляхом здійснення документальної перевірки та/чи проведення перевірок на місцях.

запобігання зловживанням та шахрайству, Європейська палата аудиторів та будь-який зовнішній аудитор, уповноважений цими органами та відомствами

Таблиця 5. Види контролю та аудиту Програми

Витрати на всі вищезгадані види контролю та аудиту (за винятком контролю з боку ЄС) можуть фінансуватись із бюджету Програми:

- з бюджету технічної допомоги: перевірка звітів та платіжних заявок (аудит проектів, аудит систем управління та контролю та річних звітів Програми), або
- з бюджету проектів: перевірка витрат проекту згідно грантового контракту.

Перевірка витрат проекту

Перевірка витрат здійснюється у відповідності з вимогами грантового контракту та є обов'язковою для всіх проектів незалежно від суми гранту. У будь-якому випадку перевірка здійснюється незалежними аудиторами, що діють у відповідності до вимог щодо перевірки витрат за грантовим контрактом та процедурами контролю Програми. Аудитори перевіряють, чи витрати, заявлені бенефіціарами, відповідають дійсності, правильно відображені та прийнятні у відповідності з контрактом.

Процес перевірки буде викладено детально у Посібнику про перевірку витрат, який буде розроблений ОУ/СТС-ОП у тісній співпраці з ККП. У Посібнику будуть викладені всі етапи процесу перевірки та подані обов'язкові бланки звітів/контрольні списки, які незалежні аудитори повинні використовувати для перевірки витрат. Результати перевірки повинні бути відображені у часткових Свідоцтвах про перевірку витрат, які складаються та підписуються незалежними аудиторами для кожного бенефіціара проекту. Такі Свідоцтва про перевірку витрат є обов'язковими для подачі головним бенефіціарам платіжних заявок на проміжний платіж чи виплату кінцевого балансу.

Адміністративна перевірка платіжної заявки бенефіціара

ОУ та СТС-ОП нестимуть відповідальність за адміністративну перевірку платіжної заявки Головного бенефіціара, яка повинна подаватись разом із виданим незалежним аудитором Свідоцтвом про перевірку витрат (що включає заявлені у звіті витрати) та звітом про реалізацію проекту. Обсяг адміністративної перевірки визначається в Посібнику щодо перевірки витрат.

На основі описових та фінансових звітів проекту та вищезгаданих Свідоцтв про перевірку витрат, проектні менеджери СТС-ОП повинні перевірити правильність здійснених перевірок та продовжити роботу із платіжною заявкою.

Аудит проектів

У відповідності із ст. 28 та 32 РР, АО за підтримки ГА забезпечуватиме аудит вибірки проектів, що фінансуються Програмою. Впродовж 9 місяців з моменту підписання першої угоди про фінансування АО повинен подати стратегію проведення аудитів на розгляд Комісії. Стратегія аудиту повинна передбачати методологію аудиту річної бухгалтерської звітності та проектів, метод вибірки проектів для аудиту та планування аудитів на поточний бухгалтерський рік та наступні два бухгалтерські роки. Стратегія аудиту повинна переглядатись щорічно. Переглянута стратегія аудиту повинна подаватись Комісії разом із річним звітом Програми. Аудит проектів проводять АО/ГА.

Аудит систем управління та контролю та річної облікової звітності Програми

АО щороку проводить перевірку по факту витрат та доходів, поданих ОУ у своєму річному фінансовому звіті у відповідності до стандартів та етики Міжнародної федерації бухгалтерів

(МФБ). Аудиторський звіт підтверджує Свідоцтва про перевірку витрат, подані ОУ у річному фінансовому звіті, зокрема факт здійснення заявлених витрат, їх правильність та прийнятність.

Контроль з боку ЄС

Відповідно до ст. 33 РР, Єврокомісія, Управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству, Європейська палата аудиторів та будь-який зовнішній аудитор, уповноважений цими органами та відомствами має право перевіряти використання коштів ЄС ОУ, бенефіціарами, підрядниками, субпідрядниками та третіми сторонами, що отримують фінансову допомогу, шляхом здійснення документальної перевірки та/чи проведення перевірок на місцях. У кожному контракті буде чітко передбачено, що ці органи та інституції можуть реалізувати своє право контролю щодо приміщень, документів та інформації у будь-якій формі.

Вимоги щодо прийнятності витрат

Гранти не повинні перевищувати загальної максимальної суми, вираженої у процентному та абсолютному значеннях, яка визначається на основі прогнозованих прийнятних витрат. Гранти не повинні перевищувати суму прийнятних витрат. Прийнятні витрати – це витрати, які були фактично понесені бенефіціарами та відповідають усім критеріям, визначеним у ст. 48 РР. Програмою можуть бути введені додаткові правила прийнятності для Програми в цілому, які повинні бути затверджені СМК.

Непрямі витрати

Розрахунок непрямих витрат здійснюється за фіксованою ставкою та може становити до 7% прийнятних прямих витрат, без урахування витрат, пов'язаних з інфраструктурною складовою, за умови, що ставка обраховується на основі методу розрахунку, який є справедливим, неупередженим та підтверджуваним.

До непрямих витрат проекту належать прийнятні витрати, які не можуть бути визначені як конкретні витрати, безпосередньо пов'язані з реалізацією проекту та не можуть бути обліковані як прямі витрати згідно правил прийнятності, визначених вище. До них не можуть бути зараховані неприйнятні витрати, визначені нижче чи витрати, які вже були задекларовані в іншій статті чи розділі бюджету проекту.

Неприйнятні витрати

У ст.49 РР перераховано види неприйнятних витрат. СМК може додатково віднести певні види витрат до категорії неприйнятих.

Інформаційна система (для обліку, зберігання, моніторингу та звітності)

Згідно статей 4 і 26 РР, у Програмі повинна бути система реєстрації та зберігання даних кожного проекту, необхідна для моніторингу, оцінювання, фінансового управління, контролю та аудиту, в тому числі дані про всіх учасників проекту, якщо це доцільно. Детальну інформацію щодо інформаційної системи подано у п. 5.13 СОП.

5.1.2.4. Правила державних закупівель та інші важливі правила

Правила для закупівель, які здійснюють бенефіціари

Порядок проведення конкурсного відбору на рівні проектів залежатиме від національності та правового статусу бенефіціара, що проводить відбір. Бенефіціари, що зареєстровані у Польщі, повинні дотримуватись польського законодавства про державні закупівлі, який відповідає законодавству ЄС у сфері закупівель. Всі інші бенефіціари повинні дотримуватись правил закупівель, викладених у ст. 52 - 56 РР.

Прийнятність контрактів

У всіх випадках будуть застосовуватись правила національності та походження, визначені у статтях 8 та 9 Регламенту (ЄС) №236/2014 Європейського парламенту та Ради від 11 березня 2014 р., що визначає загальні правила та процедури для реалізації інструментів ЄС для фінансування зовнішньої діяльності.

Підстави для відсторонення від участі у закупівельних процедурах

Кандидати чи учасники тендеру будуть відсторонені від участі у процедурі закупівель, якщо вони підпадають під одну з ситуацій, описаних в ст.106 (1) та ст.107 Регламенту (ЄС, Євроатом) № 966/2012.

Перевірка виконання процедур

Під час кожного КПЗ СТС-ОП інформуватиме заявників про відповідні правила, що будуть застосовуватися під час впровадження проекту. Грантові контракти між ОУ та головними бенефіціарами повинні накладати на останніх контрактне зобов'язання дотримуватись вищезгаданих вимог. Перевірка витрат незалежними аудиторами включатиме перевірку дотримання вимог Програми щодо порядку закупівель з боку бенефіціарів. У випадку виявлення порушень чи відхилень, незалежний аудитор повинен про це відповідно повідомити у звіті. Більше того, ОУ/СТС-ОП/АО/ГА/ККП мають право перевіряти дотримання порядку закупівель, передбаченого Програмою у ході власних перевірок (в тому числі перевірок на місці).

Контракти технічної допомоги

Технічна допомога у рамках Програми надаватиметься на потребу Програмних структур, а також бенефіціарів. Правила закупівель, описані у ст.37 РР мають бути дотримані. Інформацію про технічну допомогу детально викладено у пункті 5.5.

Сервісні контракти та створення Представництв СТС-ОП/ККП у Білорусі

Сервісні контракти на створення Представництв СТС-ОП у Польщі, Україні та Білорусі та ККП у Білорусі можуть надаватись згідно процедури переговорів на основі єдиної пропозиції як у випадках, коли з технічних причин контракт може бути надано тільки визначеному провайдеру послуг (ст. 266.1 (f) Делегованого регламенту (ЄС) №1268/2012, описано у п. 4.5 СОП). У відповідності із ст. 37 РР, Ст. 273 Делегованого регламенту (ЄС) № 1268/2012 та на підставі рішення СПК, було вирішено, що пакети документів сервісних контактів по Програмі, для створення Представництв у Польщі, Україні та Білорусі та ККП у Білорусі будуть сформовані на основі *Практичного посібника з закупівель та грантів для зовнішніх дій Європейського Союзу (PRAG)*, який є зразком найкращого міжнародного досвіду (версії, чинної на момент затвердження СОП) з необхідними поправками на розсуд ОУ. Порядок оцінювання, спосіб відбору учасників торгів, встановлена ціна та підстави надання контакту повинні бути описані у звіті про процедуру переговорів (згідно моделі PRAG). Звіт про процедуру переговорів разом з додатками до нього має бути підписаний СТС-ОП та переданий ОУ на підпис.

Вимоги прийнятності, визначені у ст.48 РР будуть застосовуватися з урахуванням відповідних змін до витрат на технічну допомогу. Також повинні застосовуватись правила закупівель, викладені у ст. 37 РР.

ОУ виплачуватиме кошти Представництвам/ ККП у Білорусі в євро. У відповідності з ст. 67 РР, ОУ обиратиме спосіб конвертації в євро коштів технічної допомоги, які були здійснені в інших валютах крім євро. Такий метод буде застосовуватись протягом всього періоду дії Програми. Витрати, здійснені у будь-якій іншій валюті крім євро, повинні бути конвертовані в євро Виконавцем сервісного договору на основі місячного облікового курсу обміну Європейської Комісії за місяць, у якому були понесені витрати.

Загальний порядок внесення змін до контактів застосовується до сервісних контактів. Конкретний порядок буде також викладено в підписаному контракті.

Державна допомога, рівні можливості та правила охорони довкілля

Відповідні вказівки ЄС про державну допомогу⁷, рівні можливості та законодавство про охорону довкілля повинні застосовуватись для розробки Програми та будуть відображені у наданні відповідних рекомендацій заявникам Програми, а також в Посібнику про перевірку витрат, що визначає порядок перевірки витрат Програми. Більше того, зобов'язання дотримуватись відповідних вимог чинного національного законодавства та законодавства ЄС будуть визначені у грантових контрактах та партнерських угодах. У формі заявки, а також у формах звітності для проектів повинні бути відведені окремі поля, що міститимуть відповідну інформацію. Під час кожного конкурсу СТС-ОП інформуватиме заявників про відповідні правила, які мають бути враховані та виконані під час реалізації проекту.

Порядок моніторингу та звітності щодо виконання завдань, делегованих ОУ та СТС-ОП

ОУ повинен здійснювати моніторинг виконання завдань, делегованих СТС-ОП. Для цих цілей, крім щоденної тісної співпраці з СТС-ОП, ОУ може вживати наступних заходів з моніторингу:

- щорічні зустрічі з СТС-ОП для обговорення питань управління і контролю, дотримання вимог ЄК та вирішення виявлених проблемних питань;
- затвердження звітів (описових та фінансових) про роботу СТС-ОП;
- проведення контролю якості на місцях у випадках, коли існують докази того, що перевірки проектів здійснюються неналежно;
- перегляд звітів про візити АО та відстеження всіх негативних висновків з метою вчасного застосування виправних заходів;
- запит інформації про запровадження рекомендацій, наданих в результаті аудиту, проведеного СТС-ОП (якщо було повідомлено про такі рекомендації).

5.1.2.5. Порушення та стягнення

Перелік порушень визначений у ст.2 (м) РР. ОУ першочергово нестиме відповідальність за попередження та розслідування порушень та внесення необхідних фінансових поправок та здійснення стягнень. Країни-учасниці повинні попереджувати, виявляти та виправляти порушення, включаючи шахрайство, та стягувати неналежно виплачені кошти включно з нарахованими відсотками на своїй території, згідно із ст.74 РР.

Опис системи забезпечення вчасного стягнення неналежно виплачених коштів

ОУ нестиме відповідальність за здійснення стягнення неналежно виплачених коштів у відповідності до ст.74 та 75 РР, а також пунктом 5.11 СОП.

ОУ спільно з відповідним НО повинен проявити належне старання в забезпеченні виплати за запитами на повернення коштів за підтримки країн-учасниць. ОУ/НО повинен, зокрема, пересвідчитись у тому, що запит є чітко сформульований, містить визначену суму та кінцевий термін оплати.

Орган управління повинен інформувати Комісію про всі кроки, які вживаються для повернення заборгованості. Країни-учасниці повинні без зволікань повідомляти про згадані порушення ОУ

⁷ У відповідності з ст.12 РР допомога, що надається в рамках Програми, повинна відповідати чинному законодавству ЄС щодо державної допомоги у тлумаченні статті 107 Договору про функціонування Європейського Союзу та (якщо застосовується) з положеннями щодо державної допомоги будь-яких двосторонніх угод між країнами-учасницями та ЄС, зокрема, Розділом 10 Глави IV Угоди про Асоціацію Україна - ЄС.

та Комісію та інформувати їх про проходження відповідних адміністративних та судових проваджень. Відомості, які ОУ повинен подавати Комісії, детально викладені в Посібнику з процедур ОУ.

Необхідні превентивні та виправні заходи

ОУ першочергово нестиме відповідальність за необхідні фінансові коригування та стягнення коштів. У випадку систематичних порушень ОУ повинен поширити своє розслідування на всі операції, які є під потенційною загрозою. Детальна інформація щодо превентивних та виправних заходів викладена у п. 5.11.

Протидія шахрайству

Одним із основних завдань ОУ є застосування ефективних та пропорційних заходів з урахуванням визначених ризиків. З метою захисту фінансових інтересів ЄС, ОУ повинен вжити всіх належних заходів для запобігання, виявлення та виправлення порушень та шахрайства, а також забезпечити відповідні дії із стримування злочинності. Детальна інформація щодо превентивних та виправних заходів викладена у п. 5.11.

5.2. ЧАСОВІ РАМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Етапи реалізації Програми	
Етапи	Орієнтовні часові рамки
Затвердження СОП ЄК	не пізніше, ніж 31.12.2015
Конкурс проектних заявок	2016-2019
Підписання контрактів ВІП	до 30.06.2019
Підписання контрактів інших проектів	не пізніше, ніж 31.12.2021
Завершення діяльності по Проектах	31.12.2022
Завершення Програми	2024

Таблиця 6. Ключові етапи реалізації Програми

5.3. ПОРЯДОК ВІДБОРУ ПРОЕКТІВ

5.3.1. Відкритий конкурс проектних заявок (КПЗ)⁸

Підготовка та оголошення КПЗ

СМК нестиме відповідальність за рішення про оголошення кожного КПЗ. Після прийняття відповідного рішення, СМК повинен створити Тематичну робочу групу (ТРГ), відповідальну за розробку пакету документів для подання заявки. До складу ТРГ входять представники СТС-ОП та ОУ, а також члени ТРГ, призначені відповідними НО. Голова СТС-ОП разом з призначеними працівниками СТС-ОП бере участь у роботі ТРГ. Спочатку голова СТС-ОП координує підготовку попередніх документів (згідно ст.43 РР), які надалі подаються на розгляд членам ТРГ. Пакет документів для подання заявки розробляється та затверджується ТРГ та має бути затверджений СМК до використання під час КПЗ.

У кожному наступному КПЗ будуть застосовуватись нові документи, пристосовані до конкретного змісту конкурсу у новій версії пакету документів для подання заявки (наприклад, обмежений обсяг грантів, що надаються, оновлені правові вимоги і т.д.)

⁸ Згідно рішення СМК також можуть бути оголошені обмежені Конкурси проектних заявок (наприклад відкриті для заявників, що ввійшли до короткого переліку на основі поданих коротких викладів проекту)

КПЗ оголошується СТС-ОП після погодження з ОУ та на основі рішення СМК про затвердження пакету для подання заявки. Згідно рішення СМК, КПЗ може бути оголошений для всіх або окремих ТЦ.

Подання проектних заявок

Заявники повинні подати свої заявки до СТС-ОП в обох формах:

- як електронний файл – вся заявка формується з використанням генератора даних Програми, зберігається на переносному носії та подається СТС-ОП, та
- у паперовій версії.

Під час кожного КПЗ СТС-ОП за підтримки Представництва повинен організувати відповідні інформаційні заходи на території Програми з метою поширення інформації про відкритий КПЗ та надавати потенційним заявникам відповідну підтримку у підготовці проектних заявок. Вся відповідна інформація, включаючи відповіді на питання заявників, має бути оприлюднена на сторінці Програми в Інтернеті. Детальна інформація про вимоги до проектних заявок до КПЗ має бути передбачена в Посібнику для заявників, які оновлюються до кожного конкурсу. Зазвичай найменший період часу з дати оголошення КПЗ та кінцевим терміном подачі заявок має становити 90 днів (згідно рішення СМК).

Система розгляду та відбору

Розгляд та відбір проектів належить до загальної компетенції СМК. КВП, створений СМК, нестиме відповідальність за оцінку поданих заявок. Весь процес розгляду проектів повинен координуватись СТС-ОП (під наглядом ОУ), який діятиме на основі ПП КВП. Додатково весь процес розгляду заявок буде викладений у Посібнику з розгляду та оцінки заявок.

Процедури відбору проектів повинні забезпечувати дотримання принципів прозорості, рівного трактування, відсутності дискримінації, об'єктивності та справедливої конкуренції. З метою дотримання цих принципів:

- (а) проекти будуть вибиратися та присуджуватися на підставі попередньо повідомлених критеріїв відбору та присудження, викладених в оціночній таблиці. Критерії відбору служать для оцінки можливостей заявника виконати запропонований ним проект. Критерії присудження використовуватимуться для оцінки якості проектної заявки на підставі встановлених цілей та пріоритетів;
- (б) до грантів застосовуються правила публічності інформації ex ante та ex post;
- (в) заявники повинні бути повідомлені у письмовій формі про результати оцінювання. Якщо грант не надано, ОУ повинен надати пояснення щодо відхилення заявки з посиланням на критерії відбору та присудження, які не було виконано в заявці;
- (г) слід уникати будь-якого конфлікту інтересів;
- (д) однакові правила та умови застосовуються до всіх заявників.

Процес оцінки поданих заявок складається з двох кроків⁹:

- перевірки на відповідність адміністративним критеріям та прийнятність;
- якісної оцінки.

Процес оцінки починається з отримання заявок СТС-ОП та завершується з затвердженням СМК рейтингового списку поданих проектних заявок.

Перевірка на відповідність адміністративним критеріям та прийнятність (адміністративна перевірка)

⁹ У випадку обмеженого КПЗ описані процедури відбору стосуватимуться оцінки повних форм заявок. Оцінка концептуальних записок може бути спрощеною, якщо на це буде відповідне рішення СМК.

Всі проектні заявки, надіслані в СТС-ОП повинні бути відкриті та пронумеровані СТС-ОП. Лише заявки, які подані вчасно до кінцевого терміну подачі, підлягатимуть адміністративній перевірці.

Працівники СТС-ОП (які діють як внутрішні експерти з оцінки) проводять адміністративну перевірку. Перевірка на відповідність адміністративним критеріям та прийнятність заявки повинна здійснюватись у відповідності до критеріїв, визначених в оціночній таблиці, що входить до Посібника для заявників, затверджених СМК. В рамках адміністративної перевірки заявку буде перевірено на відповідність адміністративним критеріям, а також прийнятність заявника, його партнерів, проекту та витрат згідно умов Програми та КПЗ.

Якщо заявка не відповідає критеріям, визначеним в Посібнику з розгляду та оцінки заявок, її буде відхилено або заявника попросять надати роз'яснення. СТС-ОП вимагатиме роз'яснень у випадку, коли надана інформація незрозуміла і це унеможливує проведення СТС-ОП об'єктивної оцінки.

Якщо будь-який партнер виявиться неприйнятним, заявку буде виключено на цій єдиній підставі і подальший перегляд заявки не здійснюватиметься.

Кожного заявника буде поінформовано про результати адміністративної перевірки. У випадку виключення заявки, заявник повинен отримати мотивоване рішення. Заявники матимуть можливість подати скаргу до ОУ про результат перевірки на відповідність адміністративним критеріям та прийнятність заявки (порядок оскарження повинен бути викладений детально в Посібнику з розгляду та оцінки заявок та в Посібнику для заявників). Рішення ОУ щодо такої скарги стосовно заявки буде остаточним.

Якісна перевірка

Всі проекти, що успішно пройшли адміністративну перевірку, повинні пройти якісну перевірку. Цю якісну перевірку здійснює один внутрішній експерт з оцінки (працівник СТС-ОП) разом з одним зовнішнім експертом з оцінки. Оцінка якості проводиться у відповідності з критеріями, визначеними в оціночній таблиці, що входить до Посібника для заявників, затвердженого СМК. Обов'язки експертів з оцінки повинні бути описані в правилах процедур КВП та Посібнику з розгляду та оцінки заявок.

Після завершення якісної перевірки КВП готує та підписує Звіт про оцінку повної форми заявки та подає його на затвердження СМК. До звіту додається рейтинговий список, який формується на основі балів, виставлених експертами з оцінки/ КВП.

Після засідання СМК ОУ надішле список затверджених проектів в ЄК з метою проведення консультацій з різними ГД та Делегаціями ЄС для уникнення подвійного фінансування проектів та виявлення можливої синергії. Ці консультації триватимуть 15 робочих днів і відбудуться до контракування. Після цих консультацій СМК може вирішити відхилити пропозиції, які були попередньо затверджені.

Після рішення СМК про надання гранту СТС-ОП повинен повідомити заявників про рішення СМК у письмовій формі. Якщо рішення негативне, причини відмови мають бути вказані у листі. Порядок оскарження викладений детально в Посібнику з розгляду та оцінки заявок. Заявники матимуть можливість подати скаргу до ОУ про результат якісної оцінки. Рішення ОУ щодо скарги стосовно заявки буде остаточним.

Конфлікт інтересів

Всі особи, залучені до процесу відбору проектів – внутрішні та зовнішні експерти з оцінки, члени КВП та врешті члени СМК – повинні зберігати незалежність по відношенню до всіх заявників, які беруть участь в КПЗ. Перед залученням до процесу, всі вищезгадані особи повинні підписати *Декларацію про безсторонність та збереження конфіденційності*, у якій вони підтверджують своє становище. Якщо виявиться, що у особи існує конфлікт інтересів, вона/він не може бути залученим до процесу.

5.3.2. Малі (малобюджетні) проекти (МБП)

Основні припущення

Згідно рішення СПК в рамках ТЦ Спадщина *Промоція місцевої культури та охорона історичної спадщини* Програмою буде надана підтримка транскордонній інтеграції на основі міжособистісних ініціатив, що будуть фінансуватися в рамках т.зв. «малобюджетних проектів».

МБП це проект ТКС:

- який впроваджується в рамках ТЦ;
- для якого процеси відбору, укладання контракту та впровадження є спрощені та скорочені порівняно із звичайними проектами;
- для яких фінансовий внесок ЄК не може перевищувати 60 000 євро;
- у якому інвестиційна складова (робота, матеріали) не повинні перевищувати 20% від гранту ЄС;
- який не повинен тривати довше 12 місяців.

Планується надати підтримку МБП, які передусім спрямовані на неінвестиційну діяльність, що розширюють співробітництво, розбудовують нові контакти між людьми по різні боки кордону, сприяють обміну досвідом та соціальним ініціативам, пов'язаним з місцевою культурою історичною та природною спадщиною. Надаватиметься фінансування на проведення туристичних та культурних заходів, збереження та розвиток спільних традицій прикордонних територій, транскордонне співробітництво між школами та вищими освітніми закладами, туристичні та культурні заходи громадських організацій і т.д. Будуть створюватись сприятливі умови для зміцнення спільних зв'язків між прикордонними громадами. Проекти, скеровані на культурне різноманіття та меншини, а також розвиток місцевих громад також будуть підтримуватись в рамках МБП.

ОУ нестиме відповідальність за загальне управління МБП. Пряма відповідальність за оголошення КПЗ в рамках ТЦ Спадщина (обидва Пріоритети) лежить на СТС-ОП.

Загальний орієнтовний бюджет Програми на МБП складає 5.2 млн. євро. Грантове фінансування на малобюджетні проекти надається в наступних мінімальних та максимальних значеннях:

- мінімальна сума: 20 000 євро,
- максимальна сума: 60 000 євро.

Жоден грант, виділений на МБП, не повинен перевищувати 90% загальних прийнятних витрат такого проекту. Решта коштів має оплачуватись за рахунок власних ресурсів бенефіціарів або з інших джерел, крім бюджету ЄС.

Крім вищезгаданих умов, МБП повинні задовольняти наступні вимоги:

- робити внесок до Програми та її цілей;
- мати сильний та виражений транскордонний ефект;
- мати відповідний бюджет;
- бути готовими до впровадження;
- задовольняти вимоги до партнерства.

Відбір, укладання контрактів та впровадження МБП

Положення Програми, що стосуються підготовки КПЗ, подання заявок, перевірки та відбору проектів, укладання контрактів, а також положення Програми, що регулюють прийнятність, обов'язки та відповідальність заявників та бенефіціарів, згідно пункту 5.3.1, застосовуватимуться до впровадження МБП, проте ці процеси будуть дещо спрощені та скорочені.

Проведення як адміністративної перевірки, так і якісної оцінки довіряється СТС-ОП, який готуватиме рейтинговий список оцінених проектів.

Після завершення оцінки повинен бути сформований КВП для затвердження результатів перевірки на відповідність адміністративної оцінки/оцінки прийнятності та якісної оцінки.

Результати відбору МБП, затверджені КВП, повинні бути погоджені СМК. Після завершення процесу відбору заявники МБП будуть повідомлені про рішення СМК у письмовому вигляді. Відібрані заявники повинні підтвердити свою готовність впроваджувати МБП.

Після того, як обрані заявники підтвердили свою готовність, СТС-ОП розпочинає підготовку грантового контракту з кожним з них. Реалізація МБП може розпочатись тільки після підписання грантового контракту.

Всі грантові контракти для МБП повинні бути підписані до 31 грудня 2021 р. Вся діяльність МБП повинна завершитись не пізніше ніж 31 грудня 2022р.

Всі положення, що стосуються прийнятності витрат згідно положень пункту 5.10 застосовуються до витрат, понесених у рамках МБП. Одна додаткова умова стосується інвестиційної складової (роботи, постачання), які не повинні перевищувати 20% від гранту для МБП.

5.3.3. Великі інфраструктурні проекти (ВІП)

Згідно рішення СПК, враховуючи положення ст. 38 РР, щонайбільше 30% від фінансування ЄС Програми може бути виділено ВІП за позаконкурсним відбором. Визначення подано у пункті 3.1.5 СОП.

Перелік всіх ВІП, що подаються до відбору поза КПЗ подано у СОП, у додатку №1. Жодні інші ВІП, відібрані шляхом позаконкурсного відбору не можуть фінансуватись Програмою після затвердження СОП.

Проекти, що пропонуються до відбору поза КПЗ мають бути затверджені Комісією на основі двоетапної процедури, що полягатиме у поданні спочатку короткого опису проекту, а потім повної проектної заявки. Після кожного кроку Комісія повинна повідомити ОУ своє рішення впродовж двох місяців з моменту подання документу. Кінцевий термін при потребі може бути продовжений. У випадку відхилення Комісією пропонованого проекту, ОУ буде повідомлено про підстави такого рішення (ст. 41.4 РР).

5.4. ХАРАКТЕР ПІДТРИМКИ ЗА ПРІОРИТЕТАМИ

Досягнення цілей Програми буде здійснюватись шляхом фінансування транскордонних проектів, що будуть реалізовуватись за всіма ТЦ Програми. У кожному проекті має бути чітко визначений зв'язок з загальною метою та тематичними цілями Програми.

Загалом фінансування надається через гранти на проекти, відібрані шляхом КПЗ у відповідності з правилами, визначеними в Програмі. Єдиним винятком є ВІП, які відбираються СПК країнами-учасницями згідно пункту 5.3.3 вище та Технічна допомога.

5.4.1. Бенефіціари

Згідно ст. 45 РР, всі проекти повинні реалізовуватись бенефіціарами з Польщі та щонайменше однієї країни-партнера, що беруть участь у Програмі (Білорусі та/або України) згідно ст. 45 РР, прийнятний бенефіціар має задовольняти наступні вимоги:

- (а) бути зареєстрованою та діючою організацією на програмній території чи міжнародною організацією, основна сфера діяльності якої відноситься до території програми. Європейська група територіальної співпраці може бути бенефіціаром незалежно від місця реєстрації, за умови, що географічне покриття її діяльності знаходиться на території програми;
- (б) відповідати критеріям прийнятності, що визначаються порядком відбору проектів в кожному окремому випадку;
- (в) не підпадати під жодні ситуації виключення, визначені ст. 106(1) та ст. 107 Регламенту (ЄС, Євроатом) №966/2012.

Бенефіціари, які не відповідають критеріям, визначеним у підпункті (а), можуть брати участь за умови дотримання усіх наступних вимог:

- (а) такі бенефіціари можуть брати участь у відповідності з ст. 8 та 9 Регламенту (ЄС) №236/2014;
- (б) їхня участь обумовлена суттю та цілями проекту і є необхідною для його ефективного впровадження;
- (в) загальний об'єм фінансування, виділеного Програмою таким бенефіціарам не перевищує 20% від суми фінансування ЄС Програми

Згідно ст. 47 (3) РР Гранти не повинні отримуватись з метою або мати наслідком діяльності отримання прибутку в рамках проекту.

СМК має право вирішити застосувати додаткові критерії прийнятності, яким мають відповідати бенефіціари Програми.

Головний бенефіціар

У кожному проекті має бути визначений один головний бенефіціар, який представлятиме партнерство. Всі бенефіціари повинні активно співпрацювати над розробкою та впровадженням проектів. Окрім цього, вони повинні спільно займатись питаннями кадрів та фінансування проектів. Кожний бенефіціар несе юридичну та фінансову відповідальність за діяльність, яку він здійснює, та за отриману частку фінансування ЄС. Конкретні обов'язки та фінансова відповідальність бенефіціарів повинні бути визначені в партнерській угоді.

Згідно ст.46 РР Головний бенефіціар зобов'язується:

- (а) отримати фінансування від Органу управління для виконання заходів проекту;
- (б) забезпечити якнайшвидше отримання бенефіціарами повного об'єму гранту у повній відповідності з домовленостями, визначеними у пункті (в). Забороняється відраховувати чи утримувати кошти, а також стягувати будь-які оплати, які б аналогічно призвели до зменшення суми фінансування бенефіціарів;
- (в) викласти умови партнерства з бенефіціарами в угоді, яка серед інших містить положення, які, зокрема, гарантують належне фінансове управління проектними коштами, включаючи порядок повернення неналежно витрачених коштів;
- (г) нести відповідальність за забезпечення виконання проекту в цілому;
- (д) слідкувати за тим, щоб витрати, заявлені бенефіціарами, були понесені в цілях

реалізації проекту та відповідали заходам, визначеним у контракті і погоджені всіма бенефіціарами;

- (е) слідкувати за тим, щоб витрати, заявлені бенефіціарами, були перевірені у відповідності зі ст. 32(1) РР.

Головний бенефіціар діятиме як єдина пряма ланка зв'язку між проектом та органами управління Програми. ГБ відповідає за налагодження ефективних робочих відносин між всіма сторонами для належного та якнайкращого впровадження проекту. Всі прийнятні організації матимуть можливість ініціювати проекти та діяти як головний бенефіціар.

Умови надання фінансування

На основі документів заявки до визначеного КПЗ, бенефіціари повинні спільно розробити та подати проектну пропозицію до ОУ через СТС-ОП. Проекти можуть отримати фінансування Програми якщо вони відповідають наступним вимогам:

- (а) їхня реалізація матиме помітний позитивний транскордонний вплив та принесе користь, як це описано в Програмному документі;
- (б) вони демонструють додану вартість до стратегій та програм ЄС;
- (в) впроваджуються на території Програми; належать до однієї з наступних категорій: інтегровані проекти, симетричні проекти чи національні проекти

Проекти можуть частково реалізовуватись поза територією Програми, за умови дотримання наступних вимог:

- (а) проекти є необхідними для досягнення Програмних цілей та приносять користь території Програми;
- (б) загальна сума, виділена Програмою на діяльність за межами Програмної території, не перевищує 20% від фінансування ЄС на рівні Програми;
- (в) повноваження Органу управління та аудиторського органу стосовно управління, контролю та аудиту проекту реалізуються або органом Програми або через домовленості, досягнуті з органами країн, де здійснюється діяльність.

Обов'язок забезпечити життєздатність проекту

Будь-який проект що містить інфраструктурний компонент, зобов'язаний повернути фінансування, надане ЄС, якщо в межах **п'яти років** від закриття проекту чи, у відповідних випадках, протягом періоду, визначеного у правилах надання державної допомоги, відбудуться суттєві зміни, які змінять його характер, цілі чи умови впровадження, що призведе до нівелювання первинних цілей. Неналежно виплачені витрати будуть повернуті Органу управління пропорційно до періоду, протягом якого вимоги не виконувались.

5.4.2. Порядок укладання грантових контрактів

Згідно вищезгаданого пункту 5.3.1, загалом проекти будуть підтримуватися у **формі грантів, що надаються проектам, відібраним через КПЗ**. Планується, що Програмою буде оголошено щонайменше три відкриті КПЗ впродовж терміну реалізації Програми у відповідності до часових рамок впровадження Програми (згідно пункту 5.2).

СТС-ОП готує пакет контрактних документів для відібраних заявників на основі стандартного типового контракту, затвердженого СМК на відповідний КПЗ. Клопотання про внесення поправок/роз'яснень/незначних змін (що вимагаються рекомендаціями СМК) та додаткові документи подаються відібраними заявниками після затвердження звіту оцінки СМК по кожному КПЗ.

ОУ підписує контракт, коли контракт та додатки до нього підготовлені та перевірені.

Перелік контрактів, підписаних ОУ з бенефіціарами, повинен бути оприлюднений на сторінці Програми в Інтернеті.

5.4.3. Порядок внесення змін до грантового контракту

Може виникнути потреба внесення змін до контрактів під час їхньої реалізації, якщо обставини, що впливають на реалізацію контракту, змінилися з моменту підписання первинного контракту. Зміни можуть бути незначними чи суттєвими. Суттєві зміни до контракту мають бути оформлені додатком до контракту. Додатки до контракту мають бути підписані сторонами контракту.

Головний бенефіціар повинен повідомити СТС-ОП про зміну адреси, банківського рахунку чи аудитора у письмовій формі, проте це не суперечить праву СТС-ОП/ОУ не погодити вибір Головним Бенефіціаром певного банку чи аудитора.

Жодні зміни до контракту не можуть змінити умови надання гранту, чинні на момент укладання контракту. Жодні зміни не можуть порушувати принцип рівного трактування проектів.

Мета додатку повинна бути тісно пов'язана із змістом проекту, викладеним у первинному контракті.

Гранти не повинні перевищувати загальної максимальної суми, вираженої у процентному та абсолютному значеннях, яка визначається на основі прогнозованих прийнятних витрат. Гранти не повинні перевищувати суми прийнятних витрат.

Сторони контракту повинні подавати клопотання про внесення змін до контракту одна одній заздалегідь для того, щоб обидві сторони мали можливість підписати додаток до завершення періоду дії контракту.

5.4.4. Правила закупівель для бенефіціарів

Порядок тендеру на рівні проектів (закупівлі в рамках гранту) залежить від національності та правового статусу бенефіціара, що оголошує тендер.

Бенефіціари з Польщі повинні керуватись законодавством Польщі про державні закупівлі. Цей закон відповідає законодавству ЄС, що регулює порядок закупівель.

Бенефіціари з Білорусі та України повинні дотримуватись правил, визначених у ст.52-56 РР, а саме:

- а) контракт надається тому учаснику, який пропонує найкраще співвідношення ціна-якість, чи учаснику, який пропонує найнижчу ціну, якщо це доречно, при цьому уникаючи будь-якого конфлікту інтересів;
- б) для контрактів вартістю понад 60 000 євро обов'язкову силу мають також наступні правила:
 - (i) повинен бути створений тендерний комітет для оцінювання заявок та/чи пропозицій на основі критеріїв виключення, відбору та вибору, які оприлюднюються бенефіціаром заздалегідь в тендерній документації. Комітет повинен складатись з непарної кількості членів, які мають технічну та адміністративну компетенцію, необхідну для того, щоб мати обґрунтовану думку про заявки/пропозиції;
 - (ii) повинна бути забезпечена достатня прозорість, справедлива конкуренція та належне завчасне оприлюднення;
 - (iii) повинне бути забезпечене рівне поводження, пропорційність та відсутність дискримінації;
 - (iv) тендерна документація повинна відповідати передовим міжнародним практикам;

- (v) кінцевий термін подання заявок чи тендерних пропозицій має бути достатнім для того, щоб зацікавлені сторони мали належний час для підготовки своїх тендерних пропозицій;
- (vi) кандидатам чи заявникам слід відмовити в участі у процесі закупівель, якщо вони підпадають під одне з положень статті 106(1) Регламенту (ЄС, Євроатом) №966/2012. Кандидати чи заявники повинні засвідчити, що вони не підпадають під дію жодного із зазначених положень. Крім цього контракти не можуть бути надані кандидатам чи заявникам, які у процесі закупівель підпадають під дію одного з положень статті 107 Регламенту (ЄС, Євроатом) №966/2012;
- (vii) порядок закупівель, визначений у статтях 53 та 56 має обов'язкову силу.

Прийнятність контрактів

У всіх випадках мають обов'язкову силу правила національності та походження, визначені ст. 8 і 9 Регламенту (ЄС) №236/2014 Європейського парламенту та Ради від 11 березня 2014 р., що встановлює загальні правила і процедури для реалізації інструментів Європейського Союзу для фінансування зовнішньої діяльності.

5.5. ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ТА ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ

Метою Технічної допомоги (ТД) є ефективна реалізація Програми шляхом забезпечення компетентної підготовки, управління, моніторингу, оцінки, аудиту та контролю Програми, а також шляхом підтримки ініціатив пошуку партнерів для проектів, промоційної та інформаційної діяльності, пов'язаної з Програмою. На рівні ТД повинні бути відображені реальні потреби Програми.

Для успішної реалізації Програми необхідно створити належну систему управління та реалізації. ТД надається для підтримки інституцій, що відповідають за ці процеси. Також вирішальне значення має забезпечення ефективної системи промоції та інформації в Програмі. ТД буде спрямована на відбір проектів, їхнє оцінювання, підготовку Програмних документів та оплату праці експертів.

ТД буде покривати витрати, пов'язані із заходами, що підсилюють спроможність бенефіціарів реалізувати надану Програмою фінансову підтримку. Прийнятними також будуть заходи, спрямовані на розвиток людських ресурсів. Планується підтримка й інших заходів, націлених на підвищення ефективності інституцій, задіяних в управлінні Програмою та її реалізації, зокрема, пов'язаних з діяльністю ОУ, СМК, СТС-ОП а також Представництв, ККП та НО.

ТД також покриватиме витрати, пов'язані з ініціативами промоції та інформації. Такі ініціативи включатимуть інформування потенційних бенефіціарів про можливості одержання фінансування в рамках Програми, навчання для бенефіціарів Програми та поширення кращого досвіду. Витрати, пов'язані з інформаційною діяльністю щодо управління Програмою та її моніторингу і контролю, також будуть фінансуватися в рамках ТД. Заходи, спрямовані на забезпечення відповідного обміну інформацією між інституціями та особами, що беруть участь в управлінні проектами та їх реалізації, також фінансуватимуться в рамках бюджету ТД. Будуть проводитись тренінги, семінари та конференції, в тому числі заходи, націлені на підвищення обізнаності про Програму та її цілі. Інформація про Програму повинна поширюватись по телебаченню, радіо, у пресі, через Інтернет-сторінки, брошури, рекламні листівки тощо. Заходи з комунікації будуть скеровані на потенційних заявників, бенефіціарів та широку громадськість з метою підвищення їхньої обізнаності про Програму.

На ТД може бути виділено не більш ніж 10% від загальної суми фінансування ЄС для всієї Програми. ТД фінансується виключно з коштів ЄС.

Витрати, пов'язані з промоцією та заходи для посилення інституційної спроможності, понесені поза межами території Програми, не можуть перевищувати 20% від суми фінансування ЄС на рівні Програми.

Індикативні заходи:

- підготовка, відбір, оцінка та моніторинг проектів,
- засідання СМК (включно з витратами на відрядження членів СМК),
- функціонування ОУ, СТС-ОП та Представництв, ККП та НО. Витрати, пов'язані з оплатою державних службовців країн-учасниць, яких було призначено представляти інтереси в Програмі, можуть вважатися прийнятними як витрати на ТД. Слід уникати систем паралельної оплати праці та перевищення звичайних ставок,
- заходи з промоції та інформації, пов'язані з Програмою (напр., семінари, веб-сторінка Програми, публікації),
- підтримка, консультування, координація бенефіціарів та інституцій, задіяних в реалізацію Програми,
- аналіз, опитування, дослідження та послуги експертів, оцінка та звіти, що вимагаються для реалізації та управління Програмою,
- переклади.

Очікувані бенефіціари: інституції/органи, що беруть участь в управлінні Програмою та її реалізації, зокрема ОУ, СМК, ПО та Представництва, ККП та НО.

Якщо при використанні бюджету ТД виникне необхідність у здійсненні закупівель, вони повинні здійснюватись згідно наступних правил:

- якщо організація зареєстрована у одній з країн ЄС, вона повинна або застосовувати національне законодавство, правила та адміністративні положення, прийняті у зв'язку з законодавством ЄС для державних закупівель, або правила закупівель, викладені в Главі IV Частини II Регламенту (ЄК, Euratom) № 966/2012 та Главі II Частини II Делегованого Регламенту (ЄС) № 1268/2012;
- при укладенні контракту з Представництвами Програма повинна виконувати вимоги PRAG, чинного на момент затвердження СОП ЄК;
- у всіх інших випадках, відповідні правила закупівель повинні бути описані у фінансових угодах, зазначених у статтях 8 та 9 РР.

Підготовчі заходи в рамках Програми (напр. організація засідань СПК, забезпечення зовнішньої експертизи) проводились з 2013 року і фінансувались у рамках Програми ЄІСП ТКС Польща – Білорусь – Україна 2007 – 2013; бюджет ТД цієї Програми буде і надалі використовуватись для фінансування підготовчих заходів нової Програми до 31 січня 2017 року але не пізніше, ніж буде одержано першу частку передоплати за новою Програмою. Разом з тим, за необхідності буде можливість фінансування підготовчих заходів, перелічених у ст. 16 РР також із бюджету Програми ЄІС ТКС Польща – Білорусь – Україна 2014 – 2020. У цьому випадку витрати на фінансування підготовчих заходів, перелічених у ст. 16 РР будуть прийнятними після подання Програми в Комісію, але не раніше ніж 1 січня 2014 року, за умови що Програму було затверджено Комісією, відповідно до ст. 36 РР.

Загальний індикативний бюджет на ТД подано у таблиці нижче. Таблиця має виключно індикативний характер. Будь-які зміни у ній під час реалізації не ведуть до внесення змін у Програму.

КАТЕГОРІЯ БЮДЖЕТУ	ВСЬОГО (2016-2024)	
Витрати на персонал	9 446 000.00 євро	53.73 %

Відбір проектів	253 930.40 євро	1.44 %
Заходи з інформації та комунікації	2 543 000.00 євро	14.47 %
Моніторинг та оцінювання	300 000.00 євро	1.71 %
Накладні витрати	4 887 000.00 євро	27.80 %
ТД на підтримку бенефіціарів	150 000.00 євро	0.85 %
РАЗОМ	17 579 930.40 євро	100.00 %

Таблиця 7. Індикативні витрати на ТД у Програмі

Сервісні контракти на створення Представництв /ККП у Білорусі

Сервісні контракти на створення Представництв у Польщі, Україні та Білорусі а також ККП у Білорусі буде укладено на підставі процедури переговорів з єдиною пропозицією як у ситуації, коли з технічних причин контракт може бути надано лише одному провайдеру послуг (ст. 266 Делегованого Регламенту (ЄК) № 1268/2012). Контракт з Представництвом в Україні повинен включати також функціонування НО та ККП в Україні.

Відповідно до ст. 37 РР, ст. 273 Делегованого Регламенту (ЄК) № 1268/2012 та відповідно до рішення СПК, тендерну документацію для контрактів з надання послуг із створення Представництв в Польщі, Україні та Білорусі буде розроблено на підставі публікації «*Закупівлі та гранти для зовнішньої діяльності Європейського Союзу – Практичний Посібник*» (PRAG), оскільки даний документ є зразком найкращих міжнародних практик (версія, чинна на момент затвердження СОП), за потреби, з внесенням необхідних змін за рішенням ОУ.

Перелік основних видів діяльності за контрактом (повинен бути включений до тендерної документації у якості технічного завдання) повинен відображати результати консультацій з національними та/або регіональними органами влади країни, де планується створення такого Представництва/ККП. Контракти на надання послуг підписуються ОУ.

Прийнятність витрат Представництв/ ККП у Білорусі

Вимоги щодо прийнятності витрат, викладені у ст. 48 Регламенту з реалізації, застосовуються з відповідними змінами до витрат на ТД. Закупівлі, що здійснюються Представництвами/ ККП у Білорусі, повинні обмежуватись звичайними операційними витратами і витратами на заходи з комунікації та візуалізації. ОУ здійснює платежі Представництву у валюті євро. Згідно із ст. 67 Регламенту з реалізації, ОУ обирає для коштів ТД метод конвертування у євро витрат, понесених у валюті, відмінній від євро. Цей метод повинен застосовуватися протягом всього терміну впровадження Програми. Представництво повинно конвертувати у євро витрати, понесені в іншій валюті, на основі місячного курсу Європейської Комісії за місяць, протягом якого були понесені ці витрати.

Внесення змін до сервісних контрактів з Представництвами/ ККП у Білорусі

Конкретні процедури щодо внесення змін до контрактів з надання послуг, що укладаються ОУ на створення Представництв, повинні бути викладені у відповідних контрактах.

5.6. СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Однією з функцій ОУ у сфері управління Програмою є виконання планів з моніторингу та оцінювання. Моніторинг та оцінювання Програми повинні бути спрямовані на підвищення якості її підготовки та реалізації, а також на оцінку та вдосконалення її у плані послідовності, ефективності, оперативності та впливу. Результати моніторингу та оцінювань повинні враховуватись при програмуванні та реалізації.

Моніторинг

Моніторинг – це постійний процес збору і використання стандартизованої інформації з метою оцінки проектів на предмет їхнього прогресу в досягненні поставлених цілей, використання ресурсів та одержання результатів і транскордонного впливу. Регулярний моніторинг повинен забезпечувати детальну інформацію (здебільшого про продукти та результати, одержані проектами та Програмою, використання фінансових ресурсів та якість механізмів реалізації), а також давати змогу виявити потенційні ризики. Як правило, такий моніторинг передбачає оцінювання на підставі погоджених індикаторів та цілей (відповідно до ст. 3.1.6 СОП).

Разом з оціночною інформацією, ефективний моніторинг та звітність повинні надавати особам, які приймають рішення, і зацікавленим сторонам, інформацію про те, чи реалізація Програми розгортається за планом, яка необхідна для здійснення поточного управління. Моніторинг є основою для оцінки і повинен забезпечити цінні дані для обговорення питань про необхідність, часові рамки і сфери оцінювання на рівні Програми.

ОУ повинен створити і підтримувати комп'ютеризовану систему для запису і зберігання даних для кожного проекту, що фінансується в рамках Програми. Система повинна архівувати інформацію, необхідну для моніторингу, оцінювання, фінансового управління, контролю та аудиту, в тому числі дані про окремих учасників у проектах, де це доречно. Зокрема, вона повинна записувати і зберігати технічні та фінансові звіти кожного проекту. Система повинна забезпечувати всі дані, необхідні для складання платіжних запитів і річних звітів, в тому числі суми до повернення, повернені суми, а також суми, вираховані в результаті скасування, повністю або частково, фінансування проекту або Програми. Система моніторингу Програми повинна забезпечити збір і зберігання необхідної інформації про проекти і Програму. Всі дані повинні вноситись у систему на постійній основі.

Річні звіти про реалізацію, які повинні подаватися в ЄК, є одним з ключових елементів моніторингу діючої Програми. Такі звіти повинні включати технічну та фінансову частини і охоплювати попередній звітний рік. Починаючи зі звіту за 2016 рік, вони повинні містити, наприклад, основи реалізації Програми та її ТЦ, всі питання, що впливають на результативність Програми, в тому числі досягнення індикаторів результатів та прогрес у досягненні цілей. Також щороку повинна вказуватись інформація про проекти, їхня оцінку, остаточне рішення про співфінансування та інша інформація. Звіт за 2023 рік і заключний звіт повинні включати в себе згадані вище елементи, а також інформацію про вклад у досягнення початкових цілей Програми. Окрім даних, необхідних для річного звіту, в ОУ може виникнути потреба у зборі додаткової інформації.

Оцінювання

Оцінювання – це системний метод збору, аналізу та використання інформації, необхідної, щоб відповісти на питання, які стосуються проектів, політики та програм, зокрема, їхньої ефективності та оперативності виконання. Основні питання стосуються потреб Програми та їх забезпечення, а також потенційних і реальних проблем та шляхів їх вирішення.

Передбачаються проміжне та експост (заклучне) оцінювання Програми. Також є можливість проведення в інший момент реалізації Програми конкретних оцінювань, результати яких можна буде використати в якості основи для підготовки майбутніх програм або перегляду цільових значень показників.

Проміжне оцінювання, орієнтоване на результати, повинно оцінити Програму із стратегічної чи операційної точки зору, або з обох сторін. Це може бути традиційне проміжне оцінювання посеред періоду реалізації Програми. Цей проміжний перегляд Програми (який замовляється самою Програмою) відбудеться не пізніше ніж у 2020 році. Результати цього перегляду можуть привести до змін у СОП на наступний період. Цей проміжний перегляд повинен врахувати всі зміни у пріоритетах співпраці, процеси соціально-економічного розвитку, результати, одержані

після реалізації певних заходів та висновки моніторингу та оцінювання, а також необхідність коригування сум наявного фінансування і, відповідно, переміщення ресурсів між ТЦ. Такий перегляд Програми може проводитись і на більш ранньому етапі, якщо виникне потреба у вирішенні певних питань, які впливають на реалізацію Програми.

Екс-пост (заключне) оцінювання буде проведено наприкінці реалізації Програми (2023-2024 рр.). Метою екс-пост оцінювання буде одержання цілісної картини Програми. Буде перевірено ефективність та оперативність використання фондів Програми та їхній вплив на економічну, соціальну та територіальну взаємодію та вклад у політику Європейського Союзу.

План моніторингу та оцінювання

План моніторингу та оцінювання – це інструмент для планування збору даних, необхідних для оцінки ходу Програми. Він включає індикативний список процедур оцінювання, які повинні бути проведені (в тому числі їх предмет і обґрунтування) а також методів, які будуть використовуватись для кожної процедури і вимоги щодо відповідних даних. У плані подається графік збору даних, а також стратегія для забезпечення використання та передачі результатів оцінювань. Окрім цього, план містить інформацію про індикативний бюджет та людські ресурси (і можливі плани їхнього професійного навчання), необхідні для реалізації. ОУ також відповідає за підготовку річних планів моніторингу та оцінювання. Такий річний план повинен подаватися в Європейську Комісію не пізніше ніж 15 лютого.

СМК перевірить річний план оцінювання і затвердить його перед поданням до ЄК.

Моніторинг на рівні Програми буде зосереджено здебільшого на перевірці індикаторів Програми, моніторингу різноманітних ризиків, а також на регулярній перевірці припущень; результати такого моніторингу можуть бути корисними при поточній реалізації Програми (спрощення, тренінги тощо). На постійній основі ОУ/ПО здійснюватиме збір даних, пов'язаних з індикаторами продуктів та результатів з одержаних заявок і підписаних контрактів, а також із звітів бенефіціарів. Індикативні величини індикаторів Програми представлено в Таблиці 2 у розділі 3.1.6. СОП.

Моніторинг на рівні проектів включатиме внутрішній моніторинг проектів, що здійснюється самими бенефіціарами з метою спостереження за ходом реалізації проекту, збору необхідних даних та застосування необхідних заходів (наприклад, оновлення планів заходів). Такий моніторинг буде постійним (як елемент управління проектом).

Поточний моніторинг органами Програми (СТС-ОП/ОУ за допомогою П-в/НО) також включатиме регулярні контакти з бенефіціарами та відвідування важливих заходів у проектах. Результати візитів зовнішніх експертів також можуть бути корисними.

Внутрішній моніторинг, орієнтований на результати, буде здійснюватись органами Програми (СТС-ОП/ОУ за допомогою П-в/НО) (на основі аналізу ризиків) для перевірки діяльності програми з точки зору результатів і застосування відповідних заходів для покращення на підставі коротких описових звітів бенефіціарів, а також на підставі перевірок на місцях, що проводяться СТС-ОП із залученням інших органів Програми.

Програмою заплановано два власних оцінювання: проміжне оцінювання в 2020 році та заключне (ex-post) оцінювання у 2023/2024 відповідно до припущень, наведених вище, які повинні бути спрямовані на досягненні запланованих результатів. Всі необхідні дані буде зібрано та об'єднано ОУ за допомогою системи, описаної у п. 5.13 СОП.

Рік	Щоденний моніторинг проектів		Проміжний моніторинг, орієнтований на результати		Оцінювання	
	Захід	Відповідальний орган	Захід	Відповідальний орган	Захід	Відповідальний орган
2016	-	-	-	-	-	-
2017	Моніторинг діючих проектів (за допомогою бази даних, регулярних контактів, відвідування важливих заходів проектів)	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	Моніторинг проводиться у належний час після початку реалізації проекту (моніторингові візити на місцях проводяться на основі висновків поточного моніторингу). Є можливість проведення моніторингових візитів на місцях разом із перевіркою на місцях відповідно до ст.. 26.5 РР.	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	-	-
2018	Моніторинг діючих проектів (за допомогою бази даних, регулярних контактів, відвідування важливих заходів проектів)	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	Моніторинг проводиться у належний час після початку реалізації проекту (моніторингові візити на місцях проводяться на основі висновків поточного моніторингу). Є можливість проведення моніторингових візитів на місцях разом із перевіркою на місцях відповідно до ст.. 26.5 РР.	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	-	-
2019	Моніторинг діючих проектів (за допомогою бази даних, регулярних контактів, відвідування важливих заходів проектів)	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	Моніторинг проводиться у належний час після початку реалізації проекту (моніторингові візити на місцях проводяться на основі висновків поточного моніторингу). Є можливість проведення моніторингових візитів на місцях разом із перевіркою на місцях відповідно до ст.. 26.5 РР.	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	Проміжна оцінка Програм и	ОУ/СТС-ОП (виконується зовнішнім виконавцем)
2020	Моніторинг діючих проектів (за допомогою бази даних, регулярних контактів, відвідування важливих заходів проектів)	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	Моніторинг проводиться у належний час після початку реалізації проекту (моніторингові візити на місцях проводяться на основі висновків поточного моніторингу). Є можливість проведення моніторингових візитів на місцях разом із перевіркою на місцях відповідно до ст.. 26.5 РР.	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО		
2021	Моніторинг діючих проектів (за допомогою бази даних, регулярних контактів, відвідування важливих заходів проектів)	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	Моніторинг проводиться у належний час після початку реалізації проекту (моніторингові візити на місцях проводяться на основі висновків поточного моніторингу). Є можливість проведення моніторингових візитів на місцях разом із перевіркою на місцях відповідно до ст.. 26.5 РР.	ОУ/СТС-ОП за допомогою П-в/НО	-	-
2022	Моніторинг діючих проектів (за допомогою бази даних, регулярних	ОУ/СТС-ОП за допомогою	Моніторинг проводиться у належний час після початку реалізації проекту	ОУ/СТС-ОП за допомогою	-	-

	контактів, відвідування важливих заходів проектів)	П-в/НО	(моніторингові візити на місцях проводяться на основі висновків поточного моніторингу). Є можливість проведення моніторингових візитів на місцях разом із перевіркою на місцях відповідно до ст.. 26.5 РР.	П-в/НО		
2023	-	-	-	-	Ex-post оцінка Програм и	ОУ/СТС-ОП виконується зовнішнім виконавцем)
2024	-	-	-	-		

Таблиця 8. Індикативний план з оцінювання та моніторингу

Окрім цього, відповідно до ст. 78.5 РР, ЄК може у будь-який момент провести своє власне проміжне оцінювання та зовнішній моніторинг, орієнтований на результати (виконується зовнішніми експертами, зазвичай щорічний) з метою перевірки діяльності проектів та програми, їхнього покращення у майбутньому та засвоєння уроків.

5.7. КОМУНІКАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ І ПЛАН З ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ

ОУ відповідає за діяльність у сфері інформації та промоції в рамках Програми з метою забезпечення якомога ширшого залучення громадськості. З цією метою на кожен рік розроблятиметься план з інформації та комунікації, де будуть визначені цілі, цільові групи та стратегія заходів. Такий план на перший рік реалізації Програми включено в Програму. Для цих заходів готується попередній бюджет з рамках бюджету ТД. Річні звіти включатимуть окремий розділ, присвячений питанням інформації та комунікації. В рамках Програми виконуватимуться вимоги щодо візуалізації для зовнішньої діяльності ЄС. Окрім цього, СТС-ОП розробить рекомендації щодо комунікації для Програми, які включатимуть вимоги до бенефіціарів і готуватимуться ОУ/СТС-ОП та затверджуватимуться СМК.

Широка громадськість, зокрема, потенційні бенефіціари, повинні бути належним чином поінформовані щодо цілей Програми, умов подання заявок на співфінансування та окремих процедур, які повинні виконуватись ОУ, СТС-ОП, Представництвами у Польщі, Україні та Білорусі, а також Інформаційними пунктами у маршалковських адміністраціях. Маршалковські адміністрації польських воєводств, що беруть участь у Програмі, запропонували свою допомогу у промоції Програми та поширенні інформації без залучення бюджету ТД.

Органи Програми (напр. СОУ, ОУ, СТС-ОП, КВП) користуватимуться англійською мовою як робочою. Проектні заявки подаватимуться англійською мовою.

Основні мета діяльності з інформації та промоції

Основною метою діяльності з інформації та промоції є надання бенефіціарам, потенційним бенефіціарам і широкій громадськості розширеного доступу до інформації про Програму та її джерела фінансування, і водночас, зміцнення співпраці між партнерами/країнами, що беруть участь в Програмі та підвищення ефективності реалізації Програми. Досягнення цієї мети буде забезпечено за допомогою:

- надання на постійній основі інформації про можливості отримання фінансування, цілі і пріоритети Програми та кроки, необхідні для одержання фінансування, а також критерії відбору проектів,

- інформування широкої громадськості про стан виконання Програми на регулярній основі, зокрема, про результати наданої підтримки та найкращі практики в реалізації спільних проєктів,
- та забезпечення візуалізації фінансування ЄС.

Цільові групи та рівень поширення інформації

Для підвищення ефективності інформаційного потоку, та, відповідно, підвищення якості та ефективності реалізації програми, інформаційні та промоційні заходи повинні проводитися на двох рівнях: зовнішньому та внутрішньому. Перший рівень орієнтований на бенефіціарів і потенційних бенефіціарів Програми, зокрема на:

- регіональні і місцеві органи влади та інші відповідні державні установи;
- регіональні та місцеві громадські організації;
- євро регіони;
- професійні та бізнес-асоціації;
- неурядові і некомерційні організації, що діють, зокрема, у сферах охорони довкілля, підтримки підприємництва, розвитку туризму, підтримки освіти, культури, тренінгові організації тощо;
- широку громадськість, в тому числі в засоби масової інформації та осіб, зацікавлених у Програмі в наукових цілях.

Внутрішній рівень комунікації включає здебільшого інституції, задіяні у реалізації Програми.

Інституції, задіяні в діяльність з інформації та промоції

ОУ несе відповідальність за координацію інформаційної та промоційної діяльності. ОУ може делегувати деякі свої завдання в цій сфері СТС-ОП. СТС-ОП буде нести відповідальність за реалізацію Плану з інформації та комунікації для Програми, а також за представлення результатів виконання плану у формі річного звіту. Визначена інформаційно-промоційна діяльність повинна здійснюватись у співпраці з ПО.

ОУ несе відповідальність за реалізацію цих заходів в цілому, а також за поширення інформації про Програму. З цією метою він контролює роботу СТС-ОП та інших установ і організацій, що беруть участь у реалізації Програми.

Кожна країна-учасниця відповідає за інформування бенефіціарів та широкої громадськості про цілі, пріоритети і можливість отримання підтримки в рамках Програми. Для цього країни можуть створювати інформаційні контактні пункти або використовувати інші установи, які поширюватимуть інформацію у тісній співпраці з СТС-ОП/П-ва.

Стратегія і зміст діяльності з інформації та промоції

Інформаційні та промоційні заходи повинні забезпечувати прозорість підтримки Програми і надавати об'єктивну та повну інформацію з наступних питань:

- тематичні цілі;
- пріоритети;
- суб'єкти фінансування;
- принципи прийнятності витрат;
- обсяг фінансування ЄС;
- процедури оцінки заявок;
- конкурси проєктних заявок;
- контактні пункти на національному рівні, які можуть надати інформацію про Програму.

Окрім цього, громадськість повинна регулярно одержувати інформацію про хід реалізації Програми та приклади найкращих проєктів.

Логотип Програми

Для кращої ідентифікації Програми було розроблено її логотип. Він пов'язаний з логотипом Програми ЄСП ТКС Польща-Білорусь-Україна 2007-2013. Логотип Програми буде розміщено на всіх промоційних та інформаційних матеріалах, веб-сайті та офісах установ, що поширюють інформацію для бенефіціарів. Логотип також буде використаний для просування конкретних проектів.

Основні комунікаційні канали

Наступні комунікаційні канали будуть використовуватися для розповсюдження інформації про Програму:

- (а) Інтернет - буде створено веб-сторінку Програми. СТС-ОП відповідатиме за її оновлення і підтримку.
- (б) На веб-сторінці буде розміщена основна інформація про Програму, у тому числі СОП англійською, польською, російською та українською мовами (мова обиратиметься на головній сторінці). Тут можна буде одержати інформацію про цілі та зміст Програми, правову базу, порядок подачі заявок та відбору проектів, а також дані контактних осіб та актуальні новини. Крім того, на веб-сторінці будуть доступні для завантаження всі важливі документи, розроблені Програмою і корисні посилання, в тому числі посилання на організації, що координують реалізацію Програми. Веб-сторінка також міститиме інформацію про найважливіші заходи, зустрічі та семінари в рамках Програми. Технічна інформація (документи, окрім СОП) буде публікуватись англійською мовою.
- (в) Традиційні засоби масової інформації (преса, радіо, телебачення) - інформація про Програму буде публікуватись і поширюватись здебільшого через пресу, але також через радіо і телебачення. Ці засоби будуть використовуватися, як правило, для інформування про поточні події і для представлення досягнень Програми. Також буде проведена інформаційна кампанія Програми. За дорученням ОУ, СТС-ОП слідкуватиме за проведенням кампанії і залучатиме інші інституції, задіяні в реалізації Програми. Окрім цього, бенефіціари зможуть самі налагоджувати зв'язки із ЗМІ. За необхідності, вони можуть одержати підтримку СТС-ОП.
- (г) Публікації - СОП буде опублікована на веб-сторінці в електронній формі англійською, польською, російською та українською мовами. На вимогу також можуть бути надані його паперові примірники. Інші, більш специфічні або профільні документи, що базуються на змісті Програми, будуть опубліковані польською, російською та українською мовами, а також, за необхідності, англійською мовою, на веб-сторінці Програми. Паперові примірники вибраних публікацій надаватимуться на вимогу. Всі публікації будуть відповідно позначені і міститимуть інформацію про фінансування
- (д) Заходи - заходи, такі як конференції, інформаційні зустрічі, семінари та тренінги є важливим інструментом обміну знаннями та спілкування для відповідальних адміністративних одиниць, бенефіціарів та інших інституцій для забезпечення прозорості та ефективної реалізації Програми. Окрім цього, такі заходи служать платформою для представлення досягнутих результатів і прикладів, тобто найкращих практик ЄС.

У випадку проведення важливих заходів в Україні та Білорусі, канали розповсюдження інформації Програми повинні також координуватися з Делегаціями ЄС у цих країнах.

Індикативний бюджет

ОУ повинен вжити всіх необхідних організаційних, адміністративних, кадрових та фінансових заходів для виконання Плану з інформації та комунікації. Таким чином, кошти, виділені для цілей інформації та комунікації, включені в попередній бюджет ТД Програми.

Індикативний План з інформації та комунікації на 1-й рік

Заходи з комунікації в 2016 році будуть базуватися на досягненнях та результатах проектів, що реалізувались в рамках Програми 2007-2013. Повинна бути досягнена максимальна синергія Індикативного Плану із загальною стратегією ЄС щодо візуалізації. Для всіх комунікаційних заходів повинні максимально використовуватись місцеві мови. Індикативний комунікаційний план (ІКП) повинен передбачити використання незапланованих можливостей для комунікацій в інтересах Програми (наприклад, участь в масових заходах). Для того, щоб забезпечити високу якість і ефективність реалізації Програми, інформаційні та промоційні заходи повинні проводитися на двох рівнях: зовнішньому і внутрішньому (органи Програми).

Основною метою ІКП на 2016 рік має бути забезпечення інформаційного потоку між органами Програми і зацікавленими сторонами з метою інформування потенційних заявників про можливості фінансування та вимоги Програми, а також про зміст СОП. Разом з цим, ІКП повинен сприяти покращенню навичок підготовки заявок серед потенційних заявників. ІКП також повинен поширювати найкращі практики транскордонного співробітництва на основі досвіду проектів Програми 2007 – 2013 та мотивувати нових потенційних бенефіціарів підвищувати і розвивати позитивний вплив в тематичних сферах, передбачених пріоритетами Програми.

Нова веб-сторінка Програми повинна виконувати роль комунікаційного вузла. Вона повинна полегшувати пошук партнерів потенційними заявниками та сприяти покращенню можливостей управління проектами в потенційних бенефіціарів. Веб-сторінка також буде спрямована на капіталізацію проектів, що реалізувались в Програмі ЄІСП ТКС Польща – Білорусь – Україна 2007 – 2013 у регіонах Програми.

Конференція-відкриття Програми (що включатиме також запуск ВІП) планується на 2016 рік. Буде організовано форум з пошуку партнерів. Планується провести серію спеціалізованих тренінгів для 1-го конкурсу концептуальних у всіх країнах Програми. За необхідності також буде організовано інші навчальні заходи та заходи для налагодження контактів.

Під час цих заходів, СОП буде роздаватися учасникам у паперовому вигляді польською, російською та українською мовами, разом з брошурами та інформаційними бюлетенями Програми. Також буде виготовлено інші матеріали з метою промоції Програми та забезпечення максимального відображення фінансування ЄС.

5.8. СТРАТЕГІЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПРОГРАМИ

Стратегічна оцінка впливу на навколишнє середовище (СОВНС) проекту Програми проводилась відповідно до відповідних правил ЄС¹⁰ та Акту від 3 жовтня 2008 р. «Про забезпечення інформацією про довкілля і його захист, участь громадськості в охороні довкілля та оцінці впливу на довкілля». СОВНС була проведена згідно вимог Генерального Директора із Захисту Довкілля Польщі та Головного Санітарного інспектора Польщі, з якими було погоджено обсяг і та ступінь деталізації оцінки. Було розроблено проект Екологічного звіту і разом з проектом Програмного документа, виставлено на розгляд національних інституцій з питань довкілля у трьох країнах-учасницях а також широкої громадськості. Слухання відбулися у всіх

¹⁰ Директива 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради

трьох країнах на території Програми. Звіт, укладений за результатами COVHC, додається до СОП (Додаток 2).

У звіті викладено наступне:

1. Яким чином екологічний аспект було враховано у Програмі
2. Яким чином рекомендації та зауваження екологічного звіту були враховані в Програмі і яким чином було враховано результати консультацій з відповідними органами влади та громадськістю
3. Причини вибору прийнятого варіанту Програми з інших можливих альтернатив.

Звіт також включає інформацію про те, як буде проводитись моніторинг екологічних наслідків та інформацію про методи та частоту здійснення аналізу виконання Програми.

5.8.1 НЕТЕХНІЧНИЙ ПІДСУМОК ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Формальні вимоги, цілі та обсяг

Загальна мета Програми полягає у підтримці транскордонних процесів розвитку в прикордонних регіонах Польщі, Білорусі та України. Стратегія Програми відповідає національним і регіональним стратегіям соціально-економічного розвитку, які будуть реалізовані через стратегічні цілі Програми.

Програма сприяє досягненню всіх трьох стратегічних цілей ЄІС ТКС для транскордонної діяльності і наступних чотирьох Тематичних цілей:

1. Промоція місцевої культури та охорона історичної спадщини (ТЦ Спадщина).
2. Покращення доступності регіонів, розвиток надійного та стійкого до кліматичних впливів транспорту, комунікаційних мереж і систем (ТЦ Доступність).
3. Спільні виклики у сфері безпеки (ТЦ Безпека).
4. Покращення управління кордонами та охорона кордонів, управління безпекою, мобільністю та міграцією (ТЦ Кордони).

Програма призначена для продовження співпраці у прикордонному регіоні Польщі, Білорусі та України, яка раніше розвивалася в рамках Програми ТКС Польща-Білорусь-Україна на 2007-2013.

Тематичні цілі Програми узгоджуються з *Програмним документом про підтримку ЄС ЄІС ТКС (2014-2020)*. Слід зазначити, що Програма робить акцент на підвищенні інтеграції прикордонних регіонів, прагнучи підтримати збереження культурної, історичної та природної спадщини, поліпшення транспортної доступності регіонів, вирішенні спільних проблем у галузі безпеки та охорони та сприяння управлінню кордонами.

Програма узгоджується з двома знаковими ініціативами Східного Партнерства:

- Програма із запобігання, готовності та реагування на техногенні та природні катастрофи у східному регіоні ЄІСП (Програма PPRD East). PPRD East допоможе у досягненні миру, стабільності, безпеки країн Східного Партнерства, в тому числі України та Білорусі, захистити довкілля, людей, культурну спадщину, ресурси та інфраструктуру регіону шляхом зміцнення безпеки країн-партнерів, запобігання, готовності та реагування на техногенні та природні катастрофи;
- Заходи в рамках ініціативи «Інтегроване управління кордонами» (IBM), спрямованої на полегшення пересування осіб та вантажів через кордони семи країн Східного партнерства (в тому числі України та Білорусі), водночас забезпечуючи безпеку кордонів

шляхом підсилення інституційної співпраці, двосторонньої та багатосторонньої співпраці між цими країнами, країнами ЄС та іншими інституційними партнерами.

Програма також узгоджується з іншими програмами INTERREG та Програмами ТКС ЄІС, а також транснаціональними програмами, такими як:

- Польща – Росія;
- Латвія – Литва - Білорусь;
- Угорщина – Словаччина – Румунія - Україна;
- Румунія – Україна;
- Литва – Польща;
- Польща – Словаччина;
- «Регіон Балтійського моря»;
- «Центральна Європа»;
- «Дунай».

Програма також узгоджується з Програмою Територіальної Співпраці Східного Партнерства Білорусь-Україна, що забезпечує транскордонну співпрацю шляхом зближення різних інституцій для кращого використання можливостей спільного розвитку прикордонних територій.

Окрім цього, Програма має намір зробити вклад у реалізацію цілей і пріоритетів Стратегії Європейського Союзу для Регіону Балтійського моря (EUSBSR), зокрема,

- ТЦ Спадщина та ТЦ Безпека Програми долучаться до цілі EUSBSR «Підвищення добробуту» (культура, туризм, охорона здоров'я)
- ТЦ Доступність Програми долучиться до цілі EUSBSR «З'єднання регіону» (транспорт).

Також буде забезпечено координацію та синергію Програми з Фондом внутрішньої безпеки (ФВБ). Реалізація Програми сприятиме досягненню цілей обох інструментів Фонду внутрішньої безпеки (Кордони та візовий режим і Поліція ФВБ) завдяки *Пріоритету 3.2. Вирішення спільних проблем безпеки (ТЦ Безпека)* та обом пріоритетам ТЦ Кордони - *Пріоритету 4.1. Сприяння ефективності та безпеці кордонів та Пріоритету 4.2. Покращення діяльності з управління кордонами, митних і візових процедур*.

Прогноз впливу на навколишнє середовище, згідно із законодавством ЄС та положеннями Акту від 3 жовтня 2008 р. «Про забезпечення інформацією про довкілля і його захист, участь громадськості в охороні довкілля та оцінці впливу на довкілля», становить окремий документ, що додається до проекту Програми. У Польщі він називається «Прогноз впливу на навколишнє середовище» (надалі «Прогноз»), а у відповідності до Директиви СОВНС ЄС - «екологічний звіт». Прогноз було розроблено на підставі вказаного вище Акту і у відповідності до рекомендацій органів державного управління, уповноважених погоджувати обсяг та ступінь деталізації цих документів. У даному випадку, перевірку Програми здійснювали Генеральний Директор з питань Захисту Довкілля у Міністерстві охорони довкілля РП та Головний Санітарний інспектор Польщі. Після підготовки Прогнозу, орган, що підготував проект Програми, подає Програму разом з Прогнозом на перевірку органам, з якими узгоджувався обсяг Прогнозу. Зважаючи на географічний масштаб СОП, також повинні бути враховані рекомендації, що стосуються транскордонного впливу (відповідно до Акту СОВНС та Конвенції Espoo).

Відповідно до EPL та Директиви СОВНС, важливим елементом процесу є залучення громадськості до підготовки програм і планів з оцінки впливу на навколишнє середовище. Орган влади, що готує проект Програми, повинен провести громадські слухання як проекту Програми, так і оцінки впливу на навколишнє середовище та врахувати результати цих слухань в кінцевій версії Програми та у Прогнозі. З огляду на міжнародний характер Програми, процес громадських слухань повинен включати залучення громадськості Польщі, Білорусі та України.

Метою Прогнозу є встановлення прямих та непрямих елементів потенційного впливу на навколишнє середовище Програми ТКС Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 (ПБУ) шляхом консультацій з трьома країнами-учасницями Програми. У цьому документі розглядається структура та зміст проекту Програми і визначаються екологічні цілі. В основній частині подається наліз можливих впливів на довкілля та наслідків, пов'язаних із сталим розвитком, внаслідок виконання пріоритетів та заходів, передбачених проектом Програми. Всі тематичні цілі (ТЦ) та пріоритети Програми було перевірено і визначено ризики, які можуть виникнути під час реалізації. Окрім цього, Прогноз містить діагностику стану довкілля на даній території. Підсумок висновків Прогнозу екологічного впливу може бути викладений в основних аспектах.

Методи аналізу

Основним методом, який використовувався в Прогнозі, був порівняльний аналіз цілеспрямованих положень Програми із стандартами екологічного менеджменту та реалізації сталого розвитку країн ПБУ. Ці стандарти базуються на офіційних документах - договорах, конвенціях, директивах, законах і угодах на світовому, європейському та місцевому рівнях. Порівняльний аналіз був проведений способом оцінювання та рейтингу, з визначеним рівнем допущення можливих відмінностей між моделями та нормами. Це було зроблено шляхом порівняння таблиць і матриць.

Територія Програми

Територія Програми включає південно-східну частину басейну Балтійського моря (окрім невеликої частини української території) і поділена адміністративно. До території входять південні та східні прикордонні регіони Польщі, західна та центральна частини Білорусі а також західна частина України. Загальна площа території Програми становить 316,300 км², в тому числі 75,200 км² у Польщі, 138,500 км² у Білорусі та 102,500 км² в Україні.

Стан довкілля

Територія Програми є одним з найцінніших природних регіонів Європи. Тому доцільно так сформулювати пріоритети розвитку, щоб вони не становили небезпеки природним ресурсам або порушували баланс між діяльністю людини та потребами довкілля. Характерні властивості цієї території створюють особливий, складний і надзвичайно привабливий продукт. Вони включають, зокрема, такі властивості як:

- низька густота населення відповідно до природних умов; наявність недоторканих природних зон, котрі характеризуються відносно незміненою фауною і флорою, видами, що мало відомі навіть у країнах реалізації Програми;
- чисте повітря, найчистіше у Центральній та Східній частині Європи;
- добра якість води, забруднення здебільшого комунальними стічними водами та сільськогосподарськими відходами;
- унікальна різноманітність природної системи; багаті гідро-екосистеми, наявність рідкісних видів;
- гарні лісові масиви (включаючи незаймані ліси), озера і луки

Ця територія, на жаль, не позбавлена екологічних загроз. Територія ПБУ на даний момент не характеризується підвищеною концентрацією забруднень. Мають місце лише локальні джерела звичайних забруднень (енергетика і транспорт). Управління комунальними відходами, особливо на сільських територіях є примітивним і технічно неефективним. Поверхневі воді сильно евтрофні, в тому числі також джерела і річки. Жодна річка на території Програми не має води з найвищим класом придатності до безпосереднього споживання, хоча, разом з тим, на цій території немає і повністю деградованих водойм. Покращується якість вод в озерах, з яких приблизно 30% можна визнати такими, які не знаходяться під загрозою деградації. Щодо промислових загроз, то ця сфера характеризується середнім показником або низьким впливом

промисловості на атмосферу, гідросферу, ґрунти і біосферу. Серйозну загрозу для середовища становлять різні недіючі промислові об'єкти, добувні та парамілітарні, який є досить багато і які часто перебувають у незадовільному стані, спричиняючи руйнацію ландшафту, землі, вод і рослинності.

Програмні території на сході Білорусі та України пережили одну з найбільших екологічних трагедій - аварію атомного реактора в Чорнобилі. До цього часу значні території, особливо в Гомельському районі, вважаються зараженими і практично не використовуються. Вогнища забруднень також присутні в Україні і, значно меншою мірою, в північно-східній Польщі. Рівень загрози надалі залишається локально значущим, що обмежує рослинництво та використання природних ресурсів. Серйозні негативні наслідки для навколишнього середовища мали інтенсивні меліораційні роботи, які велися на цих територіях, особливо на Поліссі.

На території ПБУ знаходиться велика регіональна різноманітність флори, особливо в районі Біловезької, Августовської і Карпатської пущі, а також в Долині Бугу, Нарви, Бебжі, Верхнього Дністра, Тиси. У фауні найчисленнішими є ссавці, плазуни а також хижі і водно-болотяні птахи. На території Програми слід виділити сім транскордонних територій з винятковими природними і культурними принадами. Вони включають, починаючи з півночі: комплекс пущ, який оточує Августовський канал (Августовська, Гродненська і Дайнавська), Біловезька пуща, Підляське Побужжя, Влодавське Полісся, Дебеньське зниження, Розточчя, Перемишльська дуга Сяну і Бещади з пагорбами.

Найважливіші території, що знаходяться під захистом, займають понад половину прикордонної території ПБУ. Слід зазначити, що ця частина Центральної Європи характеризується рідкісними природними ресурсами, як екологічного, так і ландшафтного характеру, які важко знайти в інших частинах Європи і навіть світу. Вони становлять виняткову різноманітність середовища і краєвиду, яку цінують природознавці і туристи.

У Польщі нещодавно створені території NATURA 2000 та і спеціальні охоронні території (COT) встановлені згідно з Пташиною Директивою та Директивою про місця перебування, відіграють на території ПБУ особливо важливу роль. Мережа NATURA 2000 включає 23 місцевості на території Програми, в тому числі 6 національних парків у Польщі. Приблизно така сама кількість таких територій знаходиться також з білоруської і української сторони кордону.

Проект програми - це стислий документ, який включає питання, в яких потенційно зацікавлені всі три країни-учасниці. Ідентифіковано кілька потенційних сукупних напрямків розвитку. Вони визначені як пріоритети. Основною метою Програми є підтримка процесів транскордонного співробітництва на прикордонних територіях Польщі, Білорусі та України у відповідності до цілей ЄІС, викладених у Регламенті ЄІС. Реалізація Програми повинна відповідати ідеям сталого розвитку. Соціально-економічний аналіз, на якому базується структура пріоритетів і заходів Програми, містить безпосереднє посилення на екологічні питання і діяльність, необхідну для їх розв'язання. Аналіз підкреслює потребу покращення інфраструктури охорони навколишнього середовища і підвищення екологічної свідомості населення, яке проживає на прикордонній території. Потенціалу розвитку території Програми базується на її природних ресурсах а також низькому рівні забруднення.

Зростання конкурентоспроможності в Європі зараз відбувається при чіткому зростанні технічної інфраструктури, а також появі критеріїв збалансованого розвитку щодо економічної діяльності. Окрім цього, території, які відстають у розвитку, збільшують свою конкурентоспроможність перш за все завдяки розвитку сфери послуг, в тому числі нематеріальних. Обидва ці аспекти можуть мати позитивні або нейтральні екологічні наслідки. Розвиток території Програми буде досягнуто завдяки покращенню доступності регіону (будівництво і модернізація доріг) а також вдосконалення прикордонного руху. Суттєве значення матимуть також завдання із санітації та

охорони і відновлення культурних об'єктів. Це означає покращення умов, які сприяють розвитку туризму. Реалізація Програми підтримує транскордонне співробітництво й обмін досвідом, також пов'язані з охороною навколишнього середовища. Програма має чіткий проекологічний характер. Пріоритети і заходи з одного боку тісно пов'язані з геополітичним розташуванням регіону, а з іншого, з його природною і демографічною специфікою та традиціями, культурою та історією.

Таким чином, реалізація Програми не повинна привести до ескалації екологічних загроз на даній території. Навпаки, завдяки Програмі негативний вплив на середовище зменшиться. Можна стверджувати, що реалізація Програми спричиниться до пом'якшення розповсюджених на цій території екологічних конфліктів, напр., зіткнення інтересів різних соціальних груп, зокрема, шляхом надання громадськості доступу до інформації щодо інвестицій екологічного характеру у рамках Програми, забезпечення участі громадського сектора, зокрема, громадських організацій, до реалізації екологічних інвестицій тощо. Програма чітко пов'язана із стратегію збалансованого розвитку ЄС і навіть сприяє її реалізації на регіональному рівні.

Суттєвий екологічний вплив

В прогнозі стверджено, що реалізація Програми ПБУ не призведе до значущих змін в довкіллі на території Програми. Запобігання можливим загрозам відбуватиметься на основі загальноновстановлених методів і засобів (напр. „Оцінки впливу на середовище”, що подаються проектами). Програма не містить записів, з яких виникала б необхідність або бажання реалізації великих інвестицій і, пов'язаних з ними, концентрацій популяцій, які можуть значною мірою впливати на середовище. Немає також відповідних фінансових можливостей. Пропонований список великих інфраструктурних проектів є коротким (18 основних та резервних проектів), з яких 10 буде реалізовано на суму не більш ніж 52 млн. євро.

Висновки

СОП було підготовано відповідно до основних принципів збалансованого розвитку і вона не передбачає посилення загроз для довкілля на даній території. Навпаки, визначені пріоритети дозволяють прогнозувати зменшення тиску на довкілля. Записані в Прогнозі зауваження і рекомендації дозволять краще реалізувати Програму з точки зору охорони довкілля.

5.8.2 ЗАХОДИ З МОНІТОРИНГУ

Пропонується щонайменше дві групи критеріїв для процедур оцінювання: (i) новий облік екологічних та економічних вигод та втрат і (ii) тенденції, пов'язані з глобальними загрозами. Існує багато можливих варіантів. Прогноз не може включити їх усі, окрім того, достатньо буде, якщо в положеннях Програми буде міститися запевнення, що такий підхід буде застосовано у процедурах оцінювання. Щодо глобальних загроз, особлива увага повинна бути спрямована на проблему глобального потепління, оскільки економічний розвиток, навіть такий збалансований, як на території Програми ПБУ, може призвести до відносного збільшення викидів парникових газів. Тому один з багатьох індикаторів, що вказує на зв'язок обсягу викидів парникових газів з параметром економічного розвитку, повинен бути прийнятий як індикатор для моніторингу. Вихідним пунктом для розробки та індексації цього підходу має бути оцінка прогнозованих змін емісії парникових газів в секторах економіки. На жаль, таких даних для сфери ПБУ не має. Незалежно від веденої діяльності, емісія парникових газів збільшуватиметься, зокрема, з огляду на проекти у сфері транспорту, пов'язані із ТЦ Доступність. Це відбувається у зв'язку зі щораз інтенсивнішим розвитком цього сектора і збільшенням частки автотранспорту. З часом, з удосконаленням технологій і покращенням якості пального, це зростання зменшуватиметься. Частота і сфера аналізу, яка стосується оцінки участі транспорту в балансі парникових газів на території ПБУ (особливо CO₂), вимагають узгодження з Міністерством навколишнього середовища, а особливо з Представництвами

Конвенції про зміну клімату та Європейським реєстром викидів забруднювачів (моніторинг викидів). Інші показники, у зв'язку з характером пропонованих заходів, не застосовуються.

5.8.3 ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ

19 травня 2015 р. інформація про проведення громадських слухань Прогнозу була розміщена на веб-сторінці Програми ТКС ЄСП Польща – Білорусь – Україна 2007 – 2013 чотирма мовами – польською, російською, українською та англійською. Запрошення до участі в слуханнях були надіслані організаціям, що займаються захистом довкілля: органам державної та місцевої влади а також громадським організаціям. Вибір установи або організації, спирався, зокрема, на їх зацікавленні у проектах міжнародної співпраці, тематичній сфері Програми та Прогнозів, і (у випадку України) консультації з представниками Програми в Україні.

Окрім цього, відбулися три конференції з громадських слухань: у Любліні, Польща (26 травня 2015 р.), в Мінську, Білорусь (21 травня 2015 р.) і у Львові (25 травня 2015 р.). Під час цих конференцій була представлена інформація про проект Програми та Прогноз. В ході конференцій вдалося отримати зауваження та коментарі щодо обговорюваних документів. Ці зауваження були включені до СОП та Прогнозу.

5.9. ІНДИКАТИВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Індикативний фінансовий план Програми ЄС ТКС ПБУ 2014-2020 з фінансуванням ЄС та співфінансуванням, якщо буде відомо, на весь програмний період для кожної ТЦ та на технічну допомогу				
	Фінансування ЄС (a) *	Мінімальна сума співфінансування бенефіціарів (b)	Частка співфінансування (y %) (c) **	Загальна сума фінансування (d) = (a)+(b)
Тематична ціль «Спадщина»	32 272 159.47	3 570 024.59	11.06%	35 842 184.06
Тематична ціль «Доступність»	55 855 660.59	6 178 888.71	11.06%	62 034 549.30
Тематична ціль «Безпека»	44 270 782.82	4 897 341.42	11.06%	49 168 124.24
Тематична ціль «Кордони»	33 099 650.72	3 661 563.68	11.06%	36 761 214.40
Технічна допомога	17 579 930.40	0.00	0.00%	17 579 930.40
ВСЬОГО	183 078 184.00	18 307 818.40	10.00%	201 386 002.40

* Згідно із Програмним документом та рішенням СПК

** Частка співфінансування повинна розраховуватись на основі фінансування ЄС спільної операційної програми, згідно із статтями 12, 13 і 14 РР. Фактична частка становить 11. 0622427%.

Таблиця 9. Індикативний фінансовий план Програми

ФІНАНСОВА ТАБЛИЦЯ ПРОГРАМИ				
	A	B	C	D

	ІНДИКАТИВНІ ПОПЕРЕДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЄК	СПІВФІНАНСУВАННЯ	ІНДИКАТИВНІ ПОПЕРЕДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПРОГРАМИ - фінансування ЄС -	ІНДИКАТИВНІ ПОПЕРЕДНІ ПЛАТЕЖІ ПРОГРАМИ - фінансування ЄС -
2015				
Проекти	27 430 320.00	0.00	0.00	0.00
ТД		(не застосовується)	0.00	0.00
ВСЬОГО 2015			0.00	0.00
2016				
Проекти	23 219 466.00	0.00	0.00	0.00
ТД		(не застосовується)	1 356 000.00	1 356 000.00
ВСЬОГО 2016			1 356 000.00	1 356 000.00
2017				
Проекти	35 458 210.00	3 425 179.12	42 886 612,08	17 154 644,83
ТД		(не застосовується)	2 016 500.00	2 016 500.00
ВСЬОГО 2017			44 903 112,08	19 171 144,83
2018				
Проекти	30 513 234.00	7 417 768.68	54 699 918,12	21 879 967,25
ТД		(не застосовується)	2 030 000.00	2 030 000.00
ВСЬОГО 2018			56 729 918,12	23 909 967,25
2019				
Проекти	32 955 974.00	5 016 046.86	45 144 421.70	28 956 632.55
ТД		(не застосовується)	2 007 430.40	2 007 430.40
ВСЬОГО 2019			47 151 852.10	30 964 062.95
2020				
Проекти	33 500 980.00	2 299 490.41	21 423 301.70	26 935 503,55
ТА		(не застосовується)	2 017 000.00	2 017 000.00
ВСЬОГО 2020			23 440 301.70	28 952 503.55
2021				
Проекти	немає	149 333.33	1 344 000.00	35 285 748.21
ТД		(не застосовується)	1 978 500.00	1 978 500.00
ВСЬОГО 2021			3 322 500.00	37 264 248.21
2022				
Проекти	немає	0.00	0.00	35 285 748.21
ТД		(не застосовується)	1 988 000.00	1 988 000.00
ВСЬОГО 2022			1 988 000.00	37 273 748.21
2023				
Проекти	немає	0.00	0.00	0.00
ТД		(не застосовується)	2 068 500.00	2 068 500.00
ВСЬОГО 2023			2 068 500.00	2 068 500.00
2024				
Проекти	немає	0.00	0.00	0.00
ТД		(не застосовується)	2 118 000.00	2 118 000.00
ВСЬОГО 2024			2 118 000.00	2 118 000.00

ВСЬОГО 2015-2024	183 078 184.00	18 307 818.40	183 078 184.00	183 078 184.00
ВСЬОГО ЧАСТКА СПІВФІНАНСУВАННЯ			10.00%	10.00%

** Буде переглянуто під час проміжної перевірки Програми

Таблиця 10 . Фінансова таблиця Програми

Суми щорічного фінансування Програми ЄС			
Рік	ЄІС	ЄФРР	Всього
2014	0.00	0.00	0.00
2015	17 595 163.00	9 835 157.00	27 430 320.00
2016	14 128 371.00	9 091 095.00	23 219 466.00
2017	14 579 855.00	20 878 355.00	35 458 210.00
2018	13 664 400.00	16 848 834.00	30 513 234.00
2019	15 770 163.00	17 185 811.00	32 955 974.00
2020	15 971 453.00	17 529 527.00	33 500 980.00
2014-2020 без додаткового фінансування ЄФРР	91 709 405.00	91 368 779.00	183 078 184.00

Таблиця 11. Щорічне фінансування Програми ЄС

5.10. ПРАВИЛА ПРИЙНЯТНОСТІ

Згідно ст. 48 РР, гранти не повинні перевищувати верхнього ліміту, який визначається у відсотковому та абсолютному значеннях та встановлюється на основі бюджету прийнятних витрат. Гранти не повинні перевищувати прийнятні витрати.

Прийнятні витрати

Прийнятні витрати – це фактично понесені бенефіціаром витрати, які відповідають всім наступним критеріям:

- (а) витрати були понесені під час періоду реалізації проекту, в тому числі:
 - і) витрати, пов'язані з послугами та роботами, повинні бути пов'язані з діяльністю, реалізованою під час реалізації проекту. Витрати, пов'язані з товарами, повинні бути пов'язані з наданням та встановленням товарів протягом періоду реалізації . Підписання контракту, розміщення замовлення та набуття будь-яких платіжних зобов'язань під час періоду реалізації проекту на майбутнє надання послуг, робіт чи товарів після завершення періоду реалізації проекту не відповідає даній вимозі; готівкові перекази між головним бенефіціаром та іншими бенефіціарами не вважаються понесеними витратами;

- ii) понесені витрати повинні бути оплачені до подання заключних звітів. Витрати можуть бути сплачені згодом, за умови, що вони зазначені у кінцевому звіті разом з прогнозованою датою платежу;
 - iii) винятком вважаються витрати, пов'язані з заключним звітом, включаючи перевірку витрат, аудит та кінцеву оцінку проекту, які можуть бути оплачені після завершення періоду впровадження проекту;
 - iv) бенефіціари мають право починати процес укладання контрактів та укласти контракти згідно статті 52 РР і наступних ще до початку періоду впровадження проекту, за умови дотримання положень статті 52 РР та наступних;
- (б) витрати вказані у загальному бюджеті проекту;
 - (в) витрати є необхідними для реалізації проекту;
 - (г) витрати можна визначити та перевірити, зокрема вони належно відображені в бухгалтерському обліку бенефіціара і визначені за стандартами ведення бухгалтерського обліку та звичним порядком ведення обліку витрат, прийнятим бенефіціаром;
 - (д) витрати відповідають вимогам чинного законодавства про податки та соціальні внески;
 - (е) витрати є раціональними, обґрунтованими та відповідають вимогам належного фінансового управління, зокрема що стосується економності та ефективності;
 - (ж) витрати підтверджені рахунками-фактурами чи іншими підтверджуючими документами, що мають таке ж доказове значення;

Грант може бути **наданий ретроактивно** у наступних випадках:

- якщо заявник може довести потребу розпочати реалізацію проекту до підписання контракту. При цьому витрати, прийнятні для фінансування, не повинні бути понесені раніше дати подання грантової заявки; або
- витрати, пов'язані з проведенням досліджень та підготовкою документації проектів, що містять інфраструктурний компонент. У жодному разі грант не може бути наданий ретроактивно за вже завершений проект.

З метою підсилення **партнерської співпраці**, витрати, понесені до подання заявки на грант проектами, яким було надано грантове фінансування, є прийнятними за умови, що наступні вимоги також виконуються:

- витрати були понесені після публікації оголошення про КПЗ;
- витрати обмежуються відрядними та добовими витратами працівників бенефіціарів за умови, що вони задовольняють умови підпункту (б) нижче;
- витрати не перевищують максимальної фіксованої суми, визначеної на рівні Програми.
-

Прямі витрати

Прийнятним будуть вважатись наступні прямі витрати бенефіціара:

- (а) витрати на персонал проекту за умови виконання всіх наступних умов:
 - i) витрати повинні бути пов'язаними з витратами на діяльність, яку бенефіціар не здійснював б за відсутності проекту;
 - ii) витрати не повинні перевищувати витрати, які бенефіціар здійснює зазвичай, якщо не доведено, що це суттєво важливо для реалізації проекту,
 - iii) витрати становлять фактичний фонд заробітної плати до відрахування податків, соціальних внесків та інших зборів;
- (б) відрядні та добові витрати працівників та інших осіб, які беруть участь в проекті, за умови, що вони не перевищують ні витрат, що зазвичай виплачуються бенефіціаром згідно внутрішніх правил та норм, ні ставок, які оприлюднюються Європейською Комісією і є чинними на момент відрядження, якщо відшкодування здійснюється у вигляді виплати єдиної суми, відшкодування витрат за одиницю чи фінансування за

фіксованою ставкою;

- (в) витрати на придбання чи оренду обладнання (нового чи вживаного) та товарів безпосередньо необхідних для цілей проекту, за умови, що вони відповідають ринковим цінам;
- (г) витрати на розхідні матеріали, спеціально придбані для цілей проекту;
- (д) витрати, передбачені на контракти, укладені бенефіціарами для цілей проекту;
- (е) витрати, що впливають безпосередньо з вимог, передбачених РР та проектом (такі як діяльність з інформування та візуалізації, оцінки, зовнішні аудити, переклад), в тому числі витрати на фінансові послуги (зокрема, комісія за банківські перекази та фінансові гарантії).

Для цілей проекту повинна вестися окрема система бухгалтерського обліку (кошти, витрати, доходи).

Програма може встановити додаткові правила прийнятності для Програми в цілому, за умови затвердження СМК і якщо вони відповідають законодавству у сфері ТКС.

Непрямі витрати

- Розрахунок непрямих витрат здійснюється за фіксованою ставкою та може становити до 7% прийнятних прямих витрат, без урахування витрат, пов'язаних з інфраструктурною складовою, за умови, що ставка розраховується на основі методу розрахунку, який є справедливим, неупередженим та підтверджуваним.
- До непрямих витрат проекту належать прийнятні витрати, які не можуть бути визначені, як конкретні витрати, пов'язані із впровадженням проекту та не можуть бути обліковані безпосередньо згідно правил прийнятності, визначених вище. До них не можуть бути зараховані неприйнятні витрати, визначені статтею нижче чи витрати, які вже були задекларовані в іншій статті чи розділі бюджету проекту.

Неприйнятні витрати

Наступні витрати, пов'язані з впровадженням проекту вважаються неприйнятними:

- (а) позики та витрати на обслуговування заборгованості (відсотки);
- (б) резерв на можливі втрати чи зобов'язання;
- (в) витрати, які декларуються бенефіціаром, проте вже були профінансовані з бюджету ЄС;
- (г) придбання землі чи будівель на суму, що перевищує 10% від прийнятних витрат відповідного проекту;
- (д) втрати на курсі обміну валют;
- (е) мита, податки та збори, включаючи ПДВ, крім випадків, коли вони не відшкодовуються згідно відповідного національного податкового законодавства, якщо інакше не погоджено належним чином з країнами-партнерами ТКС;
- (ж) позики третім сторонам;
- (з) штрафи, грошові стягнення та судові витрати;
- (и) внески в натуральній формі, згідно з визначенням, даним у статті 14(1) РР.

Принцип неприбутковості

Гранти не повинні отримуватись з метою або мати наслідком діяльності отримання прибутку в рамках проекту. Якщо такий прибуток отримується, ОУ має право стягнути відсоток відповідно до частки фінансування ЄС в сумі прийнятних витрат, реально понесених бенефіціаром на реалізацію проекту.

5.11. Розподіл зобов'язань між країнами-учасницями і правила повернення коштів

Порушення та стягнення коштів

Орган управління в першій інстанції несе відповідальність за попередження та розслідування порушень¹¹ та застосування необхідних фінансових коригувань та стягнень. Країни-учасниці повинні запобігати, відслідковувати, коригувати порушення, в тому числі шахрайство, а також стягувати неналежно виплачені кошти, разом з відсотками, на своїй території, відповідно до ст.74 РР.

Фінансові коригування, застосовані Європейською Комісією не звільняють ОУ від зобов'язань здійснювати стягнення за ст. 74 та 75 РР, ані від зобов'язання Польщі повернути Державну допомогу у значенні ст. 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу за ст.14 Регламенту Ради (ЄК) № 659/1999.

Повернення неналежно виплачених коштів

ОУ несе відповідальність за виконання стягнення неналежно виплачених коштів. ОУ повинен стягнути неналежно виплачені кошти разом з відсотками за затримку оплати в Головного Бенефіціара відповідно до ст.75 (1) РР.

Головний Бенефіціар повинен встановити процедуру виправлення порушень/стягнення неналежно виплачених сум від інших бенефіціарів у партнерській угоді. Якщо Головному Бенефіціару не вдасться повернути кошти від такого бенефіціара, ОУ повинен офіційно звернутися до бенефіціара з вимогою повернути кошти Головному Бенефіціару. Якщо цей бенефіціар не поверне кошти, ОУ повинен звернутися до країни-партнера, у якій зареєстрований цей бенефіціар, з вимогою відшкодування неналежно виплачених коштів згідно ст. 72 (2) – (5) РР.

Якщо повернення коштів вимагається від **бенефіціара, зареєстрованого у Польщі** і якщо ОУ не може стягнути заборгованість, ОУ повинен заплатити необхідну суму і вимагати від бенефіціара її повернення.

Якщо повернення коштів вимагається від **бенефіціара, зареєстрованого у Білорусі або Україні** і якщо ОУ не може стягнути заборгованість, ступінь відповідальності даної країни, в якій зареєстрований бенефіціар, визначається відповідною фінансовою угодою між Європейською Комісією і цією країною відповідно до ст. 8 і 9 РР.

ОУ, спільно з відповідним НО, повинен проявити належне старання в забезпеченні виплати запитів на стягнення за підтримки країн-учасниць. Орган управління повинен зокрема впевнитись у тому, що претензія є чітко сформульована, містить визначену суму та кінцевий термін оплати. У цих діях відповідний НО повинен надавати допомогу ОУ. У випадку, коли Орган управління планує відмовитись від стягнення встановленого боргу, він повинен пересвідчитись у тому, що така відмова є обґрунтованою та відповідає принципам належного фінансового управління та пропорційності.

У випадках системних порушень в системах управління та контролю програми, згаданих у ст. 74(3) РР, країни-учасниці несуть спільну відповідальність за відшкодування відповідних коштів пропорційно до розподілу відповідальності кожної країни-учасниці.

Опис процедури виконання вимоги щодо інформування про порушення в ЄК

¹¹ Згідно визначення ст.2 (н) РР, «порушення» – це будь-яке порушення Фінансової угоди, контракту або чинного законодавства в результаті дії або бездіяльності економічного оператора, який бере участь у реалізації програми, що має або буде мати наслідком нанесення збитків бюджетові Європейського Союзу через виникнення необґрунтованих витрат в бюджеті ЄС.

Орган управління повинен інформувати Європейську Комісію про всі заходи, які вживаються для стягнення заборгованості. Комісія може у будь-який час перейняти на себе завдання стягнення коштів чи з бенефіціара, чи з відповідної країни-учасниці. Документація, передана країні-учасниці чи Комісії, повинна містити всі документи, необхідні для стягнення, а також докази кроків, вжитих Органом управління для повернення заборгованості.

Контракти, укладені Органом управління повинні містити пункт, що надає право Комісії чи країні-учасниці, в якій зареєстрований бенефіціар, стягувати заборгованість перед ОУ, яку йому не вдалось витребувати.

Країни-учасниці повинні без затримок повідомляти ОУ і Європейську Комісію про порушення а також про хід відповідних адміністративних або юридичних проваджень. Детальніший опис інформації, яка повинна подаватися ОУ в Комісію, повинен бути поданий в Посібнику з Процедур ОУ.

Повернення будь-яких коштів Комісії повинно бути здійснено до кінцевого терміну, вказаного в запиті на стягнення. Встановлюється кінцевий термін тривалістю 45 днів від дати видачі повідомлення про заборгованість. Будь-яка затримка в поверненні коштів дає підстави для стягнення пені за протермінування оплати, що застосовується починаючи з кінцевого терміну закінчуючи датою фактичної оплати. Пеня нараховується у розмірі три з половиною відсотки понад ставку Європейського центрального банку, що застосовується в основній діяльності рефінансування першого робочого дня місяця, на який випадає кінцевий термін погашення. Кошти, які мають бути повернуті, можуть бути зараховані за рахунок будь-яких коштів, які належать до оплати бенефіціару чи країні-учасниці, що не впливає на право сторін погоджуватись здійснювати оплату частинами.

Необхідні превентивні та виправні дії

ОУ в першій інстанції несе відповідальність за застосування необхідних фінансових коригувань та стягнень. У випадку системних порушень ОУ проводить широке розслідування всієї діяльності, де могли б мати місце порушення. ОУ оцінює порушення і, за необхідності, звертається до НО/ККП даної країни здійснити подальше розслідування. На підставі такого розслідування та результатів, одержаних НО/ККП даної країни, повинен бути запропонований наступний план дій і поданий НО даної країни. Кінцеве рішення щодо такого плану дій, приймає ОУ.

ОУ здійснює фінансові коригування, обумовлені окремими чи системними порушеннями, виявленими в проектах, ТД чи Програмі, згідно ст. 71 РР.

Європейська Комісія здійснює фінансові коригування шляхом відкликання повністю чи частково фінансування Програми ЄС, згідно ст. 72 та 73 РР.

Заходи з протидії шахрайству

Одним із основних завдань ОУ є запровадження ефективних та пропорційних заходів боротьби з шахрайством із урахуванням виявлених ризиків. З метою захисту фінансових інтересів ЄС, ОУ повинен вжити всіх необхідних заходів для попередження, виявлення та виправлення порушень та шахрайства, а також стримування від вчинення таких дій.

Є наступні три види основних процесів, які, як вважається, становлять найбільший ризик для шахрайства, тому вимагають особливої уваги:

- відбір бенефіціарів;
- реалізація проектів бенефіціарами;
- дозволи та платежі.

Моніторинг також може включати державні закупівлі та кошти ТД.

ОУ не лише повинен виявити ризики шахрайства, провести власну оцінку ймовірності та наслідків конкретних сценаріїв шахрайства та ризиків, оцінити ефективність поточного контролю, але також оцінити результати від запланованих додаткових видів контролю і визначити цільовий ризик, який ОУ вважатиме задовільним.

5.12. ПРАВИЛА ПЕРЕДАЧІ, ВИКОРИСТАННЯ І МОНІТОРИНГУ СПІВФІНАНСУВАННЯ

Принцип співфінансування

Співфінансування повинно становити **не менш ніж 10% внеску ЄС** (ст. 12.1 РР) і надходити з інших, відмінних від ЄС, джерел (власний внесок бенефіціара).

Частка фінансування ЄС у проектах визначається в КПЗ та грантових контрактах. Згідно домовленостей між країнами-учасницями, на даний момент Програма не передбачає фінансування ТД, яка повністю буде фінансуватися із коштів ЄС. У майбутньому, за необхідності, Програмою будуть розглянуті варіанти співфінансування ТД з національних джерел, можливо, у формі заробітних плат інституцій, залучених до реалізації Програми. Рішення щодо змін у фінансуванні ТД приймає СМК.

Виплати ОУ Головному Бенефіціару

ОУ здійснює платежі Головному Бенефіціару на підставі підписаного контракту.

Головний Бенефіціар проекту повинен буде забезпечити не менш ніж **10% співфінансування** суми всіх прийнятних витрат.

ОУ здійснює платежі Головному Бенефіціару у євро, згідно з положеннями грантового контракту. Витрати, понесені у валюті, відмінній від євро, конвертуються у євро бенефіціаром із застосуванням місячних курсів валют ЄК за місяць, в якому були понесені витрати.

Використання і моніторинг співфінансування

Грантовий контракт повинен включати суму співфінансування (власного внеску) бенефіціарів проекту. Це співфінансування підлягає моніторингу і включенню в систему обліку Програми на підставі фінансових звітів бенефіціарів.

5.13. ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ДЛЯ ПРОГРАМИ

Згідно статей 4 і 26 РР, у Програмі повинна бути система реєстрації та зберігання даних кожного проекту, в тому числі дані про всіх учасників проекту, якщо це доцільно, необхідна для моніторингу, оцінювання, фінансового управління, контролю та аудиту.

Центральну систему ІКТ Програми (надалі „система”) забезпечує ОУ. ОУ відповідає за створення, функціонування та адміністрування системи. Ця система для реєстрації і зберігання в електронній формі, фінансової та описової інформації для кожного проекту повинна забезпечити наявність і доступність для ОУ та СТС-ОП.

Така система повинна забезпечити достовірність інформації та високу оперативність обміну інформацією. База даних Програми буде постійним інструментом для обміну інформацією та збору документів, пов'язаних з реалізацією. Система також повинна відповідати прийнятим стандартам безпеки та достовірності. Будуть впроваджені процедури, які забезпечать достовірність облікової, моніторингової та фінансової інформації в електронній формі.

Система підтримуватиме процеси, пов'язані з:

- а) реалізацією проекту від підписання грантового контракту;
- б) інвентаризацією даних, пов'язаних з реалізацією Програми/проектів;
- в) затвердженням витрат.

Всі деталі, пов'язані з функціонуванням інформаційної системи, повинні бути описані в «Посібнику користувача».

Відповідні дані щодо проектів, які фінансуються Програмою, повинні також бути внесені в базу даних KEEP 2.0, розроблену INTERACT.

5.14. МОВА ПРОГРАМИ

Офіційною і робочою мовою Програми є англійська. Використання англійської мови полегшить процеси подання, відбору, роботи з базою даних звітності тощо та задовольнить вимоги рівного трактування всіх заявників та бенефіціарів.

КПЗ будуть проводитись англійською мовою. Форма заявки заповнюватиметься англійською мовою, але національні документи, які додаються до заявки, зможуть подаватися мовою оригіналу.

Витрати на послуги усного та письмового перекладу з англійської мови та на англійську покриватимуться або з бюджету ТД на рівні Програми, або з бюджету окремого проекту на рівні проектів.

Національні мови країн-учасниць (польська, російська, білоруська та українська) можуть використовуватись для програмних посібників та інструкцій для заявників/бенефіціарів; програмних зустрічей, тренінгів; публікацій Програми/проектів; веб-сторінки Програми.

Список додатків

1. Список Великих інфраструктурних проєктів (ВІП)
2. Звіт стратегічної оцінки впливу на навколишнє середовище (Резюме СОВНС)

Список таблиць у СОП

1. Площа, кількість та густота населення в прийнятних регіонах Програми (стор. 8)
2. Індикатори Програми (стор. 16)
3. Ризики в Програмі (стор. 32)
4. Склад СМК (стор. 34)
5. Контроль та аудит в Програмі (стор. 55)
6. Ключові етапи реалізації Програми (стор. 59)
7. Індикативні витрати на ТД в Програмі (стор. 69)
8. Індикативний план з моніторингу та оцінювання (стор.73)
9. Індикативний фінансовий план Програми (стор. 83)
10. Фінансова таблиця Програми (стор. 83)
11. Щорічне фінансування Програми ЄС (стор. 84)

Список схем у СОП

1. Структури управління Програмою (стор. 48)
2. Структури аудиту Програми (стор.49)
3. Структури контролю Програми (стор. 50).

Список карт у СОП

1. Територія Програми (стор. 8).

ДОДАТОК І – ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

Стаття 1- Фінансування Програми

1.1 Фінансовий внесок Європейського Союзу не може перевищувати суми, зазначеної у даній Угоді про фінансування.

1.2 Умовою фінансування з боку ЄС є виконання країною-партнером ППС зобов'язань, передбачених цією Угодою про фінансування.

Стаття 2- Загальні принципи реалізації

2.1 Програма повинна виконуватись у відповідності до Регламенту з реалізації (ЄС) №897/2014¹ та Програми (Додаток II).

2.2 Програма повинна впроваджуватися Органом управління, що діятиме під загальним керівництвом Спільного моніторингового комітету і, за необхідності, Європейської Комісії. Країна-партнер ППС входить до складу Спільного моніторингового комітету.

Стаття 3-Термін виконання

3.1 Період виконання цієї Угоди про фінансування складатиметься з наступних етапів:

(а) фаза реалізації, що завершується не пізніше ніж 31 грудня 2022 р. До 30 червня 2019 р. повинні бути підписані контракти на великі інфраструктурні проекти, що відбираються шляхом позаконкурсного відбору, і зроблено внесок у фінансові інструменти. Контракти на всі інші проекти повинні бути підписані до 31 грудня 2021. Всі заходи у проектах, що фінансуються в рамках Програми, повинні бути завершені не пізніше цієї дати;

(b) фаза технічної допомоги, що завершується 30 вересня 2024. Всі заходи з технічної допомоги, що фінансуються Програмою, повинні завершитися не пізніше цієї дати;

(c) завершальна фаза, що включає фінансове завершення всіх контрактів, укладених в рамках Програми, оплата або відшкодування кінцевого балансу і анулювання залишків асигнувань. Без обмеження статті 19 (3) Регламенту з реалізації №897/2014, ця стадія повинна завершитися не пізніше, ніж 31 грудня 2024 р. Заходи, пов'язані із завершенням Програми, можуть виконуватись до 30 вересня 2024 р. Орган управління повинен подати заключний звіт, затверджений Спільним моніторинговим комітетом, до 30 вересня 2024 р.

3.2 Незважаючи на перший параграф даної статті, в очікуванні набуття чинності цієї Угоди про фінансування в країні-партнері ППС можуть проводитись підготовчі заходи в рамках бюджету технічної допомоги Програми (Додаток II), у відповідності до ст. 16 (1) та 16 (3) Регламенту з реалізації № 897/2014 .

3.3 Комісія повинна автоматично анулювати ту частину бюджетних асигнувань для Програми, яка не була використана на авансові платежі або балансові платежі до 31 грудня п'ятого року

¹ Регламент з Реалізації ЄК (ЄС) № 897/2014 від 18 серпня 2014р., яким встановлюються конкретні положення для реалізації програм транскордонного співробітництва, що фінансуються згідно Регламенту (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту та Ради, яким встановлюється Європейський Інструмент Сусідства (OJ L 244, 19.8.2014, ст. 12).

від призначення асигнувань, в будь-якому випадку не пізніше ніж 30 вересня 2024 р., за винятком окремих випадків, описаних в статті 65 Регламенту з реалізації №897/2014.

Стаття 4 - Проведення закупівель та фінансування третіх сторін бенефіціарами країни-партнера ППС

4.1 Для здійснення закупівель та фінансування третіх сторін, що є необхідними для реалізації проекту бенефіціаром, зареєстрованим в країні-партнері ППС, застосовуються процедури, описані в Главі VII Розділі 4 Регламенту з реалізації № 897/2014 за винятком ст. 52 (1).

4.2 Якщо виконання річного плану для використання бюджету технічної допомоги вимагає здійснення закупівель інституцією, зареєстрованою в країні-партнері ППС, закупівлі також здійснюються згідно Глави VII Розділу 4 Регламенту з Реалізації № 897/2014 за винятком ст. 52 (1). Закупівлі представництв повинні обмежуватись звичайними операційними витратами та витратами на заходи з комунікації та візуалізації.

Стаття 5 - Правила національності та походження

5.1 Для участі в процедурах, описаних в ст.4, повинні застосовуватися правила прийнятності, подані в ст. 8 та 9 Регламенту (ЄС) № 236/2014 Європейського Парламенту та Ради². Якщо у Програмі (Додаток II) визначено більш конкретні правила прийнятності для участі в конкурсах проектних заявок, згідно із ст. 8 (7) Регламенту (ЄС) №236/2014, ці правила також застосовуються.

5.2 Всі товари, що закупляються в рамках контракту, описаного в ст. 4, повинні походити з країн, що є прийнятними згідно ст. 8 та 9 Регламенту (ЄС) № 236/2014.

Стаття 6- Візова підтримка та право на проживання та заснування

6.1 Якщо це обґрунтовано характером контракту на закупівлі чи грантового контракту, в тому числі контрактів на закупівлі та фінансування бенефіціарами третіх сторін, країна-партнер ППС повинна надати фізичним та юридичним особам, задіяним у процедурах закупівель та грантових процедурах, в тому числі відібраних шляхом позаконкурсного відбору, тимчасове право на заснування та проживання в країні-партнері ППС. Це право повинно діяти протягом одного місяця після присудження контракту.

6.2 За умови застосування договору про візову підтримку, який містить детальні положення з даного питання, такі положення також застосовуватимуться. У всіх інших випадках країна-партнер ППС застосовуватиме найбільш сприятливий візовий режим або встановить пільгові умови для надання віз фізичним особам та особам, що представляють юридичних осіб, які задіяні в процедурах закупівель та грантових процедурах.

6.3 Країна-партнер ППС також надасть підрядникам, субпідрядникам, бенефіціарам грантів та всім одержувачам фінансової допомоги, а також фізичним особам послуги, які є необхідними

² Регламент (ЄС) № 236/2014 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2014 р., яким встановлюються загальні правила та процедури інструментів ЄС для фінансування зовнішньої діяльності Інструмент Сусідства, (OJ L 77, 15.3.2014, ст. 95).

для виконання контракту, та членам їхніх сімей, права, аналогічні тим, що описані в ст. 6.1 та 6.2 на час реалізації Програми або проекту.

Стаття 7- Податкові та митні положення

7.1 Країна-партнер ППС повинна застосовувати до контрактів на постачання та грантів, в тому числі контрактів на закупівлі і фінансування третіх сторін, які фінансуються ЄС, найбільш сприятливу податкову та митну політику, так само як до країн або організацій з міжнародного розвитку, з якими вона має зв'язки, шляхом відповідних національних процедур.

7.2 Якщо застосовується Рамкова угода, яка містить більш детальні положення з цього питання, то ці положення також повинні застосовуватися. Рамкова угода повинна розумітися як така, що поширюється на весь бюджет Програми/проекту, в тому числі внесок ЄС і будь-яке співфінансування.

Стаття 8 - Положення про обмін валют та переміщення коштів

8.1 Країна-партнер ППС повинна застосовувати своє національне законодавство у сфері іноземних валют в не дискримінаційний спосіб і надати право на імпорт та купівлю необхідної іноземної валюти. Якщо операції здійснюються у валюті іншій, ніж євро, суми повинні конвертуватися в євро на підставі методу розрахунку курсів іноземних валют, вказаного в Програмі (Додаток І) на місяць початку операції.

8.2 Країна-партнер ППС повинна вжити заходів для того, щоб усі бенефіціари (державні або приватні інституції) та відповідні підрядники, мали можливість:

- i) відкривати окремі банківські рахунки для проектів, в тому числі рахунки в євро;
- ii) здійснювати платежі відповідно до вимог грантового контракту для всіх заходів, необхідних для реалізації Програми/проекту, в тому числі можливість перераховувати частини гранту від головного бенефіціара іншим бенефіціарам.

8.3 Якщо застосовується Рамкова угода, яка містить більш детальні положення з цього питання, то ці положення також повинні застосовуватися.

Стаття 9 - Використання результатів досліджень

Договір на надання послуг з проведення того чи іншого дослідження, фінансованого у рамках цієї Угоди про фінансування, повинен передбачати право Країни-партнера ППС та Комісії на використання результатів цього дослідження, їхню публікацію та оприлюднення третім сторонам.

Стаття 10- Зобов'язання щодо співпраці

10.1 Країна-партнер ППС повинна співпрацювати з Органом управління та Аудиторським органом, відповідно до Програми (Додаток ІІ) а також з Комісією, сприяючи ефективній роботі систем управління та контролю, як описано в Програмі (Додаток ІІ).

10.2 Країна-партнер ППС призначає одного або більше представників до Спільного моніторингового комітету.

10.3 Країна-партнер ППС призначає Національний орган, який візьме на себе кінцеву відповідальність за реалізацію Програми (Додаток II) на її території у відповідності до положень, встановлених даною Угодою про фінансування. Національний орган повинен співпрацювати з Органом управління та Комісією і сприяти діяльності систем управління та контролю, як описано в Програмі (Додаток II).

10.4 Країна-партнер повинна призначити контрольно-контактний пункт, який допомагатиме Органу управління у виконанні його функцій контролю у відповідності до Регламенту з реалізації (ЄС) № 897/2014.

10.5 Країна-партнер повинна призначити представника в Групу аудиторів у відповідності до Регламенту з реалізації (ЄС) № 897/2014.

Стаття 11- Конфіденційність

11.1 Не обмежуючи дію ст. 13, країна-партнер ППС і Комісія повинні зберігати конфіденційність стосовно всіх документів, інформації чи інших матеріалів, безпосередньо пов'язаних з реалізацією цієї Угоди про фінансування, визначених як конфіденційні.

11.2 Публічне розкриття вищенаведеної інформації здійснюється Стороною за попередньою письмовою згодою іншої Сторони.

11.3 Зобов'язання Сторін щодо збереження конфіденційності діє до п'яти років після закінчення періоду виконання.

Стаття 12- Візуальна ідентифікація

12.1 У Програмі та всіх проектах, що фінансуються нею (Додаток II), повинні бути забезпечені відповідні заходи з комунікації та інформації. Якщо інше не було погоджено, країна-партнер ППС повинна вжити всіх необхідних заходів для забезпечення візуальної ідентифікації фінансування ЄС на своїй території.

12.2 Такі заходи з комунікації та інформації повинні відповідати комунікаційній стратегії, передбаченій Програмою та річному плану з інформації та комунікації, що виконується Органом управління.

Стаття 13 - Перевірки Органом управління, Аудиторським органом, Комісією, Європейським бюро з протидії шахрайству (OLAF) та Європейською палатою аудиторів.

13.1. Країна-партнер ППС сприятиме проведенню перевірок Органом управління, Аудиторським органом, Комісією, Європейським бюро з протидії шахрайству та Європейською Палатою Аудиторів на їхню вимогу.

Країна-партнер ППС погоджується, що Орган управління, Аудиторський орган, Комісія, Європейське бюро з протидії шахрайству та Європейська палата аудиторів можуть перевірити використання коштів Програмою/проектами, що фінансуються в рамках даної Угоди про фінансування, шляхом документальної перевірки та перевірки на місці, і провести, якщо це необхідно, повний аудит, на основі підтверджуючих документів до рахунків, бухгалтерських документів та інших фінансових документів до Програми/проектів, протягом дії цієї Угоди про фінансування та п'яти років після виплати балансу за Програмою.

13.2 Незважаючи на ст. 16.1, записи, пов'язані з аудиторськими перевітками, судовими провадженнями та позовами, пов'язаними з виконанням Програми/проекту, повинні зберігатися до завершення таких аудиторських перевірок, судових справ та позовів.

13.3 Країна-партнер ППС також дозволить Європейському бюро з протидії шахрайству здійснювати перевірки на місці відповідно до процедур, встановлених згідно законодавства ЄС для захисту фінансових інтересів ЄС проти шахрайства та інших зловживань.

З цією метою країна-партнер ППС зобов'язується надати належний доступ працівникам та агентам Органу управління, Аудиторського органу, Комісії, Європейського бюро з протидії шахрайству та Європейської палати аудиторів до місця проведення заходів, що фінансуються за цією Угодою про фінансування, в тому числі до інформаційних систем, а також документів та баз даних, що стосуються технічного та фінансового управління проектом та зробить все необхідне для сприяння у їхній роботі. Необхідно дотримуватись конфіденційності по відношенню до третіх сторін щодо надання доступу агентам Комісії, Європейського бюро з протидії шахрайству та Європейської палати аудиторів; при цьому не обмежуючи обов'язків державного права, якому вони підпорядковуються. Документи повинні бути доступними, а також організованими таким чином, щоб полегшити їх перевірку. Країна-партнер ППС повинна повідомити представникам Комісії, Європейського бюро з протидії шахрайству та Європейської палати аудиторів про їхнє точне місцезнаходження.

13.4 Перевірки та аудит, описані вище, повинні застосовуватись також до діяльності підрядників, субпідрядників, бенефіціарів грантів та всіх реципієнтів фінансової допомоги з бюджету ЄС. З цією метою Країна-партнер ППС гарантуватиме шляхом застосування відповідних положень договорів та інших можливих засобів, що права Органу управління, Аудиторського органу, Комісії, Європейського бюро з протидії шахрайству та Європейської палати аудиторів щодо здійснення аудиту та перевірок застосовуватимуться на таких самих умовах та згідно з такими самими правилами, як і права самої країни-партнера ППС, і що її внутрішні регуляторні документи зможуть усунути будь-які недоліки, які перешкоджають ефективному виконанню цих зобов'язань.

13.5 Країна-партнер ППС та Орган управління повинні бути повідомлені про перевірки на місцях, що проводяться агентами, призначеними/уповноваженими Комісією, Європейським бюро з протидії шахрайству та Європейською палатою аудиторів. Те саме стосується перевірок, які проводяться Органом управління або Аудиторським органом.

Стаття 14- Запобігання незаконним діям, шахрайству та корупції

14.1 Країна-партнер ППС повинна негайно повідомити Комісію про будь-який випадок, що привернув увагу та викликав підозри щодо можливих незаконних дій, шахрайства чи корупції та про заходи, вжиті або заплановані з метою їхнього врегулювання.

14.2 Країна-партнер ППС зобов'язується проводити систематичні перевірки належного виконання заходів, які фінансуються за кошти ЄС. Вона повинна вжити відповідних заходів для недопущення незаконних дій, шахрайства та корупції, а також, на вимогу Органу управління, починати судові провадження з метою повернення неналежно виплачених коштів.

"Порушення" - означає будь-яке порушення Угоди про фінансування, контрактів на її виконання, законів ЄС в результаті дій чи бездіяльності будь-кого, хто завдав чи міг завдати шкоду бюджету ЄС через зменшення або втрату коштів, які належать ЄС, або через необґрунтовану статтю витрат. "Шахрайство" - означає будь-яку навмисну дію чи бездіяльність, що стосується:

- використання чи представлення неправдивих, неточних або неповних заяв чи документів, що призвело до розтрата або незаконного утримання коштів із загального бюджету ЄС;
- приховування інформації, результатом чого стає порушення конкретних зобов'язань, що призводить до аналогічних результатів;
- використання коштів не за призначенням та в цілях, що відрізняються від тих, для досягнення котрих вони виділялись.

14.3 Країна-партнер ППС зобов'язується вжити усіх необхідних заходів з метою попередження, виявлення та покарання будь-яких дій, що мають ознаки активної чи пасивної корупції під час виконання Угоди про фінансування.

Термін "пасивна корупція" означає навмисну дію посадової особи, яка особисто або через посередника вимагає чи одержує користь у будь-якій формі для себе чи для третьої сторони, або приймає обіцянку того, що він/вона її одержить, для того, щоб діяти (або утримуватися від дій, передбачених його/її посадовими обов'язками) чи виконувати покладені функції з порушенням посадових обов'язків, що призвело або може призвести до порушення фінансових інтересів ЄС.

Термін "активна корупція" означає навмисну дію будь-якої особи, яка особисто або через посередника обіцяє надати чи надає користь у будь-якій формі іншій посадовій особі, собі чи третій стороні, щоб забезпечити дії (або утримання від дій, передбачених його/її посадовими обов'язками) чи виконання покладених функцій з порушенням посадових обов'язків, що призвело або може призвести до порушення фінансових інтересів ЄС.

14.4. Якщо Країна-партнер ППС не використає всі необхідні заходи для недопущення шахрайства, порушень та корупції, Комісія може вжити запобіжних заходів, в тому числі призупинення дії даної Угоди про Фінансування.

Стаття 15- Повернення коштів

15.1. Орган управління повинен вжити усіх відповідних заходів для стягнення з бенефіціара неналежним чином сплачених коштів разом з пенею, нарахованою за порушення термінів оплати, в тому числі шляхом взаємозаліку заборгованості. Країна-партнер ППС зобов'язується у всьому співпрацювати з Органом управління, Аудиторським органом та Комісією і допомагати їм у процесі стягнення.

15.2. Якщо стягнення проводиться на основі претензії до бенефіціара, який зареєстрований у країні-партнері ППС і є державним органом у відповідності до національного законодавства і

Орган управління не може стягнути заборгованість, Орган управління стягне необхідну суму з Країни-партнера ППС.

15.3 Не впливаючи на зобов'язання Органу управління щодо стягнення коштів, сплачених неналежним чином, Європейська Комісія може розпочати процес стягнення заборгованості від імені Органу управління, застосовуючи будь-які засоби, у тому числі шляхом взаємозаліку або примусового стягнення через суд. Якщо стягнення проводиться на основі претензії до бенефіціара, який зареєстрований у країні-партнері ППС Комісія стягне необхідну суму з країни-партнера ППС.

15.4 Договори, укладені Органом управління в рамках Програми, повинні містити положення, які дозволяють Комісії стягнути з будь-якого бенефіціара, зареєстрованого в країні-партнері ППС, заборгованість перед Органом управління, яку останній не зміг стягнути. Договори також повинні містити положення, які дозволяють країні-партнеру ППС стягнути заборгованість з бенефіціара, який зареєстрований у країні-партнері ППС і є державним органом у відповідності до національного законодавства.

15.5 Якщо стягнення стосується системних порушень у системах управління та контролю Програми, Орган управління нестиме відповідальність за відшкодування відповідних сум до загального бюджету ЄС. Країна-партнер ППС повинна відшкодувати Органу управління суму заборгованості відповідно до розподілу зобов'язань між країнами-учасниками, згідно Програми (Додаток II)

Стаття 16- Консультації

16.1 Сторони повинні провести спільні консультації, перш ніж передавати ті чи інші спірні питання щодо реалізації чи тлумачення цієї Угоди про фінансування на розгляд наступної інстанції, відповідно до ст. 20. Якщо Орган управління не є стороною цієї Угоди про фінансування, Сторони повинні провести консультації з ним.

16.2 Якщо Комісії стане відомо про проблеми, що виникли під час проведення процедур, пов'язаних з управлінням цією Угодою про фінансування, вона повинна встановити усі необхідні контакти з Органом управління та країною-партнером ППС для врегулювання цієї ситуації та вжиття необхідних заходів.

16.3 Результатом проведених консультацій може стати внесення змін до Угоди про фінансування, призупинення чи скасування її дії.

Стаття 17- Внесення змін до Угоди про фінансування

17.1 Будь-які зміни до цієї Угоди про фінансування оформляються письмово, у тому числі шляхом обміну листами за згодою Сторін.

17.2 Якщо запит про внесення змін надходить від країни-партнера ППС, вона повинна подати цей запит на розгляд Комісії принаймні за три місяці до передбаченої дати набуття чинності запропонованих змін, крім випадків, належним чином обґрунтованих країною-партнером ППС та погоджених з Комісією.

17.3 Зміни до Програми (Додаток II) регулюються положеннями ст. 6 або ст. 66(5) Регламенту з Реалізації (ЄС) № 897/2014 і можуть вимагати змін до даної Угоди про фінансування.

Стаття 18- Призупинення дії Угоди про фінансування

18.1 Дія Угоди про фінансування призупиняється у таких випадках:

- Європейська Комісія може призупинити виконання Угоди про фінансування, якщо країна-партнер ППС порушить одне зі своїх зобов'язань за цією Угодою.

- Європейська Комісія може призупинити виконання Угоди про фінансування, якщо країна-партнер ППС порушить одне зі своїх зобов'язань, що стосуються дотримання прав людини, демократичних принципів і верховенства права, а також у серйозних випадках, пов'язаних з корупцією.

- Дію Угоди про фінансування може бути призупинено за обставин форс-мажору, відповідно до наведеного нижче визначення. «Форс-мажор» означає будь-яку непередбачену чи надзвичайну ситуацію, або подію, що не залежить від волі та бажання сторін, яка перешкоджає будь-якій з них виконувати свої зобов'язання, але не пов'язана з помилкою або недбалістю з їхнього боку (чи з боку їхніх підрядників, агентів та співробітників) і, незважаючи на всі вжиті заходи, створює непереборні перешкоди. Дефекти обладнання чи матеріалів, затримки їхнього постачання, трудові спори, страйки та фінансові труднощі не можуть вважатися обставинами форс-мажору. Сторона не може бути притягнута до відповідальності за порушення своїх зобов'язань, якщо їхньому виконанню перешкоджають обставини форс-мажору, про які іншу сторону поінформовано належним чином. Сторона, що підпадає під дію обставин форс-мажору, повинна негайно повідомити про це іншу сторону, зазначивши у повідомленні характер, ймовірну тривалість та очікувані наслідки ситуації, що склалась, а також вжити всіх необхідних заходів, аби звести до мінімуму ймовірну шкоду.

- Жодна зі Сторін не може бути притягнута до відповідальності за порушення своїх зобов'язань, передбачених цією Угодою, якщо їхньому виконанню перешкоджають обставини форс-мажору за умови, що Сторона, яка підпадає під дію таких обставин, вживає заходів, аби звести до мінімуму ймовірну шкоду.

18.2. Комісія має право призупинити дію цієї Угоди про фінансування без попереднього повідомлення.

18.3. До моменту призупинення дії Угоди про фінансування Комісія має право вжити запобіжних заходів.

18.4. У разі надання повідомлення про призупинення дії Угоди про фінансування у ньому зазначаються наслідки цього призупинення для поточних контрактів на закупівлю та надання гранту, а також для контрактів, що готуються до підписання.

18.5. Призупинення дії Угоди про фінансування не обмежує право Комісії на призупинення платежів Комісією відповідно до Статті 62 Регламенту з реалізації (ЄС) № 897/2014.

18.6. Як тільки це дозволять обставини, Сторони повинні відновити виконання Угоди про фінансування, за умови попередньої згоди Комісії у письмовій формі. Це не обмежує внесення до Угоди про фінансування змін, які можуть бути необхідними для адаптації проекту до нових умов його виконання, у тому числі, якщо можливо, продовження періоду виконання чи припинення дії Угоди відповідно до Статті 20.

Стаття 19 - Припинення дії Угоди про фінансування

19.1. Якщо питання, які призвели до призупинення дії цієї Угоди про фінансування, не було врегульовано впродовж періоду максимальною тривалістю 180 днів, будь-яка зі Сторін має право припинити дію цієї Угоди, повідомивши про це іншу Сторону за 30 днів.

19.2. У разі надання повідомлення про припинення дії Угоди, у ньому зазначаються наслідки цього припинення для поточних договорів а також для договорів, що готуються до підписання.

19.3. Ця Угода про фінансування припиняє дію у випадку припинення Програми у відповідності до ст.17 Регламенту з реалізації № 897/2014.

Стаття 20- Порядок вирішення спірних питань

20.1 Будь-яке спірне питання стосовно цієї Угоди про фінансування, яке не вдається вирішити впродовж шести місяців шляхом консультацій між сторонами, як зазначено у ст. 16, може бути розглянуто на вимогу однієї із сторін в арбітражному порядку.

20.2. У цьому випадку кожна зі сторін впродовж 30 днів після подання клопотання про розгляд суперечки в арбітражному суді повинна призначити арбітражного суддю. За відсутності можливості виконання цієї умови будь-яка із сторін може звернутися до Генерального секретаря Постійної палати Арбітражного суду (м. Гаага) з клопотанням про призначення другого арбітражного судді. Двоє призначених суддів, у свою чергу, впродовж 30 днів повинні призначити третього суддю. За відсутності можливості виконання цієї умови будь-яка зі сторін може звернутися до Генерального секретаря Постійної палати Арбітражного суду з клопотанням про призначення третього арбітражного судді.

20.3. Якщо арбітражним судом не буде прийняте інше рішення, то для вирішення суперечки має застосовуватися процедура, визначена в Диспозитивних нормах Постійної палати арбітражного суду щодо арбітражного розгляду справ, сторонами яких є міжнародні організації та країни. Рішення арбітражного суду повинні прийматися більшістю голосів протягом тримісячного терміну.

20.4. Кожна зі сторін зобов'язана вжити всіх необхідних заходів для виконання рішення, прийнятого арбітражним судом.

ANNEX I-GENERAL CONDITIONS

Article 1- Programme financing

- 1.1 The Union contribution shall be limited to the amount specified in this Financing Agreement.
- 1.2 The provision of Union contribution shall be subject to the fulfilment of the CBC Partner Country's obligations under this Financing Agreement.

Article 2- General principles of implementation

- 2.1 The Programme shall be carried out in accordance with Implementing Regulation (EU) No 897/2014¹ and the Programme (Annex II).
- 2.2 The Programme shall be implemented by the Managing Authority, acting under the general supervision of the Joint Monitoring Committee and, where relevant, of the European Commission. The CBC Partner Country is part of the Joint Monitoring Committee.

Article 3-Execution Period

- 3.1 The execution period of this Financing Agreement shall comprise the following phases:
- (a) a project implementation phase ending at 31 December 2022 at the latest. Contracts for large infrastructure projects selected through direct award shall be signed and contribution to financial instruments shall be provided before 30 June 2019. Contracts for all other projects shall be signed before 31 December 2021. All project activities financed by the Programme shall end by that date at the latest;
 - (b) a technical assistance phase ending at 30 September 2024. All technical assistance activities financed by the Programme shall end by that date at the latest;
 - (c) a closure phase, including financial closure of all contracts concluded under the Programme, the payment or reimbursement of the final balance and the de-commitment of remaining appropriations. Without prejudice to Article 19(3) of Implementing Regulation (EU) No 897/2014, this phase shall end on 31 December 2024 at the latest. Activities linked to the closure of the Programme may be carried out until 30 September 2024. The Managing Authority shall submit a final report approved by the Joint Monitoring Committee by 30 September 2024.
- 3.2 Notwithstanding paragraph 1 of this Article, and pending the entry into force of this Financing Agreement, preparatory actions financed under the technical assistance budget of the Programme (Annex II), referred to in Article 16(1) and 16(3) of Implementing Regulation (EU) No 897/2014, may be implemented with the CBC Partner Country.
- 3.3 The Commission shall automatically de-commit any portion of a budgetary commitment for a Programme that, by 31 December of the fifth year following that of the budgetary commitment, has

¹ Commission Implementing Regulation (EU) No 897/2014 of 18 August 2014 laying down specific provisions for the implementation of cross-border cooperation programmes financed under Regulation (EU) No 232/2014 of the European Parliament and the Council establishing a European Neighbourhood Instrument (OJ L 244, 19.8.2014, p. 12).

not been used for the purpose of pre-financing or making final payments and in any case no later than 30 September 2024 with the exception of the specific cases referred to in Article 65 of Implementing Regulation (EU) No 897/2014.

Article 4- Award of procurement contracts and financial support to third parties by beneficiaries or the CBC Partner Country

4.1 The procedures for procurement contracts and financial support to third parties by a beneficiary established in the CBC Partner Country necessary for the implementation of a project shall be those referred to Title VII Chapter 4 of Implementing Regulation (EU) No 897/2014 with the exception of Article 52(1).

4.2 If the implementation of the annual plan for the use of the technical assistance budget requires procurement by an entity established in the CBC Partner Country, the contracts shall be also awarded in accordance with Title VII Chapter 4 of Implementing Regulation (EU) No 897/2014 with the exception of Article 52(1). Procurement by branch offices shall be limited to ordinary running costs and costs for communication and visibility activities.

Article 5- Rules of nationality and origin

5.1 The eligibility rules for participation in the procedures referred to in Article 4 shall be those referred to in Articles 8 and 9 of Regulation (EU) No 236/2014 of the European Parliament and of the Council². Where more specific eligibility rules for participation in the calls for proposals are defined in the Programme (Annex II), in compliance with Article 8(7) of Regulation (EU) No 236/, these rules shall apply as well.

5.2 All supplies purchased under a contract referred to in Article 4 shall originate from an eligible country in accordance with Articles 8 and 9 of Regulation (EU) No 236/2014.

Article 6- Visa facilitation and right of residence and establishment

6.1 Where justified by the nature of the procurement or grant contract, including procurement contracts and financial support to third parties by beneficiaries, the CBC Partner Country shall entitle natural and legal persons participating in procurement and grant procedures, including direct award, with a provisional right of establishment and residence in the CBC Partner Country. This right shall remain valid for one month after the contract is awarded.

6.2 Where a visa facilitation agreement is applicable, which includes detailed provisions on the subject, these provisions shall apply as well. In all other cases, the CBC Partner Country shall apply its most favourable visa regime or establish facilitating procedures for issuing visas for natural persons and persons representing legal persons participating in procurement and grant procedures.

6.3 The CBC Partner Country shall also entitle contractors, subcontractors, grant beneficiaries, any recipient of financial support and natural persons whose services are required for the performance of the contract and members of their family with similar rights referred to in Articles 6.1 and 6.2 during the implementation of the Programme or a project.

² Regulation (EU) No 236/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 laying down common rules and procedures for the implementation of the Union's instruments for financing external action (OJ L 77, 15.3.2014, p. 95).

Article 7- Tax and customs provisions

7.1 The CBC Partner Country shall apply to procurement and grant contracts, including procurement and financial support to third parties by beneficiaries, financed by the Union the most favoured tax and customs arrangements applied to States or international development organisations with which it has relations, through the appropriate national procedures.

7.2 Where a Framework Agreement is applicable, which includes more detailed provisions on this subject, these provisions shall apply as well. The Framework Agreement should be understood as covering the entire Programme/project cost, including Union contribution and any co-financing.

Article 8- Foreign Exchange provisions and transfer of funds

8.1 The CBC Partner Country shall apply its national foreign exchange regulations in a non-discriminatory manner and authorise the import or purchase of the foreign currency necessary. In case of procedures in currencies other than Euro, the amount shall be converted to Euro using the exchange rate method mentioned in the Programme (Annex II) for the month of the launch of the procedure.

8.2 The CBC Partner Country shall undertake measures to facilitate any beneficiary (public or private), or contractors where applicable, to:

- i) open specific project bank accounts, including accounts in Euro;
- ii) make payments as per grant contract requirements for the implementation of all activities necessary for the implementation of the Programme/project, including the possibility of the lead beneficiary to redistribute the grant amount to the other beneficiaries.

8.3 Where a Framework Agreement is applicable, which includes more detailed provisions on this subject, these provisions shall apply as well.

Article 9- Use of studies

The contract related to any study financed under this Financing Agreement shall include the right for the CBC Partner Country and the Commission to use the study, to publish it or to disclose it to third parties.

Article 10- Cooperation obligation

10.1 The CBC Partner Country shall fully cooperate with the Managing Authority, the Audit Authority, as referred to in the Programme (Annex II) and the Commission and support the efficient functioning of the management and control systems as described in the Programme (Annex II).

10.2 The CBC Partner Country shall appoint one or more representatives in the Joint Monitoring Committee.

10.3 The CBC Partner Country shall appoint a National Authority assuming ultimate responsibility for the implementation of the Programme (Annex II) in its own territory in compliance with the provisions set out in this Financing Agreement. The National Authority shall fully cooperate with the Managing Authority and the Commission and support the management and control systems as described in the Programme (Annex II).

10.4 The Partner Country shall designate a control contact point that will support the Managing Authority in its control tasks in accordance with Implementing Regulation (EU) No 897/2014.

10.5 The Partner Country shall nominate a representative in the Group of Auditors in accordance with Implementing Regulation (EU) No 897/2014.

Article 11- Confidentiality

11.1 Without prejudice to Article 13, the CBC Partner Country and the Commission shall preserve the confidentiality of any document, information or other material directly related to the implementation of this Financing Agreement that is classified as confidential.

11.2 The Parties shall obtain each other's prior written consent before publicly disclosing such information.

11.3 The Parties shall remain bound by the confidentiality until at least five years after the end of the execution period.

Article 12- Visibility

12.1 The Programme and any project financed by the Programme (Annex II) shall be subject to appropriate communication and information measures. Unless otherwise agreed, the CBC Partner Country shall take the necessary measures to ensure the visibility of the Union funding on their territory.

12.2 These communication and information measures shall follow the communication strategy included in the Programme and the annual information and communication plan carried out by the Managing Authority.

Article 13- Verifications and checks by the Managing Authority, the Audit Authority, the Commission, the European Anti-Fraud Office (OLAF) and the European Court of Auditors

13.1 The CBC Partner Country shall assist and support the verifications and checks carried out by the Managing Authority, Audit Authority, Commission, OLAF and the European Court of Auditors at their request.

The CBC Partner Country agrees to the Managing Authority, Audit Authority, Commission, OLAF and the European Court of Auditors conducting documentary and on-the-spot checks on the use made of Programme/projects financing under this Financing Agreement and carrying out a full audit, if necessary, on the basis of supporting documents of accounts and accounting documents and any other documents relating to the financing of the Programme/projects, throughout the duration of this Financing Agreement and for five years from the date of payment of the balance for the Programme.

13.2 Notwithstanding Article 16.1, records pertaining to audits, appeals, litigation or the pursuit of claims arising out of the performance of the Programme/projects shall be retained until such audits, appeals, litigation or claims have been completed.

13.3 The CBC Partner Country also agrees that OLAF may carry out on-the-spot checks and verifications in accordance with the procedures laid down by Union law for the protection of the Union financial interests against fraud and other irregularities.

To that end, the CBC Partner Country shall grant officials of the Managing Authority, the Audit Authority, the Commission, OLAF and the European Court of Auditors and their authorised agents access to sites and premises at which operations financed under this Financing Agreement are carried

out, including their computer systems, and to any documents and computerised data concerning the technical and financial management of those operations, and to take every appropriate measure to facilitate their work. Access by authorised agents of the Commission, OLAF and the European Court of Auditors shall be granted on conditions of strict confidentiality with regard to third parties, without prejudice to public law obligations to which they are subject. Documents must be accessible and filed in a manner permitting easy inspection, the CBC Partner Country being bound to inform the Commission, OLAF or the European Court of Auditors of the exact location at which they are kept.

13.4 The checks and audits described above shall also apply to the activities of contractors, subcontractors, grant beneficiaries and any recipient of financial support who have received Union financing. To this end, the CBC Partner Country shall ensure through contractual provisions and any other means at its disposal, that these persons are legally bound by the same obligations toward the Managing Authority, Audit Authority, Commission, OLAF and the European Court of Auditors, as the CBC Partner Country itself, and that its own documentation can remedy any shortcoming to the effective enforcement of the said obligations.

13.5 The CBC partner country and the Managing Authority shall be notified of on-the-spot missions by agents or external auditors appointed/authorised by the Commission, OLAF or the European Court of Auditors. The same shall apply when these on-the-spot missions are performed by the Managing Authority or the Audit Authority.

Article 14- Prevention of irregularities, fraud and corruption

14.1 The CBC Partner Country shall immediately inform the Managing Authority and the Commission of any element brought to its attention which arouses suspicions of irregularities, fraud or corruption and of any measure taken or planned to deal with them.

14.2 The CBC Partner Country shall ensure and check regularly through appropriate national procedures that the operations financed with the Union funds have been properly implemented. It shall take appropriate measures to prevent irregularities and fraud and, upon request of the Managing Authority or the Commission, bring prosecutions to recover funds unduly paid.

"Irregularity" shall mean any infringement of the Financing Agreement, implementing contracts or of Union law resulting from an act or omission by anyone who has, or would have, the effect of prejudicing the Union funds, either by reducing or losing revenue owed to the Union, or by an unjustified item of expenditure. "Fraud" shall mean any intentional act or omission concerning:

- the use or presentation of false, incorrect or incomplete, statements or documents which has as its effect the misappropriation or wrongful retention of funds from the general Union budget;
- non-disclosure of information in violation of a specific obligation, with the same effect;
- the misuse of such funds for purposes other than those for which they are originally granted.

14.3 The CBC Partner Country undertakes to take every appropriate measure to prevent, detect and punish any practices of active or passive corruption during the implementation of the Financing Agreement.

"Passive corruption" shall mean the deliberate action of an official, who, directly or through an intermediary, requests or receives advantages of any kind whatsoever, for himself or for a third party,

or accepts a promise of such an advantage, to act or refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties, which has, or would have, the effect of harming the Union financial interests.

"Active corruption" shall mean the deliberate action of whosoever promises or gives, directly or through an intermediary, an advantage of any kind whatsoever to an official, for himself or for a third party, to act or refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties, which has, or would have, the effect of harming the Union financial interests.

14.4 If the CBC Partner Country does not take appropriate measures to prevent fraud, irregularities and corruption, the Commission may adopt precautionary measures including the suspension of this Financing Agreement.

Article 15- Recoveries

15.1 The Managing Authority shall take all appropriate measures to recover funds unduly paid together with any interest on late payment from any beneficiary by any means, including by offsetting. The CBC Partner Country commits itself to cooperate fully with the Managing Authority, the Audit Authority and the Commission and support them in the recovery process.

15.2 Where the recovery relates to a claim against a beneficiary established in the CBC Partner Country, which is a public entity in accordance with its national legislation, and the Managing Authority is unable to recover the debt, the Managing Authority shall recover the due amounts directly from the CBC Partner Country.

15.3 Without prejudice to the responsibility of the Managing Authority to recover from any beneficiary the funds unduly paid, the Commission may proceed to the recoveries on behalf of the Managing Authority by any means, including by offsetting and by forced recovery before the competent courts. Where the recovery relates to a claim against a beneficiary which is a public entity established in the CBC Partner Country, the Commission may recover directly from the CBC Partner Country.

15.4 Contracts concluded by the Managing Authority as part of the Programme shall contain a clause allowing the Commission to recover from any beneficiary established in the CBC Partner Country any amounts due to the Managing Authority which the latter was not able to recover. Contracts shall also contain a clause allowing the CBC Partner Country to recover from a beneficiary established in the CBC Partner Country which is a public entity in accordance with its national legislation.

15.5 Where the recovery relates to systemic deficiencies in the Programme management and control systems, the Managing Authority shall be responsible for reimbursing the amounts concerned to the general budget of the Union. The CBC Partner Country must repay to the Managing Authority the due amount in accordance with the apportionment of liabilities among the participating countries laid down in the Programme (Annex II).

Article 16- Consultations

16.1 The Parties shall consult each other before taking any dispute relating to the implementation or interpretation of this Financing Agreement further pursuant to Article 20. Where the Managing Authority is not a party to this Financing Agreement the Parties shall endeavour to consult the former.

16.2 Where the Commission becomes aware of problems in carrying out procedures relating to management of this Financing Agreement, it shall establish all necessary contacts with the Managing Authority and the CBC Partner Country to remedy the situation and may take any steps that are necessary.

16.3 The consultation may lead to the amendment, suspension or termination of this Financing Agreement.

Article 17- Amendment of this Financing Agreement

17.1 Any amendment of this Financing Agreement shall be made in writing, including the possibility of an exchange of letters upon agreement of the Parties.

17.2 If the request for an amendment comes from the CBC Partner Country, the latter shall submit that request to the Commission at least three months before the amendment is intended to enter into force, except in cases which are duly substantiated by the CBC Partner Country and accepted by the Commission.

17.3 Amendments to the Programme (Annex II) are governed by the provisions of Article 6 or Article 66(5) of Implementing Regulation (EU) No 897/2014 and may require an amendment of this Financing Agreement.

Article 18- Suspension of this Financing Agreement

18.1 The Financing Agreement may be suspended in the following cases:

- The Commission may suspend the implementation of this Financing Agreement if the CBC Partner Country breaches an obligation under this Financing Agreement;
- The Commission may suspend this Financing Agreement if the CBC Partner Country breaches an obligation relating to respect for human rights, democratic principles and the rule of law and in serious cases of corruption;
- This Financing Agreement may be suspended in cases of force majeure, as defined below. "Force majeure" shall mean any unforeseeable and exceptional situation or event beyond the parties' control which prevents either of them from fulfilling any of their obligations, not attributable to error or negligence on their part (or the part of their contractors, agents or employees) and proves insurmountable in spite of all due diligence. Defects in equipment or material or delays in making them available, labour disputes, strikes or financial difficulties cannot be invoked as force majeure. A party shall not be held in breach of its obligations if it is prevented from fulfilling them by a case of force majeure of which the other party is duly informed. A party faced with force majeure shall inform the other party without delay, stating the nature, probable duration and foreseeable effects of the problem, and take any measure to minimise possible damage;
- Neither of the Parties shall be held liable for breach of its obligations under this Financing Agreement if it is prevented from fulfilling them by force majeure, provided it takes measures to minimise any possible damage.

18.2 The Commission may suspend this Financing Agreement without prior notice.

18.3 The Commission may take any appropriate precautionary measure before suspension takes place.

18.4 When the suspension is notified, the consequences for the ongoing procurement and grant contracts and for such contracts to be signed shall be indicated.

18.5 A suspension of this Financing Agreement is without prejudice to the suspension of payments by the Commission in accordance with Article 62 of Implementing Regulation (EU) No 897/2014.

18.6 The Parties shall resume the implementation of the Financing Agreement once the conditions allow with the prior written approval of the Commission. This is without prejudice to any amendments of this Financing Agreement which may be necessary to adapt the action to the new implementing conditions, including, if possible, the extension of the implementation period, or the termination of this Financing Agreement in accordance with Article 20.

Article 19- Termination of this Financing Agreement

19.1 If the issues which led to the suspension of this Financing Agreement have not been resolved within a maximum period of 180 days, either party may terminate this Financing Agreement at 30 days' notice.

19.2 When the termination is notified, the consequences on the ongoing contracts and contracts to be signed shall be indicated.

19.3 This Financing Agreement can be terminated in case of discontinuation of the Programme in accordance with Article 17(2) of Implementing Regulation (EU) No 897/2014.

Article 20- Dispute settlement arrangements

20.1 Any dispute concerning this Financing Agreement which cannot be settled within a six-month period by the consultations between the parties provided for in Article 16 may be settled by arbitration at one of the parties' request.

20.2 Each party shall designate an arbitrator within 30 days of the request for arbitration. Failing that, either party may ask the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration (The Hague) to designate a second arbitrator. The two arbitrators shall in their turn designate a third arbitrator within 30 days. Failing that, either party may ask the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration to designate the third arbitrator.

20.3 Unless the arbitrators decide otherwise, the procedure laid down in the Permanent Court of Arbitration Optional Rules for Arbitration Involving International Organisations and States shall apply. The arbitrators' decisions shall be taken by a majority within a period of three months.

20.4 Each party shall be bound to take the measures necessary for the application of the arbitrators' decision.